NYA

UTVANDRAREHISTORIER

AF KONNI ZILLIACUS. ------------ WENTZEL HAGELSTAMS FORLAG HELSINGFORS

HELSINGFORS 1897, HELSINGFORS CENTRALTRYCKERI.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken, som tillhör University of Minnesota Libraries, har scannats av Google Books. Den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i november 2014 av Bert H.

Några ord till läsaren.

En och annan kommer måhända att anmärka mot följande berättelser, att de icke alla röra sig om värkliga utvandrare, ehuru bokens titel utlofvar det. Men den, som det gör, förstår icke rätt ordet utvandrare.

Utvandrare äro icke allenast kroppsarbetare, de, som uppgifva kampen mot hemlandets karga jord och klimat och draga västerut hän att söka en lättare bärgning för sig och de sina. De äro visst de mest sympatiska företeelserna, ödemarksborna, som komma rätt från skogarna och kärren långt inne i norra Finland, men de utgöra dock icke mera än en del af våra utvandrare.

Jämte dem bestå emigrantskarorna af otroligt många andra element, ofta nog af element, hvilka det icke är någon förlust för fosterlandet att bli af med, utan stundom till och med ren vinst. Studenter, som förstört sin framtid i Helsingfors, där det målet kan nås på så mångahanda olika sätt; ungdomar afolika slag, som haft alltför stor kredit, eller alltför lätt att komma åt kassalådan; präster, som lefvat alltför galet att ens duga till själasörjare på bondlandet i Finland — och det betvder mera än det låter; handtvärkare och affärsmän, som flugit högre än vingarna burit; slutligen en massa obestämbara individer, förfelade existenser, som förfelats utan synnerligt vägande orsaker, mera af slarfvig oföretagsamhet än på grund af värkliga karaktärslyten. Och någon gång bland den brokiga hopen en eller annan, som drifvit sig själf i landsflykt, ju längre bort desto bättre, för att komma undan de tusen trådar han låtit det dagliga lifvets småhändelser snärja omkring sig, tills de blifvit till ett nät, som gjort tillvaron omöjlig.

Lättast taga sig ödemarksborna fram. De begära intet bättre än tillfälle att ställa sina musklers och senors sega kraft till dollarns förfogande. Och dollarn vet för väl hvad sådan under många släktled samlad, i torftighet skolad och af oaflåtligt, ärligt friluftsarbete härdad kraft är värd, att icke uppskatta den till ett pris, hvilket åtminstone till en början förefaller ödemarksborna furstligt.

I jämförelse med rågbröd — också då det icke är blandadt med bark — och stensaltad fisk är rent hvetebröd och fläsk dem enkunglig spis, och det är den billigaste näring de kunna finna i Amerika. För dem är det alls icke svårt att lägga af pengar och inom jämförelsevis kort tid bli sina egna herrar, det vill säga såvida de icke lära sig att också skatta whisky'n alltför högt.

Näst dem reder sig bäst en del af de förfelade existenserna, och många, som af föga annat än lusten att

vagabondera lockats ut öfver Atlanten. Långt flera af de förra än man vore böjd att tro och närapå alla de senare behöfva endast väckelsen af det snart nödvändiga valet mellan arbete och svält för att finna sig i besittning af vanligen betydligt större manlighet och kraft än de själfva skulle vågat hoppas. Mera än en af desse, som haft mod att utan töfvan ställa sig bland kroppsarbetarne, har mycket snart funnit sig på väg uppåt samhällsstegen, mot de burgnes nivå. Och de, som engång genomgått den skolan, låta sig aldrig sjunka tillbaka igen.

Svårast blir det nya lifvet för alla de många, hvilka äro »villiga att göra hvad som hälst» — men icke förr, än de oundgängligt måste, försöka sig på värkligt hårdt arbete. De förstå icke att drifvandet dag efter dag kring gator och torg — aldrig mera än halfmätt och oftast mindre, aldrig i besittning af mera än de få cents någon tillfällig bekantkunnat förmås att låna — i själfva värket är långt hårdare arbete än att bära tegel, gräfva diken, eller snart sagdt hvad annat som hälst.

Dessa utvandrare — och de äro många, ty de äro legio från alla jordens länder — komma sig aldrig längre upp i nya världen än i den gamla. De arbeta aldrig längre, då nöden någon gång tvingar dem att arbeta, än tills egandet af en eller annan dollar sätter dem i stånd att på nytt börja drifva omkring på jakt efter något lättare göra — eller också komma de otroligt fort in i vanan att använda hvar styfver de icke nödtvunget måste utgifva för annat, på något, som döfvar och bringar glömska. Och det är om möjligt ändå värre.

Men utvandrare äro de alla och hvar i sin stad och i sin mån bidraga de till den mångskiftande brokigheten af utvandrarelifvet i våra dagars Amerika.

Där kallas de invandrare och till dem räknas vi alla, vi, som lämnat hemlandets trygga ankargrund och låtit oss drifva med den väldiga folkström, hvilken ännu oupphörligt flyter från öster mot väster, dit bort till landet på hinsidan hafvet, det land, som för så ytterst få af oss blifvit ett guldland. Vi ha alla genomgått samma stunder af rådlöst öfvervägande, innan vi vågade taga ut det svåra steget, ha alla i en eller annan egenskap, påett eller annat sätt och med mera eller mindre framgång kämpat med där borta i den ofta otroligt bittra striden för dagligt bröd. Och därför höra allas våra minnen, rön och erfarenheter rättvisligen under titeln »Utvandrarehistorier».

*

„HVITT LJUS“.

I.

Isak Peltonen hade väl noga taget inga synnerligt vägande skäl för beslutet att resa till Amerika. Han var ju ung, frisk, starkare än de flesta och i alla stycken en duktig arbe- tare, så att han nog skulle kunnat slå sig ut också hemma.

Men å andra sidan var han icke häller annat eller mera än en lös arbetskarl utan något egent- ligt yrke, om han också var så pass flink i hän- derna, att han kunde taga ihop med litet af hvarje. Och dagakarlsförtjänst tyckte han var väl litet att gifta sig på, ehuru Anni på Heikkilä torpet nog varit villig att riskera det.

Isak hade själf vuxit upp i en inhysings- koja och hade därför haft talrika tillfällen att iakttaga på närmaste håll hvad det betydde för en daglönare att skaffa ihop kläder och föda för sig själf och hustrun och en skara af barn. Och barnen kommo nog — ju fatti- gare man var desto flera. Det hade han också lagt märke till.Han rådgjorde om planen med Anni och hon gaf honom nog rätt i hufvudsak. Det var ett hårdt lif man förde, när man icke alltid visste hvarifrån matbiten för morgon- dagen skulle tagas — allra mest då en hop barnungar gräto efter den. Men Amerika tyckte hon dock var bra långt borta.

— Kunde vi inte börja som nybyggare här hemma? Ledig jord fins det ju nog också i Alastaro och med tiden kunde vi väl arbeta upp ett torp åt oss?

— Det är till och med värre än att vara daglönare, påstod Isak. — Arbetar man för andra, så behöfver man åtminstone inte bry sig om frost och missväxt, som alltid komma på nybyggen.

1 Amerika var det mycket lättare — där kunde en duktig karl mycket hastigare för- tjäna ihop hvad han behöfde för att bli sin egen. Alla, som varit där, sade att bara man inte söp, så blef det snart pengar på kist- bottnen. Och supa gjorde han inte alls. — — De kände själfva till och med egna socknebor, som på några få år skrapat ihop så mycket där borta, att de köpt hela hemman! Det var annat, det, än att bli nybyggare på främmande

mark.-------Hvad andra gjort kunde han väl

också göra. Och de kunde nog vänta några år för att sedan ha det bra så länge de lefde.Armi suckade visst rätt bittert, då hon insåg att han redan bestämt sig för resan och att rådplägningen egentligen endast varit för formens skull. Men i sak kunde hon icke invända någonting giltigt, utan förklarade blott att hon nog skulle vänta-------fast i fem år.

— Då är jag ändå inte mera än tjugufem, tilläde hon förklarings vis — så att jag väl borde duga åt någon ann au, om du inte kommer.

Med den trösten reste Isak.

Till New York anlände han i en lycklig stund. Sträjk hade kort förut brutit ut på en järnväg i Chicago, och då inga arbetare på nära näjder vågade taga de sträjkändes platser, hade vederbörande skickat en värfvare till New York. De ämnade på inga vilkor gifva efter, och nyanlända invandrare, som icke hade reda på förhållandena i Amerika, voro glada att taga hvilket arbete som hälst. Bland dem funnos alltid sådana, som haft att skaffa med järnvägar förut ocli därför kuude användas.

Isak Pel tonen hade visst aldrig förut varit med om sådant arbete, men han såg så duk- tig och rask ut, att värfvaren lät honom följa med. Det viktigaste var ju att skaffa ihop ett par vagnslaster folk så fort som möjligt, och värfvaren fick sitt arvode per hufvudtal så snart arbetarene voro levererade. Bestenrörde icke honom. Om en eller annan senare befans oduglig, så yar det icke så noga.

Därpå berodde det att Isak omedelbart efter sin ankomst till det förlofvade landet erhöll arbete till en och en half dollar om dagen samt kost och kvarter så länge sträjken räckte — förutom naturligtvis fri resa till Chicago. Och det tyckte han var nästan detsamma som att komma sig till förmögenhet genast — — sju mark och femtio om dagen! Han kunde knappast tro det själf.

Till en början kunde han emellertid icke brukas annat än vid det allra gröfsta arbetet på stationen, men där fans lyckligtvis groft arbete tillräckligt. Alla, som på något rimligt sätt voro användbara såsom lokomotivförare, behöfdes för de tåg man ännu kunde hålla i gång, och därför stodo de små stationslokomo- tiven, hvilka annars släpade toma och lastade vagnar af och till på de otaliga spåren, inne i lokomotivstallet. Allt deras arbete måste utföras med hand- och hästkraft och därvid var en karl med Isaks armar och rygg ovär- derlig. Det dröjde icke länge innan förmännen började fästa sig vid hans sätt att arbeta, hvilket mycket fördelaktigt skilde honom från flertalet af de andra nykomlingarna.

Och honom tog det icke häller särdeles lång tid att lära ett och hvarje annat än attskjuta vagnar in på de olika spår man utpe- kade för honom. Redan efter ett par veckor visade det sig tydligt att han begynt erhålla tämligen rediga begrepp om saker och ting, hvar för han också snart helt naturligt blef ledare för det lag, som arbetade med honom. Där han var med kunde förmännen tryggt lita på att allting blef utfördt utan misstag och oreda.

Det gjorde att han blef en af de få bland nykomlingarna, som behöllos i arbete, då denförtidiga och illa förberedda sträjken några veckor senare tog slut, utan minsta eftergift från banbolagets sida. Åtskilliga af de sträj- kande själfva måste söka anställning på annat håll, när de sent omsider fingo nog af för- söket att tvinga bolaget till medgörlighet, men Isak Peltonen befordrades till lokomotivstallet. Där blef hans uppgift att hjälpa till med att rengöra och olja lokomotiven.

Den första tiden betraktades han med allt utom blida ögon af både förare, konduktörer, eldare och andra, som

varit med om sträjken. För dem var han en »scab» — en, som tagit en sträjkändes plats — och scabs äro ju de föraktligaste individer en arbetare, som har hälst något begrepp om sträjker, möjligen kan föreställa sig.Men Isak, som hvarken lärt tillräckligt engelska att förstå tillmålets natur af skälls- ord eller ändå mindre att uppfatta dess djupa skymflighet, skötte sin tjänst lika tyst och ordentligt som förut. Under några dagar be- grep han icke ens att termen gällde honom, men då det blef klart lystrade han till »scäb» lika villigt som till »Eisäk», såsom de förvrängde hans namn.

Hans fredlighet förledde visst en dag, då han som bäst höll på med att olja ett loko- motiv, en eldare, som icke kunde komma förbi, att omildt beröra honom med foten och ryta: »rör på dig, fördömda scab!» Men då Isak ögonblickligt grep eldaren i kragen, vek honom dubbel öfver sitt knä och med flata handen tilldelade honom en aga, som kom väggarna att eka, fick han afgjordt skrattarne på sin sida.

Och då det småningom blef klart för litet hvar af förarne att den, hvars lokomotiv Isak Peltonen rengjort och oljat, kunde vara fullt säker om att allting var i bästa skick, upp- hörde de en efter annan att begagna andra tilltalsord än hans namn. Ja, om någon tid frågade en af dem till och med om han icke hade lust att bli eldare, så att han med tiden kunde lära sig att själf föra tåg. Och dåIsak ingenting hade emot förslaget, fick han snart lämna stallet och komma ut på linjen.

Det var väl icke vidare än ett godslokomo- tiv, på hvilket han begynte sin värksamhet såsom eldare, men det bekymrade honom icke det minsta. Hade han själf kunnat välja, så skulle han troligen till och med föredragit godstågen, som stannade oftare och så länge, att man hade tid att se sig omkring en smula. Passagerarelokomotiven hade ju alltid så brådt- om, att eldaren aldrig fick rådrum för annat än att elda.

Redan då han tillträdde sin nya befattning, tänkte Isak på att skrifva efter Anni, för att gifta sig så snart han kom till Chicago, och de första dagarna frästade den tanken honom starkt. Han hade ju redan sparat ihop en vacker summa, och hans lön var mera än till- räcklig för två, ifall de lefde sparsamt. Om det också dröjde litet längre innan de kommo sig till hemmanslotten i Alastaro, så betydde det icke så mycket i bredd med möjligheten att gifta sig genast.

Men efter att hafva begrundat planen en vecka eller så öfvergaf han den likväl. Så länge han hade sin tjänst såsom eldare kunde det nog gå, men ingen kunde veta huru länge det skulle räcka. Allt efter litet hände det ju att en eller annan af manskapet afskedadesock ofta för något obetydligt misstag, kvilket knappast alls kunnat undvikas. När man icke var desto säkrare på framtiden, var det väl i alla fall bäst att vara ensam.

I stället skickade kan sina kopsparade pen- gar kem till Anni på Heikkilä. Ock på samma gång föreslog kan att de skulle taga ut lysning, så att kon när som kälst kunde komma öfver ock gifta sig, om det så skulle passa. Han tyckte intet riktigt om det ameri- kanska sättet att gifta sig utan lysning, skref kan.

Men kvad kan icke skref var att kan både under författandet af brefvet ock många gånger förut allvarsamt funderat på Annis afskedsord om de fem åren. Noga taget kunde kan väl inte begära att kon skulle vänta ens så länge,

om en annan, antaglig friare infann sig — —

ock k vinfolk var ju i alla fall inte annat än

kvinfolk — — men efter lysningen var

man så godt som gift — —

Han tilläde blott att kan ännu icke kunde säga bestämdt när kan skulle skrifva efter kenne, men om förtjänsten fortfor att vara lika god några månader framåt, så skulle det väl inte räcka länge. Ock pengarna kunde kon sätta på banken i sitt namn.

*

II.

Förtjänsten icke allenast fortfor att vara lika god, utan blef snart till ock med bättre. Ju längre det led med förberedelserna för världsutställningen, desto starkare blef trafiken, desto flera turer i veckan måste förare ock eldare göra, desto mera förtjänade de. Ock desto bättre lärde sig Isak Peltonen att själf föra lokomotiv.

Eedan i lokomotivstallet kade kan lagt noga märke till alla delar af de invecklade maskinerna samt så godt kan kunde tagit reda på deras betydelse ock olika uppgifter. Ock såsom eldare kade kan sedan med förarens kjälp lärt allt kvad kan vidare beköfde veta för att när som kälst kunna taga dennes plats. Därför var kan också en af de första, som befordrades till lokomotivförare, då tillström- ningen af folk till utställningen omsider blef så stor, att passageraretågen måste fördubblas ock tredubblas.Det var större tur och snabbare framgång än Isak Peltonen någonsin drömt om. Hans förhoppningar hade aldrig sträckt sig längre än till stadigt arbete såsom eldare under några år framåt. Eedan med den lönen hade han kunnat spara sig fram till egen jord och obe- roende — — och nu skulle hans inkomster uppgå till dubbelt så mycket!

Men så försummade han icke häller många dagar, innan han skickade en fribiljett för turen "Wasa—Chicago till Heikkilä Anni och meddelade att tiden nu var inne. Hon skulle genast göra sig i ordning och komma öfver till Amerika så fort hon kunde.

Nu hade han sådan lön, skref han, att de utan svårighet kunde spara ihop till hem- manslotten äfven såsom gifta — — ja, fast med ett par barnungar till, om nu så skulle hända sig! tilläde han med stor belåtenhet.

Om två månader borde hon kunna vara i Chicago. Och om han under den tiden gjorde så många turer han någonsin kunde, så borde han väl då kunna få några dagars ledighet för giftermål och bosättning, trodde han. Men därvid gjorde han upp räkningen utan värden.

Trafiken på alla banor utan undantag blef allt väldigare i mån som höstsommaren skred framåt. Eedan då medeltalet af utställnings- besökare uppgick till ett hundra tusen perdag gingo passageraretågen ofta nog i »två sektioner», såsom det hette, det vill säga två tåg följde hvarandra med ett par minuters mellanrum. Och någon gång gingo tre i stället för ett. Men längre fram, då besökarne stego till ett hundra femtio — sjuttio — två hundra tusen per dag, blef regeln att tågen åtmin- stone tredubblades, medan de på söndagarna ibland gingo i sex till åtta sektioner. Åtta öfverfulla passageraretåg i rad med en minut eller så emellan! — Det kräfde uppbjudande af banornas alla yttersta resurser och gjorde det fullständigt omöjligt för en enda man af personalen att erhålla permission ens för en dag.

Det var därför endast med största svårighet Isak kunde ställa det så, att han blef i till- fälle att möta sin fästmö, då hon slutligen anlände, fulla två veckor senare än han be- räknat. Och så snart han fört henne till det boardinghus, där han själf bodde, måste han skynda i väg igen, utan att hinna meddela annat eller mera än att de för ögonblicket alls icke kunde tänka på bosättning. Han hade inte en ledig minut utöfver de få timmar han då och då kunde få sofva.

— Men i morgon, när jag kommer till- baka, få vi tala närmare därom, tilläde han. — Och pengar förtjänas här omåttligt, så vi få inte klaga.Det gjorde Anni icke häller, då kon hörde huru. mycket han igen lagt åsido sedan han skickade hem den sista besparingen. Det var ju rent obegripligt att han kunnat förtjäna en sådan summa inom föga mera än två må- nader !

— Ja — och lika mycket till kommer det nog inom de nästa två, trodde Isak. — Ännu räcker utställningen sex veckor, och sedan börja de skicka alla saker härifrån, så att man kan räkna på stora förtjänster åtmin- stone till njrår — — — Då borde vi ha så mycket, att vi kunna resa hem om vi vilja — — till en hemmanslott räcker det nog! Men då vilja vi kanske ha mera.

— Månntro det? sade Anni. — Det här landet kan nog gå an att arbeta i och för- tjäna pengar, men inte skulle man kunna lefva här. Det går ju omkring i ens hufvud redan bara man ser ut genom fönstret!

— Nå, vid det vänjer man sig snart, för- säkrade Isak i en ton, som icke var utan en viss anstrykning af öfverlägsenhet. — Det är just för att här fins så många människor och de resa och bråka så mycket som man för- tjänar pengar — — Men det är nog inte värdt att vi gifta oss förrän längre fram. Det vore ju inte att vara riktigt gift, då jag måste vara borta både dagar och nätter.Därom var Amii fullt ense. Om de icke ens kunde bo för sig själfva, så väntade kon kälst — — det kvarter de kade var ju värre än en gästgif varegård —! Hon var rädd bara att gå ut ur rummet, sade kon. Ock därför kade kon tänkt att kon borde söka sig tjänst tills de kunde sätta bo — eller resa hem.

Det var en plan, som i första ögonblicket alldeles icke tilltalade Isak. Men då Anni bestämdt höll på den och föreställde honom huru oförnuftigt det var att hon satt ock tärde på hans besparingar i sysslolöshet, i stället för att hjälpa till så godt kon kunde, så gaf han slutligen med sig.

Han skulle köra åt bland sina kamrater huru man borde begå för att få plats för henne kos hyggligt folk, lofvade kan. Ock nästa söndag hade kan tre timmars ledighet mellan två tåg. Då skulle kan taga henne med till stationen. Sådant lif hade kon ännu icke sett!

Därmed lämnade kan henne igen ensam, ångade kort därpå i väg med sitt lokomotiv ock hämtade det tillbaka först söndag morgon. Han kade åter varit i arbete trettiosex timmar i ett kör — med sex timmars kvila vid banans ändpunkt. Det var värre än till ock med under brådaste köbärgningstid hemma! — — — men så lönade det sig också mycket bättre,tänkte han belåtet, då han stack den sista veckans aflöning i fickan.

Anni var färdig för utflykten och gapade af förvåning såväl under den korta vandringen till stationen som ändå mycket mera då de kommo fram. Hon hade hjärtat högt uppe i halsen, medan Isak förde henne omkring, klef öfver och emellan skenorna som om icke dussin- tal lokomotiv hvisslat och dånat fram och åter på alla håll, samt till sist förde henne in i stallet för att se på hans eget lokomotiv, som just höll på att rengöras.

Hon måste till och med stiga upp på det och sätta sig på det lilla sätet i förarens hytt, medan han förklarade huru man skötte en sådan maskin och hvad det riktigt betydde att föra ett tåg i dagsljus och i mörker, i alla väder och vindar. Och ju mera han förklarade, desto häpnare kände hon sig öfver allt hvad Isak lärt under den korta tiden sedan han reste. Han hade ju blifvit en helt annan karl — — hade reda på mycket mera än någon där hemma — — — Inte ens brofogden — knappast länsmannen visste så mycket. De hade aldrig fört lokomotiv!

— Ar det inte förfärligt svårt och farligt när det är mörkt ? frågade hon såsom ett slags slutsumma af sina tankar. — Farligt är det 110g om man inte håller ögonen öppna, isynnerhet när man kommer in till de stora stationerna. Eller när det regnar och snöar och stormar, eller är så klart månsken, att man har svårt att se hvad ljus de visa.

Hon endast såg beundrande på honom och han fortsatte att beskrifva:

— Om det är hvitt ljus, så betyder det att man kan fara på med full fart, men är det blått så är någonting i olag på banan eller med vagnarna — — då skall man stanna småningom. När de visa grönt sken, så får man köra sakta och om det är rödt så måste man stanna genast, fast man har aldrig så god fart — — det betyder att där är fara på färde om man kör på. Men farligast är det när de lagt patroner på skenorna, så att det börjar smälla under hjulen. Då stoppar man så tvärt, att det brakar i maskinen.

— Herre Gud! aldrig skulle jag våga köra ett lokomotiv!

— Så tänkte jag också förut — och nu kör jag det ändå både dag och natt. Men jag är ännu alltid likasom rädd tills jag ser ljusen vid stationerna. Man kan aldrig veta om allt

är på rätt innan man ser signalen---------och

till och med då händer det ibland att det går galet och hela tåget går i kras.Anni ryste och önskade sig mera än nå- gonsin tillbaka till Alastaro--------om hem-

manslotten sedan blefve aldrig så liten.

— Halloh Eisäk! — har ni fått ny eldare ? hälsade föraren af ett stort passagerareloko- motiv med väldiga

drifhjul, som just i sakta mak kom in på spåret näst intill. — Hvem är den tösen?

— Hon är från min hemtrakt och har nyss kommit till Amerika. — — Yi ämna gifta oss, när här blir litet ledigare, förfull- ständigade Isak presentationen, då den andre hoppade ned från sitt lokomotiv och kom fram till dem.

— Ledigare! ja, — — räcker allt innan här blir ledighet till annat än att förtjäna

pengar för bolaget------------vi få allt släpa

och slita så länge lifshanken hänger i! Men gratulerar i alla fall — det är en grann flicka ni fått!

Isak smågrinade förnöj dt öfver kompliman- gen. Johnston var ju en af de främsta på linjen — förde den flygande expressen — och hade icke för vana att visa sig särskildt höflig mot dem, som bara förde godståg. Nu ska- kade han hand med dem båda och sade att han i Isaks ställe helt enkelt skulle taga sig ledigt för en vecka eller två.— De bli glada nog när ni kommer till- baka, försäkrade han. — Hvarenda man är värd pengar i mängd för dem nnder sådana här tider.

Isak skakade på hufvudet. Det vore inte riktigt hyggligt, menade han, att lämna sin post just då man behöfdes som mest.

— Det tackar er fan och inte bolaget för er hygglighet! utlät sig Johnston. — De skulle ingalunda tveka att afskeda er, om ni inte behöfdes.

— Det kan väl vara, medgaf Isak — men nog stannar jag nu i arbete, tills den värsta tiden är förbi, så vi kunna sätta bo ordentligt.

— — — Om hon bara kunde få tjänst i ett

godt hus till dess, så vore allt på rätt---------

— Vill hon taga tjänst? afbröt Johnston.

— Det kunde ju inte passa bättre! Här var bud från min hustru, då mitt tåg kom in, att vår flicka gått sin väg. Och jag skulle på hemvägen höra åt på ett kontor efter någon, som kunde komma i stället. Men det är inte så lätt att nu få någon i Chicago — — Kanske vi kunde komma öfverens? vände han sig till Anni.

Hon var mera än villig, så snart förslaget blifvit öfversatt. Och då Isak ännu hade till- räcklig tid öfrig, gingo de alla tre till boarding-huset efter hennes effekter. Men därifrån måste Isak vända om till stationen, utan att följa med dem ut på västsidan, där Johnston bodde.

*

III.

Därefter var det nästan som om de icke befunnit sig i samma stad. Samfärdseln på banan blef allt lifligare jn längre det led mot utställningens afslutande. Och i samma mån ökades naturligtvis arbetet — men också för- tjänsten — för personalen och i svnnerliet för lokomotivförarne.

Anni kom snart till klarhet om att hon icke alls trifdes i Chicago. Att aldrig, utom under Isaks sällsynta och kortvariga besök, få träffa någon människa hon värkligt kunde tala med föreföll henne nära på outhärdligt.

En gång hade hennes matmor visst tagit henne med till utställningen och där tycktes ju nog vara vackert, om där inte funnits så- dana hopar af människor. Man kunde knap- past se någonting annat än dem. Då hon kom hem därifrån värkte och bultade hennes liuf- vud så, att hon trodde sig på väg att bli sjuk på allvar. Därefter brydde hon sig inte mera om att gå ut ur huset.Men till Isak sade hon ingenting om huru hon vantrifdes. Han hade det ju i alla fall

bra mycket värre---------i arbete både natt och

dag. Och på nyåret skulle de knnna fara hem, försäkrade han alltid. Kunde han hålla ut till dess, så kunde hon det väl också.

Så gingo dagarna och veckorna, sådana dagar och veckor, som Chicago aldrig upplef- vat förut, och troligen ej kommer att upplefva härefter. Utöfver unionens hela område hade folket slutligen kommit till öfvertygelsen att den väldiga utställningen väl var värd att se, trots allt hvad afundsjuka tidningar i östan och västan haft att säga mot den. Och där- för strömmade ständigt allt talrikare skaror till världsstaden vid Michigansjön, talrikare i mån som den sista oktober, den oåterkalleliga stängningsdagen, ryckte närmare.

De oräkneliga hotellen af olika klass och slag voro fyllda ända till badrum, garderober och andra krypin, där något slags bädd kunde slås upp, eller där man i värsta fall kunde ligga på golfvet. TJte på sydsidan, i närheten af utställningsfältet, uppstodo hela läger, där man kunde hyra sofplatser i tält — och hvar- enda plats var upptagen. Privata familjer, kaféer, restaurationer------ja, ända till polis-

stationerna härbärgerade utställningsbesökande,som annars skulle sett sig nödsakade att till- bringa natten på gatan.

Rörelsen i staden var otrolig och omsätt- ningen af pengar oerhörd t stor under de sista veckorna. Krog- och spelhusvärdar och andra, som gjorde i både bättre och sämre affärer, togo in mynt i näftal. Längs alla gator och vägar, som ledde ut till expositionen, stimmade massor af människor fram och åter från tidigt på morgonen till sent in på nätterna. TJtställ- ningsområdet självt var oaktadt sin jättelika utsträckning en enda myrstack af oroligt, jäk- tande, myllrande lif — som om enhvar sökt tvinga in det yttersta möjliga i de få dagar, som återstodo. Och bantågen dånade oupphör- ligt från och till Chicago, ständigt öfverfyllda af passagerare.

Det gick i oafbrutet crescendo ända till den första november. Då upphörde på en gång tillströmningen af folk till de inkommande tågen. Om ett par dagar kunde hälften af de utgående inställas. Därpå följde ett kort uppe- håll af lugn, hvarunder litet hvar sökte i nå- gon mån hämta andan — och så bröt den stora sträjken ut.

På Chicago, Burlington & Quincy-banan — C. B. & Q, såsom den vanligen kallades — där Isak Peltonen var anställd, hade Johnston,Annis husbonde, åtagit sig att förmå manska- pet till deltagande i sträjken.

— — Utan oss skulle banbolagen icke kunnat förtjäna en slant mera än vanligt under det sista halfåret, slutade han ett andragande i lokomotivstallet till en flock arbetare, bland hvilka också Isak befann sig. — Det är vi, som svettats och slitit dag och natt för att fylla deras penningpåsar och därför är det vår rätt att också dela deras vinst. Men får man inte sin rätt med godo, så tvingar man sig till den!

— Månne vi inte redan fått vår del? in- vände Isak saktligt. — Jag tänker att andra väl likasom jag förtjänat mera de sista tiderna.

— Det ha vi väl gjort, medgaf Johns ton — men det är ingenting annat än lön för vårt extra arbete vi fått. Yinsten ha de tagit hel och hållen, och den skulle de aldrig kunnat få utan oss.

— Och utan dem skulle vi hvarken kun- nat få lön för extra eller för vanligt arbete!

— Taladt som en scab! — M borde vara den sista att draga er undan, Eisäk! Men vi ha ingen tid för prat. Yi äro alldeles till- räckligt många att icke behöfva bry oss om hvad den ena eller andra gör, men hälst ville vi naturligtvis ha alla med. Hvem är med och hvem emot oss?— Jag vill inte strida med mitt bröd, för- klarade Isak kort. — Sedan jag kom i bola- gets tjänst bar jag fått ärligt betaldt för ärligt arbete, ocb så länge jag det får blir jag kvar.

— Likaså gör jag! — och jag med! — och jag! — och jag! — jag också!

Flera af dem, som slöto sig till Peltonen, skulle aldrig riskerat börja oppositionen, så mycket det än bjöd emot att lämna arbetet. Men då isen en gång var bruten, voro de icke tröga att följa exemplet.

Johnston var lika häpen som förbittrad.

------Han hade på förhand försäkrat de andra

ledarne att hvar man på C. B. & Q. var säker — — så stort inflytande hade han nog där. Och nu vågade han icke ens säga ut hvad han tänkte — — därtill hade han eldaren, som kommit Isak för nära, i alltför färskt minne.

Följande morgon var sträjken i full gång. Och innan dagen gått förhi hade de olika järnvägsbolagen slutit sig tillsamman samt enats om att på inga vilkor gifva vika, utan föra striden till slut med samfälda krafter.

De af manskapet, som stannat kvar i ar- bete, erhöllo ånyo kvarter och förplägning på stationerna, hvilka ställdes under bevakning af enkom förhyrdt, väl beväpnadt manskap. Med hvart tåg följde likaledes vakter, försedda medrevolvrar och repetergevär, såväl på lokomo- tivet som i konduktörsvagnen. Arbete fans fullt upp och förtjänsten var större än någon- sin. Men det var i alla fall en ohygglig tid.

Isak Peltonen tänkte visst mycket sällan därpå att han nära nog vågade lifvet hvar gång han förde sitt lokomotiv ut från statio- nen eller hämtade det tillbaka. Men så mycket oftare tänkte han på tågets och passagerarnes öde, ifall de sträjkande utförde sitt ofta utta- lade hot att gripa till våld.

Självfva stationsområdet var nog något så när väl bevakadt, men mera kunde bolaget icke göra, utan måste i öfrigt lita hufvudsak- ligen på förarnes påpasslighet. Och förarne åter måste lita minst lika mycket på sina egna ögon som på signalerna — hvilka ju kunde vara falska.

Till och med Isaks kallblodiga lugn be- gynte småningom hota att gifva vika. De föregående månadernas förtvifladt ansträngande arbete hade varit den sämsta möjliga förbere- delse för den tid, som nu följde och som kräfde allt hvad de spänstigaste nerver kunde gifva.

Hvad nerver voro för något visste Isak väl icke, men hvad han visste var att han började känna sig rädd hvar gång han steg upp på sitt lokomotiv. Och under sina lediga timmar var han likaledes nedstämd och orolig,oaktadt de fortsättningsvis snabbt ökade bespa- ringarna.

Icke ens Anni kunde starkare längta efter den dag, då de skulle vända Chicago och Ame- rika ryggen. — — För sin del skulle han hälst gjort det genast, om det ej bjudit emot att just nu lämna tjänsten — —som om han

varit rädd för Johnston och de andra!

Anni hade han för öfrigt icke sett mera än en gång sedan sträjken började, en afton då han trots kamraternas varningar lämnat det bevakade området och begifvit sig ut på västsidan. Honom hade ingenting vederfarits, men då Anni nästa morgon sanningsenligt besvarade frågan hvem det var, som besökt henne, undanbad Johnston sig sådana visiter för framtiden. Hon fick låta bli att taga emot scabs, så länge hon var i hans hus!

Isak bara smålog då han läste Annis bref om saken. I det hela gjorde det ju inte stor skilnad — — hon kunde väl lämna den tjän-

sten, om så skulle vara. Men just nu var det inte lätt att ens skaffa henne ett hyggligt kvarter — — det gamla boardinghuset var fullt af sträjkande — — —

Hå, länge kunde det här eländet väl inte mera räcka — —och hon hade det tills vidare

bra nog där hon var — — —

*

IV.

Deltagarnes i sträjken förbittring stegrades dagligen, i mån som å ena sidan hoppet om eftergift från bolagens sida syntes mera afläg- set och å den andra svårigheterna att fortsätta striden ökades. Sedan flertalet inom de första veckorna gjort slut på sina besparingar från de goda månaderna, begynte frågan om dagligt bröd allt enträgnare pocka på svar — och oförmågan att besvara den dref allt flera öfver till dem, som yrkade på

våldsåtgärder.

De drefvo slutligen sin vilja igenom. Le- darne beslöto att med våld söka tvinga en af hufvudlinjerna att inställa också post- och passageraretågen, de enda, som ännu voro i gång. Lyckades det, så måste vederbörande falla till föga.

Men Johnston uppträdde som medlare.

Innan de skredo till åtgärder, hvilka skulle gifva förtryckarne rätt att erhålla militärskydd för sin egendom, ville han föreslå att de skulle försöka skrämma scabmanskapet på en ellerannan linje att lämna arbetet. Gick det inte, så återstodo alltid kraftåtgärderna.

Och. i den vägen ville han föreslå C. B. & Q. Där fans en ärkescab, som de andra följde — en nsel invandrare, som kommit till landet för mindre än två år sedan ntan en cent i fickan — och som nu var deras främ- sta man. Kunde de drifva honom i väg, så åtog Johnston sig att svara för de öfriga.

Ledarne samtyckte. Det kunde i ingen händelse skada att först vända sig mot en en- staka individ--------därmed var det ej så

noga.

Tidigare på hösten hade expressen kommit in kort före solnedgången, vid full dager, så att man ännu kunde urskilja allting på banan och i dess närhet. Men ju längre årstiden skred framåt, desto mera skumt blef det vid tiden för expresståget ankomst, tills det slut- ligen i december dånade in på stationen i fullt mörker.

Där fans en punkt, en half mil eller så innan banan nådde de yttersta husen i för- staden, hvilken förarne alltid egnade särskildt spänd uppmärksamhet, en växel där C. B. & Q. löpte ihop med tre andra banor, som begag- nade samma spår in till stationen. Förrän sträjken bröt ut visades där alltid först grönt ljus, hvilket förbyttes till hvitt endast i sistaminuten — eller till rödt om någonting oför- modadt kom emellan. Men sedan trafiken på de andra linjerna aftagit så mycket har sig- nalen för expressen vanligen varit endast hvit, så att den kunnat köra igenom växeln utan minskning af farten.

Isak Peltonen är på väg hemåt med express- tåget, det enda, som numera går fullt regel- bundet på banan. I sina annonser gör järn- vägsbolaget vissa förbehåll beträffande afgångs- oeh ankomsttider för alla andra tåg, men expressen har hittills icke klickat en enda gång. Det är bländande klart månsken och därför spänner Isak blicken skarpare än van- ligt ut i rymden, längs banan och den öppna terrängen näst intill, bort åt det håll där sig- nalen vid den stora växeln snart bör komma i sikte.

Då han slutligen får syn på den, drar han ofrivilligt ett djupt andetag af lättnad. Det är hvitt ljus.

Allt klart! säger vakten med repetergevä- ret, som följer med på lokomotivet. Han kän- ner också redan linjen så pass väl, att han vet huru ringa svårighet det skulle erbjuda de sträjkande att ställa till något bråk just där i närheten.

Några ögonblick till fortsätter tåget såsom förut, medan Isak håller ögonen stadigt fästadepå det hvita ljuset, som kommer allt närmare. Så försvinner det med ens — och ett blodrödt sken strömmar nästa sekund emot honom, ut öfver banan.

— Eödt! någonting är på färde! ropar vakten. Och Isak griper mekaniskt efter nöd- bromsen med högra handen, medan den vänstra gör det nödvändiga greppet för att stoppa farten.

Men inom mindre än en sekund släpper han på full ånga igen och låter handtaget till nödbromsen gå. Det skarpa månskenet har visat honom skuggan af en oredig massa, som är gömd bakom växelkarlens koja.

— Stoppa! — stoppa tåget, karl! — — hvad satan tänker ni på?

Vakten söker skjuta honom åt sidan för att själf stanna lokomotivet. Men Isak griper honom utan ett ord med ena handen om stru- pen, medan den andra fortsätter att släppa på ånga, så att tåget i ursinnig hast rusar förbi den

farliga punkten och vidare åt stationen till.

Där ljuder ett flerstämmigt »damn the scab!» och ett par revolverskott smälla bakom dem utan att göra någon skada. Men först när den sista vagnen hunnit genom växeln, släpper Isak vakten, som vid det laget är hälft kväfd.

— Jag såg skuggan af flera karlar på banan och tänkte att signalen var falsk, men hade inte tid att förklara, sade han likasomursäktande. Och kort därpå körde expressen in på stationen utan att dess passagerare hade minsta aning om att någonting ovanligt varit på färde.

Men så fort Isak Peltonen kunde lämna sitt lokomotiv, begaf han sig ut till växeln och där fann han ganska riktigt banvakten bunden samt försedd med en boll smutsigt bomullstrassel i munnen.

Pyra karlar med masker för ansiktet hade öfverfallit honom, berättade mannen, så snart han spottat ut den värsta smaken, och det så oförmodadt, att han knappast hunnit tänka innan han fann sig instängd. Men han kunde nästan svära på att han känt igen Johnstons röst.

Isak gick tillbaka till stationen och aflade rapport på kontoret.

— Ändtligen! sade chefen. — Om de blott ville göra litet mera, så skulle vi alldeles sä- kert få militär — men anhålla därom kunna vi också redan på grund af det här.

Därom hade Isak ingen åsikt att uttrycka. Men han förklarade att han icke vidare ville föra passageraretåg. Det var för stort ansvar. — Godståg nog, tilläde han.

— Ni behöfver inte bry er om hvad slags tåg ni för, invände chefen. — Om det är lef-vande eller död frakt är ju er fara alldeles lika.

— Det är inte för mig själf jag är rädd, sade Isak. — Men då jag tänker på de många människorna i vagnarna, så kar jag lust att stanna för hvar stubbe, som kastar skugga öfver skenorna. Och efter det här vet man inte hvad de ställa till.

Chefen insåg att Isak i det närmaste nått den punkt, där en lokomotivförare upphör att vara fullt säker — han hade sett sådana fall förut. De voro få, som skulle hållit ut så länge.

— All right! sade han efter ett par ögon- blick — ni skall slippa föra tåg, tills ni hyl- lat er litet. Tag en vecka för att gå omkring här med Jackson, biträdande banmästaren, och lära hvad ni behöfver för att sedan kunna tura med honom. Det blir halfva veckan på linjen och den andra hälften här. Men i mor- gon måste ni ännu taga expressturen, så jag slipper bråka om annan förare så här sent på aftonen.

Det gick Isak gärna in på. — En hel vecka så godt som ledig! — — och sedan bara halfva veckan på linjen! — Nu var det på tiden att Anni sade upp sin tjänst. Jack- sons hustru, som hade deras kosthållning, talade ju jämt om att hon behöfde hjälp. Det kundeAnni åtaga sig, så fick lion ho på stationen — kanske med lön ännu till!

Mrs Jackson var förtjust Ofver förslaget, men måste tala med chefskapet, innan hon kunde säga något bestämdt om lönen.

Isak gick omedelbart till värket med för- fattande af ett bref till Anni. Hon skulle genast säga upp tjänsten. Hans tåg kom in lördag afton och söndag morgon skulle de låta viga sig. Arbetet skulle bli mycket lättare härefter, och så länge sträjken räckte fingo de bo på stationen. Hon skulle bara komma dit lördag afton och hämta sin kista med sig. — På morgonen stack han själf bref vet i post- lådan, innan han ångade bort med expressen.

Anni upplefde en stund af oblandad fröjd då brefvet lördag morgon tillställdes henne. Utan att töfva gick hon in till sitt husbond- folk och meddelade så godt hon kunde att hon ville säga upp sin plats.

-—- Hvarför just nu?

Ja, det var vida svårare att förklara med den engelska Anni hade till sitt förfogande. Men efter ett otal frågor blef det dock klart för dem, att Isak nu kunde gifta sig samt att han var på sin sista tur med expressen. Och då svor Johnston med hopbitna tänder — — så vidt det berodde på honom skulle det värk- ligen bli den förb-de scab'ens

sista färd!Anni var så ifrigt sysselsatt hela dagen med att ställa allting i ordning, att hon först fram emot aftonen kunde begifva sig på väg. Men på stationen träffade hon genast en af Isaks vänner, som förde henne och hennes kista till Mrs Jacksons kvarter.

*

V.

Ute på prärin, omkring ett halft dussin mil från Chicago, där C. B. & Q. linjen på en kulvert går öfver en liten bäck, var en man ifrigt sysselsatt på banan kort efter mörkrets inbrott. Bredvid sig hade han en öppen påse med några värktvg, af hvilka han försökte ett efter annat för att lossa de spikar, som fast- höllo en skena nära intill knlverten. Han var tydligen van att handskas med värktyg, men det dröjde dock en tämlig stund innan skenan lossnade.

Slutligen lyckades det. Mannen kastade den sista spiken ned i bäcken och stack värk- tygen tillbaka i påsen, den han hängde öfver axeln. Så rörde han litet på skenan för att försäkra sig om att den var lös, men flyttade den icke, utan steg ned i diket vid banan. Därifrån tog han upp en stång och sköt med en kvick stöt den lösa skenan inåt banan. Det gick ypperligt. Han lade skenan tillbakapå dess plats och återtog sin plats i diket, hukande sig ned vid en liten videbuske.

En påpasslig förare med goda Ögon skulle nästan säkert kunnat se att en skena var borta, i så god tid att tåget bunnit stannas. Men om skenan sköts undan först då lokomotivet var för nära att mera kunna stoppas, så måste det spåra ur. I den första villervallan var det knappt tänkbart att någon skulle se sig om efter upphofsmannen — som för öfrigt inom mindre än en minut kunde försvinna i mörkret.

En god halftimme väntade mannen i diket, innan expressen kom i sikte — hväsande och dånande och med den väldiga reflektorlampan lysande upp banan ett bra stycke i förväg.

Isak Peltonen står på sin post, med ögo- nen ständigt öfverfarande de två skensträn- garna framför lokomotivet. Allt närmare den lilla videbusken kommer han, utan minsta tanke på fara där ute på den släta prärin.

Nu ser han kulverten — så långt hans blick når ligga skenorna jämna, med sina slitna ytor glänsande som silfver i det gul- aktiga lampljuset — — om en kvart är han framme — — — och i morgon — i afton — är han fri------- och An--------------—

Då ser han någonting mörkt — en man — resa sig ur diket — han skjuter en stångu

fram mot skenorna — en af dem rullar åt sidan —---------

Förarens liand griper blixtsnabbt nödbrom- sen ------den mörka gestalten tar ett steg

som till flykt------och med ett väldigt språng

flyger Isak rätt på honom, i samma ögonblick som de främsta lokomotivhjulen braka mot en sleeper.

Lokomotivet rifver upp banan öfver kul- verten och rullar ned från banken, dragande tendern ned i bäcken. Bagagevagnen kastas i samma nu också på sida ned på marken, men den första af passagerarevagnarna blir stående på sina hjul, med ena ändan i diket. Och de öfriga stanna tack vare nödbromsen på banan, ehuru de stöta ihop med ett ljud som om deras sista timme slagit.

Konduktören och ett par bromsare komma springande med lyktor från andra ändan af tåget. Yakten ligger på marken ett stycke från lokomotivet, med repetergeväret i handen.

— Tror inte han är död, säger eldaren, som räddat sig med ett språng från tendern

— han bara hoppade ett ögonblick för sent.

— ------Men föraren ser jag inte till —

fast han hoppade först. — —

De funno honom vid bagagevagnen, som fallit öfver nedra delen af hans kropp. IJnder honom låg en annan kropp, med hufvudet trycktmot marken och med Isaks båda händer kring strupen — — —

Konduktören skickade ögonblickligt en man till närmaste station för lokaltrafiken, en lialf mil därifrån, för att telegrafera.

*

Isaks vän sökte underhålla Anni så sodt han kunde, medan hon väntade på perrongen, men han blef allt mera tankspridd i mån som minuterna skredo framåt, utan att expressen hördes af. — — Det kunde aldrig hänga rätt ihop. — — — Och där kom chefen själf rusande ut ur kontoret!

— Tag H:o 708 med reparationsvagnen och tre passagerarevagnar utåt linjen, befallde han. — Expressen har spårat ur sex mil härifrån — — och säg till åt banläkaren att följa med — fort!

— Kom med! sade Annis sällskap.

Då de kornmo fram, med reparationsvagnen skjuten framför lokomotivet, var allt i samma skick som förut, utom att flera passagerare samlats omkring bagagevagnen. Konduktören rapporterade till doktorn att ingen af passagerarne var illa skadad.— Men jag tror föraren och en till fått sin sista knäck, tilläde han, med en rörelse af hufvudet mot bagagevagnen.

Doktorn stack handen nnder Isaks bröst.

— Inte ännu, sade han — ehuru han föga kan ha långt kvar.

De använde först domkrafterna på bagage- vagnen och skrufvade den inom några minu- ter så högt upp, att de båda kropparna kunde dragas fram.

Det ryckte i Isak, då de tvingade in litet whisky i hans mun. Men först när de med våld lösgjorde hans händer från den andre vaknade han upp. Den andre var Johnston och han var död — med strupen hopklämd som af ett skrufstäd.

Isaks första rediga blick föll på Annis ansikte, som med stel skräck i dragen var lutadt öfver honom. Så riktades den på dok- torn, som höll på att göra ett hastigt öfver- slag af hans utsikter.

Doktorn reste sig och skakade på hufvudet.

— Må där — — finnas någon — präst på tåget? hviskade Isak, då konduktören bjöd honom mera whisky.

— Åh, inte behöfva vi ännu tänka på präst — — doktorn kan väl — — —

— Inte för mig, afbröt Isak otydligt — — för att viga — — —Konduktören trodde att han yrade och befällde en negeruppassare från expressen hämta en madrass att bära honom på.

— Nej — —jag har pengar, förklarade Isak ansträngdt. — — Hon får dem — — om hon är enka — — fråga om någon är präst — —

Han blickade mot passagerarne, som stodo omkring. Och konduktören, som ändtligen be- grep, förklarade för dem hvad mannen ville; frågade om någon af dem var präst och kunde viga honom och flickan där bredvid.

En äldre man tog ett steg framåt ur hopen.

Präst är jag inte, men distriktsdomare och berättigad att viga — om det är allt han vill.

Isak nickade tyst bifall, men Anni brast i gråt, då hon uppfattade hvarom det var fråga. Och under de få minuter den korta ceremonin varade snyftade hon så, att hennes svar knap- past hördes, ehuru de många människorna förhöllo sig ljudlöst stilla.

— — — och i kraft af mitt ämbete för- klarar jag därför i dessa vittnens närvaro, eder, Eisäk Peltonen och Anni

Heikkilä, för man och hustru, slutade domaren högtidligt.

Isak var nästan medvetslös på nytt då det var öfver. Men sedan de försiktigt flyttat ho- nom på en madrass, buro de honom in i den närmaste af vagnarna och kryade upp honommed eu ytterligare dosis whisky. Det gjorde alls ingen skilnad huru mycket de gåfvo ho- nom, sade doktorn.

Anni satt invid honom på golfvet.

— Nu — — får du — — köpa hemmanet, yttrade han sakta — — sedan — — välja hland — bästa i Alastaro — — — inte ännu ens tjugufem — — — —

— Åh, Herre Jesus! snyftade Anni — — det hinner jag väl tänka på sedan — — — Kanske du inte häller dör ännu — —

Isak frambragte någonting liknande ett små- löje såsom enda svar. Och då tåget omedelbart därpå satte sig i rörelse, föreföll det som om han värkligen börjat yra.

Han mumlade oredigа ord, om sitt vackra lokomotiv, om signaler, om Johnston — —

— Stoppa! — stoppa! Det lyser rödt! ropade han en gång, men sjönk genast därpå igen i half dvala och låg med slutna ögon.

Först när de buro honom ut ur vagnen och lade honom på sjukbåren, som stod i bered- skap, öppnade han dem igen och såg sig om- kring, ehuru synbarligen utan att känna igen någon. Men då de lyftade upp båren och satte sig i rörelse, träffade skenet af den stora, elek- triska perronglampan hans ögon och då klar- nade de för ett par sekunder.— Hvitt ljus! sade han tydligt — allt klart — nu kunna vi fara på!

Handen gjorde en famlande rörelse — så föllo ögonlocken ihop. Hans sista färd var började.

Och antagligt är väl att signalerna voro hvita hela vägen utför till ändstationen.

I.

Isak Peltonen hade väl noga taget inga synnerligt vägande skäl för beslutet att resa till Amerika. Han var ju ung, frisk, starkare än de flesta och i alla stycken en duktig arbe- tare, så att han nog skulle kunnat slå sig ut också hemma.

Men å andra sidan var han icke häller annat eller mera än en lös arbetskarl utan något egent- ligt yrke, om han också var så pass flink i hän- derna, att han kunde taga ihop med litet af hvarje. Och dagakarlsförtjänst tyckte han var väl litet att gifta sig på, ehuru Anni på Heikkilä torpet nog varit villig att riskera det.

Isak hade själf vuxit upp i en inhysings- koja och hade därför haft talrika tillfällen att iakttaga på närmaste håll hvad det betydde för en daglönare att skaffa ihop kläder och föda för sig själf och hustrun och en skara af barn. Och barnen kommo nog — ju fatti- gare man var desto flera. Det hade han också lagt märke till.Han rådgjorde om planen med Anni och hon gaf honom nog rätt i hufvudsak. Det var ett hårdt lif man förde, när man icke alltid visste hvarifrån matbiten för morgon- dagen skulle tagas — allra mest då en hop barnungar gräto efter den. Men Amerika tyckte hon dock var bra långt borta.

— Kunde vi inte börja som nybyggare här hemma? Ledig jord fins det ju nog också i Alastaro och med tiden kunde vi väl arbeta upp ett torp åt oss?

— Det är till och med värre än att vara daglönare, påstod Isak. — Arbetar man för andra, så behöfver man åtminstone inte bry sig om frost och missväxt, som alltid komma på nybyggen.

1 Amerika var det mycket lättare — där kunde en duktig karl mycket hastigare för- tjäna ihop hvad han behöfde för att bli sin egen. Alla, som varit där, sade att bara man inte söp, så blef det snart pengar på kist- bottnen. Och supa gjorde han inte alls. — — De kände själfva till och med egna socknebor, som på några få år skrapat ihop så

mycket där borta, att de köpt hela hemman! Det var annat, det, än att bli nybyggare på främmande

mark.-------Hvad andra gjort kunde han väl

också göra. Och de kunde nog vänta några år för att sedan ha det bra så länge de lefde.Armi suckade visst rätt bittert, då hon insåg att han redan bestämt sig för resan och att rådplägningen egentligen endast varit för formens skull. Men i sak kunde hon icke invända någonting giltigt, utan förklarade blott att hon nog skulle vänta-------fast i fem år.

— Då är jag ändå inte mera än tjugufem, tilläde hon förklarings vis — så att jag väl borde duga åt någon ann au, om du inte kommer.

Med den trösten reste Isak.

Till New York anlände han i en lycklig stund. Sträjk hade kort förut brutit ut på en järnväg i Chicago, och då inga arbetare på nära näjder vågade taga de sträjkändes platser, hade vederbörande skickat en värfvare till New York. De ämnade på inga vilkor gifva efter, och nyanlända invandrare, som icke hade reda på förhållandena i Amerika, voro glada att taga hvilket arbete som hälst. Bland dem funnos alltid sådana, som haft att skaffa med järnvägar förut ocli därför kuude användas.

Isak Pel tonen hade visst aldrig förut varit med om sådant arbete, men han såg så duk- tig och rask ut, att värfvaren lät honom följa med. Det viktigaste var ju att skaffa ihop ett par vagnslaster folk så fort som möjligt, och värfvaren fick sitt arvode per hufvudtal så snart arbetarene voro levererade. Bestenrörde icke honom. Om en eller annan senare befans oduglig, så yar det icke så noga.

Därpå berodde det att Isak omedelbart efter sin ankomst till det förlofvade landet erhöll arbete till en och en half dollar om dagen samt kost och kvarter så länge sträjken räckte — förutom naturligtvis fri resa till Chicago. Och det tyckte han var nästan detsamma som att komma sig till förmögenhet genast — — sju mark och femtio om dagen! Han kunde knappast tro det själf.

Till en början kunde han emellertid icke brukas annat än vid det allra gröfsta arbetet på stationen, men där fans lyckligtvis groft arbete tillräckligt. Alla, som på något rimligt sätt voro användbara såsom lokomotivförare, behöfdes för de tåg man ännu kunde hålla i gång, och därför stodo de små stationslokomo- tiven, hvilka annars släpade toma och lastade vagnar af och till på de otaliga spåren, inne i lokomotivstallet. Allt deras arbete måste utföras med hand- och hästkraft och därvid var en karl med Isaks armar och rygg ovär- derlig. Det dröjde icke länge innan förmännen började fästa sig vid hans sätt att arbeta, hvilket mycket fördelaktigt skilde honom från flertalet af de andra nykomlingarna.

Och honom tog det icke häller särdeles lång tid att lära ett och hvarje annat än attskjuta vagnar in på de olika spår man utpe- kade för honom. Redan efter ett par veckor visade det sig tydligt att han begynt erhålla tämligen rediga begrepp om saker och ting, hvar för han också snart helt naturligt blef ledare för det lag, som arbetade med honom. Där han var med kunde förmännen tryggt lita på att allting blef utfördt utan misstag och oreda.

Det gjorde att han blef en af de få bland nykomlingarna, som behöllos i arbete, då den förtidiga och illa förberedda sträjken några veckor senare tog slut, utan minsta eftergift från banbolagets sida. Åtskilliga af de sträj- kande själfva måste söka anställning på annat håll, när de sent omsider fingo nog af för- söket att tvinga bolaget till medgörlighet, men Isak Peltonen befordrades till lokomotivstallet. Där blef hans uppgift att hjälpa till med att rengöra och olja lokomotiven.

Den första tiden betraktades han med allt utom blida ögon af både förare, konduktörer, eldare och andra, som varit med om sträjken. För dem var han en »scab» — en, som tagit en sträjkändes plats — och scabs äro ju de föraktligaste individer en arbetare, som har hälst något begrepp om sträjker, möjligen kan föreställa sig.Men Isak, som hvarken lärt tillräckligt engelska att förstå tillmålets natur af skälls- ord eller ändå mindre att uppfatta dess djupa skymflighet, skötte sin tjänst lika tyst och ordentligt som förut. Under några dagar be- grep han icke ens att termen gällde honom, men då det blef klart lystrade han till »scäb» lika villigt som till »Eisäk», såsom de för-

vrängde hans namn.

Hans fredlighet förledde visst en dag, då han som bäst höll på med att olja ett loko- motiv, en eldare, som icke kunde komma förbi, att omildt beröra honom med foten och ryta: »rör på dig, fördömda scab!» Men då Isak ögonblickligt grep eldaren i kragen, vek honom dubbel öfver sitt knä och med flata handen tilldelade honom en aga, som kom väggarna att eka, fick han afgjordt skrattarne på sin sida.

Och då det småningom blef klart för litet hvar af förarne att den, hvars lokomotiv Isak Peltonen rengjort och oljat, kunde vara fullt säker om att allting var i bästa skick, upp- hörde de en efter annan att begagna andra tilltalsord än hans namn. Ja, om någon tid frågade en af dem till och med om han icke hade lust att bli eldare, så att han med tiden kunde lära sig att själf föra tåg. Och dåIsak ingenting hade emot förslaget, fick han snart lämna stallet och komma ut på linjen.

Det var väl icke vidare än ett godslokomo- tiv, på hvilket han begynte sin värksamhet såsom eldare, men det bekymrade honom icke det minsta. Hade han själf kunnat välja, så skulle han troligen till och med föredragit godstågen, som stannade oftare och så länge, att man hade tid att se sig omkring en smula. Passagerarelokomotiven hade ju alltid så brådt- om, att eldaren aldrig fick rådrum för annat än att elda.

Redan då han tillträdde sin nya befattning, tänkte Isak på att skrifva efter Anni, för att gifta sig så snart han kom till Chicago, och de första dagarna frästade den tanken honom starkt. Han hade ju redan sparat ihop en vacker summa, och hans lön var mera än till- räcklig för två, ifall de lefde sparsamt. Om det också dröjde litet längre innan de kommo sig till hemmanslotten i Alastaro, så betydde det icke så mycket i bredd med möjligheten att gifta sig genast.

Men efter att hafva begrundat planen en vecka eller så öfvergaf han den likväl. Så länge han hade sin tjänst såsom eldare kunde det nog gå, men ingen kunde veta huru länge det skulle räcka. Allt efter litet hände det ju att en eller annan af manskapet afskedadesock ofta för något obetydligt misstag, kvilket knappast alls kunnat undvikas. När man icke var desto säkrare på framtiden, var det väl i alla fall bäst att vara ensam.

I stället skickade kan sina kopsparade pen- gar kem till Anni på Heikkilä. Ock på samma gång föreslog kan att de skulle taga ut lysning, så att kon när som kälst kunde komma öfver ock gifta sig, om det så skulle passa. Han tyckte intet riktigt om det ameri- kanska sättet att gifta sig utan lysning, skref kan.

Men kvad kan icke skref var att kan både under författandet af brefvet ock många gånger förut allvarsamt funderat på Annis afskedsord om de fem åren. Noga taget kunde kan väl inte begära att kon skulle vänta ens så länge,

om en annan, antaglig friare infann sig — —

ock k vinfolk var ju i alla fall inte annat än

kvinfolk — — men efter lysningen var

man så godt som gift — —

Han tilläde blott att kan ännu icke kunde säga bestämdt när kan skulle skrifva efter kenne, men om förtjänsten fortfor att vara lika god några månader framåt, så skulle det väl inte räcka länge. Ock pengarna kunde kon sätta på banken i sitt namn.

*

II.

Förtjänsten icke allenast fortfor att vara lika god, utan blef snart till ock med bättre. Ju längre det led med förberedelserna för världsutställningen, desto starkare blef trafiken, desto flera turer i veckan måste förare ock eldare göra, desto mera förtjänade de. Ock desto bättre lärde sig Isak Peltonen att själf föra lokomotiv.

Eedan i lokomotivstallet kade kan lagt noga märke till alla delar af de invecklade maskinerna samt så godt kan kunde tagit reda på deras betydelse ock olika uppgifter. Ock såsom eldare kade kan sedan med förarens kjälp lärt allt kvad kan vidare beköfde veta för att när som kälst kunna taga dennes plats. Därför var kan också en af de första, som befordrades till lokomotivförare, då tillström- ningen af folk till utställningen omsider blef så stor, att passageraretågen måste fördubblas ock tredubblas.Det var större tur och snabbare framgång än Isak Peltonen någonsin drömt om. Hans förhoppningar hade aldrig sträckt sig längre än till stadigt arbete såsom eldare under några år framåt. Eedan med den lönen hade han kunnat spara sig fram till egen jord och obe- roende — — och nu skulle hans inkomster uppgå till dubbelt så mycket!

Men så försummade han icke häller många dagar, innan han skickade en fribiljett för turen "Wasa—Chicago till Heikkilä Anni och meddelade att tiden nu var inne. Hon skulle genast göra sig i ordning och komma öfver till Amerika så fort hon kunde.

Nu hade han sådan lön, skref han, att de utan svårighet kunde spara ihop till hem- manslotten äfven såsom gifta — — ja, fast med ett par barnungar till, om nu så skulle hända sig! tilläde han med stor belåtenhet.

Om två månader borde hon kunna vara i Chicago. Och om han under den tiden gjorde så många turer han någonsin kunde, så borde han väl då kunna få några dagars ledighet för giftermål och bosättning, trodde han. Men därvid gjorde han upp räkningen utan värden.

Trafiken på alla banor utan undantag blef allt väldigare i mån som höstsommaren skred framåt. Eedan då medeltalet af utställnings- besökare uppgick till ett hundra tusen perdag gingo passageraretågen ofta nog i »två sektioner», såsom det hette, det vill säga två tåg följde hvarandra med ett par minuters mellanrum. Och någon gång gingo tre i stället för ett. Men längre fram, då besökarne stego till ett hundra femtio — sjuttio — två hundra tusen per dag, blef regeln att tågen åtmin- stone tredubblades, medan de på söndagarna ibland gingo i sex till åtta sektioner. Åtta öfverfulla passageraretåg i rad med en minut eller så emellan! — Det kräfde uppbjudande af banornas alla yttersta resurser och gjorde det fullständigt omöjligt för en enda man af personalen att erhålla permission ens för en dag.

Det var därför endast med största svårighet Isak kunde ställa det så, att han blef i till- fälle att möta sin fästmö, då hon slutligen anlände, fulla två veckor senare än han be- räknat. Och så snart han fört henne till det boardinghus, där han själf bodde, måste han skynda i väg igen, utan att hinna meddela annat eller mera än att de för ögonblicket alls icke kunde tänka på bosättning. Han hade inte en ledig minut utöfver de få timmar han då och då kunde få sofva.

— Men i morgon, när jag kommer till- baka, få vi tala närmare därom, tilläde han. — Och pengar förtjänas här omåttligt, så vi få inte klaga.Det gjorde Anni icke häller, då kon hörde huru. mycket han igen lagt åsido sedan han skickade hem den sista besparingen. Det var ju rent obegripligt att han kunnat förtjäna en sådan summa inom föga mera än två må- nader !

— Ja — och lika mycket till kommer det nog inom de nästa två, trodde Isak. — Ännu räcker utställningen sex veckor, och sedan börja de skicka alla saker härifrån, så att man kan räkna på stora förtjänster åtmin- stone till njrår — — — Då borde vi ha så mycket, att vi kunna resa hem om vi vilja — — till en hemmanslott räcker det nog! Men då vilja vi kanske ha mera.

— Månntro det? sade Anni. — Det här landet kan nog gå an att arbeta i och för- tjäna pengar, men inte skulle man kunna lefva här. Det går ju omkring i ens hufvud redan bara man ser ut genom fönstret!

— Nå, vid det vänjer man sig snart, för- säkrade Isak i en ton, som icke var utan en viss anstrykning af öfverlägsenhet. — Det är just för att här fins så många människor och de resa och bråka så mycket som man för- tjänar pengar — — Men det är nog inte värdt att vi gifta oss förrän längre fram. Det vore ju inte att vara riktigt gift, då jag måste vara borta både dagar och nätter.Därom var Amii fullt ense. Om de icke ens kunde bo för sig själfva, så väntade kon kälst — — det kvarter de kade var ju värre än en gästgif varegård —! Hon var rädd bara att gå ut ur rummet, sade kon. Ock därför kade kon tänkt att kon borde söka sig tjänst tills de kunde sätta bo —

eller resa hem.

Det var en plan, som i första ögonblicket alldeles icke tilltalade Isak. Men då Anni bestämdt höll på den och föreställde honom huru oförnuftigt det var att hon satt ock tärde på hans besparingar i sysslolöshet, i stället för att hjälpa till så godt kon kunde, så gaf han slutligen med sig.

Han skulle köra åt bland sina kamrater huru man borde begå för att få plats för henne kos hyggligt folk, lofvade kan. Ock nästa söndag hade kan tre timmars ledighet mellan två tåg. Då skulle kan taga henne med till stationen. Sådant lif hade kon ännu icke sett!

Därmed lämnade kan henne igen ensam, ångade kort därpå i väg med sitt lokomotiv ock hämtade det tillbaka först söndag morgon. Han kade åter varit i arbete trettiosex timmar i ett kör — med sex timmars kvila vid banans ändpunkt. Det var värre än till ock med under brådaste köbärgningstid hemma! — — — men så lönade det sig också mycket bättre,tänkte han belåtet, då han stack den sista veckans aflöning i fickan.

Anni var färdig för utflykten och gapade af förvåning såväl under den korta vandringen till stationen som ändå mycket mera då de kommo fram. Hon hade hjärtat högt uppe i halsen, medan Isak förde henne omkring, klef öfver och emellan skenorna som om icke dussin- tal lokomotiv hvisslat och dånat fram och åter på alla håll, samt till sist förde henne in i stallet för att se på hans eget lokomotiv, som just höll på att rengöras.

Hon måste till och med stiga upp på det och sätta sig på det lilla sätet i förarens hytt, medan han förklarade huru man skötte en sådan maskin och hvad det riktigt betydde att föra ett tåg i dagsljus och i mörker, i alla väder och vindar. Och ju mera han förklarade, desto häpnare kände hon sig öfver allt hvad Isak lärt under den korta tiden sedan han reste. Han hade ju blifvit en helt annan karl — — hade reda på mycket mera än någon där hemma — — — Inte ens brofogden — knappast länsmannen visste så mycket. De hade aldrig fört lokomotiv!

— Ar det inte förfärligt svårt och farligt när det är mörkt ? frågade hon såsom ett slags slutsumma af sina tankar.
— Farligt är det 110g om man inte håller ögonen öppna, isynnerhet när man kommer in till de stora stationerna. Eller när det regnar och snöar och stormar, eller är så klart månsken, att man har svårt att se hvad ljus de visa.

Hon endast såg beundrande på honom och han fortsatte att beskrifva:

— Om det är hvitt ljus, så betyder det att man kan fara på med full fart, men är det blått så är någonting i olag på banan eller med vagnarna — — då skall man stanna småningom. När de visa grönt sken, så får man köra sakta och om det är rödt så måste man stanna genast, fast man har aldrig så god fart — — det betyder att där är fara på färde om man kör på. Men farligast är det när de lagt patroner på skenorna, så att det börjar smälla under hjulen. Då stoppar man så tvärt, att det brakar i maskinen.

— Herre Gud! aldrig skulle jag våga köra ett lokomotiv!

— Så tänkte jag också förut — och nu kör jag det ändå både dag och natt. Men jag är ännu alltid likasom rädd tills jag ser ljusen vid stationerna. Man kan aldrig veta om allt

är på rätt innan man ser signalen---------och

till och med då händer det ibland att det går galet och hela tåget går i kras.Anni ryste och önskade sig mera än nå- gonsin tillbaka till Alastaro--------om hem-

manslotten sedan blefve aldrig så liten.

— Halloh Eisäk! — har ni fått ny eldare ? hälsade föraren af ett stort passagerareloko- motiv med väldiga drifhjul, som just i sakta mak kom in på spåret näst intill. — Hvem är den tösen?

— Hon är från min hemtrakt och har nyss kommit till Amerika. — — Yi ämna gifta oss, när här blir litet ledigare, förfull- ständigade Isak presentationen, då den andre hoppade ned från sitt lokomotiv och kom fram till dem.

— Ledigare! ja, — — räcker allt innan här blir ledighet till annat än att förtjäna

pengar för bolaget------------vi få allt släpa

och slita så länge lifshanken hänger i! Men gratulerar i alla fall — det är en grann flicka ni fått!

Isak smågrinade förnöj dt öfver kompliman- gen. Johnston var ju en af de främsta på linjen — förde den flygande expressen — och hade icke för vana att visa sig särskildt höflig mot dem, som bara förde godståg. Nu ska- kade han hand med dem båda och sade att han i Isaks ställe helt enkelt skulle taga sig ledigt för en vecka eller två.— De bli glada nog när ni kommer till- baka, försäkrade han. — Hvarenda man är värd pengar i mängd för dem nnder sådana här tider.

Isak skakade på hufvudet. Det vore inte riktigt hyggligt, menade han, att lämna sin post just då man behöfdes som mest.

— Det tackar er fan och inte bolaget för er hygglighet! utlät sig Johnston. — De skulle ingalunda tveka att afskeda er, om ni inte behöfdes.

— Det kan väl vara, medgaf Isak — men nog stannar jag nu i arbete, tills den värsta tiden är förbi, så vi kunna sätta bo ordentligt.

— — — Om hon bara kunde få tjänst i ett

godt hus till dess, så vore allt på rätt---------

— Vill hon taga tjänst? afbröt Johnston.

— Det kunde ju inte passa bättre! Här var bud från min hustru, då mitt tåg kom in, att vår flicka gått sin väg. Och jag skulle på hemvägen höra åt på ett kontor efter någon, som kunde komma i stället. Men det är inte så lätt att nu få någon i Chicago — — Kanske vi kunde komma öfverens? vände han sig till Anni.

Hon var mera än villig, så snart förslaget blifvit öfversatt. Och då Isak ännu hade till- räcklig tid öfrig, gingo de alla tre till boarding-huset efter hennes effekter. Men därifrån måste Isak vända om till stationen, utan att följa med dem ut på västsidan, där Johnston bodde.

*

III.

Därefter var det nästan som om de icke befunnit sig i samma stad. Samfärdseln på banan blef allt lifligare jn längre det led mot utställningens afslutande. Och i samma mån ökades naturligtvis arbetet — men också för- tjänsten — för personalen och i svnnerliet för lokomotivförarne.

Anni kom snart till klarhet om att hon icke alls trifdes i Chicago. Att aldrig, utom under Isaks sällsynta och kortvariga besök, få träffa någon människa hon värkligt kunde tala med föreföll henne nära på outhärdligt.

En gång hade hennes matmor visst tagit henne med till utställningen och där tycktes ju nog vara vackert, om där inte funnits så- dana hopar af människor. Man kunde knap- past se någonting annat än dem. Då hon kom hem därifrån värkte och bultade hennes liuf- vud så, att hon trodde sig på väg att bli sjuk på allvar. Därefter brydde hon sig inte mera om att gå ut ur huset.Men till Isak sade hon ingenting om huru hon vantrifdes. Han hade det ju i alla fall

bra mycket värre---------i arbete både natt och

dag. Och på nyåret skulle de knnna fara hem, försäkrade han alltid. Kunde han hålla ut till dess, så kunde hon det väl också.

Så gingo dagarna och veckorna, sådana dagar och veckor, som Chicago aldrig upplef- vat förut, och troligen ej kommer att upplefva härefter. Utöfver unionens hela område hade folket slutligen kommit till öfvertygelsen att den väldiga utställningen väl var värd att se, trots allt hvad afundsjuka tidningar i östan och västan haft att säga

mot den. Och där- för strömmade ständigt allt talrikare skaror till världsstaden vid Michigansjön, talrikare i mån som den sista oktober, den oåterkalleliga stängningsdagen, ryckte närmare.

De oräkneliga hotellen af olika klass och slag voro fyllda ända till badrum, garderober och andra krypin, där något slags bädd kunde slås upp, eller där man i värsta fall kunde ligga på golfvet. TJte på sydsidan, i närheten af utställningsfältet, uppstodo hela läger, där man kunde hyra sofplatser i tält — och hvar- enda plats var upptagen. Privata familjer, kaféer, restaurationer------ja, ända till polis-

stationerna härbärgerade utställningsbesökande,som annars skulle sett sig nödsakade att till- bringa natten på gatan.

Rörelsen i staden var otrolig och omsätt- ningen af pengar oerhörd t stor under de sista veckorna. Krog- och spelhusvärdar och andra, som gjorde i både bättre och sämre affärer, togo in mynt i näftal. Längs alla gator och vägar, som ledde ut till expositionen, stimmade massor af människor fram och åter från tidigt på morgonen till sent in på nätterna. TJtställ- ningsområdet självt var oaktadt sin jättelika utsträckning en enda myrstack af oroligt, jäk- tande, myllrande lif — som om enhvar sökt tvinga in det yttersta möjliga i de få dagar, som återstodo. Och bantågen dånade oupphör- ligt från och till Chicago, ständigt öfverfyllda af passagerare.

Det gick i oafbrutet crescendo ända till den första november. Då upphörde på en gång tillströmningen af folk till de inkommande tågen. Om ett par dagar kunde hälften af de utgående inställas. Därpå följde ett kort uppe- håll af lugn, hvarunder litet hvar sökte i nå- gon mån hämta andan — och så bröt den stora sträjken ut.

På Chicago, Burlington & Quincy-banan — C. B. & Q, såsom den vanligen kallades — där Isak Peltonen var anställd, hade Johnston,Annis husbonde, åtagit sig att förmå manska- pet till deltagande i sträjken.

— — Utan oss skulle banbolagen icke kunnat förtjäna en slant mera än vanligt under det sista halfåret, slutade han ett andragande i lokomotivstallet till en flock arbetare, bland hvilka också Isak befann sig. — Det är vi, som svettats och slitit dag och natt för att fylla deras penningpåsar och därför är det vår rätt att också dela deras vinst. Men får man inte sin rätt med godo, så tvingar man sig till den!

— Månne vi inte redan fått vår del? in- vände Isak saktligt. — Jag tänker att andra väl likasom jag förtjänat mera de sista tiderna.

— Det ha vi väl gjort, medgaf Johns ton — men det är ingenting annat än lön för vårt extra arbete vi fått. Yinsten ha de tagit hel och hållen, och den skulle de aldrig kunnat få utan oss.

— Och utan dem skulle vi hvarken kun- nat få lön för extra eller för vanligt arbete!

— Taladt som en scab! — M borde vara den sista att draga er undan, Eisäk! Men vi ha ingen tid för prat. Yi äro alldeles till- räckligt många att icke behöfva bry oss om hvad den ena eller andra gör, men hälst ville vi naturligtvis ha alla med. Hvem är med och hvem emot oss?— Jag vill inte strida med mitt bröd, för- klarade Isak kort. — Sedan jag kom i bola- gets tjänst bar jag fått ärligt betaldt för ärligt arbete, ocb så länge jag det får blir jag kvar.

— Likaså gör jag! — och jag med! — och jag! — och jag! — jag också!

Flera af dem, som slöto sig till Peltonen, skulle aldrig riskerat börja oppositionen, så mycket det än bjöd emot att lämna arbetet. Men då isen en gång var bruten, voro de icke tröga att följa exemplet.

Johnston var lika häpen som förbittrad.

------Han hade på förhand försäkrat de andra

ledarne att hvar man på C. B. & Q. var säker — — så stort inflytande hade han nog där. Och nu vågade han icke ens säga ut hvad han tänkte — — därtill hade han eldaren, som kommit Isak för nära, i alltför färskt minne.

Följande morgon var sträjken i full gång. Och innan dagen gått förhi hade de olika järnvägsbolagen slutit sig tillsamman samt enats om att på inga vilkor gifva vika, utan föra striden till slut med samfälda krafter.

De af manskapet, som stannat kvar i ar- bete, erhöllo ånyo kvarter och förplägning på stationerna, hvilka ställdes under bevakning af enkom förhyrdt, väl beväpnadt manskap. Med hvart tåg följde likaledes vakter, försedda medrevolvrar och repetergevär, såväl på lokomo- tivet som i konduktörsvagnen. Arbete fans fullt upp och förtjänsten var större än någon- sin. Men det var i alla fall en ohygglig tid.

Isak Peltonen tänkte visst mycket sällan därpå att han nära nog vågade lifvet hvar gång han förde sitt lokomotiv ut från statio- nen eller hämtade det tillbaka. Men så mycket oftare tänkte han på tågets och passagerarnes öde, ifall de sträjkande utförde sitt ofta utta- lade hot att gripa till våld.

Själfva stationsområdet var nog något så när väl bevakadt, men mera kunde bolaget icke göra, utan måste i öfrigt lita hufvudsak- ligen på förarnes påpasslighet. Och förarne åter måste lita minst lika mycket på sina egna ögon som på signalerna — hvilka ju kunde vara falska.

Till och med Isaks kallblodiga lugn be- gynte småningom hota att gifva vika. De föregående månadernas förtvifladt ansträngande arbete hade varit den sämsta möjliga förbere- delse för den tid, som nu följde och som kräfde allt hvad de spänstigaste nerver kunde gifva.

Hvad nerver voro för något visste Isak väl icke, men hvad han visste var att han började känna sig rädd hvar gång han steg upp på sitt lokomotiv. Och under sina lediga timmar var han likaledes nedstämd och orolig,oaktadt de fortsättningsvis snabbt ökade bespa- ringarna.

Icke ens Anni kunde starkare längta efter den dag, då de skulle vända Chicago och Ame- rika ryggen. — — För sin del skulle han hälst gjort det genast, om det ej bjudit emot att just nu lämna tjänsten — —som om han

varit rädd för Johnston och de andra!

Anni hade han för öfrigt icke sett mera än en gång sedan sträjken började, en afton då han trots kamraternas varningar lämnat det bevakade området och begifvit sig ut på västsidan. Honom hade ingenting vederfarits, men då Anni nästa morgon sanningsenligt besvarade frågan hvem det var, som besökt henne, undanbad Johnston sig sådana visiter för framtiden. Hon fick låta bli att taga emot scabs, så länge hon var i hans hus!

Isak bara smålog då han läste Annis bref om saken. I det hela gjorde det ju inte stor skilnad — — hon kunde väl lämna den tjän-

sten, om så skulle vara. Men just nu var det inte lätt att ens skaffa henne ett hyggligt kvarter — — det gamla boardinghuset var fullt af sträjkande — — —

Hå, länge kunde det här eländet väl inte mera räcka — —och hon hade det tills vidare

bra nog där hon var — — —

*

IV.

Deltagarnes i sträjken förbittring stegrades dagligen, i mån som å ena sidan hoppet om eftergift från bolagens sida syntes mera afläg- set och å den andra svårigheterna att fortsätta striden ökades. Sedan flertalet inom de första veckorna gjort slut på sina besparingar från de goda månaderna, begynte frågan om dagligt bröd allt enträgnare pocka på svar — och oförmågan att besvara den dref allt flera öfver till dem, som yrkade på våldsåtgärder.

De drefvo slutligen sin vilja igenom. Le- darne beslöto att med våld söka tvinga en af hufvudlinjerna att inställa också post- och passageraretågen, de enda, som ännu voro i gång. Lyckades det, så måste vederbörande falla till föga.

Men Johnston uppträdde som medlare.

Innan de skredo till åtgärder, hvilka skulle gifva förtryckarne rätt att erhålla militärskydd för sin egendom, ville han föreslå att de skulle försöka skrämma scabmanskapet på en ellerannan linje att lämna arbetet. Gick det inte, så återstodo alltid kraftåtgärderna.

Och. i den vägen ville han föreslå C. B. & Q. Där fans en ärkescab, som de andra följde — en nsel invandrare, som kommit till landet för mindre än två år sedan ntan en cent i fickan — och som nu var deras främ- sta man. Kunde de drifva honom i väg, så åtog Johnston sig att svara för de öfriga.

Ledarne samtyckte. Det kunde i ingen händelse skada att först vända sig mot en en- staka individ--------därmed var det ej så

noga.

Tidigare på hösten hade expressen kommit in kort före solnedgången, vid full dager, så att man ännu kunde urskilja allting på banan och i dess närhet. Men ju längre årstiden skred framåt, desto mera skumt blef det vid tiden för expresstågets ankomst, tills det slut- ligen i december dånade in på stationen i fullt mörker.

Där fans en punkt, en half mil eller så innan banan nådde de yttersta husen i för- staden, hvilken förarne alltid egnade särskildt spänd uppmärksamhet, en växel där C. B. & Q. löpte ihop med tre andra banor, som begag- nade samma spår in till stationen. Förrän sträjken bröt ut visades där alltid först grönt ljus, hvilket förbyttes till hvitt endast i sistaminuten — eller till rödt om någonting oför- modadt kom emellan. Men sedan trafiken på de andra linjerna aftagit så mycket har sig- nalen för expressen vanligen varit endast hvit, så att den kunnat köra igenom växeln utan minskning af farten.

Isak Peltonen är på väg hemåt med express- tåget, det enda, som numera går fullt regel- bundet på banan. I sina annonser gör järn- vägsbolaget vissa förbehåll beträffande afgångs- oeh ankomsttider för alla andra tåg, men expressen har hittills icke klickat en enda gång. Det är bländande klart månsken och därför spänner Isak blicken skarpare än van- ligt ut i rymden, längs banan och den öppna terrängen näst intill, bort åt det håll där sig- nalen vid den stora växeln snart bör komma i sikte.

Då han slutligen får syn på den, drar han ofrivilligt ett djupt andetag af lättnad. Det är hvitt ljus.

Allt klart! säger vakten med repetergevä- ret, som följer med på lokomotivet. Han kän- ner också redan linjen så pass väl, att han vet huru ringa svårighet det skulle erbjuda de sträjkande att ställa till något bråk just där i närheten.

Några ögonblick till fortsätter tåget såsom förut, medan Isak håller ögonen stadigt fästadepå det hvita ljuset, som kommer allt närmare. Så försvinner det med ens — och ett blodrödt sken strömmar nästa sekund emot honom, ut öfver banan.

— Eödt! någonting är på färde! ropar vakten. Och Isak griper mekaniskt efter nöd- bromsen med högra handen, medan den vänstra gör det nödvändiga greppet för att stoppa farten.

Men inom mindre än en sekund släpper han på full ånga igen och låter handtaget till nödbromsen gå. Det skarpa månskenet har visat honom skuggan af en oredig massa, som är gömd bakom växelkarlens koja.

— Stoppa! — stoppa tåget, karl! — — hvad satan tänker ni på?

Vakten söker skjuta honom åt sidan för att själf stanna lokomotivet. Men Isak griper honom utan ett ord med ena handen om stru- pen, medan den andra fortsätter att släppa på ånga, så att tåget i ursinnig hast rusar förbi den farliga punkten och vidare åt stationen till.

Där ljuder ett flerstämmigt »damn the scab!» och ett par revolverskott smälla bakom dem utan att göra någon skada. Men först när den sista vagnen hunnit genom växeln, släpper Isak vakten, som vid det laget är hälft kväfd.

— Jag såg skuggan af flera karlar på banan och tänkte att signalen var falsk, men hade inte tid att förklara, sade han likasomursäktande. Och kort därpå körde expressen in på stationen utan att dess passagerare hade minsta aning om att någonting ovanligt varit på färde.

Men så fort Isak Peltonen kunde lämna sitt lokomotiv, begaf han sig ut till växeln och där fann han ganska riktigt banvakten bunden samt försedd med en boll smutsigt bomullstrassel i munnen.

Pyra karlar med masker för ansiktet hade öfverfallit honom, berättade mannen, så snart han spottat ut den värsta smaken, och det så oförmodadt, att han knappast hunnit tänka innan han fann sig instängd. Men han kunde nästan svära på att han känt igen Johnstons röst.

Isak gick tillbaka till stationen och aflade rapport på kontoret.

— Ändtligen! sade chefen. — Om de blott ville göra litet mera, så skulle vi alldeles sä- kert få militär — men anhålla därom kunna vi också redan på grund af det här.

Därom hade Isak ingen åsikt att uttrycka. Men han förklarade att han icke vidare ville föra passageraretåg. Det var för stort ansvar. — Godståg nog, tilläde han.

— Ni behöfver inte bry er om hvad slags tåg ni för, invände chefen. — Om det är lef-vande eller död frakt är ju er fara alldeles lika.

— Det är inte för mig själf jag är rädd, sade Isak. — Men då jag tänker på de många människorna i vagnarna, så kar jag lust att stanna för hvar stubbe, som kastar skugga öfver skenorna. Och efter det här vet man inte hvad de ställa till.

Chefen insåg att Isak i det närmaste nått den punkt, där en lokomotivförare upphör att vara fullt säker — han hade sett sådana fall förut. De voro få, som skulle hållit ut så länge.

— All right! sade han efter ett par ögon- blick — ni skall slippa föra tåg, tills ni hyl- lat er litet. Tag en vecka för att gå omkring här med Jackson, biträdande banmästaren, och lära hvad ni behöfver för att sedan kunna tura med honom. Det blir halfva veckan på linjen och den andra hälften här. Men i mor- gon måste ni ännu taga expressturen, så jag slipper bråka om annan förare så här sent på aftonen.

Det gick Isak gärna in på. — En hel vecka så godt som ledig! — — och sedan bara halfva veckan på linjen! — Nu var det på tiden att Anni sade upp sin tjänst. Jack- sons hustru, som hade deras kosthållning, talade ju jämt om att hon behöfde hjälp. Det kundeAnni åtaga sig, så fick lion ho på stationen — kanske med lön ännu till!

Mrs Jackson var förtjust Ofver förslaget, men måste tala med chefskapet, innan hon kunde säga något bestämdt om lönen.

Isak gick omedelbart till värket med för- fattande af ett bref till Anni. Hon skulle genast säga upp tjänsten. Hans tåg kom in lördag afton och söndag morgon skulle de låta viga sig. Arbetet skulle bli mycket lättare härefter, och så länge sträjken räckte fingo de bo på stationen. Hon skulle bara komma dit lördag afton och hämta sin kista med sig. — På morgonen stack han själf bref vet i post- lådan, innan han ångade bort med expressen.

Anni upplefde en stund af oblandad fröjd då brefvet lördag morgon tillställdes henne. Utan att töfva gick hon in till sitt husbond- folk och meddelade så godt hon kunde att hon ville säga upp sin plats.

-—- Hvarför just nu?

Ja, det var vida svårare att förklara med den engelska Anni hade till sitt förfogande. Men efter ett otal frågor blef det dock klart för dem, att Isak nu kunde gifta sig samt att han var på sin sista tur med expressen. Och då svor Johnston med hopbitna tänder — — så vidt det berodde på honom skulle det värk- ligen bli den förb-de scab'ens sista färd!Anni var så ifrigt sysselsatt hela dagen med att ställa allting i ordning, att hon först fram emot aftonen kunde begifva sig på väg. Men på stationen träffade hon genast en af Isaks vänner, som förde henne och hennes kista till Mrs Jacksons kvarter.

*

V.

Ute på prärin, omkring ett halft dussin mil från Chicago, där C. B. & Q. linjen på en kulvert går öfver en liten bäck, var en man ifrigt sysselsatt på banan kort efter mörkrets inbrott. Bredvid sig hade han en öppen påse med några värktvg, af hvilka han försökte ett efter annat för att lossa de spikar, som fast- höllo en skena nära intill knlverten. Han var tydligen van att handskas med värktyg, men det dröjde dock en tämlig stund innan skenan lossnade.

Slutligen lyckades det. Mannen kastade den sista spiken ned i bäcken och stack värk- tygen tillbaka i påsen, den han hängde öfver axeln. Så rörde han litet på skenan för att försäkra sig om att den var lös, men flyttade den icke, utan steg ned i diket vid banan. Därifrån tog han upp en stång och sköt med en kvick stöt den lösa skenan inåt banan. Det gick ypperligt. Han lade skenan tillbakapå dess plats och återtog sin plats i diket, hukande sig ned vid en liten videbuske.

En påpasslig förare med goda Ögon skulle nästan säkert kunnat se att en skena var borta, i så god tid att tåget bunnit stannas. Men om skenan sköts undan först då lokomotivet var för nära att mera kunna stoppas, så måste det spåra ur. I den första villervallan var det knappt tänkbart att någon skulle se sig om efter upphofsmannen — som för öfrigt inom mindre än en minut kunde försvinna i mörkret.

En god halftimme väntade mannen i diket, innan expressen kom i sikte — hväsande och dånande och med den väldiga reflektorlampan lysande upp banan ett bra stycke i förväg.

Isak Peltonen står på sin post, med ögo- nen ständigt öfverfarande de två skensträn- garna framför lokomotivet. Allt närmare den lilla videbusken kommer han, utan minsta tanke på fara där ute på den släta prärin.

Nu ser han kulverten — så långt hans blick når ligga skenorna jämna, med sina slitna ytor glänsande som silfver i det gul- aktiga lampljuset — — om en kvart är han framme — — — och i morgon — i afton — är han fri------- och An--------------—

Då ser han någonting mörkt — en man — resa sig ur diket — han skjuter en stångu

fram mot skenorna — en af dem rullar åt sidan —---------

Förarens liand griper blixtsnabbt nödbrom- sen ------den mörka gestalten tar ett steg

som till flykt------och med ett väldigt språng

flyger Isak rätt på honom, i samma ögonblick som de främsta lokomotivhjulen braka mot en sleeper.

Lokomotivet rifver upp banan öfver kul- verten och rullar ned från banken, dragande tendern ned i bäcken. Bagagevagnen kastas i samma nu också på sida ned på marken, men den första af passagerarevagnarna blir stående på sina hjul, med ena ändan i diket. Och de öfriga stanna tack vare nödbromsen på banan, ehuru de stöta ihop med ett ljud som om deras sista timme slagit.

Konduktören och ett par bromsare komma springande med lyktor från andra ändan af tåget. Yakten ligger på marken ett stycke från lokomotivet, med repetergeväret i handen.

— Tror inte han är död, säger eldaren, som räddat sig med ett språng från tendern

— han bara hoppade ett ögonblick för sent.

— ------Men föraren ser jag inte till —

fast han hoppade först. — —

De funno honom vid bagagevagnen, som fallit öfver nedra delen af hans kropp. IJnder honom låg en annan kropp, med hufvudet trycktmot marken och med Isaks båda händer kring strupen — — —

Konduktören skickade ögonblickligt en man till närmaste station för lokaltrafiken, en lialf mil därifrån, för att telegrafera.

*

Isaks vän sökte underhålla Anni så sodt han kunde, medan hon väntade på perrongen, men han blef allt mera tankspridd i mån som minuterna skredo framåt, utan att expressen hördes af. — — Det kunde aldrig hänga rätt ihop. — — — Och där kom chefen själf rusande ut ur kontoret!

— Tag H:o 708 med reparationsvagnen och tre passagerarevagnar utåt linjen, befallde han. — Expressen har spårat ur sex mil härifrån — — och säg till åt banläkaren att följa med — fort!

— Kom med! sade Annis sällskap.

Då de kornmo fram, med reparationsvagnen skjuten framför lokomotivet, var allt i samma skick som förut, utom att flera passagerare samlats omkring bagagevagnen. Konduktören rapporterade till doktorn att ingen af passagerarne var illa skadad.— Men jag tror föraren och en till fått sin sista knäck, tilläde han, med en rörelse af hufvudet mot bagagevagnen.

Doktorn stack handen nnder Isaks bröst.

— Inte ännu, sade han — ehuru han föga kan ha långt kvar.

De använde först domkrafterna på bagage- vagnen och skrufvade den inom några minu- ter så högt upp, att de båda kropparna kunde dragas fram.

Det ryckte i Isak, då de tvingade in litet whisky i hans mun. Men först när de med våld lösgjorde hans händer från den andre vaknade han upp. Den andre var Johnston och han var död — med strupen hopklämd som af ett skrufstäd.

Isaks första rediga blick föll på Annis ansikte, som med stel skräck i dragen var lutadt öfver honom. Så riktades den på dok- torn, som höll på att göra ett hastigt öfver- slag af hans utsikter.

Doktorn reste sig och skakade på hufvudet.

— Må där — — finnas någon — präst på tåget? hviskade Isak, då konduktören bjöd honom mera whisky.

— Åh, inte behöfva vi ännu tänka på präst — — doktorn kan väl — — —

— Inte för mig, afbröt Isak otydligt — — för att viga — — —Konduktören trodde att han yrade och befällde en negeruppassare från expressen hämta en madrass att bära honom på.

— Nej — —jag har pengar, förklarade Isak ansträngdt. — — Hon får dem — — om hon är enka — — fråga om någon är präst — —

Han blickade mot passagerarne, som stodo omkring. Och konduktören, som ändtligen be- grep, förklarade för dem hvad mannen ville; frågade om någon af dem var präst och kunde viga honom och flickan där bredvid.

En äldre man tog ett steg framåt ur hopen.

Präst är jag inte, men distriktsdomare och berättigad att viga — om det är allt han vill.

Isak nickade tyst bifall, men Anni brast i gråt, då hon uppfattade hvarom det var fråga. Och under de få minuter den korta ceremonin varade snyftade hon så, att hennes svar knap- past hördes, ehuru de många människorna för- höllo sig ljudlöst stilla.

— — — och i kraft af mitt ämbete för- klarar jag därför i dessa vittnens närvaro, eder, Eisäk Peltonen och Anni Heikkilä, för man och hustru, slutade domaren högtidligt.

Isak var nästan medvetslös på nytt då det var öfver. Men sedan de försiktigt flyttat ho- nom på en madrass, buro de honom in i den närmaste af vagnarna och kryade upp honommed eu ytterligare dosis whisky. Det gjorde alls ingen skilnad huru mycket de gåfvo ho- nom, sade doktorn.

Anni satt invid honom på golfvet.

— Nu — — får du — — köpa hemmanet, yttrade han sakta — — sedan — — välja hland — bästa i Alastaro — — — inte ännu ens tjugufem — — — —

— Åh, Herre Jesus! snyftade Anni — — det hinner jag väl tänka på sedan — — — Kanske du inte häller dör ännu — —

Isak frambragte någonting liknande ett små- löje såsom enda svar. Och då tåget omedelbart därpå satte sig i rörelse, föreföll det som om han värkligen börjat yra.

Han mumlade orediga ord, om sitt vackra lokomotiv, om signaler, om Johnston — —

— Stoppa! — stoppa! Det lyser rödt! ropade han en gång, men sjönk genast därpå igen i half dvala och låg med slutna ögon.

Först när de buro honom ut ur vagnen och lade honom på sjukbåren, som stod i bered- skap, öppnade han dem igen och såg sig om- kring, ehuru synbarligen utan att känna igen någon. Men då de lyftade upp båren och satte sig i rörelse, träffade skenet af den stora, elek- triska perronglampan hans ögon och då klar- nade de för ett par sekunder.— Hvitt ljus! sade han tydligt — allt klart — nu kunna vi fara på!

Handen gjorde en famlande rörelse — så föllo ögonlocken ihop. Hans sista färd var börjad.

Och antagligt är väl att signalerna voro hvita hela vägen utför till ändstationen.

FRÅN URSKOGEN.

Ett dynamit-attentat.

Bland den samling linfyudsakligast ut- skottsmänsklighet vi kade i vår camp nere i urskogarna var Pietari Taivalmaa ingalunda det minst originella exemplaret. Han var ord- ningsman i lägret och däraf framgår utan vidare för enhvar, som kar kälst något begrepp om lifvet i ett läger af järnvägsarbetare, att kan var en mera än vanligt duktig karl.

Det är icke så alldeles lätt som det möj- ligen kan förefalla den oinvigde att kålla styr på ett eller annat hundratal män, represente- rande ett rundt tiotal olika nationaliteter, af kvilka enhvar för någon orsaks skull anser sig bättre än alla de öfriga. Gemensamt ar- bete, gemensamma måltider ock icke minst den gemensamma sofbaracken orsaka så många sammanstötningar af intressen, att anlednin- gar till gräl ständigt yppas. Ock grälen ut- mynna så godt som utan undantag alltid i slagsmål, såvida de icke afklippas i tid.Vidare är hygienin i en sådan urskogs- camp af rätt stor Tikt. Hvarhälst den otroligt feta och djupa matjorden gräfves upp under arbetet stiga dunster upp, som påminna långt mera om förmultnade djur- än om växtläm- ningar. Hvarje ny skärning sänder alltid åt- skilliga af de nyare arbetarne, de, som ännu icke vant sig vid klimat- och andra förhål- landen, till hospitalet med sumpfeber. Men

därför är det också af så mvcket större vikt

*/

att snyggheten i lägret och dess närmaste när- het är möjligast klanderfri, så att dess inne- vånare åtminstone nattetid kunna fylla sina lungor med ren luft. Det är en annan anled- ning till ständiga kollisioner med ordnings- makten, hvars utöfvare endast genom oaflåtlig påpasslighet och omutlig stränghet kan för- hindra att camp’en, trots asgamarnas renhåll- ningsarbete, förvandlas till — — — ja, det är lättare att föreställa sig än att beskrifva hvad den skulle bli.

Och så finnas likvid-dagarna, då en stor del af besättningen omsätter sina anletens svett i spritvaror. Isynnerhet i läger, som hafva en kommissariatsbutik, äro sådana dagar bul- lersamma, ty till dem infinna sig alltid arbe- tare

från grannlägren, och då går det sällan af för mindre än generalbataljer, så storartadeatt icke ens ordningsmannen kan af styr a dem. Det mesta han kan göra — och det endast om han är rätter man för sin post — är att så leda drabbningen att främlingarna drifvas ut, ty ehuru ofta öfverlägsna till antal sakna dessa vanligen nödig sammanhållning och dis- ciplin för att kunna framgångsrikt motstå en samlad attack.

Häraf framgår emellertid att ordningsman- nen, som bär all denna mångskiftande ämbets- mannaansvarighet på sina skuldror, måste vara en karl af det rätta slaget — det slag, som i allmänhet är så sällsynt öfverallt i världen. Och här är det måhända på sin plats att an- märka att i alla läger, där öfverhufvudtaget finska arbetare funnos, en af dem var ord- ningsman, camp-ckefen, »kaptenen», som till- satte dem, må sedan ha varit af hvad natio- nalitet som hälst. Vår ordningsman var som sagdt Pietari Taivalmaa, och han svängde sin spira med allt utom lätt hand, ehuru på det hela till allmän belåtenhet.

Med några andra än sina landsmän, hvilka uppgingo till inemot ett femtiotal, eller unge- fär tredjedelen af vår besättning, kunde han visst icke utbyta ett enda ord. Han hade kommit så godt som direkt från Härmä öfver New-York ned till tropikerna, och där var språkförbistringen sådan, att han alls ickekunde tänka på att bemästra den. Men kan hade ett oemotståndligt lättfattligt sätt att un- derstryka sina på finska utlagda förhållnings- regler medels sin ordningsmanna-spira eller staf, till hvilken inom parentes sagdt en väl- dig tjur lämnat materialet. Den bar han alltid i handen, oeh då orden tröto, förfullständigade han sin mening medels några så vältaliga åtbörder, att de sällan förfelade att skänka hans muntliga ordres all nödig tydlighet. Längre gick han icke ofta, men om det un- dantagsvis blef nödvändigt, förstod Pietari Tai- valmaa ypperligt att använda sin staf med ett eftertryck, som icke lämnade rum för min- sta tvifvel om hans värkliga mening.

De äldre arbetarne hade småningom lärt att foga sig i de ordningsregler han upprätt- höll med så mycken energi. Gentemot dem behöfde det alls icke komma i fråga att an- vända några kraftåtgärder. Men med nykom- lingarna var det värre, och då en mängd arbe- tare alltid drefvo från läger till läger, funnos ständigt nya föremål för ordningsmannens tjänstenit. Och därför fans likaså ständigt ett oppositionsparti, som gjorde lifvet bittert för honom, ehuru det aldrig blef talrikt nog att ens kunna tänka på öppen revolutionär uppstudsighet. Men just därför var det troli-gen oppositionsandan en vacker dag gaf sig luft såsom anarkism.

Den tyske kommissariatföreståndaren och. jag sutto den dagen, likasom alla andra dagar sedan göromålen voro afslutade, och rökte i kommissariatbutiken, det vanliga sällskaps- rummet i lägret. Eökte och tego, ty alla tänk- bara samtalsämnen hade vi uttömt sedan veckor och månader tillbaka. Det var redan tämli- gen långt lidet på aftonen, intet ljud hördes mera i närheten, men ingendera af oss tänkte på att gå till hvila, då hettan kändes till och med betydligt mera kväfvande än vanligt. Där var tydligen ett större åskväder i annalkande och moskiter samt annan flygfänad därför så efterhängsna att vi ställt lampan längst bort i rummet, för att narra dem ditåt. Men rö- kandet var icke desto mindre oundgängligt nödvändigt för att i någon mån freda åtmin- stone ansiktet.

Huru länge vi suttit där vet jag icke — och det kan väl också för öfrigt vara tämli- gen likgiltigt — då vi med ens hörde steg, som hastigt närmade sig, och ett ljud som af gråt och svordomar i blandning. Nästa minut refs dörren upp utan minsta förberedande knack- ning och in rusade en två dagar förut anta- gen arbetare, en polack, som utan vidare bröt ut i en ström af ord, polska, ryska, tyska,engelska och spanska ord, större delen af dem okvädingsord och allesamman framförda med så mycket tjut, tandagnisslan och annat ackom- pagnement, att hvarken tysken eller jag kunde bli kloka på hvad karlen ville säga.

I enlighet med urskogsetiketten lämnade jag initiativet åt den, på hvars enskilda om- råde vi för tillfället befunno oss, och yttrade ingenting, ehuru polackens vältalighet föreföll adresserad till mig mera än till tysken. Men sedan denne med ett rytande, hvars styrka väl delvis också berodde på det tryckande vädret, förmått honom att afbryta sin interna- tionella ovettighet och vi båda utfrågat man- nen på olika språk, utredde vi att han ville anföra klagomål mot Pietari Taivalmaa, som slagit honom.

— Hvarför?

— Por rakt ingenting, försäkrade polacken. Och då vi båda småleende affärdade det på- ståendet såsom ett

uppenbart våldförande af sanningen, bröt han på nytt ut i en rad ut- sökta okväden af polyglott natur och alla omisskänneligt afseende vår ordningsman. Sam- tidigt drog han med synnerlig flinkhet skjor- tan öfver hufvudet och vände ryggen mot lampan för att låta våra egna ögon öfvertyga oss om att han värkligen fått stryk.Därom hade vi väl egentligen icke hyst några tvifvel, men om vi det gjort, skalle åsynen af hans rygg ohjälpligt ha skingrat dem. Den har omisskänneliga spår af Taival- maas ämbetsstaf och vittnade med sina tjocka, svullna, mörkröda ränder, som täckte den så långt nedåt vi kunde se, om att en eller annan ordningsregel med alldeles ovanligt eftertryck blifvit inskärpt hos klaganden.

»Taivalmaas nerver måtte också ha rönt intryck af det åskdigra vädret», tänkte jag och hvisslade ut genom dörren — en lång, en kort och så igen en lång hvissling — såsom tecken åt ordningsmannen att hans närvaro var önskvärd. Polacken tillsades att vänta.

Inom några minuter hörde vi ett stadigt tramp af bastanta fotter, sådana ingen annan än Pietari Taivalmaa ägde, och omedelbart därpå trädde han in med ämbetsstafven i handen. Hans första ögonkast föll på polacken.

— Jaså, här är den herrn! sade han utan att ens fråga hvarför han blifvit kallad.

— Han säger att ni slagit honom för rakt ingenting, upplyste jag.

— Såå---------för ingenting? För sån’t

ingenting borde han ha mera, försäkrade ord- ningsmannen och svängde stafven i så obe- haglig närhet till klagandeparten, att dennedrog sig ett par hastiga steg åt sidan, bakom vår väldiga brödlår. Den var inemot fem fot hög, bjggd af plankor och därför alls icke oäfven såsom förskansning, men så kände sig också polacken så säker, att han omedelbart begynte ösa ur sig en ny sats ovett på flera tungomål.

Det var ingen lätt sak att bringa honom till tystnad och knappast mycket lättare att få reda på hvad som händt af ordningsmannen, som uppenbart alls icke ansåg sig skyldig att aflägga räkenskap för sina ämbetsåtgärder. Han förklarade till en början endast att po- lacken ärligt förtjänat stryk och fått hvad han förtjänat.

— Om kapten börjar höra på alla drif- vare, som komma hit och bära sig skamlöst åt, så blir här snart en skön ordning, sade han trumpet.

Men han lät slutligen dock förmå sig att svara på mina frågor, ehuru först sedan jag försäkrat att endast nyfikenhet förestafvade dem — alls intet tvifvel om rättmätigheten af den upptuktelse han tilldelat den mångspråkige polacken.

Denne hade tillåtit sig att — — — ja, vi kunna ju säga att han betett sig ohygie- niskt tätt utanför sofbaracken. Och Pietari Taivalmaa, som hade ett utmärkt väderkornför allehanda öfverträdelser af ordningen, hade ertappat honom på bar gärning samt hade ntan vidare medels ämbetsstafven gifvit lämp- ligt uttryck åt sin åsikt om illdådet.

Den hade missdådaren ögonblickligt upp- fattat och hade sökt räddning i en skyndsam reträtt in i sofbaracken — så skyndsam att han icke liunnit tänka på att ordna sin något derangerade toalett, hvilken naturligtvis väckt häjdlöst jubel bland de öfriga. De hade till och med i förbifarten med händer, fötter och ett eller annat tillhygge sökt förfullständiga den tuktan syndaren redan ågått, och det hade gjort polacken så rasande att han börjat tjuta och vråla som ett vildt djur, så snart han nått skyddet af sin sofplats.

Först hade de endast skrattat åt oljudet, men då fridstöraren synbarligen hade för af- sikt att fortsätta det under obestämd tid och bara vrålade värre, när han tillsades att hålla sig tyst, hade Taivalmaa fått lof att träda emellan. Och då åsynen af ämbetsstafven icke gjort tillbörlig värkan, hade han sett sig tvun- gen att använda den — med långt mera än vanlig frikostighet, emedan början af kuren endast frambragt starkare tjutande än förut.

Både tysken, för hvars uppbygge!se jag öfversatte historien i mån som den framgick ur svaromålet, och jag själf lyckades hållaberömvärdt allvarsam min under dess fortgång. Och likaså medan jag i ett kort och på sak gående anförande meddelade polacken min åsikt att honom icke vederfarits annat än rättvisa samt förständigade honom

att begifva sig till- baka till sofbaracken och framgent icke låta slikt komma sig till last. Men han hade knappast hunnit ut genom dörren — med skjortan i handen och den zebra-lika ryggen fullt belyst af lampan — innan vi båda vid åsynen af Taivalmaas bistert triumferande min högljudt gåfvo våra känslor luft.

Det kunde polacken omöjligt undgå att höra. Och det blef droppen, som kom hans vredes skålar att flöda öfver — först i och genom en hop polska yttranden, dem vi icke förstodo, men som helt säkert ej voro välsig- nelser, och därnäst genom en på bruten ry- ska uttryckt förhoppning att vi skulle skratta lika godt då han lät oss samtligen flyga in i — — — ett till och med varmare klimat än Costa Eicas.

Det förmådde mig endast att öppna dörren och ropa ut i mörkret ett löfte om en ytter- ligare, ögonblicklig och fördubblad dos ord- ningsmakt, såvida han icke genast försvann ur hörhåll. Men då jag meddelade hans ho- telse åt kommissariatföreståndaren, som varit två år längre än jag där nere och följaktligenkände folket bättre, såg denne allt utom skratt- lysten ut.

— Fy fan! sade han hjärtligt. — Den karlen hörde till ett lag, som arbetade i Or- tegas-tunneln och blef upplöst, då där stulits en hop dynamit. Arbetarena fördelades längs linjen, så att de ej skulle kunna ställa till något gemensamt spektakel, men omöjligt är det alls inte att han hämtat en eller annan patron med sig hit. Vi måste fånga in ho- nom, innan han försöker utföra sina vänliga afsikter.

— Jaså! sade Pietari Taivalmaa, då han fick del af det nya sakläget — är han en af den sorten? Vänta tills jag får tag på honom igen! Den här tingesten — med en nästan öm blick på ämbetsstafven — tar nog snart de funderingarna ur honom!

Därmed ämnade han sig ut, antagligen för att omedelbart pröfva ofelbarheten af sin metod, och såg både förvånad och indignerad ut, då jag höll honom tillbaka.

— Så brådt är det inte. Så länge där är rörelse i lägret och han ser att vi ha ljus, vågar han icke företaga någonting, trodde ty- sken. — Och har han någon dynamit, så är den väl troligen gömd någonstädes i skogs- kanten. Det vore inte svårt att knipa honom,om vi bara liade en aning om hvar det kan vara.

— Första dagen han kom såg jag honom fumla med någonting vid den stora stenen nära spången, som går upp till bärgsbjn, upp- lyste Taivalmaa. — Och det skulle inte vara ett dåligt gömställe.

— Tio mot ett att det just är där han har sitt upplag! Det förenklar saker och ting hela hopen, funderade tysken. — Om vi så tyst vi kunna och hälst en om en begifva oss upp dit och vänta tills han kommer, så knipa vi den juvelen. Han vågade säkert inte gå rätt dit, då han ej kunde veta, om någon af oss följde honom i mörkret.

— Vänta ett ögonblick, invände jag. — Det är nog sannolikt att vi kunna komma öfver honom där i närheten, men långt ifrån säkert att han inte slipper undan i mörkret. Vi måste ställa en karl vid hvart spår, som leder ut från lägret — de är o ju bara tre — så att vi i alla fall få tag på honom, också om han slinker oss genom fingrarna vid stenen.

Tysken medgaf genast riktigheten af för- slaget, men ordningsmannen tyckte att det vore både enklare och säkrare att utan vidare skjuta polacken.

— Kapten har ju en god revolver, sade han — och med en sådan hund behöfver manväl inte vara så nogräknad. Hvad göra vi dessutom med honom, om vi taga fast honom. Skjutas borde han! slutade Taivalmaa med lugn blodtörstighet.

— Vi ska inte bry oss om skinnet, innan vi ha björnen. Kalla nu på förman Parviain till fjärde man, afklippte jag vidare diskus- sion.

Förmannen infann sig oförtöfvadt, upply- stes om hvad som var på färde och fick sig anförtrodt ett af spåren, medan tysken begaf sig till det andra och jag åtog mig det tredje, det, som ledde nära förbi den misstänkta ste- nen. Den anhöll Taivalmaa att få på sin lott, nästan som om han ansett det vara sin rätt.

— Men var försiktig, varnade jag. — Om han redan hunnit få tag på sin dynamit, kan det lätt bli obehagligt.

— Strunt! sade ordningsmannen föraktligt. Så mörkt som det är, kan han inte se att ka- sta. Och inte är man nu väl rädd för en polack häller!

Det var värkligen så beckmörkt, att endast gammal bekantskap med terrängen gjorde det möjligt för oss att finna våra poster, till hvilka vi smögo oss så tyst omständigheterna med- gåfvo. Vi kunde icke ens se den stora stenen, men Taivalmaa, som noga visste hvar den låg, lämnade mig, då vi passerade förbi, och någraögonblick därpå var jag själf framme vid den punkt jag skulle bevaka.

Spången, där jag var posterad, var så smal att knappast en katt kunnat obemärkt smyga förbi mig, säkert ingen fullvuxen karl. På båda sidor stod skogen som en vägg, såsom all tropikernas skog så ogenomträngligt hop- trasslad af lianer, buskar, klängväxter och parasiter af tusen slag, att man icke ens kry- pande kunde lämna de trånga vägar, som hug- gits upp för att förmedla samfärdseln med lägret.

Men då man vände ryggen åt skogen, var mörkret ute på den rödj ning af några tunn- land, som gjorts för vårt läger, på långt när icke så svart som det förefallit, när vi kommo ut ur kommissariatbutiken. Jag kunde till och med om en stund otydligt urskilja en mörk massa ett halft dussin famnar från min post: den misstänkta stenen, i hvars närhet jag visste att ordningsmannen stod på pass.

Men då så var, kunde det ju också mycket lätt hända att polacken sett någon skymt af oss, medan vi gingo öfver den öppna terrän- gen. Och om han det gjort, så måste han

veta hvad vi förehade —----------hade troligen

i sådant fall skyndat rätt till gömstället, där han hade sin dynamit — — — och visste nogsamt att den bästa utsikten till räddninglåg längs spåret upp mot byarna i bärgen — — — det jag bevakade — — —

Jag gjorde bögervändning kvickare än en gardist på mönstringsparad, då jag tyckte det prasslade i gräset. Det var ingenting. Men jag flyttade mig ändå ett par steg åt sidan, bort från självfva spången och kände efter revolvern i fickan.

Taivalmaas idé var när allt gick omkring dock icke att förakta — — — och mera än självförsvar vore det väl noga taget inte att

Då skymtade jag någonting rörligt ett stycke från det svarta jag visste var stenen. Jag hukade mig instinktlikt ned, men hörde i detsamma något träffa en trädstam ett bra stycke åt vänster, och nästa ögonblick dånade det skarpare än ett kanonskott, ett bjärt röd- gult sken lyste för en sekund upp de närma- ste stammarna, stenen, en gestalt ett dussin steg nedanför och en annan i språng mot den första.

Det var icke mera än en ögonblicksbild, men den var fullt tillräcklig att klargöra hvad som händt. Polacken hade hört eller sett Tai- valmaa och hade träffat en trädstam bortom stenen i stället för denne. Men innan jag ens hann tänka det redigt, hörde jag ordningsman- nens röst.— Sådana konster skall jag kurera dig för — — nu ska du få se på fan!

Nästa ljud härrörde utan minsta tvifvel från ämbetsstafven.

Jag röt åt bonom att inte slå oeb rusade dit så fort jag kunde i mörkret, som åter före- föll ogenomträngligt.

— Han kan ba en annan patron på sig, förklarade jag min order — ocb deu kan ni råka träffa.

Polacken låg platt på magen, såsom ban fallit då Taivalmaa kastade sig på honom, ocb denne höll bonom med ett förtvifladt grepp om nacken.

Yi kände på karlen, som var naken ända ned till midjan ocb tycktes till hälften kväfd, dels af raseri, tror jag, ocb dels af Taivalmaa. Men bvarken i byxfickorna eller i stöflarna hade ban något af farlig natur, och då ansåg jag mig icke ba vidare skäl att afbålla ord- ningsmannen från tillämpande af sin ämbets- metod, medan vi väntade några minuter på ett par lyktor, som skyndsamt närmade sig från sofbaracken och köket.

Då de kommo, funno vi den förolyckade attentatorns skjorta nära intill och i den två ytterligare dynamitpatroner,

bvilka ban tydli- gen varit rädd att hålla i handen när ban kastade den första.Om Taivalmaa varit endast helt litet min- dre snabb i vändningarna — — —!

Så godt som hela besättningen hade skyn- dat till stället, och då de fingo klart för sig hvad där varit i görningen, ådagalade de en hardt när oemotståndlig lust att anställa en lynchning.

— Hvarför inte? sade till och med Antti Ulukka, som ändå var den fredligaste karl vi hade i lägret — nog kunde man väl göra det — — — Tast inte blef det ju ändå annat än buller af!

Jag af klippte öfverläggningen genom att låta föra föremålet därför till sjukbaracken, där vi bundo honom utsträckt på ryggen på en tom säng, så att han icke kunde röra sig utan att taga den med sig.

— Och det låter han vackert bli med, för- säkrade vår ordningsman med omild uppsyn, när han drog till den sista knuten.

— Nog var det tämligen farligt i alla fall

att utan vidare rusa på lionom, anmärkte jag, då jag låste till dörren. — Om han nu haft en af de andra patronerna i handen------------

— Om, ja! afbröt Pietari Taivalmaa. — Men om det nu inte var bestämdt att han skulle ha den, så var det inte farligt.

Och mot den filosofin kunde jag själffallet ingenting invända.

*

Alexander Taivalmaas spanska kärlek.

— Skulle kapten kunna ge arbete åt min pojke i den kär camp’en? frågade mig Pietari Taivalmaa en dag, sedan vi utbytt en kop an- märkningar om väderleksförhållandena ock an- nat af intresse.

— Har ni redan en så stor pojke att kan duger på järnvägsarbete? frågade jag tillbaka, obekant som jag var med vår ordningsmans familj eangelägenketer.

— Nog skulle kan ju dugat att taga med redaD då jag kom, men kan kade två år kvar af reservexercisen ock jag ville inte att kan skulle rymma. Nu kommer kan redan med nästa båt. Ock kälst ville jag ka konom i samma camp.

— Arbete fins kär ju mera än tillräckligt, svarade jag, inom mig undrande kvart karlen ville kän med sina preludier. Ty Taivalmaa visste nogsamt att jag med nöje skulle anta-git ett femtiotal nya arbetare, om jag kunnat få dem.

Han var synbarligen icke häller ännu till- freds, utan stod och tuggade ett grässtrå och tittade åt höger och åt vänster, men inte på mig. Så spottade han ut grässtrået och drog fram sin pipa.

»Nu kommer det» tänkte jag, efter att ha noga följt med hans manövrer utan att låtsa märka dem. Det var riktigt tänkt. Så snart han fått eld på pipan, klarade han strupen och anmärkte i möjligast likgiltiga ton:

— Få nu se hvem som blir bokhållare här i boden.

Det var således meningen. Biträdet i kom- missariatbutiken hade ett par dagar tidigare fått nog af tropikerna samt begifvit sig till- baka till New-York. Och nu spekulerade vår ordningsman på platsen för sin, antagligen för- hoppningsfulla son och arfvinge.

— Han kan väl skrifva och räkna? frå- gade jag försiktigt.

— Det må han väl kunna, då han blef skolad tills han var sexton år, sade Taival- maa med en förlåtlig

anstrykning af stolthet.

— Men någonting annat än finska förstår han naturligtvis inte?

— Neej — — medgaf ordningsmannen dröjande — — men nog kommer man ju tillrätta här också ined finska. Och snart lär han sig väl annat om det behöfs — — unga pojken är han ju ännu.

— Ja, det är en sak jag i alla fall icke kan afgöra ensam, af böj de jag tillsvidare frå- gan — och kommissariatföreståndaren vill nog åtminstone se honom, innan han lofvar någon- ting.

— Det förstås — det förstås! instämde han med så stor belåtenhet, att jag begrep huru landet låg. Han hade klarligen till en början blott velat taga reda på om platsen redan var besatt eller bortlofvad. Och jag hade helt oskyldigt hjälpt honom åtskilliga steg längre på väg än han troligen velat gå i första anloppet.

— Och Alexander heter han, upplyste Tai- valmaa, då han gick — i en ton som om det varit en särskildt behj ärtans värd rekommen- dation.

Icke många dagar senare anlände den sänd- ning nya hvita arbetare, till hvilka Alexander Taivalmaa slutit sig i New-York. Och en half timme senare hämtade ordningsmannen själf honom till kommissariatbutiken för att presen- teras.

Taivalmaa, fadren, sken åtminstone lika starkt af stolt belåtenhet som sonen Alexander af tvål och vatten, då de tillsamman träddein. Sonen rätade upp sig innanför dörren och gjorde honnör — jag tror sannerligen än i dag, att både far och son antogo kaptenstiteln beteckna samma militära rang där nere som hemma i Finland. Men nog måtte uniformen gjort dem åtskilligt hufvudbry!

Alexander var ett godt hal ft hufvud högre än fadren, ehuru denne å sin sida alls icke var någon liten karl. Axelbred och grofläm- mad var f. d. reservisten också — kroppsligen otvifvelaktigt långt mera lämpad för skötande af hacka och skofvel än för bokhålleri.

Någon smidighet hade de tre årens exercis alls icke skänkt honom. Han såg tvärtom ut som en björn, klumpig och tung, med linhvitt hår och ett bredt ansikte, så solbrändt efter oceanresan, att det ovanligt ljusa håret ändå mera föll i ögonen. Af uttryck hade ansiktet icke stort mera än om det tillvärkats med yxe af en granstock, men de små, ljusgrå ögonen voro klara och vackra och sågo en med lugn, oförbryllad blick rätt i ansiktet.

Kommissariatföreståndaren anställde genom mig en liten examen med bokhållare-kandida- ten och dess resultat blef att han ntnämdes till befattningen, ehuru till en början endast på prof till månadens slut. Ty både på likvid-dagarna och när de tvåhundra negrerna från en granncamp kommo på proviantering tillvårt läger, var det alls icke oäfvet att hafva ett handfast biträde i butiken. Och åtminstone i den vägen lämnade Alexander Taivalmaa in-genting öfrigt att önska.

Snart visade han sig dock vara en i allo lämplig akvisition också i andra stycken. Han blef visst aldrig så kvick och behändig som en väl konditionerad bokhållare ju borde vara, men i stället tappade han häller aldrig huf-vudet, där må sedan ha trängts aldrig så många pockande negrer utanför luckan. Tvärtom utvecklade han snart en alldeles ovanlig för- måga att känna igen dem, ehuru han första gången de infunnit sig hopplöst förklarat att de ju alla sågo precis lika ut!

Sedan dög det icke mera för dem att gömma den redan erhållna ransonen och ställa upp sig på nytt i raden af dem, som i tur när- made sig luckan.

.—Ah nej! försök inga så’na konster! affärdade Alexander de svarta industririddarne. — Här ges inte två gånger ens åt den svar- taste.

Och då hans finska sällan gjorde tillräck- ligt snabb värkan, sträckte han armen ut ge- nom luckan och sköt spekulanten på orättfån- get gods med oemotståndligt lugn så mycket åt sidan, att den näste kunde komma fram.Niggrerna funno det särdeles nöjsamt att bli så ovanligt mildt behandlade och roade sig framgent regelbundet med försök att lura den nya bokhållaren, men lyckades aldrig reta honom till häftighet, huru många

gånger de än på nytt presenterade sina grinande fysio- nomier i luckan. Han bara grinade tillbaka och skötte med orubbligt jämnmod sin syssla. »M:r Alexander», såsom de kallade honom, blef inom kort svartingarnas förklarade fa- vorit.

Och icke deras allenast. Hans oförändec- liga godmodighet och vänliga uppsyn gjorde snart hela besättningen till hans vänner, och kommissariatföreståndaren förklarade sig aldrig ha haft att göra med en pålitligare karl. Till och med våra italienska stenhug- gare, som annars aldrig inläto sig med andra människor, hade en fryntlig nick och en grymt- ning för honom, då de kommo i affärer till butiken.

Men om ett par månader begvnte vi flnna skäl misstänka, att den allmänna populariteten stigit vår bokhållare väl mycket åt hufvudet. Han började lefva oordentligt. Icke så att han skulle slarfvat med sina åligganden — dem skötte han nog lika samvetsgrant som förut — men han tillbragte hvar timme af sin lediga tid någonstädes utom lägret. Ochkom tillbaka ofta nog först på morgonen, då de andra gingo nt på arbete.

Till en början hade vi ingen aning om hvar han höll till, men en morgon då jag råkade vara i rörelse tidigare än vanligt — eller Alexander Taivalmaa möjligen senare än vanligt återvände från sin natt-utflykt — såg jag honom komma ut ur skogen längs spången, som ledde upp till byarna i bärgen. Och då begynte jag få onda aningar.

Där uppe bedrefs lönnbränning och lönn- krögeri i rätt vidsträckt skala och våra arbe- tare hade för vana att vifta guaro — socker- rörs-bränvin — hos tillvärkarne af varan, så länge deras kontanta medel räckte. Kredit beviljades aldrig, så att det egentligen endast var den närmaste tiden efter likviderna de kunde tillåta sig sådana vifter. Men Alexan- der Taivalmaa innehade en förtroendepost, där en hop pengar hvar vecka gingo genom hans händer — — — —

Jag kallade oförtöfvadt Taivalmaa den äldre till mitt enskildta rum och sade honom rent ut att sonen var på dåliga vägar. Om han fortsatte att tillbringa alla lediga stunder hos krögarne där uppe, kunde det icke slå fel att han förr eller senare blefve oförmögen att sköta sin tjänst. Ingen människa kunde ilängden hålla ut med att nätterna igenom dricka guaro och sedan arbeta på dagarna.

Ordningsmannens bistra drag drogo sig tillsamman i ett illfundigt småleende, medan jag gaf luft åt mina farhågor, dem han alls icke tycktes dela.

— Inte lär det bli mycket »kvaro» drucket

«/

på de färderna, sade han sedan. — Flick- bestyr är det han har för sig. De andra be- rätta att en af krögarne har en vacker flicka, som han går till.

Det var ju en helt annan sak — en, som helt och hållet undandrog sig allt inskridande på ämbetets vägnar. Jag meddelade genast kommissariatföreståndaren förklaringen på hans bokhållares oordentliga vanor, och han kände sig lika lugnad som jag. Men båda bråkade vi våra hjärnor med att söka utfundera på hvilket underligt vis den kurtisen bedrefs, då Alexander lika litet kunde tala spanska som hans kreolska förstod någon finska. Befolk- ningen i bärgsbyarna bestod nämligen helt och hållet af spanjorer med en dryg tillblandning af indianblod.

Så mycket intrigerade oss den punkten, att vi en vacker afton, då Alexander hade ledigt, beslöto rida dit upp för att med egna ögon och öron taga reda på saken. Det var grannt månsken, så att man godt kunde ridai skogen och våra hästar voro i stånd att föra oss till den första byn på en timme.

Yi funno ganska riktigt Alexander Taival- maa hos den betecknade krögaren. Hans an- sikte uttryckte skamflathet så tydligt det öfver- hufvud kunde uttrycka något, då vi redo upp och ertappade honom med flickan tätt bredvid sig på en bänk utanför dörren.

Hon var värkligen så vacker som knappast andra än spanska kreolskor äro det, så länge de äro helt unga. Biåsvart hår, mörkbruna ögon, silkeslent skinn i ljus bronsfärg och en grann figur, hvilken ännu icke blifvit för yppig, bildade ett helt, som nog kunnat för- vrida andra hjärnor än Härmä-reservistens.

Yi bundo hästarna vid korral'en, slogo oss ned och anhöllo om ett par glas guaro. Då flickan hämtat dem, satte hon sig igen möjligast nära intill Alexander, som såg tafatt och belåten ut, men icke yttrade ett ord.

Hans belåtenhet tycktes icke ens lida nå- gon minskning när vi började språka med hans sköna, som alls inte var ovillig att prata med oss, men litet emellan kastade de mest brän- nande förtjusta blickar på sin stumma be- undrare.

Hon hette Chepita, berättade hon, var ader- ton år gammal och hade nog haft mera än en novio förut, men aldrig någon hon bryttsig hälften så mycket om som »el señor Ales- sandro». De andra voro oregerliga och otäcka då de druckit en smula, men han uppförde sig alltid som en värklig caballero både mot henne och mot andra.

Därvid gaf hon honom igen en blick, som bort kunna sätta eld på hans linlugg, men don Alessandro Taivalmaa bara blossade på en lång, svart cigarr och såg kolugn ut som alltid.

— Men han kan ju inte ens tala med er, invände jag.

— Det gör ingenting, försäkrade Chepita — vi förstå hvarandra mycket väl ändå.

Och det glimmade värkligen i hans ljus- grå ögon som om han uppfattat det humori- stiska i situationen lika väl som vi.

— Är det indiskret att fråga hvad det är ni tycker bäst om hos honom? retades kom- missariatföreståndaren.

— Åh, allting — — nästan! Han är alltid städad och dricker sig aldrig full — och stark som två vanliga karlar — — — och så är han så blond!

Jo, det var han — så fördärfvadt blond, att bara en obetydlighet mera skulle gjort honom till albino. Men då både tysken och jag skrat- tade åt hennes förteckning öfver don Alessan- dros meriter, blef Chepita så förargad att honicke mera ville språka med oss. Ock då un- der tiden ett halft dussin andra guaro-kunder infunnit sig, tyckte vi det i alla fall inte var så särskildt roligt att åse hennes beundran för sin blonda caballero, utan redo vår väg.

— Nog äro kvinfolk. galna i alla fall, an- märkte kommissariatmannen, då vi ridit ett stycke väg.

Han kade själf alltid varit en synnerlig favorit kos kreolskorna, såsom varande betyd- ligt blond. Men i den vägen kunde kan icke nämnas på samma dag som Alessandro Taival- maa.

Ock annat tycktes inte tagas med i räk- ning^ tröstade jag.

Åtminstone Chepita tycktes icke fästa afse- ende vid något annat. Vår bokhållare blef småningom alltmera regelmässig i sina oregel- bundna vanor, utan att vi ansågo oss ha skäl till anmärkningar, så länge kan fullgjorde sina åligganden. Men så fick kan ett anfall af febern, hvilken ju förr eller senare drab- bade litet kvar. Honom attackerade den så skarpt, antagligen till följd af nattpromenaderna, att han måste ligga tio dagar på sjukhuset. Ock därunder vidtog en oväntad händelsernas utveckling.

Alexander kade sedan tre dagar på nytt fått börja hjälpa till i butiken, ehuru kanännu stod kvar på sjuklistan, intog sina mål på sjukhuset och tillbragte nätterna där. Den aftonen hade där icke varit mycket att göra, så att vi tidigt skickat honom till sängs. Men självfva hade vi händerna fulla med rä- kenskaper och arbetslistor, som följande mor- gon skulle sändas in till hufvudkontoret i och för uppgörande af månadslikviden.

Yår närmaste granne på linjen — »El diablo 1 kaptenen» — hade också infunnit sig för att få ett utdrag ur kommissariatets böcker för sin camp, och han såväl som vi själfva och vår förman arbetade styft ända till sent på aftonen. Då vi till sist voro färdiga med våra papper, slogo vi oss lös och bryggde en whiskypunsch såsom belöning för våra mödor. Men den aftonen blef vår punsch rätt länge odrucken.

Yi hade just kommit så långt att vi be- gynt smaka på brygden och uttrycka våra olika åsikter om hvad där borde läggas till, då utan minsta varning ett skott smällde utan- för och en kula slog in i väggen ofvanom våra hufvuden. Nästan i samma ögonblick slets dörren upp och in rusade en ung, alldeles nyss anländ arbetare, som kommit direkt från Tyskland.

— In--------indi — anerna! stammade han,

likblek af förskräckelse, såg sig rådlös om-kring ett ögonblick — ock försvann i det nästa in i brödlåren, då ett andra skott kördes ock kulan ref en splittra ur dörrposten.

Det gick så obegripligt snabbt, att ingen af oss ens kann göra en rörelse före det andra skottet. Men då koppade jag upp ock blåste ut lampan. Det försvårade åtminstone sik- tandet genom de glesa käpp-väggarna.

— Hvad är det kär för satans galenskap ? röt kommissariat-föreståndaren åt brödlåren till, ock El diablo kaptenen sköt rigeln för dörren. Men innan brödlårens tillfälliga inne- vånare ens kann börja förklara sig, dundrade flera knvtnäfvar på dörren ock ett par, tre röster pockade på en gång kögljudt på »el senor Alessandro».

— Han är inte kär — ock kvad kar ni för öfrigt med lionom att skaffa?

De svarade ingenting på frågan, men på- stodo sig med egna ögon ka sett konom springa in i butiken. Då klarnade det i någon mån för oss. De hade i månskenet tagit den unga tysken, som likaledes var blond, för Alexander Taivalmaa, hvilken han också liknade i längd ock bredd. Men det upplyste ännu icke om orsaken till deras mordiska afsikter mot vår bokhållare.

Jag försäkrade dem ännu en gång att kan icke var där ock tilläde att de självfva kundekomma in och öfvertyga sig därom, såvida de först förklarade livad de ville honom.

Jo, don Alessandro hade enleverat Che- pita. Men hon var bortlofvad åt en man, som redan inom några dagar skulle gifta sig med henne, och därför hade hennes far, två bröder och fästmannen kommit för att föra henne tillbaka. Och för att få upprättelse af förfö- raren.

Jag hade nu min enskilda, skäligen be- stämda åsikt om hvem den förförda parten var, såvida där alls kunde bli tal om förförelse. Men den uttalade jag icke, utan tände lampan ånyo, öppnade dörren och tillsade tysken, som var blåblek af skrämsel, att komma fram ur brödlåren. Han hade troligen redan i andanom tagit farväl af sin skalp, men kryade till sig då de fyra infödingarna efter en enda blick på hans uppskakade fysionomi begynte med största artighet bedja oss samtliga om ursäkt för sitt misstag.

Ursäkterna och artigheten räddade dem dock ingalunda från en hop skarpt ovett för tillta- get att utan vidare bränna af sina revolvrar, och i sammanhang därmed förklarade vi att bokhållaren omöjligt kunnat hafva något att skaffa med Chepitas enlevering. Han hade legat på sjukhuset de sista tio dagarna och var kvar där ännu. Men det ville de icke tro.De senaste tiderna hade flickan icke brytt sig om någon annan än don Alessandro, påstod hennes far. Och då hon i dag upplysts om att hon på söndagen skulle giftas bort med don Iberio, hade hon ingenting svarat, men kort därpå var hon försvunnen.

Han gjorde en ståtlig bugning mot »don Iberio», likasom för att föreställa honom, då han nämde hans namn. Men det var lindri- gast sagdt öfverflödigt. Det var icke längre än tre veckor sedan don Iberio blifvit bortkörd från sin slaktare-befattning i lägret, emedan vi mera än misstänkte att han handlade med stulna hästar.

Vi låtsade dock icke om den gamla bekant- skapen, utan läto udda vara jämt. Jag kallade på Taivalmaa den äldre och frågade huruvida han hade sig något bekant om enleverings- historien. Alessandro hade ju i alla fall varit i rörelse de tre sista dagarna. Skral var han visst ännu, men Herrans vägar äro ju som bekant underbara — — —

Ordningsmannen såg icke så litet förlägen ut och skrapade sig eftertryckligt i hufvudet. Slutligen sade han sig vara alldeles säker på att sonen haft ingenting att göra med flickans försvinnande.

— Yet ni om hon är här i camp’en? frå- gade jag rätt på sak, då hans uppsyn tydligtvisade att han visste mera än han ville ut med.

— Nog kan det väl hända att hon är här --------— men inte hämtade Santeri henne hit.

Och som svar på en mängd ytterligare frå- gor meddelade han, att han sett henne komma ut från skogen kort före klockan sex, då man- skapet återvände från arbetet. Hon hade varit mycket uppskrämd och tycktes frukta att nå- gon skulle komma efter henne, hvarför han själf låst in henne i källaren, där vårt spräng- krut förvarades. Där var

hon nog ännu — sedan fem timmar! — och Santeri visste in- genting om hela saken.

Jag skickade honom genast efter flickan och meddelade dem, som sökte henne, hvad jag just hört. Men det förändrade knappast saken, påstodo de. Det var i alla fall för att träffa honom hon kommit. Och det var en skam, som inte så lätt kunde utplånas — en skam för hela hennes släkt och ingalunda minst för fästmannen.

Yi började förlora tålamodet och jag hade just beslutit bedja dem taga flickan med sig och draga — åtminstone till sin egen by, då Pietari Taivalmaa trädde in och tätt efter ho- nom både Chepita och Alexander.

De rusade alla mot honom, men han sköt den främste åt sidan på samma sätt som neg-rerna vid luckan och pappa Taivalmaa höjde ämbetsstafven med en uppsyn, som icke läm- nade rum for missförstånd. Samtidigt tillro- pade dem El diablo kaptenen att vi skulle skjuta på ögonblicket och alla på en gång, om de gjorde minsta bråk.

Det hjälpte. Jag började förhöret:

— Hvem hämtade er hit till camp'en, Che- pita?

— Ingen — — — jag kom själf, emedan jag inte vill gifta mig med Iberio.

Hennes far mumlade någonting alldeles obeskrifligt. Men tilläde om ett ögonblick att el senor Alessandro kunde gifta sig med Che- pita om han ville, eftersom hon var så galen. Mot skälig ersättning till don Iberio natur- ligtvis.

— Inte hade jag ju tänkt gifta mig här, sade don Alessandro fundersamt, då frågan framställdes till honom — men hällre gifter jag mig väl än jag lämnar henne åt det där tattarpacket.

— Inte kan du föra hem en sådan hustru, invände hans far kort.

— Nog skulle de väl se mera på henne än på prästen i Härmä kyrka, medgaf Alexan- der med en lustig glimt i ögonen — men inte är jag ju ändå alldeles utan fel i det här.Det gaf mig en idé. Nu trodde jag mig ha högsta trumfen på hand, men innan jag spelade ut den, ville jag förvissa mig om huru sakerna värkligen stodo.

Kunde den här historien inte ställas om på något annat sätt? vände jag mig till Chepi- tas far.

Han öfverlade en stund ytterst ifrigt, men hviskande, med sina söner samt den tillärnade svärsonen och förklarade så, att de voro villiga att frångå alla vidare anspråk mot en skade- ersättning af ettusen pesos.

— Det kan han inte betala, försäkrade jag på eget bevåg.

Ja, då måste han gifta sig med henne. De skulle nog finna på utväg att tvinga honom till det. Lag och domstolar fans det nog i landet.

Spekulationen blef allt klarare.

— Jag trodde hon var bortlofvad åt don Iberio?

— Han vill inte ha henne, sedan hon rymde hit, utan en ny hemgift. Och om han träder tillbaka, gifter sig ingen annan häller med henne.

— Schmeissen wir die Hunde hinaus! pro- ponerade El diablo kaptenen.

Men då det otvifvelaktigt skulle medfört ytterst obehagliga följder för Chepita, bad jaghonom vänta några minuter och öfversatte er- sättningsförslaget för herrarna Taivalmaa.

— Inte har hon blifvit sämre här i camp'en, det kan jag svara för, försäkrade vår ordnings- man. — Och om också någonting skulle händt, borde hon väl i alla fall duga åt en hästtjuf!

Men sonen förklarade sig villig att betala, om summan vore rimlig. Och då bjöd jag det värda sällskapet tjugu pesos.

De både spottade och uttryckte sitt förakt för beloppet på flerahanda andra sätt samt slu- tade med några svafvelluktande eder af inne- håll att han antingen skulle betala ettusen pesos, eller skulle de »hänga honom i

hans egna tarmar».

— Han är luteran, sade jag i så vänlig ton jag kunde åstadkomma.

De korsade sig hvarenda en, Chepita såväl som de öfriga.

— Santissima Yirgen! utbrast hon. Men hennes far sade »demonio!» och de andra an- ropade snarlika skyddspatroner, medan kom- missariat-mannen och grannkaptenen skrattade af hjärtans lust.

— Ja, då måste han betala ändå mera, förklarade Chepitas far, sedan han hämtat sig något. Det skulle kosta en massa pengar in- nan el padre kunde rentvå henne från synden att ha haft någonting sådant att göra med en»heretico». Och det kunde don Alessandro i alla fall icke neka till.

Nej, det ville han icke förneka. Men det hade de alls inte brytt sig om så länge han betalade för guaro. Och han var säker om att Iberio inte häller ville ha henne för annat än att locka kunder.

— Tjugu pesos betalar han, upprepade jag anbudet, för att komma till slut.

De svuro och fördömde sig igen på att de skulle skicka honom till ett varmare ställe än skärselden hällre än gå af för en sådan spott- styfver. Men då var kommissariat-förestånda- rens tålamod uttömdt. Han steg upp, grep don Iberio omildt i örat, drog honom till dörren och förpassade honom med foten ut i månskenet.

— TTt med er andra också! befallde han. — Och ställer ni till något slags spektakel i camp’en, eller får jag höra att ni gjort Chepita någonting för när, börjar jag på fläcken sälja aguardiente till tjugu centavos flaskan!

Det tog dem på det ömma — de kunde ju inte veta huru långt hans fullmakter från järn- vägsbolaget gingo. Chepitas far sadlade om på ögonblicket och anhöll ödmjukast att skade- ersättningen måtte höjas hälst något litet. Han hade svurit en så dyr ed att icke taga tjugu pesos och los caballeros ville väl ändå inte göra honom till menedare?Han fick tjugutvå. Och Chepita skakade energiskt på hufvudet, när don Alessandro Taivalmaa den blonde försökte räcka henne handen till afsked.

Hon ansåg sig tydligen ha haft mera heretico än hon kunde svara för inför Gud och människor.

•oír»-

Ett dynamit-attentat.

Bland den samling linfyudsakligast ut- skottsmänsklighet vi kade i vår camp nere i urskogarna var Pietari Taivalmaa ingalunda det minst originella exemplaret. Han var ord- ningsman i lägret och däraf framgår utan vidare för enhvar, som kar kälst något begrepp om lifvet i ett läger af järnvägsarbetare, att kan var en mera än vanligt duktig karl.

Det är icke så alldeles lätt som det möj- ligen kan förefalla den oinvigde att kålla styr på ett eller annat hundratal män, represente- rande ett rundt tiotal olika nationaliteter, af kvilka enhvar för någon orsaks skull anser sig bättre än alla de öfriga. Gemensamt ar- bete, gemensamma måltider ock icke minst den gemensamma sofbaracken orsaka så många sammanstötningar af intressen, att anlednin- gar till gräl ständigt yppas. Ock grälen ut- mynna så godt som utan undantag alltid i slagsmål, såvida de icke afklippas i tid.Vidare är hygienin i en sådan urskogs- camp af rätt stor Tikt. Hvarhälst den otroligt feta och djupa matjorden gräfves upp under arbetet stiga dunster upp, som påminna långt mera om förmultnade djur- än om växtläm- ningar. Hvarje ny skärning sänder alltid åt- skilliga af de nyare arbetarne, de, som ännu icke vant sig vid klimat- och andra förhål- landen, till hospitalet med sumpfeber. Men

därför är det också af så mvcket större vikt

*/

att snyggheten i lägret och dess närmaste när- het är möjligast klanderfri, så att dess inne- vånare åtminstone nattetid kunna fylla sina lungor med ren luft. Det är en annan anled- ning till ständiga kollisioner med ordnings- makten, hvars utöfvare endast genom oaflåtlig påpasslighet och omutlig stränghet kan för- hindra att camp'en, trots asgamarnas renhåll- ningsarbete, förvandlas till — — — ja, det är lättare att föreställa sig än att beskrifva hvad den skulle bli.

Och så finnas likvid-dagarna, då en stor del af besättningen omsätter sina anletens svett i spritvaror. Isynnerhet i läger, som hafva en kommissariatsbutik, äro sådana dagar bul- lersamma, ty till dem infinna sig alltid arbe- tare från grannlägren, och då går det sällan af för mindre än generalbataljer, så storartadeatt icke ens ordningsmannen kan af styr a dem. Det mesta han kan göra — och det endast om han är rätter man för sin post — är att så leda drabbningen att främlingarna drifvas ut, ty ehuru ofta öfverlägsna till antal sakna dessa vanligen nödig sammanhållning och dis- ciplin för att kunna framgångsrikt motstå en samlad attack.

Häraf framgår emellertid att ordningsman- nen, som bär all denna mångskiftande ämbets- mannaansvarighet på sina skuldror, måste vara en karl af det rätta slaget — det slag, som i allmänhet är så sällsynt öfverallt i världen. Och här är det måhända på sin plats att an- märka att i alla läger, där öfverhufvudtaget finska arbetare funnos, en af dem var ord- ningsman, camp-ckefen, »kaptenen», som till- satte dem, må sedan ha varit af hvad natio- nalitet som hälst. Vår ordningsman var som sagdt Pietari Taivalmaa, och han svängde sin spira med allt utom lätt hand, ehuru på det hela till allmän belåtenhet.

Med några andra än sina landsmän, hvilka uppgingo till inemot ett femtiotal, eller unge- fär tredjedelen af vår besättning, kunde han visst icke utbyta ett enda ord. Han hade kommit så godt som direkt från Härmä öfver New-York ned till tropikerna, och där var språkförbistringen sådan, att han alls ickekunde tänka på att bemästra den. Men kan hade ett oemotståndligt lättfattligt sätt att un- derstryka sina på finska utlagda förhållnings- regler medels sin ordningsmanna-spira eller staf, till hvilken inom parentes sagdt en väl- dig tjur lämnat materialet. Den bar han alltid i handen, oeh då orden tröto, förfullständigade han sin mening medels några så vältaliga åtbörder, att de sällan förfelade att skänka hans muntliga ordres all nödig tydlighet. Längre gick han icke ofta, men om det un- dantagsvis blef nödvändigt, förstod Pietari Tai- valmaa ypperligt att använda sin staf med ett eftertryck, som icke lämnade rum för min- sta tvifvel om hans värkliga mening.

De äldre arbetarne hade småningom lärt att foga sig i de ordningsregler han upprätt- höll med så mycken energi. Gentemot dem behöfde det alls icke komma i fråga att an- vända några kraftåtgärder. Men med nykom- lingarna var det värre, och då en mängd arbe- tare alltid drefvo från läger till läger, funnos ständigt nya föremål för ordningsmannens tjänstenit. Och därför fans likaså ständigt ett oppositionsparti, som gjorde lifvet bittert för honom, ehuru det aldrig blef talrikt nog att ens kunna tänka på öppen revolutionär uppstudsighet. Men just därför var det troli-gen oppositionsandan en vacker dag gaf sig luft såsom anarkism.

Den tyske kommissariatföreståndaren och. jag sutto den dagen, likasom alla andra dagar sedan göromålen voro afslutade, och rökte i kommissariatbutiken, det vanliga sällskaps- rummet i lägret. Eökte och tego, ty alla tänk- bara samtalsämnen hade vi uttömt sedan veckor och månader tillbaka. Det var redan tämli- gen långt lidet på aftonen, intet ljud hördes mera i närheten, men ingendera af oss tänkte på att gå till hvila, då hettan kändes till och med betydligt mera kväfvande än vanligt. Där var tydligen ett större åskväder i annalkande och moskiter samt annan flygfänad därför så efterhängsna att vi ställt lampan längst bort i rummet, för att narra dem ditåt. Men rö- kandet var icke desto mindre oundgängligt nödvändigt för att i någon mån freda åtmin- stone ansiktet.

Huru länge vi suttit där vet jag icke — och det kan väl också för öfrigt vara tämli- gen likgiltigt — då vi med ens hörde steg, som hastigt närmade sig, och ett ljud som af gråt och svordomar i blandning. Nästa minut refs dörren upp utan minsta förberedande knack- ning och in rusade en två dagar förut anta- gen arbetare, en polack, som utan vidare bröt ut i en ström af ord, polska, ryska, tyska,engelska och spanska ord, större delen af dem okvädingsord och allesamman framförda med så mycket tjut, tandagnisslan och annat ackom- pagnement, att hvarken tysken eller jag kunde bli kloka på hvad karlen ville säga.

I enlighet med urskogsetiketten lämnade jag initiativet åt den, på hvars enskilda om- råde vi för tillfället befunno

oss, och yttrade ingenting, ehuru polackens vältalighet föreföll adresserad till mig mera än till tysken. Men sedan denne med ett rytande, hvars styrka väl delvis också berodde på det tryckande vädret, förmått honom att afbryta sin interna- tionella ovettighet och vi båda utfrågat man- nen på olika språk, utredde vi att han ville anföra klagomål mot Pietari Taivalmaa, som slagit honom.

— Hvarför?

— Por rakt ingenting, försäkrade polacken. Och då vi båda småleende affärdade det på- ståendet såsom ett uppenbart våldförande af sanningen, bröt han på nytt ut i en rad ut- sökta okväden af polyglott natur och alla omisskänneligt afseende vår ordningsman. Sam- tidigt drog han med synnerlig flinkhet skjor- tan öfver hufvudet och vände ryggen mot lampan för att låta våra egna ögon öfvertyga oss om att han värkligen fått stryk.Därom hade vi väl egentligen icke hyst några tvifvel, men om vi det gjort, skalle åsynen af hans rygg ohjälpligt ha skingrat dem. Den har omisskänneliga spår af Taival- maas ämbetsstaf och vittnade med sina tjocka, svullna, mörkröda ränder, som täckte den så långt nedåt vi kunde se, om att en eller annan ordningsregel med alldeles ovanligt eftertryck blifvit inskärpt hos klaganden.

»Taivalmaas nerver måtte också ha rönt intryck af det åskdigra vädret», tänkte jag och hvisslade ut genom dörren — en lång, en kort och så igen en lång hvissling — såsom tecken åt ordningsmannen att hans närvaro var önskvärd. Polacken tillsades att vänta.

Inom några minuter hörde vi ett stadigt tramp af bastanta fotter, sådana ingen annan än Pietari Taivalmaa ägde, och omedelbart därpå trädde han in med ämbetsstafven i handen. Hans första ögonkast föll på polacken.

— Jaså, här är den herrn! sade han utan att ens fråga hvarför han blifvit kallad.

— Han säger att ni slagit honom för rakt ingenting, upplyste jag.

— Sååååå---------för ingenting? För sån’t

ingenting borde han ha mera, försäkrade ord- ningsmannen och svängde stafven i så obe- haglig närhet till klagandeparten, att dennedrog sig ett par hastiga steg åt sidan, bakom vår väldiga brödlår. Den var inemot fem fot hög, bjggd af plankor och därför alls icke oäfven såsom förskansning, men så kände sig också polacken så säker, att han omedelbart begynte ösa ur sig en ny sats ovett på flera tungomål.

Det var ingen lätt sak att bringa honom till tystnad och knappast mycket lättare att få reda på hvad som händt af ordningsmannen, som uppenbart alls icke ansåg sig skyldig att aflägga räkenskap för sina ämbetsåtgärder. Han förklarade till en början endast att po- lacken ärligt förtjänat stryk och fått hvad han förtjänat.

— Om kapten börjar höra på alla drif- vare, som komma hit och bära sig skamlöst åt, så blir här snart en skön ordning, sade han trumpet.

Men han lät slutligen dock förmå sig att svara på mina frågor, ehuru först sedan jag försäkrat att endast nyfikenhet förestafvade dem — alls intet tvifvel om rättmätigheten af den upptuktelse han tilldelat den mångspråkige polacken.

Denne hade tillåtit sig att — — — ja, vi kunna ju säga att han betett sig ohygie- niskt tätt utanför sofbaracken. Och Pietari Taivalmaa, som hade ett utmärkt väderkornför allehanda öfverträdelser af ordningen, hade ertappat honom på bar gärning samt hade ntan vidare medels ämbetsstafven gifvit lämp- ligt uttryck åt sin åsikt om illdådet.

Den hade missdådaren ögonblickligt upp- fattat och hade sökt räddning i en skyndsam reträtt in i sofbaracken — så skyndsam att han icke liunnit tänka på att ordna sin något derangerade toalett, hvilken naturligtvis väckt häjdlöst jubel bland de öfriga. De hade till och med i förbifarten med händer, fötter och ett eller annat tillhygge sökt förfullständiga den tuktan syndaren redan ågått, och det hade gjort polacken så rasande att han börjat tjuta och vråla som ett vildt djur, så snart han nått skyddet af sin sofplats.

Först hade de endast skrattat åt oljudet, men då fridstöraren synbarligen hade för af- sikt att fortsätta det under

obestämd tid och bara vrålade värre, när han tillsades att hålla sig tyst, hade Taivalmaa fått lof att träda emellan. Och då åsynen af ämbetsstafven icke gjort tillbörlig värkan, hade han sett sig tvun- gen att använda den — med långt mera än vanlig frikostighet, emedan början af kuren endast frambragt starkare tjutande än förut.

Både tysken, för hvars uppbygge!se jag öfversatte historien i mån som den framgick ur svaromålet, och jag själf lyckades hållaberömvärdt allvarsam min under dess fortgång. Och likaså medan jag i ett kort och på sak gående anförande meddelade polacken min åsikt att honom icke vederfarits annat än rättvisa samt förständigade honom att begifva sig till- baka till sofbaracken och framgent icke låta slikt komma sig till last. Men han hade knappast hunnit ut genom dörren — med skjortan i handen och den zebra-lika ryggen fullt belyst af lampan — innan vi båda vid åsynen af Taivalmaas bistert triumferande min högljudt gåfvo våra känslor luft.

Det kunde polacken omöjligt undgå att höra. Och det blef droppen, som kom hans vredes skålar att flöda öfver — först i och genom en hop polska yttranden, dem vi icke förstodo, men som helt säkert ej voro välsig- nelser, och därnäst genom en på bruten ry- ska uttryckt förhoppning att vi skulle skratta lika godt då han lät oss samtligen flyga in i — — — ett till och med varmare klimat än Costa Eicas.

Det förmådde mig endast att öppna dörren och ropa ut i mörkret ett löfte om en ytter- ligare, ögonblicklig och fördubblad dos ord- ningsmakt, såvida han icke genast försvann ur hörhåll. Men då jag meddelade hans ho- telse åt kommissariatföreståndaren, som varit två år längre än jag där nere och följaktligenkände folket bättre, såg denne allt utom skratt- lysten ut.

— Fy fan! sade han hjärtligt. — Den karlen hörde till ett lag, som arbetade i Or- tegas-tunneln och blef upplöst, då där stulits en hop dynamit. Arbetarena fördelades längs linjen, så att de ej skulle kunna ställa till något gemensamt spektakel, men omöjligt är det alls inte att han hämtat en eller annan patron med sig hit. Vi måste fånga in ho- nom, innan han försöker utföra sina vänliga afsikter.

— Jaså! sade Pietari Taivalmaa, då han fick del af det nya sakläget — är han en af den sorten? Vänta tills jag får tag på honom igen! Den här tingesten — med en nästan öm blick på ämbetsstafven — tar nog snart de funderingarna ur honom!

Därmed ämnade han sig ut, antagligen för att omedelbart pröfva ofelbarheten af sin metod, och såg både förvånad och indignerad ut, då jag höll honom tillbaka.

— Så brådt är det inte. Så länge där är rörelse i lägret och han ser att vi ha ljus, vågar han icke företaga någonting, trodde ty- sken. — Och har han någon dynamit, så är den väl troligen gömd någonstädes i skogs- kanten. Det vore inte svårt att knipa honom,om vi bara liade en aning om hvar det kan vara.

— Första dagen han kom såg jag honom fumla med någonting vid den stora stenen nära spången, som går upp till bärgsbjn, upp- lyste Taivalmaa. — Och det skulle inte vara ett dåligt gömställe.

— Tio mot ett att det just är där han har sitt upplag! Det förenklar saker och ting hela hopen, funderade tysken. — Om vi så tyst vi kunna och hälst en om en begifva oss upp dit och vänta tills han kommer, så knipa vi den juvelen. Han vågade säkert inte gå rätt dit, då han ej kunde veta, om någon af oss följde honom i mörkret.

— Vänta ett ögonblick, invände jag. — Det är nog sannolikt att vi kunna komma öfver honom där i närheten, men långt ifrån säkert att han inte slipper undan i mörkret. Vi måste ställa en karl vid hvart spår, som leder ut från lägret — de är o ju bara tre — så att vi i alla fall få tag på honom, också om han slinker oss genom fingrarna vid stenen.

Tysken medgaf genast riktigheten af för- slaget, men ordningsmannen tyckte att det vore både enklare och säkrare att utan vidare skjuta polacken.

— Kapten har ju en god revolver, sade han — och med en sådan hund behöfver manväl inte vara så nogräknad. Hvad göra vi dessutom med honom, om vi taga fast honom. Skjutas borde han! slutade Taivalmaa med lugn blodtörstighet.

— Vi ska inte bry oss om skinnet, innan vi ha björnen. Kalla nu på förman Parviain till fjärde man, afklippte jag vidare diskus- sion.

Förmannen infann sig oförtöfvadt, upply- stes om hvad som var på färde och fick sig anförtrodt ett af spåren, medan tysken begaf sig till det andra och jag åtog mig det tredje, det, som ledde nära förbi den misstänkta ste- nen. Den anhöll Taivalmaa att få på sin lott, nästan som om han ansett det vara sin rätt.

— Men var försiktig, varnade jag. — Om han redan hunnit få tag på sin dynamit, kan det lätt bli obehagligt.

— Strunt! sade ordningsmannen föraktligt. Så mörkt som det är, kan han inte se att ka- sta. Och inte är man nu väl rädd för en polack häller!

Det var värkligen så beckmörkt, att endast gammal bekantskap med terrängen gjorde det möjligt för oss att finna våra poster, till hvilka vi smögo oss så tyst omständigheterna med- gåfvo. Vi kunde icke ens se den stora stenen, men Taivalmaa, som noga visste hvar den låg, lämnade mig, då vi passerade förbi, och någraögonblick därpå var jag själf framme vid den punkt jag skulle bevaka.

Spången, där jag var posterad, var så smal att knappast en katt kunnat obemärkt smyga förbi mig, säkert ingen fullvuxen karl. På båda sidor stod skogen som en vägg, såsom all tropikernas skog så ogenomträngligt hop- trasslad af lianer, buskar, klängväxter och parasiter af tusen slag, att man icke ens kry- pande kunde lämna de trånga vägar, som hug- gits upp för att förmedla samfärdseln med lägret.

Men då man vände ryggen åt skogen, var mörkret ute på den rödj ning af några tunn- land, som gjorts för vårt läger, på långt när icke så svart som det förefallit, när vi kommo ut ur kommissariatbutiken. Jag kunde till och med om en stund otydligt urskilja en mörk massa ett halft dussin famnar från min post: den misstänkta stenen, i hvars närhet jag visste att ordningsmannen stod på pass.

Men då så var, kunde det ju också mycket lätt hända att polacken sett någon skymt af oss, medan vi gingo öfver den öppna terrän- gen. Och om han det gjort, så måste han

veta hvad vi förehade —----------hade troligen

i sådant fall skyndat rätt till gömstället, där han hade sin dynamit — — — och visste nogsamt att den bästa utsikten till räddninglåg längs spåret upp mot byarna i bärgen — — — det jag bevakade — — —

Jag gjorde bögervändning kvickare än en gardist på mönstringsparad, då jag tyckte det prasslade i gräset. Det var ingenting. Men jag flyttade mig ändå ett par steg åt sidan, bort från själfva spången och kände efter revolvern i fickan.

Taivalmaas idé var när allt gick omkring dock icke att förakta — — — och mera än självförsvar vore det väl noga taget inte att

Då skymtade jag någonting rörligt ett stycke från det svarta jag visste var stenen. Jag hukade mig instinktlikt ned, men hörde i detsamma något träffa en trädstam ett bra stycke åt vänster, och nästa ögonblick dånade det skarpare än ett kanonskott, ett bjärt röd- gult sken lyste för en sekund upp de närma- ste stammarna, stenen, en gestalt ett dussin steg nedanför och en annan i språng mot den första.

Det var icke mera än en ögonblicksbild, men den var fullt tillräcklig att klargöra hvad som händt. Polacken hade hört eller sett Tai- valmaa och hade träffat en trädstam bortom stenen i stället för denne. Men innan jag ens hann tänka det redigt, hörde jag ordningsman- nens röst.— Sådana konster skall jag kurera dig för — — nu ska du få se på fan!

Nästa ljud härrörde utan minsta tvifvel från ämbetsstafven.

Jag röt åt bonom att inte slå oeb rusade dit så fort jag kunde i mörkret, som åter före- föll ogenomträngligt.

— Han kan ba en annan patron på sig, förklarade jag min order — ocb deu kan ni råka träffa.

Polacken låg platt på magen, såsom ban fallit då Taivalmaa kastade sig på honom, ocb denne höll bonom med ett

förtvifladt grepp om nacken.

Yi kände på karlen, som var naken ända ned till midjan ocb tycktes till hälften kväfd, dels af raseri, tror jag, ocb dels af Taivalmaa. Men bvarken i byxfickorna eller i stöflarna hade ban något af farlig natur, och då ansåg jag mig icke ba vidare skäl att afbålla ord- ningsmannen från tillämpande af sin ämbets- metod, medan vi väntade några minuter på ett par lyktor, som skyndsamt närmade sig från sofbaracken och köket.

Då de kommo, funno vi den förolyckade attentatorns skjorta nära intill och i den två ytterligare dynamitpatroner, bvilka ban tydli- gen varit rädd att hålla i handen när ban kastade den första.Om Taivalmaa varit endast helt litet min- dre snabb i vändningarna — — —!

Så godt som hela besättningen hade skyn- dat till stället, och då de fingo klart för sig hvad där varit i görningen, ådagalade de en hardt när oemotståndlig lust att anställa en lynchning.

— Hvarför inte? sade till och med Antti Ulukka, som ändå var den fredligaste karl vi hade i lägret — nog kunde man väl göra det — — — Tast inte blef det ju ändå annat än buller af!

Jag af klippte öfverläggningen genom att låta föra föremålet därför till sjukbaracken, där vi bundo honom utsträckt på ryggen på en tom säng, så att han icke kunde röra sig utan att taga den med sig.

— Och det låter han vackert bli med, för- säkrade vår ordningsman med omild uppsyn, när han drog till den sista knuten.

— Nog var det tämligen farligt i alla fall

att utan vidare rusa på lionom, anmärkte jag, då jag låste till dörren. — Om han nu haft en af de andra patronerna i handen------------

— Om, ja! afbröt Pietari Taivalmaa. — Men om det nu inte var bestämdt att han skulle ha den, så var det inte farligt.

Och mot den filosofin kunde jag själffallet ingenting invända.

*

Alexander Taivalmaas spanska kärlek.

— Skulle kapten kunna ge arbete åt min pojke i den kär camp’en? frågade mig Pietari Taivalmaa en dag, sedan vi utbytt en kop an- märkningar om väderleksförhållandena ock an- nat af intresse.

— Har ni redan en så stor pojke att kan duger på järnvägsarbete? frågade jag tillbaka, obekant som jag var med vår ordningsmans familj eangelägenketer.

— Nog skulle kan ju dugat att taga med redaD då jag kom, men kan kade två år kvar af reservexercisen ock jag ville inte att kan skulle rymma. Nu kommer kan redan med nästa båt. Ock källst ville jag ka konom i samma camp.

— Arbete fins kär ju mera än tillräckligt, svarade jag, inom mig undrande kvart karlen ville kän med sina preludier. Ty Taivalmaa visste nogsamt att jag med nöje skulle anta-git ett femtiotal nya arbetare, om jag kunnat få dem.

Han var synbarligen icke häller ännu till- freds, utan stod och tuggade ett grässtrå och tittade åt höger och åt vänster, men inte på mig. Så spottade han ut grässtrået och drog fram sin pipa.

»Nu kommer det» tänkte jag, efter att ha noga följt med hans manövrer utan att låtsa märka dem. Det var riktigt tänkt. Så snart han fått eld på pipan, klarade han strupen och anmärkte i möjligast likgiltiga ton:

— Få nu se hvem som blir bokhållare här i boden.

Det var således meningen. Biträdet i kom- missariatbutiken hade ett par dagar tidigare fått nog af tropikerna samt begifvit sig till- baka till New-York. Och nu spekulerade vår ordningsman på platsen för sin, antagligen för- hoppningsfulla son och arfvinge.

— Han kan väl skrifva och räkna? frå- gade jag försiktigt.

— Det må han väl kunna, då han blef skolad tills han var sexton år, sade Taival- maa med en förlåtlig anstrykning af stolthet.

— Men någonting annat än finska förstår han naturligtvis inte?

— Neej — — medgaf ordningsmannen dröjande — — men nog kommer man ju tillrätta här också ined finska. Och snart lär han sig väl annat om det behöfs — — unga pojken är han ju ännu.

— Ja, det är en sak jag i alla fall icke kan afgöra ensam, af böj de jag tillsvidare frå- gan — och kommissariatföreståndaren vill nog åtminstone se honom, innan han lofvar någon- ting.

— Det förstås — det förstås! instämde han med så stor belåtenhet, att jag begrep huru landet låg. Han hade klarligen till en början blott velat taga reda på om platsen redan var besatt eller bortlofvad. Och jag hade helt oskyldigt hjälpt honom åtskilliga steg längre på väg än han troligen velat gå i första anloppet.

— Och Alexander heter han, upplyste Tai- valmaa, då han gick — i en ton som om det varit en särskildt behj ärtans värd rekommen- dation.

Icke många dagar senare anlände den sänd- ning nya hvita arbetare, till hvilka Alexander Taivalmaa slutit sig i New-York. Och en half timme senare hämtade ordningsmannen själf honom till kommissariatbutiken för att presen- teras.

Taivalmaa, fadren, sken åtminstone lika starkt af stolt belåtenhet som sonen Alexander af tvål och vatten, då de tillsamman träddein. Sonen rätade upp sig innanför dörren och gjorde honnör — jag tror sannerligen än i dag, att både far och son antogo kaptenstiteln beteckna samma militära rang där nere som hemma i Finland. Men nog måtte uniformen gjort dem åtskilligt hufvudbry!

Alexander var ett godt hal ft hufvud högre än fadren, ehuru denne å sin sida alls icke var någon liten karl. Axelbred och grofläm- mad var f. d. reservisten också — kroppsligen otvifvelaktigt långt mera lämpad för skötande af hacka och skofvel än för bokhålleri.

Någon smidighet hade de tre årens exercis alls icke skänkt honom. Han såg tvärtom ut som en björn, klumpig och tung, med linhvitt hår och ett bredt ansikte, så solbrändt efter oceanresan, att det ovanligt ljusa håret ändå mera föll i ögonen. Af uttryck hade ansiktet icke stort mera än om det tillvärkats med yxe af en granstock, men de små, ljusgrå ögonen voro klara och vackra och sågo en med lugn, oförbryllad blick rätt i ansiktet.

Kommissariatföreståndaren anställde genom mig en liten examen med bokhållare-kandida- ten och dess resultat blef att han ntnämdes till befattningen, ehuru till en början endast på prof till månadens slut. Ty både på likvid- dagarna och när de tvåhundra negrerna från en granncamp kommo på proviantering tillvårt läger, var det alls icke oäfvet att hafva ett handfast biträde i butiken. Och åtminstone i den vägen lämnade Alexander Taivalmaa in- genting öfrigt att önska.

Snart visade han sig dock vara en i allo lämplig akvisition också i andra stycken. Han blef visst aldrig så kvick och behändig som en väl konditionerad bokhållare ju borde vara, men i stället tappade han häller aldrig huf- vudet, där må sedan ha trängts aldrig så många pockande negrer utanför luckan. Tvärtom utvecklade han snart en alldeles ovanlig för- måga att känna igen dem, ehuru han första gången de infunnit sig hopplöst förklarat att de ju alla sågo precis lika ut!

Sedan dög det icke mera för dem att gömma den redan erhållna ransonen och ställa upp sig på nytt i raden af dem, som i tur när- made sig luckan.

.—Ah nej! försök inga så’na konster! affärdade Alexander de svarta industririddarne. — Här ges inte två gånger ens åt den svar- taste.

Och då hans finska sällan gjorde tillräck- ligt snabb värkan, sträckte han armen ut ge- nom luckan och sköt spekulanten på orättfån- get gods med oemotståndligt lugn så mycket åt sidan, att den näste kunde komma fram.Niggrerna funno det särdeles nöjsamt att bli så ovanligt mildt behandlade och roade sig framgent regelbundet med försök att lura den nya bokhållaren, men lyckades aldrig reta honom till häftighet, huru många gånger de än på nytt presenterade sina grinande fysio- nomier i luckan. Han bara grinade tillbaka och skötte med orubbligt jämnmod sin syssla. »M:r Alexander», såsom de kallade honom, blef inom kort svartingarnas förklarade fa- vorit.

Och icke deras allenast. Hans oföränder- liga godmodighet och vänliga uppsyn gjorde snart hela besättningen till hans vänner, och kommissariatföreståndaren förklarade sig aldrig ha haft att göra med en pålitligare karl. Till och med våra italienska stenhug- gare, som annars aldrig inläto sig med andra människor, hade en fryntlig nick och en grymt- ning för honom, då de kommo i affärer till butiken.

Men om ett par månader begvnte vi flnna skäl misstänka, att den allmänna populariteten stigit vår bokhållare väl mycket åt hufvudet. Han började lefva oordentligt. Icke så att han skulle slarfvat med sina åligganden — dem skötte han nog lika samvetsgrant som förut — men han tillbragte hvar timme af sin lediga tid någonstädes utom lägret. Ochkom tillbaka ofta nog först på morgonen, då de andra gingo nt på arbete.

Till en början hade vi ingen aning om hvar han höll till, men en morgon då jag råkade vara i rörelse tidigare än vanligt — eller Alexander Taivalmaa möjligen senare än vanligt återvände från sin natt-utflykt — såg jag honom komma ut ur skogen längs spången, som ledde upp till byarna i bärgen. Och då begynte jag få onda aningar.

Där uppe bedrefs lönnbränning och lönn- krögeri i rätt vidsträckt skala och våra arbe- tare hade för vana att vifta guaro — socker- rörs-bränvin — hos tillvärkarne af varan, så länge deras kontanta medel räckte. Kredit beviljades aldrig, så att det egentligen endast var den närmaste tiden efter likviderna de kunde tillåta sig sådana vifter. Men Alexan- der Taivalmaa innehade en förtroendepost, där en hop pengar hvar vecka gingo genom hans händer — — — —

Jag kallade oförtöfvadt Taivalmaa den äldre till mitt enskildta rum och sade honom rent ut att sonen var på dåliga vägar. Om han fortsatte att tillbringa alla lediga stunder hos krögarne där uppe, kunde det icke slå fel att han förr eller senare blefve oförmögen att sköta sin tjänst. Ingen människa kunde ilängden hålla ut med att nätterna igenom dricka guaro och sedan arbeta på dagarna.

Ordningsmannens bistra drag drogo sig tillsamman i ett illfundigt småleende, medan jag gaf luft åt mina farhågor, dem han alls icke tycktes dela.

— Inte lär det bli mycket »kvaro» drucket

«/

på de färderna, sade han sedan. — Flick- bestyr är det han har för sig. De andra be- rätta att en af krögarne har en vacker flicka, som han går till.

Det var ju en helt annan sak — en, som helt och hållet undandrog sig allt inskridande på ämbetets vägnar. Jag meddelade genast kommissariatföreståndaren förklaringen på hans bokhållares oordentliga vanor, och han kände sig lika lugnad som jag. Men båda bråkade vi våra hjärnor med att söka utfundera på hvilket underligt vis den kurtisen bedrefs, då Alexander lika litet kunde tala spanska som hans kreolska förstod någon finska. Befolk- ningen i bärgsbyarna bestod nämligen helt och hållet af spanjorer med en dryg tillblandning af indianblod.

Så mycket intrigerade oss den punkten, att vi en vacker afton, då Alexander hade ledigt, beslöto rida dit upp för att med egna ögon och öron taga reda på saken. Det var grannt månsken, så att man godt kunde ridai skogen och våra hästar voro i stånd att föra oss till den första byn på en timme.

Yi funno ganska riktigt Alexander Taival- maa hos den betecknade krögaren. Hans an- sikte uttryckte skamflathet så tydligt det öfver- hufvud kunde uttrycka något, då vi redo upp och ertappade honom med flickan tätt bredvid sig på en bänk utanför dörren.

Hon var värkligen så vacker som knappast andra än spanska kreolskor äro det, så länge de äro helt unga. Biåsvart hår, mörkbruna ögon, silkeslent skinn i ljus bronsfärg och en grann figur, hvilken ännu icke blifvit för yppig, bildade ett helt, som nog kunnat för- vrida andra hjärnor än Härmä-reservistens.

Yi bundo hästarna vid korral'en, slogo oss ned och anhöllo om ett par glas guaro. Då flickan hämtat dem, satte hon sig igen möjligast nära intill Alexander, som såg tafatt och belåten ut, men icke yttrade ett ord.

Hans belåtenhet tycktes icke ens lida nå- gon minskning när vi började språka med hans sköna, som alls inte var ovillig att prata med oss, men litet emellan kastade de mest brän- nande förtjusta blickar på sin stumma be- undrare.

Hon hette Chepita, berättade hon, var ader- ton år gammal och hade nog haft mera än en novio förut, men aldrig någon hon bryttsig hälften så mycket om som »el señor Ales- sandro». De andra voro oregerliga och otäcka då de druckit en smula, men han uppförde sig alltid som en värklig caballero både mot henne och mot andra.

Därvid gaf hon honom igen en blick, som bort kunna sätta eld på hans linlugg, men don Alessandro Taivalmaa bara blossade på en lång, svart cigarr och såg kolugn ut som alltid.

— Men han kan ju inte ens tala med er, invände jag.

— Det gör ingenting, försäkrade Chepita — vi förstå hvarandra mycket väl ändå.

Och det glimmade värkligen i hans ljus- grå ögon som om han uppfattat det humori- stiska i situationen lika väl som vi.

— Är det indiskret att fråga hvad det är ni tycker bäst om hos honom? retades kom- missariatföreståndaren.

— Åh, allting — — nästan! Han är alltid städad och dricker sig aldrig full — och stark som två vanliga karlar — — — och så är han så blond!

Jo, det var han — så fördärfvadt blond, att bara en obetydlighet mera skulle gjort honom till albino. Men då både tysken och jag skrat- tade åt hennes förteckning öfver don Alessan- dros meriter, blef Chepita så förargad att honicke mera ville språka med oss. Ock då un- der tiden ett halft dussin andra guaro-kunder infunnit sig, tyckte vi det i alla fall inte var så särskildt roligt att åse hennes beundran för sin blonda caballero, utan redo vår väg.

— Nog äro kvinfolk. galna i alla fall, an- märkte kommissariatmannen, då vi ridit ett stycke väg.

Han kade själf alltid varit en synnerlig favorit kos kreolskorna, såsom varande betyd- ligt blond. Men i den vägen kunde kan icke nämnas på samma dag som Alessandro Taival- maa.

Ock annat tycktes inte tagas med i räk- ning^ tröstade jag.

Åtminstone Chepita tycktes icke fästa afse- ende vid något annat. Vår bokhållare blef småningom alltmera regelmässig i sina oregel- bundna vanor, utan att vi ansågo oss ha skäl till anmärkningar, så länge kan fullgjorde sina åligganden. Men så fick kan ett anfall af febern, hvilken ju förr eller senare drab- bade litet kvar. Honom attackerade den så skarpt, antagligen till följd af nattpromenaderna, att han måste ligga tio dagar på sjukhuset. Ock därunder vidtog en oväntad händelsernas utveckling.

Alexander kade sedan tre dagar på nytt fått börja hjälpa till i butiken, ehuru kanännu stod kvar på sjuklistan, intog sina mål på sjukhuset och tillbragte nätterna där. Den aftonen hade där icke varit mycket att göra, så att vi tidigt skickat honom till sängs. Men själfva hade vi händerna fulla med rä- kenskaper och arbetslistor, som följande mor- gon skulle sändas in till hufvudkontoret i och för uppgörande af månadslikviden.

Yår närmaste granne på linjen — »El diablo 1 kaptenen» — hade också infunnit sig för att få ett utdrag ur kommissariatets böcker för sin camp, och han såväl som vi själfva och vår förman arbetade styft ända till sent på

aftonen. Då vi till sist voro färdiga med våra papper, slogo vi oss lös och bryggde en whiskypunsch såsom belöning för våra mödor. Men den aftonen blef vår punsch rätt länge odrucken.

Yi hade just kommit så långt att vi be- gynt smaka på brygden och uttrycka våra olika åsikter om hvad där borde läggas till, då utan minsta varning ett skott smällde utan- för och en kula slog in i väggen ofvanom våra hufvuden. Nästan i samma ögonblick slets dörren upp och in rusade en ung, alldeles nyss anländ arbetare, som kommit direkt från Tyskland.

— In--------indi — anerna! stammade han,

likblek af förskräckelse, såg sig rådlös om-kring ett ögonblick — ock försvann i det nästa in i brödlåren, då ett andra skott kördes ock kulan ref en splittra ur dörrposten.

Det gick så obegripligt snabbt, att ingen af oss ens kann göra en rörelse före det andra skottet. Men då koppade jag upp ock blåste ut lampan. Det försvårade åtminstone sik- tandet genom de glesa käpp-väggarna.

— Hvad är det kär för satans galenskap ? röt kommissariat-föreståndaren åt brödlåren till, ock El diablo kaptenen sköt rigeln för dörren. Men innan brödlårens tillfälliga inne- vånare ens kann börja förklara sig, dundrade flera knvtnäfvar på dörren ock ett par, tre röster pockade på en gång kögljudt på »el senor Alessandro».

— Han är inte kär — ock kvad kar ni för öfrigt med lionom att skaffa?

De svarade ingenting på frågan, men på- stodo sig med egna ögon ka sett konom springa in i butiken. Då klarnade det i någon mån för oss. De hade i månskenet tagit den unga tysken, som likaledes var blond, för Alexander Taivalmaa, hvilken han också liknade i längd ock bredd. Men det upplyste ännu icke om orsaken till deras mordiska afsikter mot vår bokhållare.

Jag försäkrade dem ännu en gång att kan icke var där ock tilläde att de självfva kundekomma in och öfvertyga sig därom, såvida de först förklarade livad de ville honom.

Jo, don Alessandro hade enleverat Che- pita. Men hon var bortlofvad åt en man, som redan inom några dagar skulle gifta sig med henne, och därför hade hennes far, två bröder och fästmannen kommit för att föra henne tillbaka. Och för att få upprättelse af förfö- raren.

Jag hade nu min enskilda, skäligen be- stämda åsikt om hvem den förförda parten var, såvida där alls kunde bli tal om förförelse. Men den uttalade jag icke, utan tände lampan ånyo, öppnade dörren och tillsade tysken, som var blåblek af skrämsel, att komma fram ur brödlåren. Han hade troligen redan i andanom tagit farväl af sin skalp, men kryade till sig då de fyra infödingarna efter en enda blick på hans uppskakade fysionomi begynte med största artighet bedja oss samtliga om ursäkt för sitt misstag.

Ursäkterna och artigheten räddade dem dock ingalunda från en hop skarpt ovett för tillta- get att utan vidare bränna af sina revolvrar, och i sammanhang därmed förklarade vi att bokhållaren omöjligt kunnat hafva något att skaffa med Chepitas enlevering. Han hade legat på sjukhuset de sista tio dagarna och var kvar där ännu. Men det ville de icke tro.De senaste tiderna hade flickan icke brytt sig om någon annan än don Alessandro, påstod hennes far. Och då hon i dag upplysts om att hon på söndagen skulle giftas bort med don Iberio, hade hon ingenting svarat, men kort därpå var hon försvunnen.

Han gjorde en ståtlig bugning mot »don Iberio», likasom för att föreställa honom, då han nämde hans namn. Men det var lindri- gast sagdt öfverflödigt. Det var icke längre än tre veckor sedan don Iberio blifvit bortkörd från sin slaktare-befattning i lägret, emedan vi mera än misstänkte att han handlade med stulna hästar.

Vi låtsade dock icke om den gamla bekant- skapen, utan läto udda vara jämt. Jag kallade på Taivalmaa den äldre och frågade huruvida han hade sig något bekant om enleverings- historien. Alessandro hade ju i alla fall varit i rörelse de tre sista dagarna. Skral var han visst ännu, men Herrans vägar äro ju som bekant underbara — — —

Ordningsmannen såg icke så litet förlägen ut och skrapade sig eftertryckligt i hufvudet. Slutligen sade han sig vara alldeles säker på att sonen haft ingenting att göra med flickans försvinnande.

— Yet ni om hon är här i camp'en? frå- gade jag rätt på sak, då hans uppsyn tydligtvisade att han visste mera än han ville ut med.

— Nog kan det väl hända att hon är här -------— men inte hämtade Santeri henne hit.

Och som svar på en mängd ytterligare frå- gor meddelade han, att han sett henne komma ut från skogen kort före klockan sex, då man- skapet återvände från arbetet. Hon hade varit mycket uppskrämd och tycktes frukta att nå- gon skulle komma efter henne, hvarför han själf låst in henne i källaren, där vårt spräng- krut förvarades. Där var hon nog ännu — sedan fem timmar! — och Santeri visste in- genting om hela saken.

Jag skickade honom genast efter flickan och meddelade dem, som sökte henne, hvad jag just hört. Men det förändrade knappast saken, påstodo de. Det var i alla fall för att träffa honom hon kommit. Och det var en skam, som inte så lätt kunde utplånas — en skam för hela hennes släkt och ingalunda minst för fästmannen.

Yi började förlora tålamodet och jag hade just beslutit bedja dem taga flickan med sig och draga — åtminstone till sin egen by, då Pietari Taivalmaa trädde in och tätt efter ho- nom både Chepita och Alexander.

De rusade alla mot honom, men han sköt den främste åt sidan på samma sätt som neg-rerna vid luckan och pappa Taivalmaa höjde ämbetsstafven med en uppsyn, som icke läm- nade rum for missförstånd. Samtidigt tillro- pade dem El diablo kaptenen att vi skulle skjuta på ögonblicket och alla på en gång, om de gjorde minsta bråk.

Det hjälpte. Jag började förhöret:

— Hvem hämtade er hit till camp'en, Che- pita?

— Ingen — — — jag kom själf, emedan jag inte vill gifta mig med Iberio.

Hennes far mumlade någonting alldeles obeskrifligt. Men tilläde om ett ögonblick att el senor Alessandro kunde gifta sig med Che- pita om han ville, eftersom hon var så galen. Mot skälig ersättning till don Iberio natur- ligtvis.

— Inte hade jag ju tänkt gifta mig här, sade don Alessandro fundersamt, då frågan framstäldes till honom — men hällre gifter jag mig väl än jag lämnar henne åt det där tattarpacket.

— Inte kan du föra hem en sådan hustru, invände hans far kort.

— Nog skulle de väl se mera på henne än på prästen i Härmä kyrka, medgaf Alexan- der med en lustig glimt i ögonen — men inte är jag ju ändå alldeles utan fel i det här.Det gaf mig en idé. Nu trodde jag mig ha högsta trumfen på hand, men innan jag spelade ut den, ville jag förvissa mig om huru sakerna värkligen stodo.

Kunde den här historien inte ställas om på något annat sätt? vände jag mig till Chepi- tas far.

Han öfverlade en stund ytterst ifrigt, men hviskande, med sina söner samt den tillärnade svärsonen och förklarade så, att de voro villiga att frångå alla vidare anspråk mot en skade- ersättning af ettusen pesos.

— Det kan han inte betala, försäkrade jag på eget bevåg.

Ja, då måste han gifta sig med henne. De skulle nog finna på utväg att tvinga honom till det. Lag och domstolar fans det nog i landet.

Spekulationen blef allt klarare.

— Jag trodde hon var bortlofvad åt don Iberio?

— Han vill inte ha henne, sedan hon rymde hit, utan en ny hemgift. Och om han träder tillbaka, gifter sig ingen annan häller med henne.

— Schmeissen wir die Hunde hinaus! pro- ponerade El diablo kaptenen.

Men då det otvifvelaktigt skulle medfört ytterst obehagliga följder för Chepita, bad jaghonom vänta några minuter och öfversatte er- sättningsförslaget för herrarna Taivalmaa.

— Inte har hon blifvit sämre här i camp’en, det kan jag svara för, försäkrade vår ordnings- man. — Och om också någonting skulle händt, borde hon väl i alla fall duga åt en hästtjuf!

Men sonen förklarade sig villig att betala, om summan vore rimlig. Och då bjöd jag det värda sällskapet tjugu pesos.

De både spottade och uttryckte sitt förakt för beloppet på flerahanda andra sätt samt slu- tade med några svafvelluktande eder af inne- håll att han antingen skulle betala ettusen pesos, eller skulle de »hänga honom i hans egna tarmar».

— Han är luteran, sade jag i så vänlig ton jag kunde åstadkomma.

De korsade sig hvarenda en, Chepita såväl som de öfriga.

— Santissima Yirgen! utbrast hon. Men hennes far sade »demonio!» och de andra an- ropade snarlika skyddspatroner, medan kom- missariat-mannen och grannkaptenen skrattade af hjärtans lust.

— Ja, då måste han betala ändå mera, förklarade Chepitas far, sedan han hämtat sig något. Det skulle kosta en massa pengar in- nan el padre kunde rentvå henne från synden att ha haft någonting sådant att göra med en»heretico». Och det kunde don Alessandro i alla fall icke neka till.

Nej, det ville han icke förneka. Men det hade de alls inte brytt sig om så länge han betalade för guaro. Och han var säker om att Iberio inte häller ville ha henne för annat än att locka kunder.

— Tjugu pesos betalar han, upprepade jag anbudet, för att komma till slut.

De svuro och fördömde sig igen på att de skulle skicka honom till ett varmare ställe än skärselden hällre än gå af för en sådan spott- styfver. Men då var kommissariat-förestånda- rens tålamod uttömdt. Han steg upp, grep don Iberio omildt i örat, drog honom till dörren och förpassade honom med foten ut i månskenet.

— TTt med er andra också! befallde han. — Och ställer ni till något slags spektakel i camp’en, eller får jag höra att ni gjort Chepita någonting för när, börjar jag på fläcken sälja aguardiente till tjugu centavos flaskan!

Det tog dem på det ömma — de kunde ju inte veta huru långt hans fullmakter från järn- vägsbolaget gingo. Chepitas far sadlade om på ögonblicket och anhöll ödmjukast att skade- ersättningen måtte höjas hälst något litet. Han hade svurit en så dyr ed att icke taga tjugu pesos och los caballeros ville väl ändå inte göra honom till menedare?Han fick tjugutvå. Och Chepita skakade energiskt på hufvudet, när don Alessandro Taivalmaa den blonde försökte räcka henne handen till afsked.

Hon ansåg sig tydligen ha haft mera heretico än hon kunde svara för inför Gud och människor.

•oír»-

ELIAS MÖYKKÄS AMERIKAFÄRD.

Elias Möykkä kade aldrig i sitt lif varit någon människa till synnerlig glädje, men i stället så mycket oftare sina olika fosterför- äldrar till förargelse.

Ja, för öfrigt kette kan icke kaller egent- ligen Möykkä — var inte född till det nam- net. Men då kan en gång — kelt ock kållet af misstag, såsom det visade sig — var kallad att uppträda såsom vittne vid tinget ock do- maren frågade efter kans namn, svarade Elias att man mest brukat kalla konom Möykkä. Ock från den dagen kallades kan aldrig annat.

Hvem kans far var kade ingen människa reda på. Ock föga mera visste man om kans mor. Hon kade, sjuk ock eländig ock med en liten parfvel vid kanden, sent en vinterafton stapplat in i ett afsides liggande skogstorp, alldeles vid utkanten af socknen. Ock där dog kon två dagar senare, utan att ka yttrat ett redigt ord sedan kon

kom.

Papper, som kunnat utreda kvem kon var eller kvarifrån kon var kemma, funnos allsinga bland hennes kvarlåtenskap, bestående af en brödkant, några trasiga klädespaltor samt en liten, hufvud-, ben- och svanslös papphäst. Och pojken var för liten, eller för dum enligt tor- paren, att meddela annat eller mera än att hon var mamma och han själf Elias.

Där var ingenting annat att göra än att flytta den döda kvinnan ut i boden, där köl- den kunde konservera henne, tills torparen hann anmäla om saken oeh vederbörande sörjde för begrafning. Kommunen fick så illa lof att taga hand om pojken, då det visade sig omöj- ligt att mera utforska hvar hans mor i tiden hört hemma.

Elias blef därför i sinom tid utbjuden på fattigauktionerna och inropades år efter år af olika uppfostrare. Ingen brydde sig om att hålla honom länge. Han var för dum att lära någonting, sade de alla, så att man icke hade ringaste nytta af honom i huset. Och stryk bet inte på honom — det var som att piska en sågbock.

Först när han blef större, började han duga att se efter småbarnen, till hvilka han kände sig lika mycket dragen som till alla andra hjälplösa kryp. Och sedan han hunnit så långt att han kunde skickas i vall, blef han stadigvarande hos sina dåvarande fosterföräl- drar. De hade funnit den rätta sysselsättningenför honom. Det var nästan som om han själf varit ett af kreaturen, så väl förstodo de ho- nom och han dem. Med dem läto de honom sedan lefva så mycket han ville, och det var noga taget både dag och natt, så att han helt och hållet växte upp bland hästar, kalfvar och kor.

Inne i stugan yttrade han sällan ett ord, svarade knappast på frågor och tycktes alls icke märka att han ständigt var föremål för det öfriga husfolkets kvickhet. Men med korna och hästarna och de minsta af barnen kunde han prata långa stunder, ehuru han alltid tyst- nade då någon närmade sig. Endast när han såg någon fara illa fram med ett eller annat djur, stort eller litet, öppnade han munnen till de vuxna, men då kunde han också vara så ovettig som trots den bäste.

Det roade förstås gårdsfolket, som därför ofta förargade honom genom att slå till en häst, sparka hunden, eller kasta någonting efter korna. Men så dum han än var, kom han slutligen under fund med att de gjorde det mest för hans skull och då slutade han att öppna munnen ens till ovett.

I skriftskolan kom han först då han var nästan fullvuxen, och där ansågs han såsom i det när- maste fånig såväl af kamraterna som af pastorn. Sedan denne två år årad förgäfves sökt bi-bringa honom det nödiga måttet kunskap om himlen, helvetet och buden, förklarade han Elias vara för dum att släppas fram till nådebordet.

Det kvittade nu Elias tämligen lika. Han hade haft alltför mycket att utstå af skriftskole- kamraternas speglosor och hade alltför dunkla begrepp om de timliga och eviga fördelarna af rätten till nattvardens undfående, att lägga motgången särdeles tungt på sinnet. För ho- nom var det viktigaste — noga taget det enda viktiga — att han nu i viss mån blifvit sin egen herre. Ty det var en annan punkt han oaktadt dumheten gjort klar för sig — att han icke mera behöfde arbeta för ingenting hos dem, som tagit honom om händer af kommunen. Nu kunde han begära lön och söka tjänst hvar han själf ville.

Hans senaste fosterfar blef väl betydligt förvånad, då Elias en vacker dag inemot städs- lingstiden tog till ordet och uttalade sig om den förändrade ställningen. Men då han väl visste att han omöjligt kunde få en bättre kör-karl, eller en, som ordentligare skötte de sysslor han öfverhufvudtaget kunde sköta, så sväljde han förvåningen Och bjöd Elias hälften af en vanlig dränglön. Och Elias, som alldeles icke kände sig hågad att lämna en gård, där han kände hvartenda kreatur sedan födelsen, antog anbudet utan vidare.På det hela kunde det också vara tämligen likgiltigt huru mycket hans lön utgjorde, då han i alla fall aldrig använde mera än en obetydande del däraf. Att röka hade han al- drig lärt; öl, brännvin eller annat i den vägen hade ingen någonsin bedt honom smaka på, och till kläder behöfde han mycket litet, då han så godt som aldrig lämnade hemknutarna annat än på arbetskörslor. Och vid årsslutet lämnade han regelbundet allt hvad han hade innestående i husbondens förvar — till längre fram, sade han.

Därmed skulle han väl fortsatt till dödedag, såvida icke husbonden åtagit sig släpnings- arbete vid den nya

järnvägen och användt Elias såsom körare. Sådana körslor gingo vanligen illa åt hästarna, men det hade ingen fara när Elias körde. Han skulle hällre spänt sig själf for kärran än begärt för mycket af sin häst.

Det blef ett fullkomligt nytt lif för Elias, som aldrig förut kommit i beröring med så många främmande människor. Där fans folk från alla möjliga aflägsna socknar, hvilkas namn han aldrig ens hört nämnas, karlar, som vandrat kring hela landet, sett både Yasa och Helsingfors. En hade till och med varit i Petersburg, där han sade att kejsaren bodde.

De begrepp Elias förut hyst om världens utsträckning undergingo inom kort en radikalförändring. Och nästan lika mycket förändra- des hans åsikter om hvad en duktig karl med någon tur kunde uträtta i världen — om han nu öfverhufvudtaget tänkt några tankar åt det hållet. Många af de yngre männen uttalade sig ju som om nära nog ingenting varit omöj- ligt — isynnerhet de två Härmä-borna, som funnos i hopen.

De rent af skrämde Elias med sina stora ord. I deras mun var det rakt ingenting att bara bli hemmansbonde! — det sade de att flera af deras bekanta gjort. Och den ene för- klarade att han ämnade blifva herreman! Han skulle köpa en stor egendom med torpare och inhysingar och minst femtio kor, påstod han. De kunde tro honom eller iute, huru de beha- gade, men så snart han skrapat ihop till resan, ämnade han fara till Amerika. Där förtjänade man sina tio mark om dagen — och med det kunde väl en karl komma sig till en egen- dom !

— Är det långt dit? frågade Elias.

De sade att man slet ut sex par stöfvelsulor på vägen — så långt var det. Och skrattade.

Elias förstod att de drefvo gäck med honom — men det var han van vid. Och prat var det väl också att man förtjänade tio mark om dagen — — fast de ju hade nämt ett par,tre bekanta, som farit dit med två toma tän- der och köpt gårdar, då de kommo tillbaka-

Och då han tänkte efter, kom han ihåg att också husbonden några gånger talat om folk, som hastigt kommit sig till rikedomar i Ame- rika -----Någonting låg där nog i alla fall

under Härmä-bornas tal —----------

Han, Elias, skulle visst aldrig bry sig om att bli egendomsägare — det var ju bara barns- lighet att tänka på sådant. Men emellanåt när han såg hemmansbönderna komma till kyrkan i sina nya fjäderkärror, med blanka selor på hästarna, som voro runda som fulla hafresäckar — ja, då hände det nog att han tänkte på huru roligt det skulle vara att köra en sådan där trind och blank häst, som vore ens egen.

Därför lyssnade han framgent alltid mycket noga, medan de andra vid sina pipor efter maten språkade om Amerika och om de trakter däraf, där man förtjänade mest. Någon gång frågade han till och med själf om ett eller annat, men då skrattade de alltid, sade att Möykkä-släkten inte var efterfrågad i det landet och frågade om han hade sex par stöflar för resan.

Låt dem skratta! tänkte Elias — de sluta väl om jag värkligen reser och sedan kommer tillbaka med en hop pengar!Hela sommaren och hösten fortsatte han att fundera på hvad han hörde om Amerika, som jämt var på tal bland arbetarne. Den ena Härmä-karlen hade värkligen rest och den andre väntade blott på att få ihop pengar till biljett. Om han inte supit så mycket, så skulle han nog också redan varit på väg, men efter hvar likvid var han full, och så måste han vänta igen.

Han var emellertid den, som meddelade Elias de flesta upplysningarna om det förlof- vade landet, såväl upplysningar af värde som åtskilligt annat — när han var på skämtsamt humör. Och ju mera Elias hörde om utsikterna i Amerika, desto bestämdare blef hans föresats att göra det stora försöket.

Så småningom uppgjorde han en riktig plan på grund af de anvisningar han erhållit. Och då den första november stod för dörren, öfverraskade han husbonden med en anhållan om sina innestående besparingar för de år han haft lön.

— Huru mycket tror du det är? frågade husbonden försiktigt.

Ja, det visste Elias inte.

— Nå, huru mycket är det du vill ha ut? och hvartill behöfver du det?

— Två hundra femtio behöfver jag---------

för att resa till Amerika.Om Elias sagt att han ämnade bli ordfö- rande i kommunalnämden, eller guvernör öfver Vasa län, skulle husbonden knappast känt sig mera förbluffad. Men han hämtade sig snart och upplyste den tillärnade Amerikafararen om att han icke så där utan vidare kunde lämna sin tjänst.

— Du hade bort säga upp dig vid städs- lingstiden, förklarade han.

— Inte frågade ni ju häller om jag ville bli kvar, eller bjöd städsel, invände Elias sakt- modigt.

Och då kände sig husbonden ännu mera förbluffad, men på samma gång starkt frästad att svära — — när man inte längre kunde vara säker ens med ett sådant fån! — Men högt frågade han om Elias vore nöjd med två hundra femtio mark i likvid för de föregående åren.

Elias klådde sig grundligt i hufvudet, för- sökte fundera ut huru mycket det kunde göra för åtta år — och sade till sist att han skulle tänka på det till aftonen och räkna efter.

En timme tidigare skulle det gjort full- komligt lika mycket intryck på husbonden om han hört en af sina kalfvar säga sig ämna tänka på ett räkneexempel. Men efter Elias uppträdande nu senast kände han sig så för- bryllad, att han om en stund sökte upp honomoch sade sig ha räknat ihop att det blef om- kring två hundra åttio.

— Inte lär det bli vinst för mig på det sättet häller, tviflade Elias. Men då han alls icke lyckats reda ut sina egna hågkomster, antog han budet samt ritade ett kors under det kvitto husbonden skref ut.

Följande dag vandrade han i väg till Vasa, betalade för en biljett till Ishpeming i Michi- gan samt omhändertogs af agenten, för att i sinom tid utan vidare hufvudbry för sig själf afleve- reras på destinationsorten.

*

Om Elias Möykkä rätt vetat hvad det ville säga att resa till Amerika, är det antagligt nog att han i all sin tid skulle fortsatt att köra sin husbondes hästar — och att lämna sina besparingar i hans förvar. Men därom hade Härmä- karlen icke sagt någonting, och själf kom han icke till klarhet, innan det var för sent att vända om. Eedan på Nordsjön börjades det, med sådan köld och så hög sjö, utt man alls icke kunde vistas på däcket. Och på mellandäck var det ohyggligt.

Själf var han icke sjösjuk, men så godt som alla de andra voro det i stället så mycket mera, både dag och natt — — det var ettförfärligt elände! Men ändå värre blef det på Atlanterbåten, sedan de lämnat Liverpool och. blefvo hopfösta med alla möjliga utländingar, som icke begrepo ett ord man sade till dem. Ocb lika litet kunde man tala med skeppets eget folk. Ingen enda förstod finska.

Den enda trösten var att man kunde vistas uppe på däck i så godt som alla väder. Far- tyget var så stort ocb bögt, att sjön endast första dagen efter afresan stänkte öfver, men sedan blef det bättre, ehuru det ännu gungade så, att de flesta voro sjuka.

På tredje dagen buro ett par män af be- sättningen upp en ung kvinna på en madrass och lade henne ned på däcket nära intill den kabelrulle, på hvilken Elias satt. Han hade sett henne förut på den finska ångbåten och sedan på stationen i Liverpool. Nu såg hon nästan ut som död, där hon låg med slutna ögon och utan att röra sig — så hjälplös, att Elias riktigt tyckte synd om henne.

— Käns det bättre? frågade han därför om en stund, då hon öppnade ögonen och rik- tade dem mot honom.

— Litet bättre, tack — — här uppe i

blåsten — — -— Om jag bara kunde hålla någon mat i mig, så skulle jag snart bli bra, säga de -------

— Yill ni försöka äta någonting?— Om man kunde få en strömming — riktigt saltig — — Men kanske också

litet kaffe skulle hjälpa — — inte lära de väl ha strömming!

Elias hämtade kaffe åt henne i sitt eget bleckmått, och hon sväljde tacksamt den heta drycken. Experimentet lyckades. Efter en stund kände hon sig så mycket bättre, att hon för- sökte sitta uppe, och då drog Elias madrassen fram till tågrullen, så att hon kunde stöda ryggen mot den.

Det var inledningen till deras bekantskap, och sedan blef hon hans skyddsling och säll- skap under resten af färden. Eörst kände han sig väl något skygg, då hon kryade till sig så mycket, att hon kunde röra sig omkring och hjälpa sig själf. Men då hon allt var lika vänlig mot honom, repade han mod att fortsättningsvis bevisahenne sådana små tjänster han kunde.

Dagen innan de kommo fram riskerade han till och med att fråga hvart hon ämnade sig i Amerika.

— Jag vet inte rätt — — Min biljett gäller bara till New-York, där jag skall få litet pengar på ett kontor. Kanske kunna de där säga hvad jag hälst borde göra.

Elias tyckte det lät underligt — han hade ju själf bestämt allting om sin resa på för-hand. Men då han icke visste hvad han skulle säga därom, anmärkte han blott att lö- nerna i New-York voro lägre än i andra stä- der, enligt hvad han hört sägas.

— Nog lära de väl räcka till för mig, trodde hon — om någon vill hafva mig i tjänst.

— Nå, hvarför inte er?

— Ja, inte vet jag riktigt hvad de skrif-

vit i mina papper----------men om allt står

där, så går det väl inte så lätt.

Elias bara såg undrande på henne och sade ingenting. Hon satt också tyst en stund, lyssnande till maskinens regelbundna duDkande och det hväsande ljudet af vågorna mot fören, och så började hon självmant berätta:

Att hon råkat i olycka medan hon tjänade hos handelsmannens — — med bokhållaren — — och han gifte sig inte med henne som han lofvat, utan skickade henne till hennes hem- socken — — och hennes föräldrar voro ingen- dera i lifvet----------Så kom barnet-----------

och hon blef pliktfälld vid tinget för att det var oäkta — — fastän det lefde bara en vecka. Sedan voro de alla som hundar mot henne, tills hon tog ut flyttningsbetyg — där stod det allt — och vandrade tillbaka till sta- den. Och då bokhållaren inte ville veta af henne — sade att hon kunde söka sig enannan, så blef hon så utom sig att hon lof- yade stämma honom — — —

— Inte skulle jag väl ändå takts göra

det, slutade hon — men han frågade straxt om jag ville fara till Amerika, ifall han be- talade resan-------och så for jag.

Elias funderade så det bultade i hans hufvud. Att ha blifvit pliktfälld för sådant och hafva det i sina betyg kunde ju nog vara

farligt, isynnerhet i ett främmande land------

Men då han frågat om de väl kunde läsa ens orlofsedel i Michigan, hade Härmä-bon sagt att där alls inte frågades efter några papper-----

— M borde komma med ända till Michi- gan, rådde han, när han kommit så långt i sina funderingar. — Jag har hört att där inte frågas efter papper och betyg.

— Må det kosta mycket att resa dit?

— Inte lär det vara så dyrt----------det

var inte stor skilnad mellan biljett till New- York och dit. Och där äro också lönerna större.

— Om pengarna jag får bara räcka till---

— Jag har pengar kvar, försäkrade Elias — och dem behöfver jag inte då jag kommer fram. Där lär man förtjäna tio mark om dagen.

— Hvarför skulle ni gifva edra pengar åt mig, som ni alls inte känner?— Ja — inte vet jag, tillstod Elias — men — — men — man måste väl hjälpa den, som inte kan hjälpa sig själf.

Därpå hade hon intet svar till hands. Men hon kunde icke låta bli att tänka på huru annorlunda bokhållaren talat — Det var ändå bra stor skilnad på människor — — —

— Jag är Kristina Andersdotter, från Kauha- joki, sade hon om en stund, som om hon an- sett att Elias åtminstone borde veta så mycket om den han ville hjälpa.

Han fattade det också som ett afgörande af saken. Den tycktes honom nu så klar, att han utan vidare begynte meddela henne sina egna planer samt hvad han inhämtat om Michi- gan. Och det var till en stor del kunskap, hvilken i hög grad skulle förvånat Michigan- borna själf va, fastän Elias nog efter bästa för- stånd sökt sofra agnarna från hvetet i Härmä- karlens historier.

Kristina insåg nogsamt att icke på långt när allt kunde hänga riktigt ihop, men förstod också att Elias själf talade på god tro. Och sedan hon gjort honom några frågor angående hans eget lif, kunde hon utan svårighet fatta huru han kommit sig till Möykkä såsom till- namn. Men långt ifrån att känna sig frästad att skratta åt honom, erfor hon tvärtom en halft moderlig och helt kvinlig lust att antagasig den stora, starka, barnsliga karlen, som visst icke var mycket klok, men i stället bra mycket mera godhj ärtad än någon hon förut träffat.

Därför lät hon honom också efter ankomsten till New-York utan vidare invändningar köpa biljetten till Ishpeming. Hennes egna pengar — eller bokhållarens — skulle knappast räckt till för halfva vägen, och då tyckte Elias det var bäst att hon sparade dem.

*

I Ishpeming var det emellertid ingalunda godt om vare sig arbete eller förtjänst vid tiden för deras ankomst. Allting låg nere för tillfället, och långt ifrån att förtjäna två dol- lars om dagen funnos där tvärtom hundratal män, som mera än gärna skulle arbetat för blotta födan. Hvart Elias än vände sig möttes han af samma svar: omöjligt att antaga några arbetare!

Kristina Andersdotter fann däremot redan inom ett par dagar en plats. Det är alltid ondt om kvinliga tjänstehjon där ute i västern, och därför betalade man dem oaktadt de dåliga tiderna tre dollars i veckan — utom allting fritt, förstås. Och hennes papper var där ingen, som ens frågade efter. För henne teddesig framtiden ljus nog, och för det ansåg hon sig uteslutande hafva att tacka Elias.

— Det blir nog snart bättre, tröstade hon denne, då hon ett par veckor efter deras an- komst mötte honom på gatan och han syntes mera nedslagen än vanligt. — Alla säga ju att det här inte kan räcka länge, och så fort arbetet börjar, blir det nog god förtjänst.

— Och under tiden får man tigga, invände Elias dvstert — eller svälta, om man inte

v 1

kan tigga. Och jag kan inte, fast mina pen- gar äro slut.

— Ja, men jag är skyldig för biljetten och kan börja betala nu när jag har lön.

Det hade Elias alls icke kommit att tänka på — kunde för ögonblicket ej ens påminna sig huru mycket han lagt ut. Men mycket var det inte.

— Huru länge kan det räcka? — det är ju inte stor smula, sade han därför.

— Om jag betalar en och en half dollar i veckan så räcker det nog en tid. Och när min skuld är betald, kan du låna af mig.

— Inte lär jag börja lefva på ditt arbete!

•— Man måste väl hjälpa den som inte

kan hjälpa sig själf — var det inte så du sade? Men ännu är det ju bara fråga om dina egna pengar.Med en och en half dollar i veckan skulle Elias kanske nödtorfteligen kunnat hålla kropp och själ till hopa — om där ej funnits så många andra, som svälte. Men han kunde omöjligt se dem kasta hungriga blickar på hvar munsbit han sväljde, utan att dela med sig så långt det räckte. Och därför voro hans pengar slut långt innan veckan var förbi.

— Nå, huru går det? frågade Kristina hoppfullt, då han följande måndag infann sig för att lyfta den andra afbetalningen.

Han menade tro på att det väl kunnat gå bättre, och då gjorde hon några flera frågor, så att hon snart fick reda på sammanhanget.

— Oj, du karlstackare! utlät hon sig — det här duger inte alls. Nu skall jag gifva dig tjugufem cents hvar dag, så du får mat åtminstone en gång om dagen, om du också delar med dig — — Du skulle ju skänka bort fast byxorna om någon begärde dem!

— Inte lära de börja begära mina byxor, tviflade Elias, med en vemodig blick på plag- get i fråga.

— Det är din lvcka, sade Kristina trö-

%j i

stande.

Därefter gick det visst något bättre med det dagliga brödet, eburu Elias ingalunda till- tog i välmåga på den diet han förde. Men värre var det med hans garderob.Ill

Han hade icke hämtat med till Amerika mera än ett par skjortor utöfver de kläder han gick och stod i, och de hade allt utom för- bättrats däraf att han både gått, stått och sofvit i dem sedan han kom till guldlandet. Illa slitna voro de förut och numera rifna därtill, medan håret fått växa vildt, så att han börjat se ut som en trashank af värsta slag. Kristina var troligen den enda, som icke lagt särskildt märke därtill eller åtminstone icke betraktade honom med mindre vänliga blickar än förut.

De svältande arbetarne i staden begynte emellertid småningom tröttna på de ständigt ouppfyllda löftena om understödsarbete, om öppnande på nytt af en del grufvor o. s. v. Deras tålamod var på upphällningen, och för att visa det plundrade de några bagarbutiker, slogo in fönstren hos ett par medlemmar af stadsstyrelsen och ställde till annat ofog, så att den burgna befolkningen började bli rädd för dem. Och ingalunda minst rädd var Kri- stinas husbonde, som både bodde tämligen aflägset och af naturen var väl försiktigt anlagd.

— M får sluta att taga emot den där sluskiga karlen, sade han en eftermiddag, då han såg Elias begifva sig därifrån. — Hankommer ännu en vacker natt hit med några andra dylika herrar och plundrar ut hela huset!

Kristina nästan skrattade högt åt tanken på Elias Möykkä såsom röfvare — han, som inte skulle kunnat vara hårdhändt med en katt engång! Men då husbonden alldeles icke lät räsonnera med sig, fattade hon att han värkligen var så rädd, att han kunde göra det obehagligt för dem. Och därför mötte hon Elias följande dag på gatan samt förständigade honom att framgent komma först sent på af- tonen, när husbondfolket gått till sängs.

Han såg värkligen ruskig ut, tänkte hon, då hon såg honom gå nedåt gatan. Och nog hade hon ju kunnat gifva pengarna åt honom där ute, men han behöfde så väl komma in i vär- men en stund.

Då han infann sig, släppte hon honom med största försiktighet in i köket och förklarade hviskande hvarför det icke mera gick an att han kom på dagen.

— Och det är sannt att du ser farlig ut, slutade hon. — Men jag skall klippa dig och lappa din rock åtminstone.

Elias lät henne beskedligt göra som hon ville.

— Nu ser du ju ut som en helt annan karl! sade hon förnöjd, då hårklippningen var slutförd — — Du skulle nog behöfva någon,som tog vård om dig — — — Om det inte vore för den där tingsresan, så knnde vi gifta oss när här blir bättre tider! tilläde hon halft skämtsamt. — Se så, tag nu rocken af dig!

Elias lydde — men det gick långsamt----------

Månne hon värkligen skulle kunna tänka på att gifta sig med honom — —- — Men kan- ske hon också dref gäck med honom — som alla andra — — —

— Din tingsresa skulle väl inte betyda så mycket, sade han pröfvande, i det han räckte henne sin rock — — men inte lär väl en sådan som jag duga åt dig — — —?

Han. såg henne rätt i ögonen, och hon fat- tade med ens att han menade det på fullaste allvar.

— Duga? — som om inte hvilken flicka som hälst kunde vara glad att få en så god man som du är! — — Ah, Herre Grud! om bara allt det där inte händt — — och det står i prästbetyget till evig skam!

Hon brast i gråt. Ocb Elias — ja, han skulle säkert tagit henne i famnen och kysst henne, om han förstått sig på sådana konster. Men det förstod han icke, och därför strök han henne blott varligt öfver axeln.

— Inte behöfva vi bry oss om det som händt förut, tröstade han — och strunt iprästbetyget, om du bara vill gifta dig in i Möykkä-släkten!

Mera sade de icke, men hon grät sä ym- niga tårar öfver hans trasiga rock, att Elias glömde alla tankar på möjligheten att hon skämtat. Och när de värsta hålen voro hop- sydda, drog han rocken på och gick, utan annat afsked än:

— Det köpet står, om du inte ryggar.

— Din skjorta borde också lappas, sade hon i dörren — men det får vara till en annan gång. Och gaf honom en så hjärtlig knuff i ryggen, att Elias smågrinade för sig själf ända till nästa hörn.

Men nästa morgon var hennes husbonde så ursinnig, att han lofvade köra bort henne och dessutom anmäla henne hos polisen som ett lättfärdigt stycke, ifall hon ännu en gång tog emot besök nattetid. Sådant ämnade han icke tåla i sitt hus!

Hade det icke varit för Elias, så skulle Kristina hälst gått genast. Men om de tänkte sådant om henne, kunde hon icke räkna på en annan plats i hast, så att hon inte skulle kunna hjälpa honom. — — Och blef hon anmäld för polisen, så måste hon till slut ändå

visa sina papper!----------Där var ingenting

annat att göra än att träffa Elias på gatanoch sticka pengarna åt honom — en gång måste väl eländet taga slut!

Ett par veckor fortgick det på så sätt. Kristina mötte Elias hvar afton under några minuter utanför huset och såg för öfrigt alls icke till honom.

Men en afton, då det var mera än vanligt bittert kallt och blåsten därtill trängde genom märg och ben, hade hon icke hjärta att se honom stå där och skaka af köld.

— Kom in, sade hon resolut. — De må nu anmäla mig eller göra hvad som hälst, om de märka det, men du tar döden på dig, om du inte får värma dig.

De smögo så tyst och sakta de någonsin kunde genom förstugan in i köket. Allt gick väl.

— Kläd nu skjortan af dig, hviskade Kri- stina — så går jag upp i mitt rum på vinden och lappar den. Här vågar jag inte tända ljus, men du kan sitta här i värmen under tiden.

— Hon drog själf kängorna af fötterna för att icke höras i trappan.

— Yar nu alldeles stilla, varnade hon ännu en gång, innan hon smög sig ut. — Det vore ändå en förfärlig skam att komma i po- lisen — — —

På en lång stund rörde Elias icke så myc- ket som ett finger. Men så sträckte han litetpå det ena benet, som började domna — och stötte till eldtången i spiselliörnet. Den föll naturligtvis, med ett brak, som bragte honom på fotterna och ekade i den djupa tystnaden.

Elias stod väl en half minut orörlig. Så hörde han en dörr öppnas ofvanför och skyn- dade på tå ut i förstugan.

— Hvem är där? frågade en hög, skrämd röst i trappan.

Elias stannade, rätt framför glasdörren till gatan och snön därute, men svarade ingenting.

— Svara eller skjuter jag! hotade rösten. — Jag räknar till tre — Ett — Två —

Elias teg.

— Tre!

Ett skott smällde och Elias kände det som om ett skarpt piskrapp träffat hans ben. Men han stod orörlig och nästa ögonblick smällde ett skott till, i detsamma Kristina kom skyn- dande ned från vinden.

Då rörde han sig, vände sig half t åt dörren, men föll framstupa, med ansiktet mot golfvet.

— Herre Jesus välsigne! skrek Kristina, i det hon rusade förbi husbonden.

Han följde, tände gasen och sökte — själf blek af skrämsel — hjälpa henne att lyfta upp den fallne. Men då de vände honom, in- sågo de genast att det icke tjänade till någon- ting. Den lappade rocken stod öppen öfverhans bara bröst, så de kunde se att kulan gått rätt genom hjärtat.

*

Det spilldes icke många ord på Elias Möykkä, när underrättelsen om slutet nådde hans förra husbondfolk.

— Han var ju för dum att lefva — isynnerhet i främmande land! var allt hvad värdinnan yttrade. Och icke ens husbonden motsade henne.

HURU JAG BLEF BEKANT MED ÖFVERSTE BECKRIDGE.

I Chicago är det allt utom godt om nöjen för den, som icke råkar hafva en skäligen väl späckad pung. Teatrarna äro dyra och därtill i vanliga fall rätt medelmåttiga, goda konser- ter gifvas jämförelsevis sällan och äro väl dyra också de, museer finnas högst få och ändå färre voro de på den tid, hvarom nu är fråga, för en fem, sex år sedan.

Kaféer, så pass trefligt inredda, att man kände sig frästad att däri fördrifva långtrådiga timmar, finnas alls inga och att förnöta tiden på gatorna kan på intet sätt komma i fråga. Man har för brådtom i Chicago att ens tillåta andra att makligt drifva omkring på gatorna, så brådtom, att man hänsynslöst springer i kull den eller dem, som vandra sakte-liga fram, i lugn och ro betraktande de öfrigas rusande jakt efter dollarn. Ty det och intet annat är det, som orsakar den förtviflade brådskan.

Till och med då man ger sig tid att vika in någonstädes för att stärka kropp eller själ,eller båda — och. det gör man ofta nog i Chi- cago — utföres stärkandet alltid på stående fot och i flygande fläng. Ännn har det för så vidt jag vet icke fallit någon Chicago-krö- gare in att ens förse sin lokal med stolar. En väldig, finpolerad disk med prunkande mässings- beslag jämte ett antal i proportion lika väl- diga och minst lika fint polerade spottlådor ntgöra den vanliga möbleringen — utom för- stås flaskorna, hvilka till antal och omväxling äro mera öfverväldigande än allt det andra.

Tjuguvåningshusen, slakterierna och några af de grannaste bland dessa krogar utgöra noga taget de förnämsta af

Chicagos sevärdhe- ter. Men till och med de förlora inom icke alltför lång tid nyhetens retelse, och då åter- står för den, som ej besitter en plånbok af an- tydd beskaffenhet, intet annat än att hålla sig lugnt och stilla i sin egen knut. Knuten må sedan vara aldrig så anspråkslös och t§te-å- teten med en själf aldrig så långtrådig eller gnagande pinsam.

Ja, det vill säga om man icke råkar hafva några slags relationer med prässen. Är man hälst någon smula tidningsman möter det inga alltför stora svårigheter att vinna tillträde till ett och hvarje utan den dryga entrée man annars vanligen måste betala. Ett par femcentar för spårvagnsbiljetter äro under sådana förhållan-den tillräckliga för att skaffa en tillfälle att se åtskilligt — och till och med de kunna i många fall undvaras, blott man har goda ben och vilja att använda dem.

Ett sålunda tillgängligt nöje, som särskildt anslog mig, utgjordes af trafkörningarna i "Washington parken, vid sydligaste ändan af staden. Dit begaf jag mig så ofta jag kunde under kappkörningssäsongen, vanligen per spår- vagn, ty jag bodde på nordsidan, ett halft dussin mil eller så från trafbanan. Men någon gång också till fots, ty fem cents äro i alla fall lika med en tjugufempennisslant, och en sådan kan ibland tyckas ett rätt betydande mynt.

Det var där jag råkade sammanträffa med öfversten. Den dagen hade jag tillåtit mig lyxen af en spårvagnsbiljett, men hade ångrat mitt slöseri, innan jag hunnit längre än halfva vägen ut till banan. Ty spårvägen ledde under en lång sträcka genom de förnäma kvarteren på sydsidan, där så godt som uteslutande rika Chicagobor slagit upp sina bopålar. Och att de äro rika med besked, därom är det omöj- ligt att hysa några tvifvel ens om man blott ser den yttre utstyrseln af deras hus. I otro- ligt många fall är visst denna yttre utstyrsel sådan att man icke rätt vet om det är egaren eller arkitekten man hälst ville se såsom före- mål för en lynchning. Men ofta har man dockockså genast klart för sig att man allra hälst ville skjuta båda två, ock alltid utan undan- tag vittna såväl byggnadsmaterialet som acces- soarerna om att de arkitektoniska missfostren kräft pengar i massa och myckenhet.

Hade jag gått till fots, skulle jag helt sä- kert valt en annan och kortare väg, där pen- ningestinnheten icke skulle trängt sig på mig. Men från spårvagnen kunde jag omöjligt undgå att se de renässansslott, gotiska villor, medel- tidsborgar o. s. v. Chicagos rikvordna börs- spekulanter, slaktare, procentare, yrkesspelare, krogvärdar, politiker och andra uppfört för de pengar de i så få fall ärligt förtjänat. Och all denna tvifvelaktiga härlighet tycktes mig så brutalt illustrera det amerikanska axiomet att pengar äro allt — hälst hederligt förvärf- vade, men i hvarje fall pengar — att jag omedvetet förföll i allehanda mycket litet upp- muntrande tankar på vanskligheten af allt annat här i världen än pengar, hälst hederligt förvärfvade naturligtvis, men —---------

Icke ens lifvet och rörelsen ute vid banan, dit jag anlände så tidigt, att jag bekvämt kunde taga de anmälda hästarna i skärskå- dande i deras stall, lyckades till en början förjaga den stämning jag iråkat under spår- vagnsfärden. Men så småningom drefvos dock alla andra tankar bort af intresset för de präk-tiga trafvarne, som nästan tycktes mig med- vetna om att kos dem åtminstone de sedan många led nedärfda anlagen ock den på grund af dessa utbildade förmågan betydde allt och allt annat ingenting.

Själf kände jag naturligtvis icke i kvarje fall vare sig deras kärstamning eller förut ut- förda bedrifter ock vände mig därför om en stund till en man, kvilken i likhet med mig ock med minst lika stort intresse betraktade de väl tränade djuren, samt anhöll om en eller annan upplysning. Slumpen gjorde mig där- vid god tjänst, såsom det snart visade sig. Mannen var föga mindre än ett lefvande lexi- kon rörande allt hvad amerikanska trafvare hette. Ock mig meddelade han så många upp- lysningar af värde rörande våra gemensamma favoriter att jag fann mig föranlåten i gengäld bjuda honom på en cocktail i restaurationen.

Under dåvarande konjunkturer var det visst kvarken mera eller mindre än oförsvarligt slö- seri, men min tacksamhetskänsla var för stark att låta sig kväfvas ens af finansiella betänk- ligheter. Ock antingen den eller cocktail’en födde omisskänneligt en motsvarande känsla kos min nya bekantskap, så att han först bjöd mig en cigarr ock därefter berättade att kan händelsevis genom en lösmynt stallpojke fått nys om någonting extra godt rörande dagenskappkörning. Ett riktigt fint kap, sade han, om man blott hade pengar att göra det.

— Här fins en kamp från min hemtrakt, en vallack, bland de anmälda, som tränats endast för en mil, förklarade han sig närmare. — Den har en alldeles ovanlig fart, men inte tillräck- lig uthållighet för att vinna mera än en eller allra högst två heats. Hittills har den hvar gång fördärfvat sina chancer genom för mycken hetta, så att den aldrig vunnit ens en enda löpning. Men nu har den enkom för den här vadspekulationen varit i sträng träning och är så säker en häst gärna kan vara på en mil. Det är emellertid tills vidare en djup hemlig- het, så att man kan få kurs af tjugu mot en för den första mil-heaten. Jag har tyvärr själf inte en slant att spekulera med, men om ni har lust och vill halfvera vinsten skall jag med nöje placera edra pengar. Jag är öfverste Beckridge från Kentucky, tilläde han och lika- som rätade på sig en smula.

Erästelsen var stark. Att mannen förstod sig på och kände till ett och hvarje om hästar var höjdt öfver allt tvifvel. Och mycket möj- ligt var det också att det han berättade var fullkomligt sannt. Sådana spekulationer af hästegare äro ju allt utom ovanliga, och den som känner körare och stalldrängar, kan lätt nog få nys om dem. Mången lefver helt ochhållet på att snoka npp sådana intriger och lefver rätt bra ändå till.

Mera än två dollars egde jag inte för till- fället, så att jag riskerade både en fotvandring tillbaka till mitt kvarter — den skrämde mig dock inte mycket — och en troligen väl ma- ger diet under åtminstone några dagar. Men å andra sidan kunde mitt kontanta kapital i intet fall räcka länge, medan en tiodubbling däraf skulle gifva mig åtskilligt mera råd- och andrum. Frästelsen blef öfvermäktig, medan jag inom ett par sekunder tänkte igenom allt detta. Jag räckte sedeln åt öfversten, ärligt upplysande honom om att det var allt jag egde.

— Yärkligen? sade han med ett helt soligt leende. — Då vinna vi säkert. Sådant kurage blir aldrig utan belöning.

Spelare-vidskepelsen gjorde honom synbar- ligen fullt öfvertygad om att resultatet skulle blifva lyckligt, medan jag däremot erfor en under- lig, sjunkande känsla i trakten af maggropen, då jag såg honom styra fjäten mot närmaste vad- mäklarestånd. Samma känsla fortfor oafbrutet under de tvänne första täflingarna, hvilka bägge vunnos af favoriterna, d. v. s. de hästar såväl publiken som vadmäklarne på förhand utpekat såsom segrare.

Men då föremålet för vår spekulation, som naturligtvis icke var favorit, kördes ut ur sittstall, hvilket hållits stängdt till sista minuten, repade jag mod med ens. Det kunde en blind se att den kampen måste kunna skjuta en för- tviflad fart. Men minst lika klart var det att en sådan tunn kropp och så långa, muskel- fattiga ben icke kunde besitta någon uthållig- het att tala om.

— Allt beror på att köraren lugnt håller sig i bakgrunden den första balfva milen, hvis- kade öfversten, då hästarna kördes in på ba- nan. — Sedan kan han köra på allt hvad han vill utan fara för inslag och måste vinna den första heat’en, om inte något alldeles galet händer.

Det tycktes också köraren förstå lika väl som öfversten. Han höll sig blygsamt bakom de feni öfriga täflande, medan de manövrerade för att erhålla den bästa platsen vid start’en. Och när flaggan slutligen föll körde han likaså helt beskedligt bakom de andra, hållande in sin hetlefrade häst med ögonskenlig möda.

Kvartmilpålen nåddes och passerades utan någon annan förändring än den att de fem främsta hästarna icke mera voro i en klunga, utan trafvade i två rader, så nära den inre barrieren de blott kunde komma. I samma ordning hunno de till halfmilpålen, men med den skilnad att vår häst kommit upp i bredd med den sista af de fem.Därefter började leken bli allvar. Vår man körde utåt en smula och släppte ut ett par tum af tömmarna med den påföljd att han nästa ögonblick var i linje med det andra paret täflande. Och om några sekunder till hade han lämnat dem bakom samt kommit i bredd med de två första.

Men innan han hunnit lämna också dem bakom sig hade den ena, en känd och berömd stjärna från många täflingar och nu favorit — eller kanske rättare dess körare — fått klart för sig hvad det gällde. En lätt snärt med hans körspö och favoriten sköt framåt med ursinnig fart, sida vid sida med vår häst, som ej lyckades komma förbi, men häller inte blef efter.

Att striden numera stod endast mellan dessa två var lika uppenbart för de öfriga åskådarne som för öfversten och mig. Eör hvar sekund, som gick utan att medföra någon fördel för den ena eller andra, steg upphetsningen på estraden.

De första ögonblicken tänkte jag nog på mina två dollars och på de tjugu jag hade allt bättre hopp att vinna. Men redan innan tre fjärdedels milen var förbi hade jag ingen annan tanke kvar än för de båda hästarna, som med ansträngande af hvarje sena och nerv sökte göra hvarandra segern stridig.Hela den tredje kvartmilen trafvade de sida vid sida, nos vid nos, vår häst utan att köra- ren rörde sig eller yttrade ett ljud, men nied- täflaren ett par gånger eggad till starkare snabbhet med körspö't. Först då de — ännu sida vid sida — med mördande fart svängde in på den sista raka sträckan berörde också vår man sin häst helt lätt med spö't, först en gång, så en annan och tredje. Och hvar gång kastade sig vallacken framåt med en häftighet, som gaf honom ett försprång af en halslängd, en half och till sist en hel kroppslängd.

Mera kunde han icke göra, men det var tillräckligt. Medtäflaren hade spelat ut sin sista trumf och kunde icke mera hindra att vår häst såsom segrare med en kroppslängd dundrade förbi estraden, där publiken stampade, hurrade och skrek, utom sig af förtjusning öfver den spännande täflingen, ehuru de flesta nog placerat sina pengar på favoriten och följ- aktligen förlorat.

— Jag visste ju att det så skulle gå, hör- des öfverstens röst så snart hurraropen tystnat. — Men inte trodde jag det skulle hänga så på ett hår.

Först då rann det mig åter i hågen att jag ju hade ett betydande personligt intresse i ut- gången. Så starkt hade den eggande kampen på banan upphetsat också mig. Men därförstack jag med ingalunda mindre nöje min hälft af vinsten i fickan, ehuru bestämdt vägrande att fortsätta vadspekulationerna såsom öfversten föreslog.

Han skrattade åt min försiktighet, förkla- rande det vara ren galenskap att icke fortsätta då vi börjat så bra. Tjugu dollars voro ju dessutom ingen summa att röra sig med, på sin höjd en liten grundplåt, hvilken så godt kunde gå, om den ej lät sig förstora.

Ja, det berodde på synpunkten, hvarur man betraktade saken. Men åtminstone livad ho- nom själf beträffade voro öfverstens aningar riktiga, ty innan täflingarna för dagen voro slut hade han åtskilliga gånger fördubblat sitt kapital, något, som dock på intet sätt förrin- gade min belåtenhet med resultatet för min egen del.

Spårvagnsbolaget förtjänade sina tio cents på oss och öfversten bjöd på middag. Härun- der formerade vi en något närmare bekantskap, hvilken senare mera än en gång upplifvades, delvis under rätt egendomliga förhållanden — en bekantskap jag har alla skäl förmoda att öfverste Beckridge lika litet som jag någonsin ångrat.

*

Öfverste Beckridge och hans gorilla.

Det var innehållsrika månader jag till- bragte ute bland Klipp bärgen kort efter det de nya, stora guldfynden gjorts i Colorado och lockat folk från alla håll att tränga sig till- hopa i de eländiga grufstäderna, hvilka växte upp snabbt som giftplantor i tropikernas kärr. Innehållsrika på flerahanda sätt rika på miss- räkningar af olika slag, så att de då föreföllo helt och hållet bortkastade. Men rika också på allehanda erfarenheter, dem jag nu minnes med så mycket nöje att jag ingalunda ångrar det misslyckade försöket.

Ty misslyckades gjorde det. Det är icke hvar mans sak att finna en guldgrufva ens i trakter, där malmen förekommer rätt rikligt. Ty därtill hör främst en hel del tur, förutom hälst något rörelsekapital och förmåga att ut- härda större mödor och umbäranden än man någonsin förut kunnat tänka sig. Och öfver tur kan ingen befalla, såsom litet hvar vet,äfven om de andra betingelserna kunna något så när uppfyllas.

Den första tiden uppehöll jag mig i Colo- rado, i själfva hjärtat af den trakt, där guld- febern rasade hetast, tills jag kände mig täm- ligen öfvertygad om att min tur beträffande guldgrufvor ännu icke kommit. Då beslöt jag vända västern ryggen och begifva mig tillbaka till de mera civiliserade trakterna österut. Men just då såg det ut som om lyckan, min lycka, funderat på att vända sig.

Det blef ju icke någon guldgrufva af den gången häller, men nära var det i alla fall. Och därför bestämde jag mig för att dröja något längre där ute i vildmarkerna, där lif- vet så mycket påminner om hasardspel, att ingen kan värja sig mot tanken att det kanske blir hans tur härnäst.

Det läger — såsom de nyaste grufstäderna benämnas — där min tur så när kommit, öfvergaf jag dock genast. Blixten slår aldrig två gånger ned på samma ställe, säger man, och lika litet skäl har man att vänta ett andra sammanträffande med lyckan på samma punkt, där den en gång snuddat en förbi. Så bjuder åtminstone en af de oskrifna lagarna rörande spel och tur, och de gälla minst lika mycket som alla andra lagar tillhopa i guldgräfvar-lägren.Men den ström af lycksökare, som flutit i riktning mot trakten för de första fynden, kade icke funnit tillräckligt utrymme där, utan kade delvis runnit förbi, längre västerut. Ända bort till Idako kade en del guldletare spridt sig ock i kela Colorado flögo litet kvarstädes rykten om nya fynd omkring.

Det kunde naturligtvis alls inte bli fråga om att bestämma sig för en eller annan trakt såsom den mest lofvande, utan tvifvelsutan riktigast att låta slumpen afgöra den saken. Jag tog kelt enkelt första västvart gående tåg ock körde ganska riktigt innan jag varit tio minuter ombord, att man kort förut funnit en rik ådra på en punkt endast några timmar längre åt väster, men en kalf dagsmarsck från närmaste järnvägsstation.

Det förklarade kvarför där funnos så många passagerare af äfventyrartyp på tåget. Jag tog denna tillfälligtvis inkämtade upplysning såsom en fingervisning af ödet ock lät kon- duktören klippa min cirkulärbiljett för statio- nen i fråga samt steg af där. Men fram till det nya Jägret kom jag först sent på aftonen. Jag kade k varken råd eller lust att betala tio dollars för nöjet att skakas sönder ock sam- man i en antediluviansk diligens ock föredrog därför att taga min motion till fots, en smak,som tycktes delas af åtskilliga bland reskam- raterna.

I lägret var det öfverfullt i livar knut af de tre hotellen, som redan öppnats där — två af dem samma dag, såsom jag sedermera hörde. Där hjälpte icke annat än att slå sig ned i ett af »bar»-rummen, hotellens utskänknings-lokaler, hvilka på samma gång också äro spel- salar. Det kostar till och med mindre än att betala för en sofplats: hälften af en säng, eller i brist därpå en knut, där man kan sträcka nt sig på sin egen filt. Och mindre fredligt är det knappast häller. Spelet upphör i alla fall först på morgonsidan och då hotellen icke äro annat än brädskjul hör man oljudet nästan lika tydligt i det ena rummet som i det andra. I utskänkningsrummen har man åtminstone därjämte fördelen att höra ett och hvarje annat, som möjligen kan vara af nytta.

Nästa dag tillbragte jag med vandringar i omnäjden, där det mycket omtalade nya fyn- det gjorts under den senaste veckan. Där fans icke en enda kvadratfamn oupptagen mark på den korta ås, livari den rika ådran yppat sig. Öfverallt hackades, gräfdes och borrades det. Och litet emellan smällde sprängskott från ett eller annat af de hål, som drefvos in i bärget i det oftast fåfänga hoppet att stöta på någon del af samma ådra.Malmstrecken löpa så oregelbundet att man nästan aldrig kan med visshet förutsäga i hvilken riktning de gå, icke ens om bärg-skikten på ytan äro någorlunda regelbundna. Endast mot djupet har man skälig anledning att vänta fortsättning, ofta till och med till- växt, af den ådra man upptäckt närmare jord- ytan. Men icke ens detta är alltid att lita på och det är ytterligare ett skäl hvarför gräf- vandet, hackandet och borrandet i närheten af ett nytt fynd eger hela retelsen af det vildaste hasardspel.

Längs ryggen af den lilla tväräs, som af- skar dalen, var marken såsom sagdt redan öfverallt utstakad i lotter — »claims» — och hvar claim var upptagen. Ännu hade icke mera än det ena fyndet af guldhaltig kvarts gjorts, men det var värkligeD rikt att döma af allt hvad man hörde därom. Ty se på den nya grufvan fick man på inga vilkor. Det hade möjligen kunnat gifva en eller annan antydan om ådrans riktning och sådan kunskap är alltför värdefull för möjliga spekulationer i claims, att skänkas bort.

Det enda förnuftiga man kunde företaga sig var att vänta och därunder taga så noga reda på terängförhållandena i trakten som sig göra lät. Om ett par, tre ytterligare fynd gjordes på tväråsen så kunde man i någonmån gissa sig till malmstreckets riktning. Och då kunde det måhända löna sig att staka ut en claim på endera af de bärgshöjder, som begränsade dalen på sidorna.

Så godt som hela dagen gick åt för min utflykt och den slutsats jag kom till var att utsikterna till min favör voro

ungefär i för- hållandet femtiotusen mot en. Men de kunde förbättras högst ansenligt ifall några nya fynd gjordes under de närmaste dagarna. Och huru som hälst spelade ju nästan alla de öfriga alldeles samma spel.

Först sedan man redan börjat med till- rustningarna för kvällsvarden kom jag till- baka till hotellet och då var jag så pass trött att jag ej hade lust att göra annat än sitta stilla i en knut. Men medan jag satt där och rökte drogos mina ögon oemotståndligt till den lilla, ytterst komiska kyparen, som dukade bordet. Han begynte just rada upp hela staplar af de rykande heta, små bullar, eller rättare halfgräddade degklimpar, hvilka i västern hedras med benämningen »biscuits». Det förargade mig smått att han skulle hämta in dem först, ty kalla äro de endast svår- smälta, utan att ens smaka bra. Men för- argelsen försvann då jag såg på kyparen, som kilade ut och in som en skottspole på sina korta ben, hvar gång ställande nya matfat påbordet. I den aflägsnare västern hjälper man nämligen i hufvudsak sig själf med uppass- ningen, så att hotellen kunna reda sig med en enda kypare för en mängd gäster. Och ju mera jag såg på den lilla kyparen, desto mera roade han mig.

Han var utan minsta tvifvel irländare. Ingen utom en irländare eller en orang-utang kunde ega en så förtvifladt lång öfverläpp och en så omärklig näsa, med så gapande näsborrar att man nästan tyckte sig kunna se hjärnan arbeta. Och den röda skäggkransen, som löpte från ena örat till det andra under hakan, de långa armarna och de korta benen — för att alls ingenting nämna om ett par små, otroligt klippska ögon — hjälpte till att bilda en typ så ytterligt aplik som man endast då och då möter den hos söner af den gröna ön.

Slutligen grep han fatt i en stor ring- klocka, ställde sig i den öppna dörren och bör- jade göra ett infernaliskt oväsen i det han med båda händerna svängde klockan högt upp och tillbaka igen. Då såg han så komisk ut att jag nära på måste skratta högt, trots trött- heten och de femtiotusen utsikterna mot en. Men då oväsendet var signalen för hungrande och törstande att gripa sig an med degklim- parna och de öfriga delikatesserna förgät jagsnart den roliga irländaren för mera materia- listiska intressen.

Efteråt begaf jag mig nt igen, till det för- nämsta hotellet i lägret, samlingsplatsen för dess honoratiores, för att liöra hvad nytt man där hade att berätta. Det var visst icke häl- ler annat än ett stort brädskjul, men flera dagar äldre än de båda öfriga och åtnjöt där- för obestridt anseende såsom det förnämsta. Det är ju inte endast i guldgräfvarlägren an- cienniteten afgör rangfrågor.

Där var lika fullt hus som i de båda andra och om möjligt ändå flera spelare i full sysselsättning. Men något af synnerligt in- tresse lyckades jag icke uppsnappa, hvarför jag stannade vid ett af borden för att betrakta en hop pokerspelare och hjälpte till att göra den rökfyllda luften ännu tjockare än den var, ehuru det föreföll nära nog omöjligt.

Spelet var dock icke vidare intressant. Spelarne voro ännu rätt försiktiga och insat- serna tämligen låga. Det var för tidigt på aftonen för högt spel, hela lägret kanske ännu för nytt och för litet rikt för större omsättning på poker och faro, de mest gouterade spelen i västern. Jag stod redan i begrepp att gå min väg då jag råkade kasta blicken på dem, hvilka på motsatta sidan af bordet förnötte tiden på samma sätt som jag. Den främste af dem,som vanligt med en lång cigar mellan läp- parna, var öfverste Beckridge.

— Eått tag på en god claim? frågade jag ögonblicket därpå i det jag slog honom på axeln.

— Halloh! ni är då ungefär den sista människa jag skulle väntat att råka här. Hvad har ni att göra i de här trakterna? frågade öfversten tillbaka och skakade hand på det hjärtligaste.

— Ingenting, för att säga hela sanningen med ens. Har gjort en liten tur västerut för att se om här vore något att göra.

— Ja, ja! — guldmässlingen är det lika svårt att undgå som den andra, gäckades öf- versten. — Man tänker aldrig på huru ytterst små chancerna äro — inte förrän man blifvit behörigen bränd.

— Än ni själf? Inte är det väl häller bara för att andas bärgsluft ni är här?

— Ingalunda. Chicagoluft är god nog för mig, så tjock den än är, om inte tiderna vore så eländigt dåliga. Där var platt ingenting att göra och så begaf jag mig västerut.

— Bara tidsfördrif således, den här ut- flykten?

Åhnej! nytta och nöje i förening. Ehuru nöjet härvidlag uppriktigt sagdt är fan så måttligt och utsikterna till nytta åtminstoneför ögonblicket obehagligt små. Jag reser med ett kuriositetsmuseum, upplyste öfversten slut- ligen efter sin långa inledning.

Jag skrattade så jag skakade, medan öf- versten först såg förargad ut, men till sist skrattade med.

— Ja, hvad tusan skall man göra? sade han innan jag hämtat mig tillräckligt för att yttra något. — Jag vann hela attiraljen — tält, vagn, hästar, vaxbilder och allt det öf- riga — på spel af den förra egaren, som ej kunde betala kontant. Och då jag inte kunde få något tillnärmelsevis antagligt pris för skräpet beslöt jag själf försöka drifva affären. — Hade nästan varit bättre om jag låtit ho- nom behålla alltsamman!

— Huru så? har den skäggiga kvinnan blifvit kär och låtit raka sig? eller den feta flickan magrat så kopparna inte hållas på brickan?

O

— Äh, drag för — — — morrade öf- versten. — Kom och tag en whisky så skall jag tala om historien. Grina sedan om ni har lust.

— Utrustningen för museet och tillbehören värderades till femtonhundra dollars, berättade öfversten så snart vi inmundigat whisky’n — utom gorillan, som ensam kostade tvåhundra. Fjorton hundra hade jag vunnit, så jag fickro ut med trehundra i kontanter. Affären har gått rätt bra här ute i västern, ehuru utgif- terna äro oförsvarligt stora. Men jag tar tjugu- fem cents i entré6 i stället för tio i städerna. Alla ville se gorillan, som kunde röka pipa och göra några andra konster. Det andra skräpet brydde de sig inte om. Men sista måndag dog gorillan — ja, för resten var det bara en stor babian. Min sekreterare var full lördag afton och glömde att stänga fönstret i vagnen. På söndagen blef det lunginflamma- tion och måndag afton dog den. Sedan dess går affären med förlust och i det här eländiga hålet fins ju inte ens någon, som kunde stoppa upp kräket.

Öfversten såg högst bekymrad ut öfver missödet, men icke desto mindre betraktade jag fortfarande saken från den komiska sidan.

— Där fins en liten irländsk kypare på Union-hotellet, sade jag utan att draga på munnen — som skulle lämpa sig alldeles ypperligt till gorilla, om blott babianskinnet passar honom.

— Det är ingen oäfven idé, genmälde öf- versten helt allvarsamt — men det är väl bara ett af edra skämt, tilläde han förargad, då jag icke kunde hålla riktigt god min.

Jag försäkrade med så mycket allvar jag kunde åstadkomma att kyparen i fråga värk-ligen var mera lik en apa än någon män- niska jag förut sett. Men tilläde att jag lik- väl ingalunda visste om kan kade lust att spela gorilla.

— För pengar ock whisky gör en irlän- dare kvad som hälst, påstod öfversten. Ock då kan så fort som möjligt ville med egna ögon öfvertyga sig om sanningen af min upp- gift begåfvo vi oss genast öfver till mitt hotell.

Så snart kan fick syn på irländaren in- stämde kan i mitt omdöme.

— Det är så sant jag lefver det präkti- gaste missfoster gud någonsin skapat, för- klarade kan då vi sågo den kortbenta kyparen vigt balansera en bricka fullsatt med flaskor ock glas genom trängseln i rummet. — Fysio- nomin allena är värd pengar ock resten af karlen är ju klippt ock skuren till gorilla.

Jag beställde i min tur ett par whisky’s i förbifarten. Då irländaren hämtade dem, igen sträckande den ena långa armen med brickan öfver hopens kufvuden, ehuru kan själf var kortare än någon annan, var öfverstens beslut fattadt.

— Skulle ni ka lust att förtjäna tio dol- lars om dagen? frågade kan då kyparen ställde glasen framför oss.

De klippska ögonen fingo ett ändå klipp- skare uttryck, men utan att ansigtet i öfrigtpå minsta sätt förändrade sin komiskt högtid- liga min.

—r Mycket smutsigt göra? frågade han en- dast.

— Inte det minsta, försäkrade öfversten.

— Kom öfver till »Ghildklimpen» så snart ni är ledig, så få vi talas vid.

— Klockan elfva, svarade han och kilade i väg till en annan del af rummet.

Vi sutto kvar ännu en stund, öfversten fröjdande sig åt aplikheten af hvarje gorilla- kandidatens rörelse, där denne gnodde fram och åter genom hopen. Och så gingo vi i sakta mak bort åt Ghildklimpen till.

— Han är nog åtskilligt större än den saligen afsomnade, funderade öfversten under vägen. — Men om vi klippa upp skinnet i ryggen går det kanske. Jackan är öppen bara på bröstet. Och nedtill har han röda byxor och stöflar med guldtofsar.

Irländaren infann sig punktligt, men då han hörde hvarom det var fråga klådde han sig betänksamt i sin röda lugg.

— Nog är det ju bra bjudet, medgaf han

— men om jag kommer fast blir jag skjuten.

— Ni kan omöjligt komma fast om ni ut- för er roll riktigt, försäkrade öfversten. — In- gen tillätes komma upp på estraden. Och för resten skulle det inte bli annat än på sin höjdtjära och fjäder. Inte skjuter man folk för sådant ens iiär ute numera. Kom tidigt i mor- gon till Yagnen, så göra vi er kostym i ord- ning och repetera. Och säg dem på hotellet att ni reser bort.

Det var utan minsta tvifvel den vansin- nigaste syn jag någonsin bevittnat, då vi på morgonen försökte tvinga in irländaren i ba- bianskinnet. Han svettades och svor och gjorde i öfrigt sitt allra bästa, men trots det att skin- net blifvit fuktadt och utspändt samt uppklippt korsvis i ryggen var det ohjälpligen för litet.

— Vi skarfva det, föreslog slutligen öfver- sten — aldrig säga dö innan lifvet är sin kos! Om vi klippa af nedra delen få vi tillräckligt att skarfva med. Och där behöfs det ju inte.

Sagdt och gjordt. Babianens ben, lår och nedersta delen af kroppen lämnade rikligt ma- terial, med hvars tillhjälp vi inom ett par tim- mar hade kostymen färdig. Nu passade den ypperligt om skinnet också slog några icke fullt naturliga veck här och hvar.

På hufvudet var babianens hår blackt röd- brunt, ljusnande framåt pannan, så att vi blott behöfde klippa bort själfva ansiktet och kamma en strimma af irländarens eget hår öfver kan- ten af apskinnet. Skäggkransen gjorde samma tjänst lägre ned och sedan hans ansikte fär- gats i samma nyans som opolerad koppar läm-nade han absolut intet öfrigt att önska såsom gorilla. Åtminstone icke från guldgräfvar stånd- punkt, hoppades vi.

— Tio mot ett att hans egen mor inte skulle känna igen honom, om han så föll henne om halsen, sade öfversten belåtet, då profkosty- meringen var slutförd. — Håll er nu en smula krokig då ni går — och rör er hasande, med ett slcutt då och då. Knäna litet mera böjda — så där ja! Det går ju alldeles utmärkt.

— Ni får tio procent af nettoinkomsten för er idé, vände han sig till mig. Det är den ärligt värd, men då hjälper ni mig väl en smula. Jag måste ställa till repetition med sällskapet för i afton och där är ett och hvarje annat att uträtta.

Jag angaf min beredvillighet genom att fråga hvad jag kunde göra.

— Måla ihop tre annonsplakat — här är papper och en pensel — blanksvärtan är där i knuten — om att museet återupptar sina föreställningar i afton, med en nyanländ gorilla. Representation hvar timme från sex till tolf, entréen höjd till en half dollar — det kniper dem! En gorilla, som dansar en jig, röker och dricker whisky. Ni kan väl dricka whisky? till irländaren.

— Kan jag? upprepade gorillan. — För- sök bjuda så får ni se.— Ja, därmed menar jag inte mera än ett par glas, som ni nog kan behöfva för att hålla kuraget uppe. Men dricker ni er full svarar jag för ingenting. Då kommer ni sä- kert fast.

Jag målade annonsplakaten med bokstäfver, som visst voro både sneda och vinda, men så stora att de kunde läsas på långt håll. Så spi- kade jag upp ett af dem i hvart af de tre hotellen. I bar-rummen såg hvar människa i lägret dem säkert innan föreställningarna började s.

Dessa gåfvos i ett långt, rektangulärt tält, som hörde till öfverstens utrustning och hvil- ket han slagit upp på sluttningen af åsen, vid ena ändan af lägret. Närmast bakom stod den stora vagnen, som drogs af fyra mulåsnor och rymde både museet och artisterna. Dess långsida bildade ändväggen af tältet, hvilket några alnar därifrån var afdeladt medels en tvärvägg af duk, försedd med två öppningar till arenan. Denna låg straxt innanför: en brädplatform, ett par fot högre än marken, och omedelbart bakom det halfva dussin lampor, som belyste platformen, vidtog det för åskå- dare afsedda rummet. Det kunde hålla femtio, i nödfall till och med sextio personer, men sittplatser funnos endast två rader, för högst trettio.Yid den första föreställningen var det ännn icke fullt, ehuru mycket godt hus. Öfversten och jag höllo oss vid den ena af öppningarna till arenan, medan sekreteraren, som för till- fället var behjälpligt nykter, bar upp entrée- afgifterna.

Första nummern var en lika enkel som lättfattlig pantomim, utförd af den feta flickan — »som var endast sjutton år gammal, men vägde aderton lispund» — och »det lefvande benranglet». Huruvida hon nu värkligen vägde aderton lispund vet jag icke och säkert är att hon sett åtskilligt flera än sjutton vårar, men säkert är också att hon var oerhördt fet. I sin upptill och nedtill lika orimligt dekolle- terade dansöskostym var hon rent af skräm- mande. Och i bredd med henne såg det lef- vande benranglet i sanning ut som om han ej haft ett uns kött mellau huden och knotorna.

Pantomimen bestod däri att benranglet på allehanda otvetydiga sätt ådagalade sin förtjus- ning för köttmassan. Och knalleffekten kom då den feta steg upp, trippade bort öfver plat- formen, så att både den och hon själf råkade i gungning, och kom tillbaka med en flaska och två glas på en bricka, hvilken hon bar på bröstet. TJtan att stöda brickan med han- den slog hon whisky i de båda glasen, skålade med tillbedjaren och drack, hvarpå denne ställdesitt glas tillbaka på brickan, slickade sig våld- samt om munnen och kysste bennes ena hand, medan hon blygsamt skylde ansiktet med den andra. Den såg ut som en medelstor, orökt skinka.

Men publiken hade sett både den och hen- nes öfriga behag förut och hade fått nog af dem.

— Gforillan! ropade först ett par röster. — Gorillan, gorillan! instämde de öfriga på en gång. — Skjut och häng edra missfoster — gorillan fram!

Och gorillan kom fram, med ett par väl- diga skutt och ett öfverjordiskt tjut, som åstad- kom ögonblicklig tystnad bland publiken. Några af de närmast sittande till och med reste sig halft från sina platser som om de icke känt sig rätt säkra,' ehuru gorillan hade en försvarlig kedja fästad kring halsen, och leddes af en groflämmad karl, hvilken i andra handen höll en bastant rotting.

Jag var bokstafligen krokig af skratt, som på inga vilkor fick yttra sig högljudt, medan gorillan, som också tycktes uppfatta det humo- ristiska i situationen, endast utförde sin roll bättre ju värre den grinade.

Efter ytterligare några hopp och skutt räckte förevisaren om en stund sin pipa åt djuret, som grinade vådligare än förut, puffadepå pipan och afgaf några egendomliga strup- ljud, afsedda att uttrycka förtjusning.

— Och nu måste du dansa ett tag, upp- manade förevisaren med en skakning på ked- jan. Men gorillan visade tänderna, grymtade, morrade och slutade med ett hest, halft skäl- lande läte, som inte i minsta mån var mänskligt.

— Jaså, vi måste väl taga till käppen igen, hotade förevisaren och svängde rottingen. Men innan han tagit mera än ett steg framåt kastade sig gorillan med höjd rygg och krokiga knän in i en jig sådan troligen bra få människor sett. Ingen värklig apa skulle kunnat göra det med större vighet och mera fånig effekt. Men så tog det också huset med storm.

De applåderade, stampade och ropade bravo! bravo! tills gorillan var fullständigt utmattad. Då frågade förevisaren om någon af gentle- männen händelsevis hade en fickfiaska på sig så kunde de få se djuret taga en sup för att styrka sig.

Yäl ett halft dussin räcktes fram på en gång, gorillan kom fram till kanten af plat- formen, tog en af flaskorna och hällde en för- svarlig dosis i sin mun. Men grinade förfär- ligt och vred sig till publikens ytterligare för- tjusning nästan dubbel under sväljandet.

Det var slutnummern. Huset utrymdes omedelbart därpå, men samma spektakel upp-repades ytterligare fem gånger under aftonens lopp, för så öfverfulla lius det blott var möj- ligt. Publiken nära nog slogs om att slippa in, men ingen ville se det öfriga programmet, endast gorillan. Ocli gorillan, som styrkt sig grundligt efter hvarje dans, var nästan redlös, när den basade sig ut efter den sjette föreställ- ningen.

— Det kunde man ju nästan kalla en dundrande succés, sade öfversten, då vi till sist voro på tumanliand i åskådarerummet — men lika fullt är jag rädd att det tar en ända med förskräckelse. Karlen är alldeles för svag för whisky. Ocb vi måste låta dem bjuda wbisky’n, annars tro de inte att det är värkligt eldvat- ten ban sväljer. Måste tala allvarsamt med bonom i morgon.

— Ocb på tal om det, tilläde han — så tror jag vi annonsera om förböjning af entréen till en dollar i anledning af söndagen. Bäst att bärga in sitt bö så länge det är solsken.

Alla resterande löner betalades ut söndag morgon ocb gorillan-irländaren tillhölls att iakttaga större måtta beträffande publikens whiskyflaskor.

Först skrattade ban åt varningen.

— Sex supar må jag väl kunna tåla, huru långa som hälst, invände ban. Men då öfver- sten tillät sig betvifla det blef ban förargadoch förklarade att han därvidlag ämnade sköta sig själf. Det hade aldrig varit fråga om huru mycket han skulle få dricka.

— Skyll också er själf om något händer, sade öfversten. Och sedan gorillan dragit sig tillbaka till vagnen, där den hölls i sträng kammararrest under dagen, såg han ännu en stund mycket fundersam ut.

— Det likasom osar katt för mig, sade han slutligen. Om allt går bra i kväll bryta vi upp i morgon till Leadville, där vi kunna räkna på goda hus i ett par veckor. Jag har två hästar, som jag rider turvis på resorna och den ena kan ni begagna. Dem hålla vi sadlade i afton, ty händer det något så blir det tjära och fjäder för flera än gorillan!

Jag hade blifvit sedd så mycket i öfver- stens sällskap sedan fredagen, att jag troligen icke skulle undgå att dela öde med honom ifall det blef spektakel. Mina sadelpåsar voro därför packade i lika god tid som hans och hästarna i ordning. Vi bundo dem vid hju- len på öfra sidan af vagnen, så att vi blott behöfde draga till bukjordarna och koppla kind- kedjorna. Inom en och en half minut borde vi kunna komma i väg.

— Och så långt försprång kunna vi i alla händelser räkna på, trodde öfversten.De första föreställningarna gingo ypperligt, för lika fulla hus som dagen förut, trots den orimligt höga entréen. Efter hvar föreställning aflevererade sekreteraren litet öfver sextio dol- lars och hvar gång hade han fått lof att af- visa en mängd folk. Men först efter den fjärde började öfverstens uppsyn ljusna en smula.

— Han tål värkligen mera än jag trodde, sade han då gorillan kom ut från scenen.

Femte gången gick det också ypperligt. Gorillan var ytterst lifvad och dansade bril- jant, men tömde nära på till hälften en an- senlig flaska, då det kom till slutnummern. Och publiken, som grundligt firat söndagen, var likaledes mycket lifvad och kände sig för- tjust öfver prestationerna.

Under den sista mellanakten observerade öfversten och jag gorillan mycket noga, men kunde icke varsna minsta tecken till begyn- nande redlöshet. Den var bara munter.

— Det går bra i alla fall, hoppades öfver- sten. — En gång till kan han säkert visa sig utan att ställa till någon galenskap. Och det betalar sig! tilläde han belåtet, då sekreteraren öfverräckte några och sextio dollars för den senaste föreställningen.

Den sjette gick också efter önskan. Go- rillan var galnare och dansade sin jig bättre än någonsin.— Och nu gentlemän — om någon af er råkar hafva en fickflaska på sig — kan ni få se gorillan taga en sup, upprepade

förevi- saren sin vanliga formel.

— Här min vackra gosse! sade en af de närmast stående ock räckte fram en läderklädd flaska, den irländaren ögonblickligt förde till munnen. Men nästan lika fort lät kan den falla.

— Cayenne! du förbannade kund! röt go- rillan på tydligaste engelska ock placerade i samma nu sin kögra näfve enligt bästa box- ningskonst. på skämtarens näsa.

— Hästarna! körde jag öfverstens röst i mitt öra ock medan vi kröpo genom vagnen steg där upp ett väl femtiostämmigt vrål från tältet.

Inom några ögonblick voro kästarna lösa ock vi i sadlarna.

— Sakta nu, varnade öfversten — tills vi äro förbi tältet. Om de se oss känder det att de skjuta.

Där var dock ingen fara att bli körd. Skratt, skrik, svordomar ock skvmford dränkte alla andra ljud. Det lät som om ett allmänt slagsmål brutit ut.

— De ha det lifligt därinne, anmärkte öfversten ock satte sin häst i half galopp nedåt dalen. Innan vi kuunit dit sågo visekreteraren stadd på flygande reträtt åt samma håll.

— Sälj allt hvad de inte slå sönder af utrustningen, ropade öfversten i förbifarten — och dela med de öfriga!

— Tack och lycklig resa! flämtade sekreteraren bakom oss. Och då vi i detsamma kommo ned på jämn mark läto vi hästarna sträcka ut allt hvad de kunde.

*

När Erik Käykkä sprängde banken.

Öfverste Beckridge och jag hade enat oss om beslutet att fortsätta vår resa från det af guldletare öfversvämmade Colorado så långt åt sydost, att vi helt och hållet lämnade bärgs- trakterna bakom oss. Guldletare äro nämligen ett rörligt släkte och hållas aldrig länge på samma ställe. De flesta af dem, som nu ström- mat till de senaste fyndorterna, komme otvifvel- aktigt att inom kort sprida sig öfver alla Klippbärg-staterna, där det ju alltid fans en möjlighet att råka på malm.

Och ute i västern har det blifvit en orim- ligt omtyckt sport att tjära och fjädra folk för alla möjliga småsaker. Nu till dags, sedan tiderna blifvit så fredliga, att man endast undan- tagsvis använder revolvern, är litet hvar all- tid redo och villig att hjälpa till med sådant skämt, utan att alls fråga efter om där fins tillräcklig anledning. I bärgsstaterna kunde vi snart sagdt hvar som hälst stöta på någon, som varit med om, eller åtminstone hörtgorilla- historien, och då kunde det lätt nog

hända —------------— ja, som sagdt: vi beslöto

att fortsätta åt sydost utan längre uppehåll.

Det beslutet fattade vi, sedan vi galopperat öfver hela dalen nedanför lägret — där goril- lan antagligen som bäst höll på att utbyta sin hårbeklädnad mot en af fjäder — och an- sågo oss kunna sakta farten. En gång inne bland bärgen på andra sidan voro vi tämligen säkra, ty på sådana vägar kunde ingen rida annat än i sakta mak. Och två mils för- språng eller så hade vi i alla fall vunnit.

Sedan dess liade vi ridit i det närmaste tre dagar i riktning mot de stora sydvästra indianreservationerna, där kvarlefvorna af Che- rokee —, Huron —, Seminol och de andra, fordomdags mäktigaste stammarna nu hålla på att genomgå en något egendomlig civilisations- process. Egendomlig, emedan det öfvervägande flertalet af hvita, som vistas inom dessa reser- vationer, höra till det allra äfventyrligaste slag, som numera förekommer i Förenta Sta- terna.

Detta är åter fallet hufvudsakligen emedan indianerna inom de sydvästra reservationerna — det s. k.

indianterritoriet — äro så godt som fullständigt oberoende af unionsregeringen, så länge de blott afhålla sig från krigsstråten. De sköta helt och hållet sina egna angelägen-heter, bebruka den synnerligt rika jord de er- höllo på en tid då jorden där borta ännu var fullkomligt värdelös, och ha genom boskaps- skötsel i stor skala blifvit värkligt förmögna. Nödvändigheten har lärt dem att konkurrera med de hvita i dessa näringar och deras yp- perliga jord har gjort konkurrensen lätt på samma gång som den gifvit dem rikliga medel att bestrida utgifterna för en utveckling åt samma håll och på samma sätt som amerika- narnes. Skolor ha de numera i mängd — Cherokee-nationen till och med ett universitet — sina egna lagstiftande församlingar ha de också samt minst ett par städer, som i många styc- ken stå öfver de vanliga småstäderna i vä- stern. Och därjämte åtskilliga andra, hvilka ännu icke ens hunnit medelnivån hvarken be- träffande säkerhet till egendom, lif och lemmar, eller på andra kulturområden.

Men ännu ha de icke förökat sig så myc- ket, att de skulle uppfyllt ens den del af vår jord, som är deras. Där finnas ännu stora sträckor både af åkerjord och betesmarker af bästa möjliga slag, hvilka indianerna icke själfva bebruka, men gärna arrendera ut åt andra. Och då polisinstitutionen är en af de minst aktade och utvecklade hos rödskinnen följer helt naturligt att hopar af allehanda äfventyrare sökt sig en fristad hos dem. Mångahundratal sådana äf ven ty rare såväl som några få hvita af annat slag ha gift sig med in- dianskor och blifvit upptagna i stammarna samt sålunda delegare i dessas jord besittningar, hvilka ej få styckas. Andra ha slagit sig ned som handlande, läkare, advokater, handt- värkare o. s. v. Ocli alla tyckas trifvas väl ihop med de röde, likasom de i allmänhet synas stå sig rätt bra.

Dit ämnade vi oss, öfversten för att med de några hundra dollars han hade köpa några hästar — sådana äro billiga där nere, men vanligen är det bäst att icke alltför noga forska efter deras hemort — och jag för det jag för tillfället icke hade någonting bättre att göra. Öfverste Beckridge behöfde ju någon för att hjälpa sig att föra hästarna till Chicago, och för mig var det en ny del af det vida landet att lära känna. Dessutom är sommar- luften där ute på slätterna mera upplifvande ren än någon annan luft åtminstone jag an- dats, hästen jag fått låna så god att det var ett nöje att rida den öfver den präktiga ter- räng prärin erbjuder, och slutligen bekymren för morgondagen inskränkta till det minsta möjliga.

Bärgen hade vi till sist lämnat bakom oss. Större delen af den tredje dagen hade vi ridit öfver slättmark, så att bärgen, då solen be-gynte luta nedåt mot synranden, smultit ihop till en enda blåviolett massa. Vi redo helt långsamt, för att låta hästarna svalna en smula innan solen gick ned och vi afbröto färden för natten. Den ämnade vi tillbringa ute, vid någon bäck, där vi kunde vattna våra riddjur. En mil eller så längre fram syntes en rad af buskar och enstaka träd, som säkert växte längs något vattendrag.

Men innan vi bunno dit hörde vi bakom oss ett långt utdraget »balloobob!» och då vi vände oss om sågo vi en ensam ryttare i rask takt närma sig.

Vi stannade för att låta honom hinna upp oss — så pass böflig är man alltid ute på prärin — och sågo då han kom närmare att det var en helt ung man i den vanliga dräk- ten ute i västern, ridande en broncbo, som också var af det vanliga slaget: stort ingen- ting att se på, men vanligen i stånd till otro- ligt ihållande ansträngningar.

— Glad att få sällskap! sade han frankt, då han höll in sin häst. — Jag har ridit

ensam hela dagen och det blir långtrådigt-------

om jag får så fortsätter jag med er så långt vi ha samma väg.

Vi hade ingendera något emot det, sedan vi tagit honom i något närmare betraktande. Han var helt ung, knappast mera än en pojkeom högst tjugu år, med ljust hår, blågrå ögon och en så frimodig uppsyn, att det gjorde en godt att se honom. Men trots dräkten, den mexikanska sadeln och broncho’n hade det hela någonting af så icke-amerikanskt, att jag kände mig smått nyfiken.

Yi upplyste honom om att vi ämnade till- bringa natten vid bäcken, som icke mera var långt borta, och det passade också honom yp- perligt, sade han. Hans häst hade haft en lång dag och hade ännu många sådana dagar kvar, då han var på väg ända ned till Texas, för att se på jord, hvilken en agent bjudit ut och prisat synnerligt

högt.

— Jag hade inte råd att föra den på järn- väg och då jag inte häller ville sälja den så rider jag. Den är bättre än den ser ut! slu- tade han och klappade broncho’n på halsen.

Hans engelska hade också en smått främ- mande anstrykning, men jag fick icke klart för mig hvarifrån den härrörde, innan bron- cho’n, när min häst kom den något för nära, lade öronen bakut och gjorde min af att bita.

Då sade han: »nå — nååh!» med så omiss- känneligt tonfall, att jag omedelbart utbrast på finska:

— Finne är ni ju!

— Jo — — nog är jag Erik Käykkä, medgaf han — men huru kunde herrn gissa det?Noga taget hade jag väl icke gissat att han var Erik Käykkä, men det lämnade jag därhän och sade honom blott att det vanligen gick ganska lätt för sig att känna igen lands- män.

I detsamma kommo vi emellertid fram till bäcken och fingo för mycket att göra med våra hästar för att kunna fortsätta samtalet. Men sedan de blifvit vattnade och tjudrade för natten och vi tagit fram våra matförråd för att också förfriska oss själfva blef han igen helt språksam.

Hans far hade redan för sex år sedan låtit honom komma öfver till Amerika, då modren dött och han blifvit ensam på torpet i Alavo. Sedan dess hade han bott i en liten stad i sydliga Colorado, där fadren arbetat i en kolgrufva. Men själf hade han fått tjänst på en ranch — boskapsfarm — hade lärt sig rida och blifvit cowboy. För ett par månader sedan hade fadren blifvit så illa skadad i ett grufras, att han dött tre veckor senare, och då hade Erik sålt det lilla de egde och börjat fundera på att skaffa sig egen jord, för att bli farmare. Texas-agenten hade kommit in- nan han ännu hunnit besluta sig och nu var han på väg dit ned för att se sig omkring. Honom var det likgiltigt hvar han slog signed, blott det var i Amerika. Men hem ville han inte och bli soldat.

Det kunde jag godt förstå — efter sex år ute i västern! Men något råd af värde be- träffande Texas-planerna kunde jag icke gifva honom, emedan jag själf ännu icke varit där nere. Jag bjöd honom emellertid att rida vi- dare i vårt sällskap, då hans väg ju också förde genom indianterritoriet. Och därjämte manade jag honom till något större försiktig- het gentemot främlingar än han visat vid sammanträffandet med oss.

Han småskrattade visst åt min varning, men gjorde det på ett så oförargligt sätt, att jag icke kunde upptaga det illa. Och öfver- stens hjärta vann han helt och hållet genom sitt sätt att sköta och behandla broncho’n, så att vi i allra bästa sämja fortsatte vår resa under de följande dagarna. Dessa erbjödo intet af mera nämnvärdt intresse än en tur ute på de öde slätterna vanligen gör, inte förrän vi nådde den första staden i indianterritoriet, en helt ny gränsby, där största delen af befolk- ningen var af mera eller mindre hvit ras. Där togo vi helt sturskt in på hotellet och åto en »supper», som smakade förbålt godt efter den diet vi fört den senaste tiden. Och efter kvällsvarden slogo vi oss ned i barrum-met vid en whisky-toddy, som ingalunda sma- kade sämre.

Där var spelet redan i gång vid tre olika bord och spelarne till och med en brokigare samling än i guldgräfvarlägren — såvida det nu är möjligt!

Äfven öfverste Beckridge, som ändå sett åtskilligt i olika delar af unionen, anmärkte att han aldrig råkat på en utsöktare kollek- tion bof-typer.

— Nog får man billiga hästar i den här trakten, tilläde han såsom slutsats — men förbanna mig det vore rådligt att färdas med dem vid dagsljus!

Yid ett af borden spelades »monte», ett spel där allt beror på fingerfärdighet hos ban- kören och på snabbt öga hos den, som spelar emot honom. Jag hade många gånger hört talas om monte, men aldrig sett det, då det sällan tolereras ens i gruflägren numera. Möj- ligheterna för oärligt spel äro så stora, att bankören icke anses kunna motstå frästelsen. Därför riskerar endast undantagsvis äfven den mest förhärdade yrkesspelare föreslå monte, hvilket omedelbart utsätter honom för miss- tanken att »korrigera turen», såsom den tek- niska termen lyder där borta. Men just där- för kände jag mig nyfiken att se spelet på nära håll.— Det kunna vi ju göra, jakade öfversten

— och. kanske till och med ha litet roligt med karlen. Sådana herrar bruka vanligen alltid låta gröngölingar först vinna ett par gånger för att reta deras aptit.

Han tog fram nr sin plånbok en sedel på en dollar och en annan på femtio, båda gröna och båda af samma format, såsom alla sedlar i Förenta Staterna, kramade ihop dem till små bollar och räckte dem åt mig.

— Här jag blinkar med vänstra ögat sät- ter ni ut endollar-sedeln, sade han. — Den förlorar ni säkert. Han vågar inte låta er vinna, då han inte vet huru stor insats ni gör. Men om han är af den rätta sorten blin- kar jag snart en gång till och då sätter ni ut den andra. Stick dem i byxfickan, men håll noga reda på dem, eller kan det hända att det blir han, som får roligt.

Jag höll endollar bollen i handen och han- den i fickan. Vi stodo en stund och sågo på spelet vid de andra borden och gingo så fram. till monte-bankören, som tycktes finna det svårt att förmå någon till allvarsamt spel, ehuru åtskilliga af sällskapet stodo omkring honom samt då och då riskerade en eller an- nan dollar.

— Ett litet parti, gentlemen? frågade han då vi sällade oss till de öfriga. Och då jagskakade på hufvudet slog han ut tre kort på bordet: kung, dam och knekt.

— Låt mig visa huru enkelt det här spelet är, fortsatte han. — Välj ut ett af korten — kungen t. ex. — så tar jag upp dem i den ordning de ligga. Och passa nu noga på medan jag kastar ut dem med baksidan uppåt. Om ni kan peka ut kungen vinner ni, annars jag.

Han slängde ut korten på bordet, men så pass långsamt och oskickligt, att jag utan svårighet kunde se hvar kungen föll.

— Ei har alldeles för kvicka ögon, kompli- menterade han — eller också äro mina fingrar styfvare än vanligt i kväll. En gång till!

Den gången gjorde han sin sak bättre, men dock så att hvem som hälst kunnat peka ut kungen.

— Det är märkvärdigt! yttrade han med ett uttryck, som ganska väl efterapade bekym- mer. — Om det här gällde pengar skulle jag bli ruinerad. Men kanske skulle det sporra mina fingrar till större flinkhet. Yill ingen riskera någonting?

Öfversten, som ställt sig på motsatta sidan af bordet, knep omärkligt ihop vänstra ögat. Och jag drog med långsam omständlighet fram min hand ur fickan, betraktade en stund tvek- samt den hopkramade sedeln, men lade den slutligen på bordet.Monte-bankören gaf den gröna bollen en lång, misstänksam blick och mig en annan, slog ut de tre korten för att visa dem, ploc- kade upp dem i den ordning de lågo och kastade ut dem igen med sådan blixtsnabb fingerfärdighet, att jag inte hade en aning om hvar kungen låg.

— Nu vänder jag upp endast det kort ni gissar på, sade han. — Det är min chance att ni inte vidare än första gången kan hålla reda på mera än ett kort.

Jag vände upp damen. Och sade att det gått alldeles som jag väntat. Men han för- säkrade småleende att det icke var annat än en slump, vecklade upp sedeln, stack den i fickan och började på nytt med alla korten uppslagna. Två gånger såg jag igen tydligt hvar han lät kungen falla, men först tredje gången blinkade öfversten.

I)å drog jag ändå långsammare än förut den andra pappersbollen ur fickan, lade den efter mycken tvekan på bordet och förklarade att ingenting skulle kunna förmå mig att för- söka en tredje gång.

Han lät mig alldeles tydligt se hvar kun- gen föll och smålog helt vänligt ännu då jag vände den med rätsidan uppåt. Men då jag vecklade upp min sedel, så att han såg siffran50, och resten af sällskapet bröt nt i skallande skratt, blef hans leende förtvifladt sötsurt.

Han betalade ut beloppet i alla fall och frågade höfligt nog om jag icke ville fortsätta. Men jag påminte honom om. min försäkran, att intet skulle kunna frästa mig till ett tredje försök och då surnade hans min yttermera. Eörst då Erik Käykkä kastade en dollar på bordot såg lian igen en smula nytrare ut.

— Låt bli! sade jag på finska. Men poj- ken försäkrade att han kände monte i grund. De hade som oftast om vinteraftnarna spelat det för tidsfördrifs skull på ranchen, om tändstickor.

Han tycktes värkligen känna det ypperligt. Bankören, som sett ytterst misstänksam ut då vi talade ett språk han ej begrep, gjorde sitt allra bästa, men Eriks ögon voro honom för flinka. Åtminstone tre gånger af fem gissade han rätt och då han icke lät frästa sig att höja insatserna öfverhöfvan hade han snart en försvarlig hop sedlar framför sig.

— Stickorna värderades till fem cents asken där hemma på ranchen, så man fick lära sig att se upp, sade han småskrattande på finska, då han igen pekade ut kungen och lade en femdollar till de öfriga.

— Yill ni inte fördubbla? frågade ban- kören, som längesedan slutat småle. — Det här blir ju ingenting ordentligt af!— Nog duger det för mig, försäkrade Erik förbindligt ocli pekade åter ut kungen — fjärde gången årad.

— Här blir ännu något spektakel, sade öfversten halfkögt i mitt öra. Han bade ställt sig tätt bredvid mig oeb största delen af de öfriga bade också samlat sig kring monte- bordet.

— Inte så nära-------inte så nära, gentle-

men, sade bankören ocb gjorde en åtbörd som om ban velat skjuta de närmaste åt sidan.

— Den satans lymmeln! bväste öfversten mellan tänderna ocb jag kände att ban drog fram sin revolver. Erik vände bufvudet balft åt mig.

— Såg ni! frågade ban på finska.

Men jag bade ingenting sett ocb förstod därför icke rätt b varför han förlorade tre fem- dollars sedlar efter bvarandra, eburu ban syn- barligen var fullt lika kallblodig som ban känt sig sedan början af partiet.

— Nu bänder någonting underligt! sade han ocb skjöt hela högen af sedlar fram mot bankören.

— En gång till ocb så sluta vi? föreslog ban på engelska. Ocb bankören nickade ett bistert »all right».

Men ban bade knappast slagit ut korten på bordet innan Erik lade båda händerna på dem.— Korten äro orätta, sade han mycket lugnt.

Bankören flög upp från sin plats med re- volvern i handen. Och i samma ögonblick höjde öf vers ten sin.

— Bort med händerna! Och tag tillbaka

hvad ni sade eller förbanna mig ——————

röt bankören, men blinkade osäkert mot öf- verstens revolver.

Erik Käykkä reste sig också, utan att flytta händerna från korten, såg bankören styft i ansiktet knappa sex tum från revolver- mynningen och sade med långsamt eftertryck:

— Korten äro orätta, säger jag--------och

ni är en tjuf!

Han blinkade inte, ehuru han icke visste att öfversten, som stod bakom honom, var fär- dig att ingripa. Men bankören visste det och sökte slå till reträtt.

— Tag händerna från korten, upprepade han — så låter jag udda vara jämnt. En pojkvalp kan jag inte skjuta!

1 stället för svar vände Erik de tre korten på rätt — — där voro två spaderknektar! Karlen hade bytt ut kungen.

Minst ett hälft dussin andra revolvrar rik- tades i samma sekund mot bankören, som blef gråblek och sänkte sin egen.— Huru mycket liade ni på bordet? frågade öfversten, utan att taga sin blick från ban- kören.

— Yet inte. Erik räknade hastigt ihop sina sedlar. — Ett hundra åttio.

— Och tre femmor han klådde er på sedan han bytte korten — ett hundra nittiofem till- sammans, adderade

öfversten.

— Det är inte rätt-------han visste--------

försökte bankören protestera.

— Hosta upp hundra nittifem, din tjufska hund! om du inte vill hänga, röt en af de kringstående. — Det borde du nästan ändå.

Bankören plockade med darrande händer fram allt hvad han hade kvar. Det uppgick icke till mera än ett hundra sjuttiotvå. Men det ville ingen tro innan han vändt ut och in på alla sina fickor.

Då bröt där ut ett stormande jubel och Erik Käykkä måste placera en del af sin vinst i dryckesvaror öfver lag, emedan han sprängt banken. Till och med bankören tvingades att tömma ett bräddfullt glas.

Men därefter följde samtliga närvarande honom till ändan af byn och där ställde de upp sig på skämtsamt gränsmarksvis i två glesa led. Bankören placerades mellan de två första männen och så sparkade de honom under dånande hurrarop ut på prärin, där haninom några ögonblick försvann som en skugga i mörkret.

— Undrar hvilken af dem, som knep hans häst! hviskade öfversten då vi återvände från expeditionen.

Det fingo vi aldrig veta, men för att vara fullt säkra om våra egna redo vi nästa morgon i mycket god tid därifrån.

Öfverste Beckridge och hans gorilla.

Det var innehållsrika månader jag till- bragte ute bland Klipp bärgen kort efter det de nya, stora guldfynden gjorts i Colorado och lockat folk från alla håll att tränga sig till- hopa i de eländiga grufstäderna, hvilka växte upp snabbt som giftplantor i tropikernas kärr. Innehållsrika på flerahanda sätt rika på miss- räkningar af olika slag, så att de då föreföllo helt och hållet bortkastade. Men rika också på allehanda erfarenheter, dem jag nu minnes med så mycket nöje att jag ingalunda ångrar det misslyckade försöket.

Ty misslyckades gjorde det. Det är icke hvar mans sak att finna en guldgrufva ens i trakter, där malmen förekommer rätt rikligt. Ty därtill hör främst en hel del tur, förutom hälst något rörelsekapital och förmåga att ut- härda större mödor och umbäranden än man någonsin förut kunnat tänka sig. Och öfver tur kan ingen befalla, såsom litet hvar vet,äfven om de andra betingelserna kunna något så när uppfyllas.

Den första tiden uppehöll jag mig i Colo- rado, i själfva hjärtat af den trakt, där guld- febern rasade hetast, tills jag kände mig täm- ligen öfvertygad om att min tur beträffande guldgrufvor ännu icke kommit. Då beslöt jag vända västern ryggen och begifva mig tillbaka till de mera civiliserade trakterna österut. Men just då såg det ut som om lyckan, min lycka, funderat på att vända sig.

Det blef ju icke någon guldgrufva af den gången häller, men nära var det i alla fall. Och därför bestämde jag mig för att dröja något längre där ute i vildmarkerna, där lif- vet så mycket påminner om hasardspel, att ingen kan värja sig mot tanken att det kanske blir hans tur härnäst.

Det läger — såsom de nyaste grufstäderna benämnas — där min tur så när kommit, öfvergaf jag dock genast. Blixten slår aldrig två gånger ned på samma ställe, säger man, och lika litet skäl har man att vänta ett andra sammanträffande med lyckan på samma punkt, där den en gång snuddat en förbi. Så bjuder åtminstone en af de oskrifna lagarna rörande spel och tur, och de gälla minst lika mycket som alla andra lagar tillhopa i guldgräfvar- lägren.Men den ström af lycksökare, som flutit i riktning mot trakten för de första fynden, kade icke funnit tillräckligt utrymme där, utan kade delvis runnit förbi, längre västerut. Ända bort till Idako kade en del guldletare spridt sig ock i kela Colorado flögo litet kvarstädes rykten om nya fynd omkring.

Det kunde naturligtvis alls inte bli fråga om att bestämma sig för en eller annan trakt såsom den mest lofvande,

utan tvifvelsutan riktigast att låta slumpen afgöra den saken. Jag tog kelt enkelt första västvart gående tåg ock körde ganska riktigt innan jag varit tio minuter ombord, att man kort förut funnit en rik ådra på en punkt endast några timmar längre åt väster, men en kalf dagsmarsck från närmaste järnvägsstation.

Det förklarade kvarför där funnos så många passagerare af äfventyrartyp på tåget. Jag tog denna tillfälligtvis inkämtade upplysning såsom en fingervisning af ödet ock lät kon- duktören klippa min cirkulärbiljett för statio- nen i fråga samt steg af där. Men fram till det nya Jägret kom jag först sent på aftonen. Jag kade k varken råd eller lust att betala tio dollars för nöjet att skakas sönder ock sam- man i en antediluviansk diligens ock föredrog därför att taga min motion till fots, en smak,som tycktes delas af åtskilliga bland reskam- raterna.

I lägret var det öfverfullt i livar knut af de tre hotellen, som redan öppnats där — två af dem samma dag, såsom jag sedermera hörde. Där hjälpte icke annat än att slå sig ned i ett af »bar»-rummen, hotellens utskänknings- lokaler, hvilka på samma gång också äro spel- salar. Det kostar till och med mindre än att betala för en sofplats: hälften af en säng, eller i brist därpå en knut, där man kan sträcka nt sig på sin egen filt. Och mindre fredligt är det knappast häller. Spelet upphör i alla fall först på morgonsidan och då hotellen icke äro annat än brädskjul hör man oljudet nästan lika tydligt i det ena rummet som i det andra. I utskänkningsrummen har man åtminstone därjämte fördelen att höra ett och hvarje annat, som möjligen kan vara af nytta.

Nästa dag tillbragte jag med vandringar i omnäjden, där det mycket omtalade nya fyn- det gjorts under den senaste veckan. Där fans icke en enda kvadratfamn oupptagen mark på den korta ås, livari den rika ådran yppat sig. Öfverallt hackades, gräfdes och borrades det. Och litet emellan smällde sprängskott från ett eller annat af de hål, som drefvos in i bärget i det oftast fåfänga hoppet att stöta på någon del af samma ådra.Malmstrecken löpa så oregelbundet att man nästan aldrig kan med visshet förutsäga i hvilken riktning de gå, icke ens om bärg- skikten på ytan äro någorlunda regelbundna. Endast mot djupet har man skälig anledning att vänta fortsättning, ofta till och med till- växt, af den ådra man upptäckt närmare jord- ytan. Men icke ens detta är alltid att lita på och det är ytterligare ett skäl hvarför gräf- vandet, hackandet och borrandet i närheten af ett nytt fynd eger hela retelsen af det vildaste hasardspel.

Längs ryggen af den lilla tväräs, som af- skar dalen, var marken såsom sagdt redan öfverallt utstakad i lotter — »claims» — och hvar claim var upptagen. Ännu hade icke mera än det ena fyndet af guldhaltig kvarts gjorts, men det var värkligeD rikt att döma af allt hvad man hörde därom. Ty se på den nya grufvan fick man på inga vilkor. Det hade möjligen kunnat gifva en eller annan antydan om ådrans riktning och sådan kunskap är alltför värdefull för möjliga spekulationer i claims, att skänkas bort.

Det enda förnuftiga man kunde företaga sig var att vänta och därunder taga så noga reda på terängförhållandena i trakten som sig göra lät. Om ett par, tre ytterligare fynd gjordes på tväråsen så kunde man i någonmån gissa sig till malmstreckets riktning. Och då kunde det måhända löna sig att staka ut en claim på endera af de bärgshöjder, som begränsade dalen på sidorna.

Så godt som hela dagen gick åt för min utflykt och den slutsats jag kom till var att utsikterna till min favör voro ungefär i för- hållandet femtiotusen mot en. Men de kunde förbättras högst ansenligt ifall några nya fynd gjordes under de närmaste dagarna. Och huru som hälst spelade ju nästan alla de öfriga alldeles samma spel.

Först sedan man redan börjat med till- rustningarna för kvällsvarden kom jag till- baka till hotellet och då var jag så pass trött att jag ej hade lust att göra annat än sitta stilla i en knut. Men medan jag satt där och rökte drogos mina ögon oemotståndligt till den lilla, ytterst komiska kyparen, som dukade bordet. Han begynte just rada upp hela staplar af de rykande heta, små bullar, eller rättare halfgräddade degklimpar, hvilka i västern hedras med benämningen »biscuits». Det förargade mig smått att han skulle hämta in dem först, ty kalla äro de endast svår- smälta, utan att ens smaka bra. Men för- argelsen försvann då jag såg på kyparen, som kilade ut och in som en skottspole på sina korta ben, hvar gång ställande nya matfat påbordet. I den aflägsnare västern hjälper man nämligen i hufvudsak sig själf med uppass- ningen, så att hotellen kunna reda sig med en enda kypare för en mängd gäster. Och ju mera jag såg på den lilla kyparen, desto mera roade han mig.

Han var utan minsta tvifvel irländare. Ingen utom en irländare eller en orang-utang kunde ega en så förtvifladt lång öfverläpp och en så omärklig näsa, med så gapande näsborrar att man nästan tyckte sig kunna se hjärnan arbeta. Och den röda skäggkransen, som löpte från ena örat till det andra under hakan, de långa armarna och de korta benen — för att alls ingenting nämna om ett par små, otroligt klippska ögon — hjälpte till att bilda en typ så ytterligt aplik som man endast då och då möter den hos söner af den gröna ön.

Slutligen grep han fatt i en stor ring- klocka, ställde sig i den öppna dörren och bör- jade göra ett infernaliskt oväsen i det han med båda händerna svängde klockan högt upp och tillbaka igen. Då såg han så komisk ut att jag nära på måste skratta högt, trots trött- heten och de femtiotusen utsikterna mot en. Men då oväsendet var signalen för hungrande och törstande att gripa sig an med degklim- parna och de öfriga delikatesserna förgät jagsnart den roliga irländaren för mera materia- listiska intressen.

Efteråt begaf jag mig nt igen, till det för- nämsta hotellet i lägret, samlingsplatsen för dess honoratiores, för att liöra hvad nytt man där hade att berätta. Det var visst icke häl- ler annat än ett stort brädskjul, men flera dagar äldre än de båda öfriga och åtnjöt där- för obestridt anseende såsom det förnämsta. Det är ju inte endast i guldgräfvarlägren an- cienniteten afgör rangfrågor.

Där var lika fullt hus som i de båda andra och om möjligt ändå flera spelare i full sysselsättning. Men något af synnerligt in- tresse lyckades jag icke uppsnappa, hvarför jag stannade vid ett af borden för att betrakta en hop pokerspelare och hjälpte till att göra den rökfyllda luften ännu tjockare än den var, ehuru det föreföll nära nog omöjligt.

Spelet var dock icke vidare intressant. Spelarne voro ännu rätt försiktiga och insat- serna tämligen låga. Det var för tidigt på aftonen för högt spel, hela lägret kanske ännu för nytt och för litet rikt för större omsättning på poker och faro, de mest gouterade spelen i västern. Jag stod redan i begrepp att gå min väg då jag råkade kasta blicken på dem, hvilka på motsatta sidan af bordet förnötte tiden på samma sätt som jag. Den främste af dem,som vanligt med en lång cigar mellan läp- parna, var öfverste Beckridge.

— Eått tag på en god claim? frågade jag ögonblicket därpå i det jag slog honom på axeln.

— Halloh! ni är då ungefär den sista människa jag skulle väntat att råka här. Hvad har ni att göra i de här trakterna? frågade öfversten tillbaka och skakade hand på det hjärtligaste.

— Ingenting, för att säga hela sanningen med ens. Har gjort en liten tur västerut för att se om här vore något att göra.

— Ja, ja! — guldmässlingen är det lika svårt att undgå som den andra, gäckades öf- versten. — Man tänker aldrig på huru ytterst små chancerna äro — inte förrän man blifvit behörigen bränd.

— Än ni själf? Inte är det väl häller bara för att andas bärgsluft ni är här?

— Ingalunda. Chicagoluft är god nog för mig, så tjock den än är, om inte tiderna vore så eländigt dåliga. Där var platt ingenting att göra och så begaf jag mig västerut.

— Bara tidsfördrif således, den här ut- flykten?

Åhnej! nytta och nöje i förening. Ehuru nöjet härvidlag uppriktigt sagdt är fan så måttligt och utsikterna till nytta åtminstoneför ögonblicket obehagligt små. Jag reser med ett kuriositetsmuseum, upplyste öfversten slut- ligen efter sin långa inledning.

Jag skrattade så jag skakade, medan öf- versten först såg förargad ut, men till sist skrattade med.

— Ja, hvad tusan skall man göra? sade han innan jag hämtat mig tillräckligt för att yttra något. — Jag vann hela attiraljen — tält, vagn, hästar, vaxbilder och allt det öf- riga — på spel af den förra egaren, som ej kunde betala kontant. Och då jag inte kunde få något tillnärmelsevis antagligt pris för skräpet beslöt jag själf försöka drifva affären. — Hade nästan varit bättre om jag låtit ho- nom behålla alltsamman!

— Huru så? har den skäggiga kvinnan blifvit kär och låtit raka sig? eller den feta flickan magrat så kopparna inte

hållas på brickan?

O

— Äh, drag för — — — morrade öf- versten. — Kom och tag en whisky så skall jag tala om historien. Grina sedan om ni har lust.

— Utrustningen för museet och tillbehören värderades till femtonhundra dollars, berättade öfversten så snart vi inmundigat whisky'n — utom gorillan, som ensam kostade tvåhundra. Fjorton hundra hade jag vunnit, så jag fickro ut med trehundra i kontanter. Affären har gått rätt bra här ute i västern, ehuru utgif- terna äro oförsvarligt stora. Men jag tar tjugu- fem cents i entré6 i stället för tio i städerna. Alla ville se gorillan, som kunde röka pipa och göra några andra konster. Det andra skräpet brydde de sig inte om. Men sista måndag dog gorillan — ja, för resten var det bara en stor babian. Min sekreterare var full lördag afton och glömde att stänga fönstret i vagnen. På söndagen blef det lunginflamma- tion och måndag afton dog den. Sedan dess går affären med förlust och i det här eländiga hålet fins ju inte ens någon, som kunde stoppa upp kräket.

Öfversten såg högst bekymrad ut öfver missödet, men icke desto mindre betraktade jag fortfarande saken från den komiska sidan.

— Där fins en liten irländsk kypare på Union-hotellet, sade jag utan att draga på munnen — som skulle lämpa sig alldeles ypperligt till gorilla, om blott babianskinnet passar honom.

— Det är ingen oäfven idé, genmälde öf- versten helt allvarsamt — men det är väl bara ett af edra skämt, tilläde han förargad, då jag icke kunde hålla riktigt god min.

Jag försäkrade med så mycket allvar jag kunde åstadkomma att kyparen i fråga värk-ligen var mera lik en apa än någon män- niska jag förut sett. Men tilläde att jag lik- väl ingalunda visste om kan kade lust att spela gorilla.

— För pengar ock whisky gör en irlän- dare kvad som hälst, påstod öfversten. Ock då kan så fort som möjligt ville med egna ögon öfvertyga sig om sanningen af min upp- gift begåfvo vi oss genast öfver till mitt hotell.

Så snart kan fick syn på irländaren in- stämde kan i mitt omdöme.

— Det är så sant jag lefver det präkti- gaste missfoster gud någonsin skapat, för- klarade kan då vi sågo den kortbenta kyparen vigt balansera en bricka fullsatt med flaskor ock glas genom trängseln i rummet. — Fysio- nomin allena är värd pengar ock resten af karlen är ju klippt ock skuren till gorilla.

Jag beställde i min tur ett par whisky's i förbifarten. Då irländaren hämtade dem, igen sträckande den ena långa armen med brickan öfver hopens kufvuden, ehuru kan själf var kortare än någon annan, var öfverstens beslut fattadt.

— Skulle ni ka lust att förtjäna tio dol- lars om dagen? frågade kan då kyparen ställde glasen framför oss.

De klippska ögonen fingo ett ändå klipp- skare uttryck, men utan att ansigtet i öfrigtpå minsta sätt förändrade sin komiskt högtid- liga min.

—r Mycket smutsigt göra? frågade han en- dast.

— Inte det minsta, försäkrade öfversten.

— Kom öfver till »Ghildklimpen» så snart ni är ledig, så få vi talas vid.

— Klockan elfva, svarade han och kilade i väg till en annan del af rummet.

Vi sutto kvar ännu en stund, öfversten fröjdande sig åt aplikheten af hvarje gorilla- kandidatens rörelse, där denne gnodde fram och åter genom hopen. Och så gingo vi i sakta mak bort åt Ghildklimpen till.

— Han är nog åtskilligt större än den saligen afsomnade, funderade öfversten under vägen. — Men om vi klippa upp skinnet i ryggen går det kanske. Jackan är öppen bara på bröstet. Och nedtill har han röda byxor och stöflar med guldtofsar.

Irländaren infann sig punktligt, men då han hörde hvarom det var fråga klådde han sig betänksamt i sin röda lugg.

— Nog är det ju bra bjudet, medgaf han

— men om jag kommer fast blir jag skjuten.

— Ni kan omöjligt komma fast om ni ut- för er roll riktigt, försäkrade öfversten. — In- gen tillätes komma upp på estraden. Och för resten skulle det inte bli annat än på sin höjdtjära och fjäder. Inte skjuter man folk för sådant ens iiär ute numera. Kom tidigt i mor- gon till Yagnen, så göra vi er kostym i ord- ning och repetera. Och säg dem på hotellet att ni reser bort.

Det var utan minsta tvifvel den vansin- nigaste syn jag någonsin bevittnat, då vi på morgonen försökte tvinga in irländaren i ba- bianskinnet. Han svettades och svor och gjorde i öfrigt sitt allra bästa, men trots det att skin- net blifvit fuktadt och utspändt samt uppklippt korsvis i ryggen var det ohjälpligen för litet.

— Vi skarfva det, föreslog slutligen öfver- sten — aldrig säga dö innan lifvet är sin kos! Om vi klippa af nedra delen få vi tillräckligt att skarfva med. Och där behöfs det ju inte.

Sagdt och gjordt. Babianens ben, lår och nedersta delen af kroppen lämnade rikligt ma- terial, med hvars tillhjälp vi inom ett par tim- mar hade kostymen färdig. Nu passade den ypperligt om skinnet också slog några icke fullt naturliga veck här och hvar.

På hufvudet var babianens hår blackt röd- brunt, ljusnande framåt pannan, så att vi blott behöfde klippa bort själfva ansiktet och kamma en strimma af irländarens eget hår öfver kan- ten af apskinnet. Skäggkransen gjorde samma tjänst lägre ned och sedan hans ansikte fär- gats i samma nyans som opolerad koppar läm-nade han absolut intet öfrigt att önska såsom gorilla. Åtminstone icke från guldgräfvar stånd- punkt, hoppades vi.

— Tio mot ett att hans egen mor inte skulle känna igen honom, om han så föll henne om halsen, sade öfversten belåtet, då profkosty- meringen var slutförd. — Håll er nu en smula krokig då ni går — och rör er hasande, med ett slcutt då och då. Knäna litet mera böjda — så där ja! Det går ju alldeles utmärkt.

— Ni får tio procent af nettoinkomsten för er idé, vände han sig till mig. Det är den ärligt värd, men då hjälper ni mig väl en smula. Jag måste ställa till repetition med sällskapet för i afton och där är ett och hvarje annat att uträtta.

Jag angaf min beredvillighet genom att fråga hvad jag kunde göra.

— Måla ihop tre annonsplakat — här är papper och en pensel — blanksvärtan är där i knuten — om att museet återupptar sina föreställningar i afton, med en nyanländ gorilla. Representation hvar timme från sex till tolf, entréen höjd till en half dollar — det kniper dem! En gorilla, som dansar en jig, röker och dricker whisky. Ni kan väl dricka whisky? till irländaren.

— Kan jag? upprepade gorillan. — För- sök bjuda så får ni se.— Ja, därmed menar jag inte mera än ett par glas, som ni nog kan behöfva för att hålla kuraget uppe. Men dricker ni er full svarar jag för ingenting. Då kommer ni sä- kert fast.

Jag målade annonsplakaten med bokstäfver, som visst voro både sneda och vinda, men så stora att de kunde läsas på långt håll. Så spi- kade jag upp ett af dem i hvart af de tre hotellen. I bar-rummen såg hvar människa i lägret dem säkert innan föreställningarna började s.

Dessa gåfvos i ett långt, rektangulärt tält, som hörde till öfverstens utrustning och hvil- ket han slagit upp på sluttningen af åsen, vid ena ändan af lägret. Närmast bakom stod den stora vagnen, som drogs af fyra mulåsnor och rymde både museet och artisterna. Dess långsida bildade ändväggen af tältet, hvilket några alnar därifrån var afdeladt medels en tvärvägg af duk, försedd med två öppningar till arenan. Denna låg straxt innanför: en brädplatform, ett par fot högre än marken, och omedelbart bakom det halfva dussin lampor, som belyste platformen, vidtog det för åskå- dare afsedda rummet. Det kunde hålla femtio, i nödfall till och med sextio personer, men sittplatser funnos endast två rader, för högst trettio.Yid den första föreställningen var det ännn icke

fullt, ehuru mycket godt hus. Öfversten och jag höllo oss vid den ena af öppningarna till arenan, medan sekreteraren, som för till- fället var behjälpligt nykter, bar upp entrée- afgifterna.

Första nummern var en lika enkel som lättfattlig pantomim, utförd af den feta flickan — »som var endast sjutton år gammal, men vägde aderton lispund» — och »det lefvande benranglet». Huruvida hon nu värkligen vägde aderton lispund vet jag icke och säkert är att hon sett åtskilligt flera än sjutton vårar, men säkert är också att hon var oerhördt fet. I sin upptill och nedtill lika orimligt dekolle- terade dansöskostym var hon rent af skräm- mande. Och i bredd med henne såg det lef- vande benranglet i sanning ut som om han ej haft ett uns kött mellau huden och knotorna.

Pantomimen bestod däri att benranglet på allehanda otvetydiga sätt ådagalade sin förtjus- ning för köttmassan. Och knalleffekten kom då den feta steg upp, trippade bort öfver plat- formen, så att både den och hon själf råkade i gungning, och kom tillbaka med en flaska och två glas på en bricka, hvilken hon bar på bröstet. TJtan att stöda brickan med han- den slog hon whisky i de båda glasen, skålade med tillbedjaren och drack, hvarpå denne ställdesitt glas tillbaka på brickan, slickade sig våld- samt om munnen och kysste bennes ena hand, medan hon blygsamt skylde ansiktet med den andra. Den såg ut som en medelstor, orökt skinka.

Men publiken hade sett både den och hen- nes öfriga behag förut och hade fått nog af dem.

— Gforillan! ropade först ett par röster. — Gorillan, gorillan! instämde de öfriga på en gång. — Skjut och häng edra missfoster — gorillan fram!

Och gorillan kom fram, med ett par väl- diga skutt och ett öfverjordiskt tjut, som åstad- kom ögonblicklig tystnad bland publiken. Några af de närmast sittande till och med reste sig halft från sina platser som om de icke känt sig rätt säkra,' ehuru gorillan hade en försvarlig kedja fästad kring halsen, och leddes af en groflämmad karl, hvilken i andra handen höll en bastant rotting.

Jag var bokstafligen krokig af skratt, som på inga vilkor fick yttra sig högljudt, medan gorillan, som också tycktes uppfatta det humo- ristiska i situationen, endast utförde sin roll bättre ju värre den grinade.

Efter ytterligare några hopp och skutt räckte förevisaren om en stund sin pipa åt djuret, som grinade vådligare än förut, puffadepå pipan och afgaf några egendomliga strup- ljud, afsedda att uttrycka förtjusning.

— Och nu måste du dansa ett tag, upp- manade förevisaren med en skakning på ked- jan. Men gorillan visade tänderna, grymtade, morrade och slutade med ett hest, halft skäl- lande läte, som inte i minsta mån var mänskligt.

— Jaså, vi måste väl taga till käppen igen, hotade förevisaren och svängde rottingen. Men innan han tagit mera än ett steg framåt kastade sig gorillan med höjd rygg och krokiga knän in i en jig sådan troligen bra få människor sett. Ingen värklig apa skulle kunnat göra det med större vighet och mera fånig effekt. Men så tog det också huset med storm.

De applåderade, stampade och ropade bravo! bravo! tills gorillan var fullständigt utmattad. Då frågade förevisaren om någon af gentle- männen händelsevis hade en fickfiaska på sig så kunde de få se djuret taga en sup för att styrka sig.

Yäl ett halft dussin räcktes fram på en gång, gorillan kom fram till kanten af plat- formen, tog en af flaskorna och hällde en för- svarlig dosis i sin mun. Men grinade förfär- ligt och vred sig till publikens ytterligare för- tjusning nästan dubbel under sväljandet.

Det var slutnummern. Huset utrymdes omedelbart därpå, men samma spektakel upp-repades ytterligare fem gånger under aftonens lopp, för så öfverfulla lius det blott var möj- ligt. Publiken nära nog slogs om att slippa in, men ingen ville se det öfriga programmet, endast gorillan. Ocli gorillan, som styrkt sig grundligt efter hvarje dans, var nästan redlös, när den basade sig ut efter den sjette föreställ- ningen.

— Det kunde man ju nästan kalla en dundrande succés, sade öfversten, då vi till sist voro på tumanliand i åskådarerummet — men lika fullt är jag rädd att det tar en ända med förskräckelse. Karlen är alldeles för svag för

whisky. Ocb vi måste låta dem bjuda wbisky'n, annars tro de inte att det är värkligt eldvat- ten ban sväljer. Måste tala allvarsamt med bonom i morgon.

— Ocb på tal om det, tilläde han — så tror jag vi annonsera om förböjning af entréen till en dollar i anledning af söndagen. Bäst att bärga in sitt bö så länge det är solsken.

Alla resterande löner betalades ut söndag morgon ocb gorillan-irländaren tillhölls att iakttaga större måtta beträffande publikens whiskyflaskor.

Först skrattade ban åt varningen.

— Sex supar må jag väl kunna tåla, huru långa som hälst, invände ban. Men då öfver- sten tillät sig betvifla det blef ban förargadoch förklarade att han därvidlag ämnade sköta sig själf. Det hade aldrig varit fråga om huru mycket han skulle få dricka.

— Skyll också er själf om något händer, sade öfversten. Och sedan gorillan dragit sig tillbaka till vagnen, där den hölls i sträng kammararrest under dagen, såg han ännu en stund mycket fundersam ut.

— Det likasom osar katt för mig, sade han slutligen. Om allt går bra i kväll bryta vi upp i morgon till Leadville, där vi kunna räkna på goda hus i ett par veckor. Jag har två hästar, som jag rider turvis på resorna och den ena kan ni begagna. Dem hålla vi sadlade i afton, ty händer det något så blir det tjära och fjäder för flera än gorillan!

Jag hade blifvit sedd så mycket i öfver- stens sällskap sedan fredagen, att jag troligen icke skulle undgå att dela öde med honom ifall det blef spektakel. Mina sadelpåsar voro därför packade i lika god tid som hans och hästarna i ordning. Vi bundo dem vid hju- len på öfra sidan af vagnen, så att vi blott behöfde draga till bukjordarna och koppla kind- kedjorna. Inom en och en half minut borde vi kunna komma i väg.

— Och så långt försprång kunna vi i alla händelser räkna på, trodde öfversten.De första föreställningarna gingo ypperligt, för lika fulla hus som dagen förut, trots den orimligt höga entréen. Efter hvar föreställning aflevererade sekreteraren litet öfver sextio dol- lars och hvar gång hade han fått lof att af- visa en mängd folk. Men först efter den fjärde började öfverstens uppsyn ljusna en smula.

— Han tål värkligen mera än jag trodde, sade han då gorillan kom ut från scenen.

Femte gången gick det också ypperligt. Gorillan var ytterst lifvad och dansade bril- jant, men tömde nära på till hälften en an- senlig flaska, då det kom till slutnummern. Och publiken, som grundligt firat söndagen, var likaledes mycket lifvad och kände sig för- tjust öfver prestationerna.

Under den sista mellanakten observerade öfversten och jag gorillan mycket noga, men kunde icke varsna minsta tecken till begyn- nande redlöshet. Den var bara munter.

— Det går bra i alla fall, hoppades öfver- sten. — En gång till kan han säkert visa sig utan att ställa till någon galenskap. Och det betalar sig! tilläde han belåtet, då sekreteraren öfverräckte några och sextio dollars för den senaste föreställningen.

Den sjette gick också efter önskan. Go- rillan var galnare och dansade sin jig bättre än någonsin.— Och nu gentlemän — om någon af er råkar hafva en fickflaska på sig — kan ni få se gorillan taga en sup, upprepade förevi- saren sin vanliga formel.

— Här min vackra gosse! sade en af de närmast stående ock räckte fram en läderklädd flaska, den irländaren ögonblickligt förde till munnen. Men nästan lika fort lät kan den falla.

— Cayenne! du förbannade kund! röt go- rillan på tydligaste engelska ock placerade i samma nu sin kögra näfve enligt bästa box- ningskonst. på skämtarens näsa.

— Hästarna! körde jag öfverstens röst i mitt öra ock medan vi kröpo genom vagnen steg där upp ett väl femtiostämmigt vrål från tältet.

Inom några ögonblick voro kästarna lösa ock vi i sadlarna.

— Sakta nu, varnade öfversten — tills vi äro förbi tältet. Om de se oss känder det att de skjuta.

Där var dock ingen fara att bli körd. Skratt, skrik, svordomar ock skvmford dränkte alla andra ljud. Det lät som om ett allmänt slagsmål brutit ut.

— De ha det lifligt därinne, anmärkte öfversten ock satte sin häst i half galopp nedåt dalen. Innan vi kuunit dit sågo visekreteraren stadd på flygande reträtt åt samma håll.

— Sälj allt hvad de inte slå sönder af utrustningen, ropade öfversten i förbifarten — och dela med de öfriga!

— Tack och lycklig resa! flämtade sekreteraren bakom oss. Och då vi i detsamma kommo ned på jämn mark läto vi hästarna sträcka ut allt hvad de kunde.

*

När Erik Käykkä sprängde banken.

Öfverste Beckridge och jag hade enat oss om beslutet att fortsätta vår resa från det af guldletare öfversvämmade Colorado så långt åt sydost, att vi helt och hållet lämnade bärgs- trakterna bakom oss. Guldletare äro nämligen ett rörligt släkte och hållas aldrig länge på samma ställe. De flesta af dem, som nu ström- mat till de senaste fyndorterna, komme otvifvel- aktigt att inom kort sprida sig öfver alla Klippbärg-staterna, där det ju alltid fans en möjlighet att råka på malm.

Och ute i västern har det blifvit en orim- ligt omtyckt sport att tjära och fjädra folk för alla möjliga småsaker. Nu till dags, sedan tiderna blifvit så fredliga, att man endast undan- tagsvis använder revolvern, är litet hvar all- tid redo och villig att hjälpa till med sådant skämt, utan att alls fråga efter om där fins tillräcklig anledning. I bärgsstaterna kunde vi snart sagdt hvar som hälst stöta på någon, som varit med om, eller åtminstone hörtgorilla-historien, och då kunde det lätt nog

hända —————— ja, som sagdt: vi beslöto

att fortsätta åt sydost utan längre uppehåll.

Det beslutet fattade vi, sedan vi galopperat öfver hela dalen nedanför lägret — där goril- lan antagligen som bäst höll på att utbyta sin hårbeklädnad mot en af fjäder — och an- sågo oss kunna sakta farten. En gång inne bland bärgen på andra sidan voro vi tämligen säkra, ty på sådana vägar kunde ingen rida annat än i sakta mak. Och två mils för- språng eller så hade vi i alla fall vunnit.

Sedan dess liade vi ridit i det närmaste tre dagar i riktning mot de stora sydvästra indianreservationerna, där kvarlefvorna af Che- rokee —, Huron —, Seminol och de andra, fordomdags mäktigaste stammarna nu hålla på att genomgå en något egendomlig civilisations- process. Egendomlig, emedan det öfvervägande flertalet af hvita, som vistas inom dessa reser- vationer, höra till det allra äfventyrligaste slag, som numera förekommer i Förenta Sta- terna.

Detta är åter fallet hufvudsakligen emedan indianerna inom de sydvästra reservationerna — det s. k. indianterritoriet — äro så godt som fullständigt oberoende af unionsregeringen, så länge de blott afhålla sig från krigsstråten. De sköta helt och hållet sina egna angelägen-heter, bebruka den synnerligt rika jord de er- höllo på en tid då jorden där borta ännu var fullkomligt värdelös, och ha genom boskaps- skötsel i stor skala blifvit värkligt förmögna. Nödvändigheten har lärt dem att konkurrera med de hvita i dessa näringar och deras yp- perliga jord har gjort konkurrensen lätt på samma gång som den gifvit dem rikliga medel att bestrida utgifterna för en utveckling åt samma håll och på samma sätt som amerika- narnes. Skolor ha de numera i mängd — Cherokee-nationen till och med ett universitet — sina egna lagstiftande församlingar ha de också samt minst ett par städer, som i många styc- ken stå öfver de vanliga småstäderna i vä- stern. Och därjämte åtskilliga andra, hvilka ännu icke ens hunnit medelnivån hvarken be- träffande säkerhet till egendom, lif och lemmar, eller på

andra kulturområden.

Men ännu ha de icke förökat sig så myc- ket, att de skulle uppfyllt ens den del af vår jord, som är deras. Där finnas ännu stora sträckor både af åkerjord och betesmarker af bästa möjliga slag, hvilka indianerna icke självfva bebruka, men gärna arrendera ut åt andra. Och då polisinstitutionen är en af de minst aktade och utvecklade hos rödskinnen följer helt naturligt att hopar af allehanda äfventyrare sökt sig en fristad hos dem. Mångahundratal sådana äf ven ty rare såväl som några få hvita af annat slag ha gift sig med in- dianskor och blifvit upptagna i stammarna samt sålunda delegare i dessas jord besittningar, hvilka ej få styckas. Andra ha slagit sig ned som handlande, läkare, advokater, handt- värkare o. s. v. Ocli alla tyckas trifvas väl ihop med de röde, likasom de i allmänhet synas stå sig rätt bra.

Dit ämnade vi oss, öfversten för att med de några hundra dollars han hade köpa några hästar — sådana äro billiga där nere, men vanligen är det bäst att icke alltför noga forska efter deras hemort — och jag för det jag för tillfället icke hade någonting bättre att göra. Öfverste Beckridge behöfde ju någon för att hjälpa sig att föra hästarna till Chicago, och för mig var det en ny del af det vida landet att lära känna. Dessutom är sommar- luften där ute på slätterna mera upplifvande ren än någon annan luft åtminstone jag an- dats, hästen jag fått låna så god att det var ett nöje att rida den öfver den präktiga ter- räng prärin erbjuder, och slutligen bekymren för morgondagen inskränkta till det minsta möjliga.

Bärgen hade vi till sist lämnat bakom oss. Större delen af den tredje dagen hade vi ridit öfver slättmark, så att bärgen, då solen be-gynte luta nedåt mot synranden, smultit ihop till en enda blåviolett massa. Vi redo helt långsamt, för att låta hästarna svalna en smula innan solen gick ned och vi afbröto färden för natten. Den ämnade vi tillbringa ute, vid någon bäck, där vi kunde vattna våra riddjur. En mil eller så längre fram syntes en rad af buskar och enstaka träd, som säkert växte längs något vattendrag.

Men innan vi bunno dit hörde vi bakom oss ett långt utdraget »balloobob!» och då vi vände oss om sågo vi en ensam ryttare i rask takt närma sig.

Vi stannade för att låta honom hinna upp oss — så pass böflig är man alltid ute på prärin — och sågo då han kom närmare att det var en helt ung man i den vanliga dräk- ten ute i västern, ridande en broncbo, som också var af det vanliga slaget: stort ingen- ting att se på, men vanligen i stånd till otro- ligt ihållande ansträngningar.

— Glad att få sällskap! sade han frankt, då han höll in sin häst. — Jag har ridit

ensam hela dagen och det blir långtrådigt-------

om jag får så fortsätter jag med er så långt vi ha samma väg.

Vi hade ingendera något emot det, sedan vi tagit honom i något närmare betraktande. Han var helt ung, knappast mera än en pojkeom högst tjugu år, med ljust hår, blågrå ögon och en så frimodig uppsyn, att det gjorde en godt att se honom. Men trots dräkten, den mexikanska sadeln och broncho’n hade det hela någonting af så icke-amerikanskt, att jag kände mig smått nyfiken.

Yi upplyste honom om att vi ämnade till- bringa natten vid bäcken, som icke mera var långt borta, och det passade också honom yp- perligt, sade han. Hans häst hade haft en lång dag och hade ännu många sådana dagar kvar, då han var på väg ända ned till Texas, för att se på jord, hvilken en agent bjudit ut och prisat synnerligt högt.

— Jag hade inte råd att föra den på järn- väg och då jag inte häller ville sälja den så rider jag. Den är bättre än den ser ut! slu- tade han och klappade broncho’n på halsen.

Hans engelska hade också en smått främ- mande anstrykning, men jag fick icke klart för mig hvarifrån den härrörde, innan bron- cho’n, när min häst kom den något för nära, lade öronen bakut och gjorde min af att bita.

Då sade han: »nå — nååh!» med så omiss- känneligt tonfall, att jag omedelbart utbrast på finska:

— Finne är ni ju!

— Jo — — nog är jag Erik Käykkä, medgaf han — men huru kunde herrn gissa det?Noga taget hade jag väl icke gissat att han var Erik Käykkä, men det lämnade jag därhän och sade honom blott att det vanligen gick ganska lätt för sig att känna igen lands- män.

I detsamma kommo vi emellertid fram till bäcken och fingo för mycket att göra med våra hästar för att kunna fortsätta samtalet. Men sedan de blifvit vattnade och tjudrade för natten och vi tagit fram våra matförråd för att också förfriska oss själfva blef han igen helt språksam.

Hans far hade redan för sex år sedan låtit honom komma öfver till Amerika, då modren dött och han blifvit ensam på torpet i Alavo. Sedan dess hade han bott i en liten stad i sydliga Colorado, där fadren arbetat i en kolgrufva. Men själf hade han fått tjänst på en ranch — boskapsfarm — hade lärt sig rida och blifvit cowboy. För ett par månader sedan hade fadren blifvit så illa skadad i ett grufras, att han dött tre veckor senare, och då hade Erik sålt det lilla de egde och börjat fundera på att skaffa sig egen jord, för att bli farmare. Texas-agenten hade kommit in- nan han ännu hunnit besluta sig och nu var han på väg dit ned för att se sig omkring. Honom var det likgiltigt hvar han slog signed, blott det var i Amerika. Men hem ville han inte och bli soldat.

Det kunde jag godt förstå — efter sex år ute i västern! Men något råd af värde be- träffande Texas-planerna kunde jag icke gifva honom, emedan jag själf ännu icke varit där nere. Jag bjöd honom emellertid att rida vi- dare i vårt sällskap, då hans väg ju också förde genom indianterritoriet. Och därjämte manade jag honom till något större försiktig- het gentemot främlingar än han visat vid sammanträffandet med oss.

Han småskrattade visst åt min varning, men gjorde det på ett så oförargligt sätt, att jag icke kunde upptaga det illa. Och öfver- stens hjärta vann han helt och hållet genom sitt sätt att sköta och behandla broncho’n, så att vi i allra bästa sämja fortsatte vår resa under de följande dagarna. Dessa erbjödo intet af mera nämnvärdt intresse än en tur ute på de öde slätterna vanligen gör, inte förrän vi nådde den första staden i indianterritoriet, en helt ny gränsby, där största delen af befolk- ningen var af mera eller mindre hvit ras. Där togo vi helt sturskt in på hotellet och åto en »supper», som smakade förbålt godt efter den diet vi fört den senaste tiden. Och efter kvällsvarden slogo vi oss ned i barrum-met vid en whisky-toddy, som ingalunda sma- kade sämre.

Där var spelet redan i gång vid tre olika bord och spelarne till och med en brokigare samling än i guldgräfvarlägren — såvida det nu är möjligt!

Äfven öfverste Beckridge, som ändå sett åtskilligt i olika delar af unionen, anmärkte att han aldrig råkat på en utsöktare kollek- tion bof-typer.

— Nog får man billiga hästar i den här trakten, tilläde han såsom slutsats — men förbanna mig det vore rådligt att färdas med dem vid dagsljus!

Yid ett af borden spelades »monte», ett spel där allt beror på fingerfärdighet hos ban- kören och på snabbt öga hos den, som spelar emot honom. Jag hade många gånger hört talas om monte, men aldrig sett det, då det sällan tolereras ens i gruflägren numera. Möj- ligheterna för oärligt spel äro så stora, att bankören icke anses kunna motstå frästelsen. Därför riskerar endast undantagsvis äfven den mest förhärdade yrkesspelare föreslå monte, hvilket omedelbart utsätter honom för miss- tanken att »korrigera turen», såsom den tek- niska termen lyder där borta. Men just där- för kände jag mig nyfiken att se spelet på nära håll.— Det kunna vi ju göra, jakade öfversten — och. kanske till och med ha litet roligt med karlen. Sådana herrar bruka vanligen alltid låta gröngölingar först vinna ett par gånger för att reta deras aptit.

Han tog fram nr sin plånbok en sedel på en dollar och en annan på femtio, båda gröna och båda af samma format, såsom alla sedlar i Förenta Staterna, kramade ihop dem till små bollar och räckte dem åt mig.

— Här jag blinkar med vänstra ögat sät- ter ni ut endollar-sedeln, sade han. — Den förlorar ni säkert. Han vågar inte låta er vinna, då han inte vet huru stor insats ni gör. Men om han är af den rätta sorten blin- kar jag snart en gång till och då sätter ni ut den andra. Stick dem i byxfickan, men håll noga reda på dem, eller kan det hända att det blir han, som får roligt.

Jag höll endollar bollen i handen och han- den i fickan. Vi stodo en stund och sågo på spelet vid de andra borden och gingo så fram. till monte-bankören, som tycktes finna det svårt att förmå någon till allvarsamt spel, ehuru åtskilliga af sällskapet stodo omkring honom samt då och då riskerade en eller an- nan dollar.

— Ett litet parti, gentlemen? frågade han då vi sällade oss till de öfriga. Och då jagskakade på hufvudet slog han ut tre kort på bordet: kung, dam och knekt.

— Låt mig visa huru enkelt det här spelet är, fortsatte han. — Yälj ut ett af korten — kungen t. ex. — så tar jag upp dem i den ordning de ligga. Och passa nu noga på medan jag kastar ut dem med baksidan uppåt. Om ni kan peka ut kungen vinner ni, annars jag.

Han slängde ut korten på bordet, men så pass långsamt och oskickligt, att jag utan svårighet kunde se hvar kungen föll.

— Ei har alldeles för kvicka ögon, kompli- menterade han — eller också äro mina fingrar styfvare än vanligt i kväll. En gång till!

Den gången gjorde han sin sak bättre, men dock så att hvem som hälst kunnat peka ut kungen.

— Det är märkvärdigt! yttrade han med ett uttryck, som ganska väl efterapade bekym- mer. — Om det här gällde pengar skulle jag bli ruinerad. Men kanske skulle det sporra mina fingrar till större flinkhet. Yill ingen riskera någonting?

Öfversten, som ställt sig på motsatta sidan af bordet, knep omärkligt ihop vänstra ögat. Och jag drog med långsam omständlighet fram min hand ur fickan, betraktade en stund tvek- samt den hopkramade sedeln, men lade den slutligen på bordet.Monte-bankören gaf den gröna bollen en lång, misstänksam blick och mig en annan, slog ut de tre korten för att visa dem, ploc- kade upp dem i den ordning de lågo och kastade ut dem igen med sådan blixtsnabb fingerfärdighet, att jag inte hade en aning om hvar kungen låg.

— Nu vänder jag upp endast det kort ni gissar på, sade han. — Det är min chance att ni inte vidare än första gången kan hålla reda på mera än ett kort.

Jag vände upp damen. Och sade att det gått alldeles som jag väntat. Men han för- säkrade småleende att det icke var annat än en slump, vecklade upp sedeln, stack den i fickan och började på nytt med alla korten uppslagna. Två gånger såg jag igen tydligt hvar han lät kungen falla, men först tredje gången blinkade öfversten.

I)å drog jag ändå långsammare än förut den andra pappersbollen ur fickan, lade den efter mycken tvekan på bordet och förklarade att ingenting skulle kunna förmå mig att för- söka en tredje gång.

Han lät mig alldeles tydligt se hvar kun- gen föll och smålog helt vänligt ännu då jag vände den med rätsidan uppåt. Men då jag vecklade upp min sedel, så att han såg siffran50, och resten af sällskapet bröt nt i skallande skratt, blef hans leende förtvifladt sötsurt.

Han betalade ut beloppet i alla fall och frågade höfligt nog om jag icke ville fortsätta. Men jag påminte honom om. min försäkran, att intet skulle kunna frästa mig till ett tredje försök och då surnade hans min yttermera. Eörst då Erik Käykkä kastade en dollar på bordot såg lian igen en smula nytrare ut.

— Låt bli! sade jag på finska. Men poj- ken försäkrade att han kände monte i grund. De hade som oftast om vinteraftnarna spelat det för tidsfördrifs skull på ranchen, om tändstickor.

Han tycktes värkligen känna det ypperligt. Bankören, som sett ytterst misstänksam ut då vi talade ett språk han ej begrep, gjorde sitt allra bästa, men Eriks ögon voro honom för flinka. Åtminstone tre gånger af fem gissade han rätt och då han icke lät frästa sig att höja insatserna öfverhöfvan hade han snart en försvarlig hop sedlar framför sig.

— Stickorna värderades till fem cents asken där hemma på ranchen, så man fick lära sig att se upp, sade han småskrattande på finska, då han igen pekade ut kungen och lade en femdollar till de öfriga.

— Yill ni inte fördubbla? frågade ban- kören, som längesedan slutat småle. — Det här blir ju ingenting ordentligt af!— Nog duger det för mig, försäkrade Erik förbindligt ocli pekade åter ut kungen — fjärde gången årad.

— Här blir ännu något spektakel, sade öfversten halfkögt i mitt öra. Han bade ställt sig tätt bredvid mig oeb största delen af de öfriga bade också samlat sig kring monte- bordet.

— Inte så nära-------inte så nära, gentle-

men, sade bankören ocb gjorde en åtbörd som om ban velat skjuta de närmaste åt sidan.

— Den satans lymmeln! bväste öfversten mellan tänderna ocb jag kände att ban drog fram sin revolver. Erik vände bufvudet balft åt mig.

— Såg ni! frågade ban på finska.

Men jag bade ingenting sett ocb förstod därför icke rätt b varför han förlorade tre fem- dollars sedlar efter bvarandra, eburu ban syn- barligen var fullt lika kallblodig som ban känt sig sedan början af partiet.

— Nu bänder någonting underligt! sade han ocb skjöt hela högen af sedlar fram mot bankören.

— En gång till ocb så sluta vi? föreslog ban på engelska. Ocb bankören nickade ett bistert »all right».

Men ban bade knappast slagit ut korten på bordet innan Erik lade båda händerna på dem.— Korten äro orätta, sade han mycket lugnt.

Bankören flög upp från sin plats med re- volvern i handen. Och i samma ögonblick höjde öf vers ten sin.

— Bort med händerna! Och tag tillbaka

hvad ni sade eller förbanna mig ——————-

röt bankören, men blinkade osäkert mot öf- verstens revolver.

Erik Käykkä reste sig också, utan att flytta händerna från korten, såg bankören styft i ansiktet knappa sex tum från revolver- mynningen och sade med långsamt eftertryck:

— Korten äro orätta, säger jag--------och

ni är en tjuf!

Han blinkade inte, ehuru han icke visste att öfversten, som stod bakom honom, var fär- dig att ingripa. Men bankören visste det och sökte slå till reträtt.

— Tag händerna från korten, upprepade han — så låter jag udda vara jämnt. En pojkvalp kan jag inte skjuta!

1 stället för svar vände Erik de tre korten på rätt — — där voro två spaderknektar! Karlen hade bytt ut kungen.

Minst ett hälft dussin andra revolvrar rik- tades i samma sekund mot bankören, som blef gråblek och sänkte sin egen.— Huru mycket liade ni på bordet? frågade öfversten, utan att taga sin blick från ban- kören.

— Yet inte. Erik räknade hastigt ihop sina sedlar. — Ett hundra åttio.

— Och tre femmor han klådde er på sedan han bytte korten — ett hundra nittiofem till- sammans, adderade öfversten.

— Det är inte rätt-------han visste--------

försökte bankören protestera.

— Hosta upp hundra nittifem, din tjufska hund! om du inte vill hänga, röt en af de kringstående. — Det borde du nästan ändå.

Bankören plockade med darrande händer fram allt hvad han hade kvar. Det uppgick icke till mera än ett hundra sjuttiotvå. Men det ville ingen tro innan han vändt ut och in på alla sina fickor.

Då bröt där ut ett stormande jubel och Erik Käykkä måste placera en del af sin vinst i dryckesvaror öfver lag, emedan han sprängt banken. Till och med bankören tvingades att tömma ett bräddfullt glas.

Men därefter följde samtliga närvarande honom till ändan af byn och där ställde de upp sig på skämtsamt gränsmarksvis i två glesa led. Bankören placerades mellan de två första männen och så sparkade de honom under dånande hurrarop ut på prärin, där haninom några ögonblick försvann som en skugga i mörkret.

— Undrar hvilken af dem, som knep hans häst! hviskade öfversten då vi återvände från expeditionen.

Det fingo vi aldrig veta, men för att vara fullt säkra om våra egna redo vi nästa morgon i mycket god tid därifrån.

DAVID ANTTILAS ÖDE.

Det fria, vilda lifvet i den aflägsna västern i Förenta Staterna hör numera i det närmaste helt och hållet till det förflutna, till det, som gått för att aldrig mera återkomma. Icke ens i de mest otillgängliga trakterna inne bland bärgen, i nordvästerns djupaste skogar, eller längst borta på de ödsligaste slätterna, där grannskap räknas på många tiotal mil, råder numera full frihet i samma bemärkelse som fordom i gränsmarkerna.

Allt är kartlagdt, allt uppmätt, allestädes råder någon lag, om den så också blott ski- pas af självfalda domare. Samhället herskar numera öfverallt, där individen fordom var egen herre, och till och med de vildaste af de forna gränsmarksborna ha tvungits att i allt väsent- ligt underkasta sig dess makt.

Förändringen har varit otroligt snabb och otroligt stor under de senaste tre till fyra år- tiondena. Indianerna — de, som finnas kvar, ha drifvits ihop i olika delar af den storavästern och. bevakas så noga inom de områden, som tilldelats dem, att de numera icke kunna åstadkomma nämnvärdt ondt. De vilda dju- * ren, de hvilka det hälst i någon mån kunde löna sig för kulturmänniskorna att förfölja, ha försvunnit in i de otillgängligaste vrårna af bärgs- och skogstrakterna. Självfva de ogäst- vänliga, vattenfattiga slätterna, där för endast några få år sedan boskap i tio och hundra- tusental ströfvade kring nästan lika fritt som bufflarna fordom, äro nu till dags indelade i lotter. Och lotterna äro i regeln inhägnade medels tiotal mil ståltrådsstängsel, så att prä- rin icke mera öfverallt är öppen ens såsom väg.

Den romantiska äfventyrligheten, den som förlänade gränsmarkslifvet ett sådant lockande sagoskimmer, har i det närmaste helt och hållet försvunnit, men faror och mödor erbjuder gräns- märken ännu i dag i rikaste mått. Det vilda, eggande, rusande spelet om lif och död har upphört där borta, men striden för lifvet, den bittra, dagliga kampen mot naturen själf, är lika hård i dag som någonsin förut, hårdare till och med för dem, hvilka knappast ha an- nat än sega muskler och senor och okuilig uthållighet att lita till såsom vapen och rust- ning.

Nybyggarelifvet där ute på slätterna, bortom den sista gränsen för odlingen, är otroligt pröf-vande under de första åren — och de första åren äro icke så alldeles få. Grannar finnas vanligen inga på miltal, af träd och buskar och annat ögat kan hvila på intet spår. Så långt blicken når endast slätt och sky och ofta under veckor och månader intet tecken af djur eller människor eller något annat lefvande. Där såsom allestädes har den första beröringen med kulturen varit död och förstörelse för allt, som förut lefde och rörde sig på de vida markerna.

Endast på våren har prärin lif. Då klä- der den sig i blommor och grönt; fint, mjukt grönt, som har något af brudlik blyghet och skiftar i otaliga, veka toner med vinden, ljuset och sommarmolnen. Men det är blott för några få veckor. Solen förvandlar snart allt det gröna till grått, grått af ett otal skiftningar åt brunt och grönt, som längst borta alla drunkna i en gråviolett ton af oändlig finhet, men grått i all hufvudsak, ett grått, hvari nybyggaren, som ej är slättbo, omöjligt kan spåra någon som hälst skönhet.

För honom är det allt ödsligt och enfor- migt, ödsligare och enformigare ju längre års- tiden skrider framåt, ju mera slätten skiftar öfver i solförbrändt gråbrunt, utan omväxling ända till yttersta synranden.

Men ödsligare än någonsin är prärin, då den anlägger sin vinterskrud, som är skinande,bländande hvit, med

endast där och hvar helt svaga, blånande skuggningar. På afstånd är det omöjligt att urskilja de räckor af låga, mjukt rundade kullar, hvaraf slätten består, åsbildningar, hvilka likt stelnade dyningsvå- gor göra prärin nästan mera regelbundet en- formig än om den värkligen vore slät. Men de bryta i någon mån ljuset, och redan det är omväxling i den förfärande ödsliga enformighe- ten, som annars råder så långt ögat når.

Det är den, som framför allt annat värkar nedtryckande på nybyggarens sinne. Under sommaren har han sitt hårda, aldrig fullgjorda arbete, men vintern tvingar honom till sysslo- lös väntan, dag efter dag, vecka efter vecka utan tillfälle att växla ett ord med någon män- niska, ofta instängd i sin jordkula under da- gar och nätter, då en blizzard brusar fram öfver prärin och hotar med ögonblicklig död allt, som ej funnit skydd. Endast okufligt seg, uthållighet och ett jämnmod, sådant få besitta kunna hjälpa honom att gå igenom de första åren, tills nybygget blifvit en gård med mång- faldiga sysslor, som icke lämna tid till grub- bel, och jordkulan svällt ut till ett hus med utrymme för hustru och barn. Men håller ny- byggaren ut så länge, så blir också vanligen hans belöning större än han någonsin kunnathoppas på i »det gamla landet» — det han har i tankarna, då han säger »hemma».

Alls icke mindre, ehuru af väsentligt an- nan art, äro de svårigheter nybyggaren har att bekämpa i skogstrakterna, vare sig sedan att han slår sig ned längst borta i nordväst, i Oregon eller Washington, eller begynner bryta bygd uppe i nordliga Minnesota.

Af Minnesota hörde fordom — och »for- dom» behöfver ju icke betyda så alldeles många år i Amerika — en stor del till de vildaste och svårast tillgängliga skogsområdena i För- enta Staterna. Ännu lefva där män, som på långt när icke hunnit gubbåldern, men dock mycket väl komma ihåg det senaste, blodiga indiankriget där, i trakter, hvilka nu helt och hållet göra intryck af gammal odlingsbygd. Ty det var icke längre tillbaka än i början af sextiotalet, då de alltid oroliga Sioux-kri- garne i förbund med några andra stammar ödeläde många kvadratmil nyodlingar där uppe, skonlöst slaktade män, kvinnor och barn och brände ned deras hus — allt för att häfda sin egen rätt till landet, där de förut varit obe- stridda herrar.

Sedan dess har odlingen emellertid på nytt häfdat sin rätt gentemot vildarne. Ända långt norrut ha nybyggarne redt åkrar och ängar och byggt upp trifsamma byar i den fornavildmarken, där numera på sin höjd några få hundratal, helt fredliga rödskinn finnas kvar.

Endast längst i norr och nordost, upp emot gränsen till Kanada, äro skogarna i Minne- sota ännu i det närmaste orörda. Timmerhug- garne tränga visst årligen allt längre in i vildmarkens hjärta, men ännu ha de icke helt rådt på den. Ännu äro skogarna där borta fulla af vildt och vattendragen af fisk. Endast de, som förut hade sin enda utkomst af jak- ten och fisket, ha försvunnit. Och därför står skogen där uppe ändå mera öde och tyst och hemlighetsfull än fordom, då de närmaste ny- byggena ännu voro många dagsresor borta åt söder.

TTnder sommaren händer det väl som of- tast att stadsbor tränga ett st}rcke in i öde- marken för att under en eller annan vecka ofreda de vilda djuren och lefva gränsmarks- lif på lek. Men de nå aldrig mycket långt åt norr. Strömmar, kärr och sjöar och skogen själf hålla dem tillbaka. Leken begynner så otroligt fort likna allvar, om man tvingar sig fram litet längre in i ödebygden.

Det är på vintern odlingen tager sina fjät allt längre in mot den jungfruliga skogens hjärta, med dånande yxhugg och brakande af fällda skogs jättar, som lämnat ungdomsåren bakom sig redan då de första nybyggarne stegoi land på kusten ettusen mil längre åt öster och slogo de första slagen i kulturens kamp mot vildmarken. Då kölden lagt broar öfver strömmar, sjöar och kärr och snön byggt väg genom den stiglösa bygden infinna sig tim- merhuggarne i skaror och slå upp sina vinter- läger icke långt innanför utkanten af den orörda storskogen. Och då de på våren draga därifrån har storskogens gräns flyttats ett stycke längre åt norr.

Inom längre eller kortare tid därefter komma sedan nybyggarne, men de ha ännu styft ar- bete innan den första sådden kan anförtros åt jorden. Den grofva timmerskogen är fälld, men stubbarna stå kvar och mellan dem vanli- gen annan skog så tät, att både eld och yxa måste tagas till hjälp för att reda åkern. Det är ett vida hårdare arbete än den simpla plöjningen ute på prärin, men mödans lön är fullt lika osäker. Hvad torkan gör ute på slätterna det uträttar ofta frosten i skogsbyg- den, isynnerhet de första åren, då det är svå- rast att passa på rätta tiden för

sådden och rödjningarna ännu äro för små att bli fullt delaktiga af ljus och värme.

Skogen erbjuder virke och bränsle i öfver- flöd, så att mycket litet till en början behöf- ver utgifvas för hus och redskap. Men sedan de första, svåraste åren gått förbi, skriderskogsnybygget icke lika hastigt framåt som den nya gården på slätten. I skogen kommer en duktig karl lättare i gång utan stort annat kapital än sina egna armar, medan han på prärin nödvändigt behöfver något att börja med. Men öfveralt äro de första åren liktydiga med hårdt arbete och svåra umbäranden, långt från hemland, vänner och mänskligt umgänge — från allt med ett ord, som annars i någon mån lindrar lifvets möda.

*

På prärin.

— Gud ske lof! där är ändtligen en gård!

Men i stället för att skynda på sina steg i den djupa snön stannar Thomas Anttila för att pusta en smula och därjämte för att taga i närmare ögnasikte den skorsten, som sticker upp ur sluttningen till vänster. Det är den, som ingifver honom tanken att han anländt till en gård, ty något annat spår af männi- skor eller mänskligt arbete står där icke att upptäcka.

— Gårdar fins det ju visst här i landet af alla möjliga slag, anmärker Anttilas följe- slagare, i det också han stannar för att be- trakta skorstenen, som är ytterst konstlöst hopfogad af fyra brädstumpar. — Men om det också är en gård, så bor där ingen. De skulle nog ha eld i en sådan köld.

— Må vara, medger Thomas och sätter sig i rörelse åt skorstenen till — men vi kunna åtminstone ligga där i natt. Det är i alla fall bättre än snön.Den andre, som är Anttilas son, följer ef- ter utan att svara något på anmärkningen, mot tvärs riktighet där ja noga taget icke häller fins något att invända. Honom är det för öfrigt fullständigt likgiltigt hvar de finna tak öfver hufvudet, ja, i det närmaste likgil- tigt om de finna något tak alls. Så ytterligt utled är han redan på Amerika, ehuru det icke är mera än ett par månader sedan han an- lände dit med den fribiljett hans far skickat honom.

Fadren däremot — Thomas Anttila — hade redan i två år arbetat i guldlandet. Men han hade icke lyckats spara ihop mera än jämt och nätt tillräckligt till en biljett för sonen, livilken han lämnat så godt som vind för våg, då han själf reste hemifrån. Och nu hade de dåliga tiderna kommit också i Amerika!

Sonen hade knappast hunnit ut till Nebraska, där Thomas Anttila arbetade, innan arbetet tagit slut. Bolaget, som tagit itu med ett stort öfvervattningsföretag där borta, hade gått öfverända. Och därmed hade naturligtvis alla förhoppningar på en farm i den för odling öppnade trakten likaledes ramlat. De hade icke ens kunnat få ut sin fulla arbetslön, och någon annan förtjänst i den näjden var det omöjligt att tänka på, då en sådan mängd ar- betare på en gång blifvit lediga. Det enda dekunde göra var att begifva sig på väg för att söka arbete i någon annan del af landet. Så långt som till Omaba hade bolaget transporte- rat dem, som ville vända sig österut, men därifrån måste de taga sig fram på egen hand.

Thomas Anttila och hans son hade vandrat uppåt längs Iowa gränsen och hade arbetat där och hvar hos farm are, hvilka ännu icke slutat sin tröskning, eller voro på efterkälken med andra höstsysslor. Men någon förtjänst att tala om hade det ej kunnat blifva af sådant.

Det var orsaken hvarför Thomas till sist beslutat att med så få omvägar som möjligt sträfva upp till Minnesota, där han förut en gång funnit lönande vinterarbete i skogarna. Och hans son hade själffallet följt med. Han hade haft mera än nog af att arbeta en dag på en farm, ett par på en annan och där- emellan ofta tillbringa tre eller fyra på de eländiga vägarna, som icke voro en smula bättre än de uslaste byvägar hemma. Men till och med de voro att föredraga framför att trampa i knädjup snö utan minsta tillstym- melse till väg eller stig, såsom de nu gjort dagen lång.

Tre dagar tidigare hade de på morgonen lämnat en nybyggares jordkula, där de haft nattkvarter, och hade samma dag på aftonenkommit fram till en annan, af sin egare öfver- gifven bostad af samma slag. IJnder natten där liade snöstormen brutit ut med sådan våld- samhet att de icke kunnat tänka på att tåga vidare, utan hade tvungits att tillbringa hela följande dygn i den usla kojan, där det icke ens fans bränsle, så att de kunnat hålla sig varma.

Stormen hade dragit förbi under den andra natten men därförinnan hade den så grundligt utplånat hvarje tecken till väg, att de nu otvifvelaktigt gått vilse. Ty enligt hvad man uppgifvit, skulle de efter två dagars vandring bort komma till ett bebodt nybygge, icke till ytterligare en öfvergifven jordkula såsom de nu gjort. Och kölden, som följt på stormen, skärpte till för hvar minut, nu sedan solen sjunkit så lågt ned. Ingen under därför att både Thomas Anttila och David, hans son, kände sig allt utom förhoppningsfullt stämda, där de vadade fram genom den lösa snön mot skorstenen af fyra brädstumpar.

Först försökte de helt enkelt trampa ned snön så mycket att de kunde komma åt dörren. Men där fans alldeles för mycket för att det skulle låtit sig göra, hvarför David med mycken möda praktiserade sig genom drifvorna upp till skorstenen och sökte bryta lös ett par bräd- lappar att använda som spadar. Medan hanhöll på därmed tyckte han sig höra något ljud inifrån jordkulan.

Han lyssnade ett par ögonblick, hvarunder allt var tyst där nere. Men så hördes det igen. Det lät som gråt af ett litet barn, svagt och ynkligt.

David Anttila ref lös hela skorstenen i ett tag och kom med fart ned till sin far.

— Där inne är ett barn, som gråter, sade han och började skofla snö så det yrde om honom. — Och ingen eld ha de, fast det är så kallt!

Thomas skakade på hufvudet och förme- nade att sonen väl hört miste, eller att det kanhända till och med var något slags varsel. Men han hjälpte ändå med, skoflandet, tills de om en stund nådde fram till dörren, som icke ens var låst.

Först kunde de ingenting se i den djupa skymningen och gråtandet hade också upphört. Men då David frågade om där fans någon började det på nytt. Och då sågo de också något röra sig på sängstället vid motsatta väggen.

De gingo fram till den gråtande och sågo att det var en liten flicka, som halft satt och halft låg på bädden, lutad framåt öfver något de inte genast kunde urskilja. Hon vände ansiktet mot dem.— Mama so sleepy, sade hon med en snyft- ning, som dock var hälft kväfd af rädsla och nyfikenhet i förening.

Då varsnade de en kvinnas ansikte bakom den lilla, ett ansikte så stelt och blåblekt, att de utan vidare förstodo att kvinnan var död.

— Mama get up! manade barnet ängsligt och strök det stela ansiktet med sin hand. Då intet svar följde vände hon sig igen till de båda främmande.

— Mama cold! sade hon trohjärtadt — Katie cold too!

— Herre Jesus! utlät sig David och blic- kade rådlöst omkring sig. — Huru länge må den lilla stackaren redan ha varit här ensam!

I kojan fans intet bränsle, men brädstum- parna från skorstenen kommo väl till pass. Inom ett par minuter hade David täljt en hop spånor från en af dem och kort därpå flam- made en brasa på härden af stenar och lera i ett af jordkulans hörn.

— Kom och värm dig, uppmanade David den lilla på finska, så snart brasan tagit till- räcklig fart att sprida någon värme, och böjde sig framåt för att lyfta henne från sängen.

— Mama too, jollrade flickan, som väl icke förstod hans ord, men nogsamt uppfattade det vänliga tonfallet. — Get up mama! tilläde hon och smekte igen den döda modrens ansikte.Men då denna förblef orörlig, sträckte hon armarna mot David.

— So sleepy — marna so sleepy, sade hon ängsligt och undrande och lät honom bära sig fram till brasan.

En stund satt hon stilla på Davids knä och tryckte sig tätt upp till honom, men inom kort blef hon orolig på nytt.

— Hungry, förklarade hon — Katie verv hungry.

— Hon vill ha mat, tolkade Thomas så- som den mera språkkunnige af de två. Och därmed begynte han leta i ett litet skåp, som upptog hörnet midt emot eldstaden, samt i några skålar och kokkärl, som stodo på en hylla därinvid. Men letandet var fåfängt. Där fans intet som hälst ätbart i hela bostaden, hvarför han i en skrämd hviskning meddelade sonen sin tanke att kvinnan dött af svält.

— Hon gaf väl de sista matbitarna åt barnet, förmodade han, alltjämt hviskande som om han fruktat att den döda kunnat höra hans ord.

David svarade ingenting, utan gick med flickan på armen bort till sin hoprullade filt, den han lagt ifrån sig vid dörren. IJr kny- tet framtog han ett bröd, bröt ett stycke däraf för henne och satte henne ned på bänken vid spiseln. Medan hon var sysselsatt med bröd-"biten, fyllde han därpå en liten järngryta med snö och hängde den öfver elden, hvarefter han bröt en del af brödet i små stycken och lade dem i grytan.

— Hon behöfver någonting varmt, förkla- rade han sitt förehafvande för fadren. Och så fort brödet uppmjukats tillräckligt började han mata den lilla, som med synbart nöje på nytt kröp upp i hans famn. Men innan hon svälj t mera än några få skedblad höll hon upp som om hon med ens erinrat sig något.

— Marna too eat! vädjade hon med en frågande blick ur sina stora, gråblå ögon till den nye vännen, som visst icke förstod orden, men i alla fall uppfattade att ett eller annat icke var som sig borde.

— Hon vill också gifva åt sin mor, för- klarade Thomas sakläget, hviskande såsom förut. Och därpå samlade han ihop allt det bästa af sin rådbråkade engelska för att intala barnet att modren snart skulle vakna och då äta i sin tur. Så mycket engelska hade han aldrig förut talat på en gång, men så hade han också tillfredsställelsen att den lilla till slut lät förmå sig att fortsätta sin måltid. Och så snart hon slutat, somnade hon på Davids knä. Han svepte henne varligt in i filten och lade henne ned på bänken närmast brasan. Förstdärpå drog han fram sin pipa ur bröstfickan, stoppade den betänksamt och började röka.

Fadren följde helt mekaniskt exemplet. Och så rökte de båda en stund under obruten tyst- nad, David då och då blickande bort mot sän- gen, där den döda kvinnans blåbleka ansikte skymtade fram livar gång brasan flammade till en smula. Till sist steg han upp, lade pipan ifrån sig på spiseln och gick bort till sängstället samt täckte omsorgsfullt öfver den döda.

— Om man nu visste hvad man skulle göra med barnet, sade han, utan att direkt tala till fadren, då han satt sig och fått pipan i gång på nytt.

— Hvad skulle man väl göra med henne. Hon har nog en far, som snart måste komma hem. Där i knuten stå ju hans stöflar.

— Om vi bara hade mat tillräckligt att vänta, funderade David. — Men brödet räcker inte längre än i morgon. Hvem vet när han kommer hem.

— Jag tänkte inte häller att vi skulle vänta, förtydligade fadren sin mening, ehuru med en viss tveksamhet och ändå mera låg- mäldt än förut. — Om vi ännu en gång gifva mat åt flickan på morgonen, så står hon sig nog tills fadren kommer. Man kunde ju dess- utom lämna litet bröd åt henne.— Inte kunna vi lämna henne ensam här med sin döda mor, förklarade David bestämdt. — Ingen vet ju huru länge hon måste vara allena.

— Långt kan väl fadren inte ha gått. Och vårt fel är det ju i alla fall inte alls om det räcker länge innan han kommer.

— Då vore det bättre att slå ihjäl henne genast, sade David förtrytsamt. — Hällre än att lämna henne här, bär jag henne huru långt som hälst.

— Hvart bär du henne? Då man själf inte vet hvilken dag man får börja svälta, är det inte värdt att skaffa sig andras barn på halsen.

David ansåg det synbarligen icke värdt att svara. Han bröt lös dörren samt ett par hyl- lor från skåpet, friskade på den knapphändiga brasan och kokade ännu en gryta brödvälling för fadren och sig själf. De åto sin kvälls- vard under fortsatt tystnad och omedelbart därpå lade sig David på jordgolfvet i kojan till sådan hvila han kunde finna. Barnet skulle icke lämnas där att svälta och frysa ihjäl, det hade han beslutat, och mera kunde han för tillfället inte göra. Men Thomas Anttila rökte ännu en pipa, innan han lade sig — så nära sonen att han kunde täcka denne med hälften af sin filt.— Har natten hämtat dig några andra tankar? frågade han på morgonen, då David tändt på de sista små trästycken där funnos.

— Nej, svarade denne kort. Hans beslut var fattadt, och därför ansåg han onödigt att inlåta sig på vidare ordande om saken.

— Gammal är du ju nog tillräckligt att göra som du vill, men nog har du mycket att lära ännu, innan du kommer tillrätta i värl- den, filosoferade fadren. — Man måste kunna hjälpa sig själf, innan man börjar hjälpa andra.

Men han vägrade dock icke sin hjälp så- som tolk, då det blef nödvändigt att öfvertala den lilla att följa med dem. Tvärtom gjorde han sitt allra bästa för att öfvertyga henne om att modren gått ut. Men först då han föll på den lyckliga tanken att berätta att hon gått att möta pappa, lät Eatie lugna sig och förmå sig att lämna jordkulan, som i alla fall var det enda hem hon kände.

— Du kunde åtminstone taga modrens kofta att svepa omkring henne, föreslog Thomas Ant- tila, då de voro redo att gå. Men David bara kastade en halft skrämd blick mot den döda, medan han lindade in barnet i sin filt.

Det blef en tung dag för de båda männen, tung isynnerhet för David, som icke kunde låta den lilla taga ett enda steg i den djupa snön, utan bar henne dagen i ända. Till fru-kost hade de endast förtärt en del brödvälling och ingenting annat än en bit bröd hade de häller för middagsmålet. Detta intogo de på en solig fläck, där en af de låga åsarna i någon mån skyddade mot vinden, som icke mera var synnerligt häftig, men genomträngande skarp — en bitande nordväst, som kom ända bort från ishafvet öfver kala tundror och prärier, där hvarken skog eller bärg bröto dess ndd.

Törst fram på aftonen, då solen redan gått ned och kölden igen bet genom märg och ben, kommo de fram till ett bebodt nybygge med ett värkligt hns. Där begärde de nattkvarter och Thomas redogjorde så godt han kunde för fyndet af den döda kvinnan, tilläggande att de tagit barnet med sig, då de icke kunde vänta tills någon kom och tog vård om henne. Och farmfolket i sin tur berättade, att den lillas far tre dagar tidigare vandrat förbi på väg hem från settlementet — byn — dit han be- gifvit sig för att skaffa föda åt sig och de sina.

De hade nog sökt öfvertala honom att stanna öfver natten, då det redan varit sent och vädret sett hotande ut, men han hade trott sig kunna hinna hem innan det bröt lös och gick vidare. Hustrun var sjuk och svag, hade han sagt, och flickan ännu för liten att kunna reda sig. Han hade väl blifvit öfverraskad afsnöstormen och hade säkert frusit ihjäl. Det var inte en af tusen, som kunde slå sig fram mot en blizzard och han såg ingalunda sär- deles stark ut. En herreman, som gifvit sig ut till västern, men alls icke dugde till ny- byggare, sade de.

De skickade likvisst bud till settlementet för att meddela hvad som händt och bedja ett par män komma och hjälpa att leta efter den försvunne, då de, som hämtat underrättelsen, voro alltför trötta efter sin dagsmarsch, att gå ut på nytt. Så snart hjälparne anländt, kort efter midnatt, begaf sig nybyggaren själf på väg med dem. Åtminstone ett par mil måste den försvunne ha hunnit innan stormen öfver- manuade honom, och då de kommit så långt kunde dagen icke mera vara långt borta, så att de kunde börja leta på allvar. Död var karlen utan tvifvel, men de ville ändå ej lämna honom åt covoterna. Om snön icke varit så djup skulle det väl till och med redan varit för sent.

Letarne återvände först nästa eftermiddag och hämtade med sig den säck mjöl den för- olyckade burit, då han vandrade hemåt. De hade funnit honom en knapp halfmil från jord- kulan, där hustrun väntat honom till sitt sista andetag. Om det ej varit för snöyran skulle han kunnat se sitt eländiga hem från platsendär han stupat. En höjning

af snötäcket hade visat hvar han låg. De hade fört honom till jordkulan, där de lagt honom jämte hustrun, hvarpå de spikat fast dörren och täppt till skorstensöppningen. Längre fram, då marken tinat, skulle de gräfva en graf för dem.

Men papper eller annat, som kunnat lämna någon upplysning om hvem de båda döda varit, eller hvarifrån de ftyttat ut till västern, hade icke funnits i kojan. De hade förgäfves sökt genom hvar vinkel och vrå. De få af gran- narne, som öfverhufvudtaget råkat i beröring med mannen under de aderton månader han bott där i trakten, hade aldrig kallat honom annat än »gentleman Jack». Han hade aldrig meddelat vidare om sig själf än att han var hemma från de östra staterna, hvilket för öfrigt h vem som häl st kunde både höra och se. Om hustrun visste de ännu mindre, endast att hon icke föreföll att tillhöra samma klass som mannen. De hade alltid trott, att det var för hennes skull han lämnat sin hemtrakt. Men ingen visste ens om han hade några släktin- gar eller vänner, som skulle brytt sig om att få veta hvar och huru han slutat.

Frågan gällde därför endast hvad man nu borde företaga sig med barnet, men därvidlag voro goda råd dyra. Från settlementet hade de få farmarne också infunnit sig för att höranyheterna och deltaga i öfverläggningen, men bland dem fans ingen, som kunnat eller velat antaga sig henne. De voro själfva allesam- man mera eller mindre nybyggare och funno det svårt nog att reda sig med sina egna fa- miljer. Det enda de kunde göra eller föreslå var att föra henne till hufvudorten i grefska- pet, där dess sheriff bodde. Han finge se till att hon kom in på fattighuset, ifall ingen där kunde eller ville åtaga sig henne. Därom enade de sig snart alla.

Under öfverläggningen satt Katie helt tyst på Davids knä, betraktande med undrande blik- kar de många männen, som alla rökte och alla hade något att säga, men tillbakavisande alla försök af de tillstädeskomna kvinnorna att göra sig till vänner med henne.

Hon endast tryckte sig närmare till sin beskyddare så snart någon närmade sig och han lade hvar gång varligt sin grofva hand på hennes hufvud, likasom för att försäkra att ingen skulle göra henne något för när, så länge hon var hos honom. Han skulle inga- lunda själf kunnat förklara hvad han kände för det främmande barnet. Minst af allt skulle det väl fallit honom in, att det var ingenting annat än hennes fullständiga hjälplöshet, som drog honom till henne.Därför visste han icke häller hvad det var, som rörde sig inom honom, då rådplägningen ändtligen var slut och fadren meddelade honom dess resultat. Han visste blott, att han kände sig förbittrad mot hela sällskapet som om de förorättat honom personligen.

— Jaså! sade han — jaså, till fattighu- set? annat ha de inte kunnat hitta på? Och hvem bryr sig väl om den lilla stackaren på fattighuset? Då är det nog bättre att hon följer med oss.

— Följer med oss? upprepade fadren vre- sigt. — Nu har du väl blifvit alldeles galen. Jag åtminstone vill ingenting mera ha att göra med henne.

— Kanske kan jag också komma till rätta ensam, invände David lugnt — likasom i går.

— Säg åt dem, att om de gifva mig arbete för ett par veckor, så att jag kan rusta ut barnstackaren och få ihop vägkost, så tar jag henne med till Minnesota och sörjer för henne.

— Jaså, till fattighuset ville de skicka dig, vände han sig igen till den lilla och strök henne öfver håret — då kommer du väl ändå häll re med mig?

Katie förstod intet annat af hans ord och åtbörder än att hon funnit en vän hon kunde lita på. Men så mycket bättre förstodo de, som hade att bestämma öfver hennes öde, attde blifvit kvitt ett obehagligt ansvar — det vill säga, när Thomas Anttila efter många invändningar lät förmå sig att ändtligen med- dela dem sonens vansinniga beslut. Men då voro de så mycket vänligare i stället, ty så alldeles säkert var det sist och slutligen ändå icke att sheriffen utan vidare skulle tagit hand om den öfvergifna.

Det räckte därför icke häller länge innan så många bidrag lämnats af de närvarande, både till den lillas utrustning och till väg- kosten, att de mera än väl kunde reda sig på vandringen till Minnesota. Allt hvad David själf behöfde göra var att förfärdiga en kälke med så breda medar, att de icke skuro in i snön samt med sido- och

ryggstöd för Katie.

Eedan den andra dagen begaf han sig på väg så fort solen gått upp, med kälkrepet bun- det kring lifvet, så att han knappast alls kände vikten af sin skyddsling och den rikliga mat- säcken. Och Thomas Anttila följde med. Trots alla invändningar rörande Eatie liade han in- genting emot att hälst för några dagar slippa brödbekymren. Och till Minnesota ville ju också han.

*

I skogen.

Inne i en tät dunge står en lång, låg byggnad, med väggar af rund, obarkad stock, tätade med mossa. På ena kortväggen finnas två små fönster, ett på livar sida om en trång dörr, och utanför dörren har skogen huggits ned på några famnar åt alla sidor, men an- nars stå de väldiga stammarna tätt tillhopa rundt om byggnaden. De ha lämnats i ro till vårvintern, då hygget lider mot sitt slut, ty de skydda i betydande mån mot kölden och snön. Mera än de två små fönstren behöfva invånarne icke. Fönster äro bräckliga tin- gestar, som lätt slås sönder på vägen från od- lingsbygden och dessutom är det ju egentligen endast nattetid huset är bebodt.

Bebodt, det vill säga af andra än kocken, som ser till arbetslagets kroppsliga nödtorft och därför är där dagen i ända. De öfriga äro från solens uppgång till dess nedgång ute på hygget, dag ut och dag in, söndagen liksomandra dagar. Endast då snöstormen dånar ge- nom skogen, bringande de gamla träden att böja sig som vass och. att sucka och braka och jämra sig som om deras sista timma sla- git, stå timmerhnggarne att finna inomhus. Och då sofva de som björnen i idet.

Innantill ser huset icke mycket trefligare ut än på utsidan. Golfvet är intet annat än den hårdtrampade jorden och rundtorn väggarna finnas sängställen, lika konstlöst hopslagna af kiladt virke som det långa bordet mellan dem och de jordfasta bänkarna på ömse sidor om bordet. Grofva klädesplagg, filtar och täcken samt några skinnfällar ligga vårdslöst kastade på sängställena, medan stöflar af ännu gröfre slag finnas kringströdda litet hvarstädes. Men luften där inne är på långt när icke så dålig som man kunde förmoda, ty dels äro de flesta af bäddarna fyllda med färska, fina barrkvistar, som dofta kåda, dels äro väggarna så pass glesa, att ventilationen är af ypperligaste slag.

I ena ändan af det långa rummet står en plåtkamin af det slag, som antingen är röd- het eller icke skänker någon värme alls. Den andra ändan, den, som är försedd med dörr och fönster, upptages af köket, hvilket på in- tet sätt är afskildt från resten af huset, men försedt med en spis, något liknande en stor låda, fylld med sand och stenar. På den brin-ner elden fritt under ett väldigt rökfång af grofva kilade plankor.

Kocken sysslar som bäst med kvällsmålet, och det är tilltaget i aktningsbjudande skala. Arbetslaget består af tjugu ro än, alla af de starkaste och segaste och alla i sin bästa ål- der, ty endast sådana duga för vinterarbetet i vildmarken. Men sådant folk behöfver föda i mängd. Det är icke mindre än en kel fläsk- sida koclcen håller på att steka på en järn- plåt med uppåtböjda kanter. Och samtidigt gräddar han på en annan plåt tunna hvete- kakor, af hvilka där redan finns en försvarlig stapel, men utan att han ännu tyckes anse det förslå. I en stor, öppen gryta kokar något slags mörk vätska, hvars doft anger dess na- tur af kaffe.

Kocken, hvars knotiga, seniga kropp alls icke passar ihop med hans ämbete, blir slutli- gen färdig med tillrustningarna för kvällsvar- den. Då tänder han sin pipa och ställer sig i den öppna dörren för att svalka sig en smula, medan han väntar på arbetslaget, som icke kan dröja länge numera, då solen just går ned.

Innan han varsnar något tecken af arbets- kamraterna hör han emellertid ett dämpadt ljud af fotsteg i snön från motsatt håll och omedelbart därpå träder en man fram ur sko-gen. Kocken betraktar honom med någon för- undran, men utan att röra sig och utan att yttra ett ord till hälsning. Det är allt utom vanligt att få besök af någon där i ödemar- ken, inte af anständigt folk åtminstone. Troli- gen bara någon drifvare, som söker nattkvar- ter och

ett mål mat. Fast icke ens sådana äro vanliga företeelser i skogen.

Men så får kocken med ens syn på ett underligt bylte på kälken, hvilken mannen drar efter sig, med kälkrepet bundet kring lifvet. Det är ju — nej — jo, så hjälpe ho- nom Gud, är det inte ett barn, som hälft lig- ger och halft sitter på kälken, sofvande så tryggt som i sin egen säng.

— Herre Jesus! säger kocken halfhögt och tar i häpenheten pipan från munnen.

— Hvad för en galning är ni, som häm- tar ett litet barn hit ut i vilda skogen? häl- sar han därpå mannen. Och tillägger några mustiga ord af innebörd, att han nog redan sett ett och annat i sina dagar, men aldrig någonting fullt så ursinnigt.

— David Anttila är jag, från Sotkamo, besvarar den nyanlände lugnt hans fråga, utan att fästa sig vid kommentarierna. — Och galen är jag inte. Jag hade ingen att lämna flickan åt, och därför tog jag henne med.Han hade stannat nära dörren och drog i sin tur pipan betänksamt ur fickan, knackade ur den mot insidan af vänstra handen och blåste ett tag genom munstycket för att öfver- tyga sig om att den var klar. Men innan han hann längre afbröts han af kocken, som icke tagit sina ögon från det sofvande barnet.

— Nå, riktigt slug kan du väl inte heller vara, förmodade han, — efter du inte ens har förstånd att hämta henne in i värmen.

— Då ingen bjudit oss in — — — — började David och stack pipan tillbaka. Men resten gick förlorad för kocken, som utan vi- dare lyfte upp hela kälken och bar den in i huset, tätt följd af David, som ännu hade kälk- repet kring lifvet.

Ahhå! du barnstackare, hvad du har för en far! mumlade kocken, medan han löste upp byltet, hvars kärna bildades af den lilla, och så varsamt bar henne till den närmaste bäd- den, att hon icke ens vaknade.

Det blef för mycket för David, där han höll på med att frigöra sig från kälkrepet.

— Jag är inte hennes far, förklarade han sträft. — Hon hittades i en koja, där hennes mor låg död, och jag tog henne med.

— Hvar? frågade kocken, med en hel värld af tvifvel sammanprässad i det ena, korta ordet.

— I Dakota.— Och därifrån har du dragit henne på kälke ända hit?

Hans ton var ännu i hög grad tviflande, men uttryckte på samma gång en viss, omed- veten respekt.

— Då jag inte kunde få arbete annanstans, likasom ursäktade sig David och drog på nytt pipan ur fickan. — Och far hjälpte till på vägen.

— Hvar är han? •

— Han fick arbete i det utländska lägret några mil härifrån. De hade förlorat en man, men ville inte ta mig med barnet.

— Dörb—de hedningar! lydde kockens om- döme om de närmaste grannarne i skogen. — Och hvad tänker du nu företaga dig med den stackaren?

— Om här sku finnas arbete, sade David med en tveksam blick på den allt utom in- bjudande omgifningen — så kunde jag väl sörja för henne.

— Och kanske taga lienne med, när du är på hygge? — det är inte så litet tokig du måste vara i alla fall, förmenade kocken med hjärtlig rättframhet, men alls icke ovänligt. Och på samma gång såg han själf ytterst fun- dersam ut.

David kunde icke undertrycka en känsla af modlöshet vid tanken på alla svårigheter,som reste sig i hans väg. Men innan han hunnit besinna sig på något svar, hördes tramp af en mängd fötter och dörren slogs upp.

— Eram med all mat du har, ropade en röst. — Yi — — — —

— Håll käften! afbröt kocken med något likt ett undertryckt rytande den ytterligt för- vånade talaren. — Här är ett barn, som sofver.

— Ett barn? — det ljuger du visst!

Men hans röst sjönk emellertid till en hvisk- ning, och hela sällskapet kom in på tå, med så litet buller som möjligt.

En efter annan gick fram till sängstället, där den lilla låg. Och sedan de med egna ögon öfvertvgat sig om att det värkligen var ett barn, som råkat in dit i ödemarken, blefvo de alla stående omkring henne, alltför häpne att göra annat än stumt gapa på den ovanliga företeelsen. De flesta af dem hade redan ar- betat ett par år där borta i skogarna, hug- gande stock under vintern och flottande den under sommaren. Ett barn hade öfverhufvud- taget blifvit en värklig sällsynthet för dem och ändå mera midt i vintern inne i djupa skogen.

— Maten är färdig, afbröt kocken deras ljudlösa förundran — ni väcker henne ännu om ni inte komma därifrån. Här är tillräck- ligt för dig också, vände han sig inbjudande till David.— Det är lian, David Anttila, som häm- tat flickan hit, på kälke från Dakota, tilläde han såsom ett slags presentation.

Fläsket, hvetekakorna och kaffet försvunno med otrolig fart, under många undrande ögon- kast bort mot den främsta bädden, men utan att många ord yttrades innan måltiden var i det närmaste undanstökad. Då först ställdes på allehanda omvägar en hop frågor till Da- vid om fyndet af flickan och hans vandring med henne, så att hela historien småningom kom ut. Och dem tycktes det icke förefalla fullt lika naturligt som honom själf att han oombedd åtagit sig ett främmande barn.

— hlog är du väl litet galen, men sämre karlar har man sett, hopsummerade Abel Kor- honen, lagets boss eller förman, sina tankar om saken — han, som redan arbetat fem år i skogarna och sades ha köpt ett hemman i Saarijärvi med förtjänsten. — Om vi bara kunde gifva dig arbete, så skulle det väl reda sig på något sätt. Men vi äro fullt lag.

— Det kunde väl ställas om, ifall han vill taga min syssla, anmärkte kocken eftertänk- samt, som om den lösningen just fallit honom in. — Laget kunde betala honom för det och jag börjar hugga i stället. Det tycker jag i alla fall bättre om än att stå här och röra i grytorna.Så mycket intryck tycktes Davids galen- skap i alla fall ha gjort på sällskapet, att ingen enda ens drog på munnen åt kockens uppenbara lögnaktighet. Den var ju särdeles afundsvärd, som fått blifva kock — lätt göra inomhus och full andel i lönen för det gemen- samma betingsarbetet. Det var helt annat än att stå och hugga i alla väder och vindar tills ryggen värkte. Men ingen yttrade ett ord, utom David själf.

— Dåligt skulle det väl gå med min kok- ning, invände han, — det är inte en syssla jag är van vid.

— Hvad för slags baroner tror du de här herrarna äro, att din kokning icke skulle duga åt dem? frågade kocken öfverlägset. — Jag kan väl visa huru det går till.

— Inte äts här alla dagar kycklingsstek med gräddsås, anmärkte Kalle Lehtinen, som var en oförbätterlig slarf, men lagets skämtare och allmänna favorit.

De andra grinade ett stumt bifall, utom Abel Korhonen, som menade tro på att David icke var af den rätta sorten för Amerika.

— Här i landet tar man hvad som bjuds, förtydligade han sin mening — och gör så godt man kan. Inte har Koivumäki så skämt bort oss med maten, att vi inte komma till rätta med din kokning.— Nej, fet har man inte blifvit, bekräftade Kalle Lehtinen. Men innan han hann tillägga något hördes ett ljud af gråt från sängstället. Katie hade vaknat och var så skrämd af den främmande omgifningen, att hon icke genast lät lugna sig, ehuru David omedelbart gick bort till henne.

De sutto alla tysta och lyssnade, medan David hastigt framletade en brödbit från sitt vägkostknyte. Men den var torr och hård och förmådde icke trösta den lilla.

— Hvad hon gråter vackert! uttryckte Korhonen halfhögt lagets känslor. Och det satte lif i kocken.

— Vackert är det nog, medgaf han — men inte är det väl roligt för henne. Kanske sku' hon tycka om litet sirap på brödet? frå- gade han af David.

Han hällde litet i en bleckmugg och sedan Katie en gång fått smak på läckerheten glömde hon så fullständigt sin rädsla, att hon till och med lät Koivumäki bära sig fram till bordet. Men till tåls gaf hon sig icke, innan David satte sig bredvid dem.

En efter annan kommo de öfriga också när- mare, tills de bildade en tät ring kring henne. Ingen yttrade på länge ett ord, men hvar gång hon jollrade något till David, såg den ene på den andre. Och då hon skrattade af förtjus- ning öfver sin sirap, grinade deras orakade fysionomier alla med, som på kommando.

Höjdpunkten af beundran nådde de, då bon försökte sticka en sirapsvåt brödbit också i Davids mun.

— TJncle Dave eat too, uppmanade bon — it nice.

— Nå, aldrig har jag sett maken! brum- made en af beundrarne.

En sådan flicka skulle jag också tagit, för- klarade en annan.

Men då Katie kastade en förvånad blick på de skäggiga männen, som kommit allt när- mare, drogo de sig hastigt ett par steg längre bort. Och smågrinade en ursäkt för sin när- gångenhet.

Endast Kalle Lehtinen tycktes fatta att situationen kräfde något annat och mera än platoniska uttryck af beundran. Han tömde först den bädd, där Katie sofvit, på dess inne- håll af kläder och annat. Och därpå begynte han plocka ihop alla de färskaste och finaste barrkvistarna från de öfriga sängställena, tills han fyllt hennes med endast det bästa huset i den vägen kunde bjuda.

— Tag min filt åt henne att ligga på, den är alldeles ny, uppmanade en af männen.

— Och min fäll till täcke, yrkade en annan.— Nej, min rya, som gumman skickade i somras med Koivumäki, invände en tredje.

— Yi taga båda, afgjorde Lehtinen prompt — och hänga ryan på väggen, så blåsten inte kommer åt henne.

Tack vare bidragen från de öfriga hade han snart gjort i ordning en bättre sofplats än Katie troligen haft sedan hon hämtats till västern. Och i kraft däraf ansåg Lehtinen sig klarligen ega rättmätiga anspråk att få hjälpa till då den lilla lades till sängs.

Han drog egenhändigt kängorna af henne och sedan han själf noga skärskådat dem ställde han dem på bordet framför de andra.

— Titta på de här!

Och gubbarna tittade småmysande, länge och grundligt på de lustiga tingestarna, som noga tagit form efter den lillas fötter.

— Nu är det bäst att vi göra upp saken med dig, sade Abel Korhonen, då David sällade sig till de öfriga, sedan Katie somnat. — Jag har tänkt att vi skulle gifva dig en och en half dollar om dagen och födan. Yi förtjäna nog mera, men vi göra betingsarbete, och det är tyngre än att vara kock.

— Nog skulle också mindre förslå, menade David — åtminstone tills jag lär mig att koka.

— Det måste du lära på två dagar, för- klarade Koivumäki. — Den här veckan tillslut kokar jag och du får se på, men sedan måste du sköta dig själf.

— Och barnet? Det får jag väl betala för?

— Nå, hvad mera! Inte hålla vi något hotell, där man betalar för hvar munsbit mat. Hvad hon orkar äta är henne nog gärna un- nadt. Inte för att jag frågat de andra, till- lade förmannen — men jag tror de alla tänka lika.

Och alla grymtade ett mera eller mindre högljudt, men omisskänneligt bifall.

De första dagarna var Davids kokning nog sådan, att knappast ens de han kokade för väl skulle underkastat sig den utan protest, om det ej varit för Katies skull. Men hon hade tagit dem med storm, allesamman och med ens. Det var nästan som om de alla utan undan- tag betraktat sig som delegare i henne och därför skyldiga att göra hennes lif i vild- marken så behagligt de kunde.

Och Katie, som blef starkare och lifligare för hvar dag, trifdes ypperligt i de egendomliga omgifningarna och trots det egendomliga lef- nadssättet. Innan många dagar förflutit tog hon det såsom någonting alldeles självfallet att alla de sträfva männen läto henne göra som hon ville och å sin sida på allt sätt sökte vara henne i lag.Ett par veckor efter hennes ankomst till lägret blef det tid för Koivumäki att begifva sig ned till bygden i och för den regelbundna månadsprovianteringen, och då han började göra sig i ordning för resan, tog en efter annan af männen honom afsides. De hade, de flesta af dem, ett eller annat privatuppdrag att an- förtro honom och enhvar gjorde det i allsköns hemlighet.

Men därför blef också följden den att Koivu- mäki vid sin återkomst var försedd med åtta dockor och sex hästar af olika storlek och slag, till Katies outsägliga förtjusning. Ty h vark en henne, kommissionären eller de frikostiga gif- varne föll det på minsta sätt in att något större omväxling måhända varit önskvärd. Hen- nes ljudliga fröjd endast stegrades för hvar ny häst eller docka, som togs fram, och gifvarnes belåtenhet steg synbart i samma mån.

Men senare på aftonen samma dag blef hon dock lika oskyldigt som ofrivilligt orsaken till djup misshälligliet inom laget. Dess med- lemmar hade, såsom de alltid haft för vana, låtit månadsprovianten åtföljas af ett tämligen rikligt förråd af whisky. Och den togo de, likaledes i enlighet med sina förra vanor, itu med att förtära så snart kvällsvarden var förbi.

Det var det enda nöje de hade under vin- tern, och då det icke förekom oftare än en gångi månaden, hade aldrig ens de ordentligaste haft några invändningar att göra, om också en eller annan eller flera låtit muntrationen sluta med ett kapitalt rus. De inskredo en- dast då det artade sig till slagsmål, hvilket icke häller hände så alldeles sällan, då gos- sarne börjat bli varma och erforo ett behofatt krydda det enformiga nöjet en smula.

Katie hade varit så djupt intresserad af sin nya, talrika familj och sitt välfylda stall, att hon icke låtit öfvertala sig att gå till sängs förrän långt efter den vanliga tiden. Till sist hade hon dock somnat, omgifven af alla sina dockor och så många af hästarna, som kunde få rum på bädden, utan att till en början låta störa sig af den redan rätt högljudda tonen vid bordet.

Men innan hon sofvit längre än en half- timme, stämde Kalle Lehtinen upp en visa, med sådant skrålande eftertryck att hon vak- nade upp med ett skrik.

David var i ett nu vid sängen och sångaren, som redan hunnit ett godt stycke väg mot sitt vanliga muntrationsslut, tystnade självmant. Men då gråtandet det oaktadt fortfor föll han på en annan tanke.

— Man måste gifva litet också åt barn- stackaren, mumlade han och gick med osäkra steg bort till sängen med sin bleckmugg.— Här är litet att värma hjärtat med, lallade han — drick, du lilla kryp, så blir du glad.

— Låt bli! protesterade David och sköt undan hans hand. — Det får du inte göra.

— Hvad är det du börjar kommendera? väsnades Lehtinen. — Bättre karl skali det vara, som säger hvad jag får göra.

— Bättre eller sämre, men det här gör du inte.

— Och då Lehtinen lika fullt sökte tränga sig fram skuffade han honom tämligen omildt åt sidan.

— Jaså, du börjar skuffas, sade denne ilsket. — Men här är en karl, som kan ge tillbaka om du vill slåss!

Därmed fattade han tag i David, men denne, som knappast smakat på whiskyn, fann det allt utom svårt att skaka honom ifrån sig. Och det gjorde han så eftertryckligt att Leh- tinen tog öfverbalans och föll öfver bordet.

Men en af de andra, som också redan hun- nit bli betydligt varm, högg i sin tur David i kragen. Han var en helt annan motstån- dare än Lehtinen, så att David hade händerna fulla med att försvara sig. Därunder hann Lehtinen resa sig och kom med en annan, fylld mugg fram till Katie, som var för mycket förundrad och skrämd på en gång att ens mera skrika.— Nu ska du få dig en tår, mumlade Lehtinen otydligt, glömsk af allt utom sin första, druckna tanke.

Men innan han kunde utföra den var Koivu- mäki med ett par långa steg framme vid sän- gen och kastade honom åt sidan som en tom säck, så hårdt att han hvarken förmådde resa eller röra sig på ett par minuter.

Det satte eld i det öfriga sällskapet, hvaraf flera syntes böjda att taga Lehtinens parti mot David, som rifvit sig lös från sin vederdelo- man och liu sökte lugna den lilla.

Koivumäki höll de andra tillbaka.

— Kom inte hit, varnade han. — Det hän- der något underligt om ni försöker.

Abel Korhonen trädde också emellan.

— Skämmas skulle ni allesamman, sade han — ser ni inte att flickstackaren är skrämd halft från vettet? Och Lehtinen borde ha stryk tills han blir nykter igen. Att försöka gifva whisky åt ett litet barn och sedan ställa till slagsmål!

— Inte passar det ju riktigt att slåss, så att barnet ser, medgaf en af dem, som nyss varit ifrigast. — Det tänkte ingen på. Och inte är Lehtinen någon elak karl häller — inte ville han göra något illa.

— Det bryr sig ingen om hvad han ville eller inte ville. Om ej Koivumäki hunnitemellan, så hade barnet kunnat vara dödt nu — en hel mugg whisky!

— Oi, oi, oi! jämrade sig Lehtinen, som af den hårdhändta medfarten och förmannens all- varsamma vrede med ens bragts öfver det vild- sinta stadiet, in i en gråtmild stämning. — Nu tro de att jag tänkte döda henne — barnet, som jag inte ville röra hårdt med ett enda fin- ger. Inte är jag ju ändå barnmördare, fast jag må vara litet full.

Och han storgrät af samvetskval och whisky i förening.

— Ah, gå och lägg dig och sluta med den där olåten, uppmanade Korhonen. — Du har druckit tillräckligt för en kväll — och det ha vi nog för resten alla.

I den punkten spordes åtminstone ingen högljudd meningsolikhet, utan följde småningom alla Lehtinens lydiga exempel, så att hela läg- ret snart var försänkt i sömn.

Följande morgon, då de andra gingo ut till hygget, stannade Lehtinen hemma. Han kände sig så betryckt i anledning af sitt beteende föregående afton att han icke ville lämna den nye kocken och hans skyddsling, utan skyllde på att han var sjuk.

Men då det längre fram på dagen blef klart solskensväder, så att skogen gnistrade och sken, frågade han om David ville låta honom dragaKatie på kälken ut till den trakt, där de andra arbetade.

— Det blåser inte det minsta ocb de skulle säkert alla tycka det roligt att se henne där, sade han. Men sade icke, tänkte det kanske icke ens klart, att det på sätt och vis skulle återupprätta honom i egna och andras ögon, om de sågo den lilla anförtrodd i hans vård.

Och David, som hvarken var långsint eller betviflade att Lehtinen skulle taga bästa möj- liga vård om Katie, hade ingenting att in- vända.

Därefter upphörde emellertid, såsom efter tyst öfverenskommelse, de storartade månads- gillena. Endast första gången då Koivumäki återvände från bygden utan den vanliga whisky- kaggen, hördes något knot. Men det kväfdes i lindan af Abel Korhonen.

— De som vilja supa sig fulla kunna själfva skaffa sig whisky och dricka den i skogen, förklarade han kort om

godt. — Där går det an att skråla och slåss så mycket ni vill. Men här skall lefvas så att vi inte skrämma lifvet ur barnstackaren, som vi tagit vård om.

Och därvid blef det.

De hade så godt som alla börjat betrakta Katie såsom sin gemensamma skyddsling, isyn- nerhet sedan den afton då de så när farithvarandra i lufven för hennes skull. Och hon var lika god vän med dem alla, utom att hon alltid, då ett eller annat gick henne emot, tog sin tillflykt till David och annars oftast höll sig till Kalle Lehtinen. Han hade en obegriplig förmåga att roa och underhålla henne och trött- nade aldrig på att uppfinna nya lekar.

Hvad det led på vintern begvnte David Anttila allt eftertryckligare tänka på hvad han väl skulle taga sig till då skogshygget tog slut. Att arbeta på dagspenning dög icke, då man aldrig visste huru länge sådant arbete räckte och han dessutom ej kunde börja släpa Katie med sig kring världen. Och årsdrängar höll ingen i det här landet, hade han hört. Om han hälst kunde bli torpare, men han visste inte om de ens hade torp.

Till sist beslöt han att tala med Korhonen om saken. Han var en klok karl och hade nog reda på allt, som var nödvändigt att veta om Amerika.

— Torpare? upprepade förmannen, då Da- vid framställde sin fråga. — Inte har jag hört om torpare i Amerika. Och bättre vore det ju också att börja på egen jord än på andras. Stockbolagen sälja alltid marken billigt då sko- gen är huggen och duglig åkerjord fins här nog hvar som hälst, bara man orkar få den under bruk. Men kanske vi kunde hjälpa litet,så du kommer i gång. Det är ju svårt för dig ensam, då du har flickan att se efter.

Det mötte inga stora svårigheter att finna lämplig plats för ett nybygge i en trakt, där man hade alt att välja på. Ett par mil öster- om arbetslägret flöt ån, som rann där förbi, ihop med en större flod, omedelbart nedanför en fors. På ena sidan om ån växte endast löfskog på mark, som var i det närmaste sten- fri, så att den ypperligt lämpade sig till åker. Och något längre nedåt, längs flodstranden, fans lågländt, helt glest trädbevuxen jord, där det måste växa gräs i mängd under sommaren. Det var så godt som färdig äng för en gård.

Ändå mindre svårighet mötte det att få köpa jorden, som ännu låg så långt från all odling, att den var nära nog värdelös. Saken uppgjordes i en handvändning första likviddag, då bolagets kassör gjorde sin rund kring skogs- lägren. Han hämtade nästa gång alla nödiga handlingar med sig, så att David Anttila re- dan inom en månad fann sig såsom egare till en betydligt större sträcka jord än han alls till en början kunde tänka på att bebruka.

Det var Abel Korhonen, som yrkat att han skulle taga för sig med besked, medan det ännu var tid.

— Det är en så god plats, att dit nog komma andra innan många år gått förbi.Kanske där till och med ännu en dag blir en hel by med kvarnar och annat vid forsen. Och du är så ung att du nog har tid att vänta.

Davids besparingar räckte väl till, oaktadt possessionens vidlyftighet, både för den första afbetalningen, som endast steg till tjugufem cents per acre, och till ett par hästar, som visst voro tämligen utkörda efter vintersläp- ningen, men dock goda nog för hans behof. Han hade varit kock i något öfver fvra må- nader för en och en half dollar om dagen och hade icke rört sin lön för annat än tobak, så att han till och med hade tillräckligt öfver föl- en ko och annat nödvändigt.

Men därmed skulle han i alla fall icke hunnit mycket långt, om icke hela arbetslaget kommit honom till hjälp. Medan de väntade på islossningen arbetade de under goda tio da- gar på nybygget. Och det var tillräcklig tid för dem att uppföra en stuga med farstu och kammare bakom samt att dessutom fälla sko- gen på den blifvande åkern.

— Tak öfver hufvudet måste ju barnstac- karen ha, utlät sig Abel Korhonen, då det först blef tal därom — och ensam kan Anttila inte både bygga och uträtta allt annat han har att göra.Därför byggde de, allt af stock, till och med farstun. På virke var ingen brist och då stockarna bilades på insidan blef det ju nästan lika snyggt soni af hyllade bräder, och mycket bastantare.

Själf hade David, sedan nybygget en gång var beslutet, användt hvar timme han hade ledig från köksgöromålen

på förfärdigande af allehanda husgeråd. Och därvid hade de andra likaledes hjälpt honom i betydande mån, både under aftontimmarna och då dåligt väder höll dem inomhus. Det var därför med en långt ifrån dålig utrustning han och Katie drogo in i den nya stugan, då skogslägret till sist bröt upp.

Till och med den proviant, som fans kvar, lämnade arbetskamraterna åt honom, så att han var väl försedd för ett par månader framåt. Och icke en enda försummade att vid afskedet med hemlighetsfullt tafatt min sticka någonting innanför Katies lilla kofta. Ingen ville bjuda pengar direkt åt David, »men barnet är ju likasom vårt också», tolkade Koivumäki de- ras tankar, »och för henne behöfs allt möjligt, som måste köpas».

*

Nybyggar-lif.

Så blef David Anttila ensam af hela laget kvar i vildmarken såsom nybyggare, och lätta blefvo hans dagar icke.

De andra hade visst hjälpt honom ett bra stycke framåt, men arbete fans där likväl ännn, mera än en man kunde utföra. Egentlig hvila kunde han aldrig unna sig, utan betraktade såsom hvila de stunder han sysslade inomhus och såg till Katies behof.

Men det var icke många timmar han hvi- lade sig ens på det sättet. Vanligen lekte hon dagen i ända i hans närhet ute vid ar- betet, sof på lians hopvikta rock vid foten af någon trästubbe och följde honom däremellan på hvart steg, som en liten hund. »Uncle Dave», såsom hon kallade honom äfven sedan hon glömt de få andra engelska ord hon kunnat, var allting för henne.

Den första åkern blef, tack vare hjälpen vid trädfällningen, i ordning i god tid på våren.Stor var den väl icke och stubbarna måste han visst lemna kvar där de vuxit, men den jungfruliga jorden var i gengäld så kraftig att brådden snart täckte jorden som en tät, grön matta. Utsädet hade Koivumäki hemtat då han gjorde den sista provianteringsfärden ned till bygden.

Med ängsmarken hade han mindre möda, då den befans så rikligt gräsbärande, att de fåtaliga träden till en början opåtaldt kunde lämnas. Han fällde endast så många han be- höfde för att inhägna den del han ämnade afbärga. Eesten blef bete och det skulle varit rikligt för flera gånger så många kreatur han egde.

Större delen af sommaren arbetade han på rödjande af mera åker, så att han hade en rätt aktningsvärd areal för höstsådd, redan innan han skördade vårhvetet och hafren. Men så snart han stackat dem och gjort undan sin sådd, begynte han uppföra ett uthus, afsedt att här- bärgera kon och hästarna under vintern.

Han var särdeles belåten med den början han gjort. Skörden hade utfallit bättre än han alls vågat hoppas, kräken trifdes alldeles förträffligt och den nya sådden, som fått regn i rättan tid, sköt hastigt upp till en kraftig, mörkgrön brådd.

— Det vore en riktigt vacker åker, öm jag bara orkat få bort stubbarna, berättade hanåt Katie som alltid med största uppmärksamhet lyssnade till hans meddelanden om nybyggets affärer och såg så vis ut som om hon fullt förstått hvarom det var fråga.

David fann det nämligen långt ifrån alltid lätt att finna samtalsämnen, som roade Katie, och hade därför småningom gjort det till en vana att underhålla henne med alla sina tankar och planer rörande nybygget. Och då hon alltid såg intresserad ut, men aldrig tillät sig några invändningar, var arrangementet ömse- sidigt i allo tillfredsställande.

En afton fram på hösten, då Katie i an- ledning af det ruskiga vädret gått ovanligt tidigt till sängs, arbetade David ännu i skym- ningen på sitt nya uthus, hvilket icke på långt när gick så hastigt framåt som han önskat. Medan han som bäst höll på att klyfva en rund stock för takvirke, såg han en karl komma upp längs randen af bråddåkern. Han höll upp med - arbetet, men betraktade den främ- mande utan att röra sig från stället. Först då denne hunnit helt nära, såg David att det var Kalle Lehtinen.

— Hälsningar från Michigan, sade Kalle, då han kommit ända fram.

— Hvad hörs väl därifrån? hälsade David tillbaka. Och så skakade de hand så lamt som om båda varit vingskjutna.— Nå, inte stort någonting. Dåliga tider är det där också, så att man knappt kan för- tjäna födan.

— Jaså, det är dåligt också där? frågade David, som om Michigans affärer varit af största vigt för honom, ehuru han aldrig varit där och föga ens visste hvar det låg.

— Och huru lefver man här? började Kalle Lehtinen, efter en längre paus, hvarunder båda säfligt och metodiskt stoppat och tändt sina pipor.

— Sakta går det ju, men inte har man just häller något att klaga öfver.

— Inte ställa grannarna åtminstone till något hråk här, skämtade Lehtinen. — Och en jäkla vacker brådd har du. Här blir duk- tigt med säd nästa år.

— Nog växte ju vårsäden bra, medgaf David — men inte vet man ännu huru det blir nästa sommar.

— Och huru mår flickan ? frågade Lehtinen, som ansåg sig ha ådagalagt tillräckligt intresse för viktigare angelägenheter och därför nu kunna inlåta sig på det ämne, hvarmed han nog hälst skulle börjat, oin det varit tillständigt.

— Bra mår hon och växer duktigt. Nu sofver hon redan.

Så rökte de igen en stund under tystnad, tills Da\id i sin tur frågade huru hans gäst råkat ditåt trakten.— Nå jag tänkte att här blir förtjänst när vintern kommer. Och till dess kan jag väl få arbete på någon farm, hälst för födan. Det fins ju gårdar söderut härifrån. Men först ville jag se huru här lefdes.

— Arbete skulle ju också här finnas till- räckligt, besvarade David den indirekta frågan, medan de i sakta mak gingo åt stugan till — men råd att betala lön fins inte.

— Nå det kunde vi väl komma öfverens om. Det betalas inte stort för jordbruksarbete någonstans de här tiderna. Och sparadt blef det inte just häller i Hancock, så att man kunde resa omkring och söka större förtjänst.

Det var så tämligen tydligt att Lelitinen såsom vanligt slarfvat bort hela sin sommar- förtjänst och nu endast tänkte på huru han skulle kunna lefva tills skogshugget började. Och David behöfde nog all hjälp han kunde få, men det bjöd emot att begagna sig af den gamla kamratens läge för att få hjälpen gratis.

— Kanske kunna vi ställa om lön på något sätt, afgjorde han därför saken. — Om inte förr, så när jag kan sälja litet säd.

— Det är det inte värdt att tala om, åter- tog Lehtinen. — Yägarna äro fulla af folk den här hösten, som vore glada nog om de kunde förtjena sin föda. Här i ödemarken vet man inte huru dåliga tiderna äro.Nästa morgon stod han vid Katies säng, då hon vaknade. Hon såg undrande på honom några ögonblick.

— Kalle! sade hon därpå sakta. — Kalle har kommit. Snälla Kalle!

— Det välsignade barnet känner ju igen mig! utbrast Lehtinen, betydligt mera förtjust än han ansåg tillständigt att visa. — Inte har Kalle ju kunnat hämta mycket med åt dig, men litet soask har han i alla fall.

Han bar henne hela morgonen omkring på axeln, medan han tog i ögnasikte hvad David uträttat under sommaren.

— Nog blir det här ännu en styf gård, försäkrade han, medan de åto sin frukost. Med sådan ängsmark här är kan du ju hålla en hel hjord om du vill. Till och med de utkörda hästkräken du köpte äro helt ståtliga nu.

— Dem skulle väl ingen känna igen, med- gaf David belåtet.

— De äro säkert värda fyra gånger mera än du betalade. Med dem kan du förtjäna vackra pengar i vinter. Det lönar sig bättre att släpa stock än att hugga.

— Kan nog hända. Men inte kan jag ju lämna barnet här ensamt och inte taga henne med häller, så de pengarna få nog bli oför- tjänade.— Det vet man inte. Om du vill låta mig köra, så dela vi förtjensten. En vecka med ena hästen och nästa vecka med den andra, så hålla de ut. Också det blir pengar, då man inte behöfver köpa foder.

— Det är ingen dålig fundering. Tid har ju hästarna nog under vintern.

— Och på våren kan du taga fast tio af dem att föda under sommaren, fortsatte Lehti- nen. — Stockkörarne betala nog hällre en tjugu, tjugufem dollars stycket än de sälja för nästan ingenting.

David myste af förnöjelse. Det var icke hans vana att tänka längre än på det arbete han närmast hade att utföra, men då någon annan gjorde ett förslag, fattade han så snabbt som trots någon om det var fördelaktigt eller motsatsen. Och just det hade utgjort hans största bekymmer att utsikterna till kontant förtjänst voro så ytterst små.

Kalle Lehtinen arbetade som om nybygget varit hans eget och hvad det led begvnte det nog synas att arbetsstyrkan fördubblats. Innan vintern kom, var det kombinerade stallet och fähuset fullt färdigt och därtill åtskilligt annat undangjordt, hvilket David aldrig ens kunnat tänka på att begynna om han varit ensam.

Abel Korhonen var den näste, som kom på besök. Han hade uppgjort ett stort hygges-kontrakt ocli hade stämt möte på nybygget med så många af det gamla arbetslaget han hade reda på och med en hel hop nytt folk därjämte.

Det blef helt lifligt på »Anttila» medan manskapet samlades och väntade på att års- tiden skulle stadga sig. De flesta af dem voro nöjda nog att kunna förtjäna sitt uppehälle under de tvunget sysslolösa vinterdagarna, så att David fick en massa arbete utfördt. Han och Lehtinen hade huggit ned skogen för en rätt stor, ny åker, så att där fans virke till- räckligt. En badstuga växte upp inom några dagar och därnäst en ria samt en lada, dit männen flyttade hans höstack för att få be- kvämare nattläger. Nybygget började till sin egares stora belåtenhet arta sig till en riktigt prydlig gård.

Nästan ännu belåtnare var Katie, som igen hade sällskap och omväxling dagen lång. Och blef bortskämd i nästan lika mån af alla.

— Hon kommer att få ledsamt, då här blir tomt igen, anmärkte David aftonen före uppbrottet till storskogen.

— Nå, någon gång kommer man väl hitåt också under vintern, förmodade Korhonen — om ej annat så för att gå i badstun. Det har inte beståtts förut i de här trakterna.

Han gillade i allo Lehtinens förslag be- träffande stocksläpning.— På det sättet kan det bli riktig karl också af dig, sade han, mera öppenhjärtligt. än smickrande — isynnerhet om du låter Anttila taga hand om pengarna för er båda. Bäst vore det till och med om du sedan blef här öfver sommaren, fast du inte förtjänar mera än maten. De tre år jag känt dig har du förstört hvar dollar, så du ingenting har i behåll, fast du är nog så duktig i arbetet.

— Nå, man får se då vintern är slut. Nog kunde det ju gå också på det sättet, med- gaf Lehtinen.

Den närmaste tiden därefter sysslade han mest med att underhålla Katie, som tycktes känna sig helt borttappad, då där med ens blef så tyst och tomt. Men redan inom ett par veckor blef där stadigt vinterföre, så att han kunde börja köra.

Därefter kom han blott till söndagarna till nybygget och hemtade ordentligt hvar likvid- dag i det närmaste hela förtjänsten till David, som aldrig kunde förvåna sig tillräckligt öfver huru mycket pengar det blef. Eedan före jul kände han sig så förmögen att han skickade Lehtinen ned till bygden efter en andra ko, ett par grisar och ett och hvarje smått till hälgen.

Hans ombud förstörde visst en hel del af sina egna pengar på den färden, på snask ochleksaker och annat för Katies julafton, men därför kunde David icke förmå sig att klandra honom.

— Det skulle jag nog aldrig kommit att tänka på, sade han blott, högst förvånad öfver att det icke fallit honom själf in och på samma gång mycket belåten med Lehtinens uppköp. Men hälften af dem ville han betala och

yrkade så bestämdt därpå att han till sist fick sin vilja fram.

Vintern gick småningom, under väget ar- bete och större nykterhet än Kalle Lehtinen kunde påminna sig sedan åtskilliga år till- baka. Han var icke mera än två gånger under hela vintern med om något viftande och inte ens då blef det riktigt allvarsamt. Men därför voro också hans vinterbesparingar så stora, att han knappast själf kunde tro det, då David och han, sedan släpningen tagit slut på året, gjorde upp sluträkning.

— Det här lemnar jag hos dig, allt hvad jag inte behöfver för resan, sade han då affä- rerna voro klara. — Den här sommaren ämnar jag mig ända till Kalifornien. Jag har nog tänkt på hvad Korhonen sade och sant är det visst, men jag kan inte hållas så länge på ett ställe. Inte duger jag att börja med riktigt jordbruk så länge det ännu fins så mycket att se och försöka här i landet.— Här skulle ju nog finnas fullt upp med arbete för två ocb i år kunde jag också betala vanlig lön, då det kommit in så mycket pengar, frästade David.

— Bra vore det visst, medgaf Lehtinen tveksamt — och mera skulle jag väl ha i behåll. — — Nå, det går ju an att försöka några veckor. Men ohi jag också sedan reser, så kommer jag säkert tillbaka i höst. Vi kunde väl också nästa vinter ha samma slags bolag?

— Riktigt gärna för mig. Men kanske du ändå stannar?

Lehtinen svarade ingenting, utan arbetade de följande tre veckorna som om det gällt lifvet. Det såg nästan ut som om han sökt med våld kväfva begäret att ströfva. Men det hjälpte ej. Den tredje lördagsaftonen, sedan de tagit sitt bad, förklarade han sig icke kunna stanna längre.

— Det riktigt drager mig bort, sade han — och då tjänar det inte till någonting att hålla emot. Men till hösten kommer jag säkert tillbaka. Det här käns ändå som hemma.

David insåg godt att alla vidare invänd- ningar voro onödiga och uppräknade därför helt enkelt dagslönen för vårarbetet. Den steg till så mycket att Lehtinen alls icke brydde sig om att röra vinterbesparingarna.— Behåll du dem, sade han. — Och om det blir nöd på färde, så använd dem bara. Jag skulle i alla fall själf göra af med dem.

Hela söndagen lekte han med Katie, men så snart hon gått till sängs började han göra sig i ordning. Och nästa morgon före solupp- gången begaf han sig på väg.

David och Katie voro helt allena på nytt, men David hade alls ingen tid att hänge sig åt tankar på ensamheten af sitt lif i ödemar- ken. Därtill fans där alldeles för mvcket

v

arbete, som måste uträttas. Och Katie var ännu icke gammal nog att många dagar känna sig tröstlös. Allt gick inom kort igen sin gilla gång på Anttila, David arbetande som en träl från soluppgången till sena kvällen och Katie såsom förut följande honom i fjäten dagen lång.

Först långt fram på hösten kom Lehtinen tillbaka, sedan David redan beslutat att taga Katie med sig och vandra ned till bygden för att söka hjälp för höstsysslorna, dem han fann det omöjligt att mera rå med ensam.

Sommaren hade alls icke slagit sig till pengar för Kalle Lehtinen, som funnit den fj ärmaste västern öfverlupen både af arbets- sökande och af allehanda drifvare, som brydde sig mycket litet om att finna det arbete de alla sade sig söka.Kineser lia det bäst där, påstod han. — De ha inte' några söndagar och supa aldrig, så att folk hälst använder dem. Hvita män- niskor få svälta, ifall de inte varit där länge och kunnat skaffa sig stadigt arbete.

Hans yttre visade noggrannt att han haft det svårt och »hem», såsom han sade, kom han utan en dollar i fickan. Han hade icke ens kunnat köpa sig en järnvägsbiljett, utan hade gått till fots en större del af vägen.

— En och annan gång kunde man ju visst stjäla sig in på frakttågen och åka en half dag eller så, berättade han. — Men nog fick man gå däremellan så fotterna värkte. Här är det i alla fall bra mycket bättre!

Men de bittra erfarenheterna hade likväl ingalunda kurerat honom.

Under vintern släpade han såsom året förut stock för gemensam räkning och förtjänade vackra pengar, hvilka åter

anförtroddes i Da- vids vård. Och ända till inemot midsommar arbetade han sedan för denne, men då kunde han icke längre hållas stilla, utan begaf sig på väg uppåt Kanada.

— De berättade under vintern att där hit- tats duktigt med guld i Columbia, upplyste han — och nu vill jag försöka min lycka med den affären. Kanske har man tur ochblir rik karl på en gång, så att man kan fara hem och köpa en riktig herrgård.

Så väl gick det honom visst icke. Men då vintern infann sig tidigt där uppe i bärgen kom också Kalle Lehtinen en hel månad tidi- gare än året förut tillbaka till Minnesota, så att David alls icke hade några svårigheter med höstarbetena. Och följande vår slogo sig två andra landsmän ned i närheten, med be- sparingar från arbetet i skogarna.

De hade sett huru raskt Davids farm gått framåt och hade därför beslutat att också bli nybyggare. Det lönade sig helt säkert bättre än att fara hem och köpa något litet hemman, som aldrig kunde gifva mera än just jämnt hvad man behöfde för att lefva. Anttila hade ju inte haft stort någonting att börja med och ännu därtill ett barn att sörja för, men ändå hade han redan en riktigt vacker gård.

Och David, som icke kunde önska något bättre än att folk kom till trakten, hjälpte dem på alla sätt han kunde.

Innan han varit där fem år hade ett halft dussin andra gårdar uppstått i grannskapet. Ingen af dem kunde dock jämföras med hans egen, hvilken alls icke mera såg ut såsom ett nybygge. Numera hade han en man i arbete hela året och dessutom arbetade Kalle Lehtinen såsom förut vår och höst på Anttila.Ännu hade denne visst icke helt och hållet upphört med sina sommarströftåg, men utflyk- terna blefvo allt kortare. Han hade småningom drifvit omkring i de flesta af unionens stater, utan att få tag på något han ansett värdt att hänga sig fast vid, och begynte därför bli alt- mera stadigvarande i Minnesota.

Den femte sommaren kommo några ameri- kanare ut till det började settlementet. De sågo sig omkring i trakten, undersökte floden och slutade med att köpa forsen och jorden på båda sidor därom. På vintern kommo de sedan tillbaka med en hop arbetare och begynte bygga ett träsliperi, för hvilket de tillhandlat sig stora sträckor af den skogsmark, därifrån det grofva timret förut blifvit afvärkadt.

Då blef där på en gång lif och rörelse i näjden. En mängd både nybyggare och annat folk slogo sig ned där, arbetare samlades för fabriken och hus af allehanda slag växte upp med otrolig fart längs de gator, som utstakats närmast fabrikstomten.

Kalle Lehtinen var ingalunda den siste, som insåg hvilka fördelar där stodo att vinna af den nya rörelsen. Han beslöt öppna han- del och då hans besparingar uppgingo till en respektabel summa dröjde det icke länge innan han hade slagit upp en välförsedd butik på Anttilas mark tätt invid fabriksområdet.Redan följande vår öppnades en skola, och då fabriken under sommaren kom i gång, blef där genast regelbunden samfärdsel med den öfriga världen medels en flatbottnad flodång- båt. Och jorden steg i värde, så att David Anttila kunnat få en liten förmögenhet för sin gård, om han velat lyssna till förslagen att sälja den.

Men därom ville han alls icke höra talas.

— Nog duger det ju att lefva här lika- som förut, afböjde han sådana anbud, — bättre än förut, nu då man kan sälja allt hvad man inte själf behöfver. Kanske när Katie blir stor — om hon inte vill stanna här.

Hon var fortfarande medelpunkten för alla hans taukar och planer. För hennes skull var det han gifvit gratis mark åt skolan och därtill ett större årligt bidrag än någon annan, så att de genast kunde anställa en så god lärarinna det var möjligt att få. För så vidt det berodde på honom skulle Katie hafva allt af det bästa.

För henne var »Uncle-Dave» också ännu världens medelpunkt, trots alla de nya vänner och bekanta hon fann bland de ständigt tal- rikare nykomlingarna. Och de visade henne dock större vänlighet och uppmärksamhet än någon annans barn. David var ju onekligt den förmögnaste mannen på orten och till hansbenägenhet fans ingen genare väg än undfal- lenhet mot hans fosterdotter.

Det gjorde henne emellertid till och med mera självrådig än hon skulle blifvit genom Davids uppfostran, hvilken noga taget in- skränkte sig till att låta henne göra som hon ville i de flesta afseenden. Endast i sällsynta undantagsfall hände det att hon icke kunde genomdrifva sin vilja. Och endast på hennes medfödda goda egenskaper berodde det att hon icke blef outhärdligt bortskämd. Men det vande henne i alla fall att tänka ytterst litet på andras önskningar i bredd med sina egna.

Därför tänkte hon icke häller alls på Uncle Dave's känslor då hon en dag bad att han skulle skicka henne till en skola i någon stor stad.

Hon hade under årens lopp hört altmera af sina nva vänner om lifvet och rörelsen i

V

de stora städerna tills det hägrade för henne som den största möjliga sällhet att få komma dit och själf se det. Nu var hon tolf år gam- mal och ville till en skola, där hon kunde lära allt, som behöfdes för att bli en riktig dam.

Det hade aldrig fallit David in att hon kunde behöfva mera lärdom än deras egen lärarinna kunde meddela henne. Och ändå mindre hade han tänkt på att hon icke därute i settlementet kunde bli en så fin dam som trots någon. Men sedan han lagt råd med sin hjälpreda i kvistiga fall, den världs- erfarne Kalle Lehtinen, beslöt han att låta henne resa, särdeles då också lärarinnan an- såg det bäst för flickan.

Men själf förde han henne icke till Boston, dit det blifvit beslutet att hon skulle skickas.

— Inte duger jag till någonting på en sådan resa, förklarade han. — Jag vet ingen- ting om sådana saker och kan ju knappast tala med annat folk än våra egna. — Kunde inte vår lärarinna föra henne till skolan?

Denna hade alls ingenting emot en lusttur österut under ferien, utan åtog sig genast upp- draget. Så snart skolan stängt sina dörrar reste de, lärarinnan försedd med öppen full- makt att utrusta Katie på det bästa samt med rundliga medel för allt de möjligen kunde behöfva.

Katie var visst något betryckt de par sista dagarna och grät en smula, då det kom till afskedet, men var dock för mycket upptagen af tankarna på allt det hon skulle få se för att taga det synnerligt svårt.

David grät väl icke, det låg inte i hans natur. Men han erfor en underlig förnimmelse af något tjockt i strupen, något han icke kunde svälja ned, så att hans röst ljöd hes då han,när flodångbåten försvann ur sikte, vände sig till Lehtinen.

— Där far hon nu, sade han sakta. — Huru må världen se ut då hon kommer tillbaka? — om hon alls kommer.

— Nog kommer hon, tröstade Kalle Lehtinen — men ledsamt blir det efter henne.

*

David Anttilas öde.

Det blef nog ledsammare efter Katie än till ocli med David föreställt sig. Men han visade det endast genom att bli om möjligt ännu få- ordigare än förut. Själf arbetade han lika strängt som alltid, från morgon till kväll, ehuru han mycket väl kunnat låta andra ut- föra det tyngsta arbetet, då hans gård var i det mest blomstrande skick och gaf långt mera än han behöfde för sitt ytterst enkla lif. Icke ens sedan Katies vistande i Boston begynt draga rätt dryga pengar, gick allt åt, som kom in.

Hennes bref voro det enda nöje han nu- mera hade, men det var så stort att han gärna skulle arbetat dubbelt hårdare om det varit nödvändigt för att bestrida utgifterna för henne. Och dock kunde han icke ens njuta det nöjet oblandadt. Hans engelska var ännu så klen, att han måste taga Lehtinen till hjälp för att riktigt få reda på hvad hon skref.Det bekände han emellertid icke ens för denne, utan försökte alltid först själf stafva igenom brefven. Först på aftonen den dag de kommit brukade han gå öfver till Lehtinen, för att också låta honom läsa dem.

— Kanske du läser det högt, sade han oföränderligt. — Jag har nog läst det, men hör det gärna en gång till.

Och Kalle Lehtinen, som utmärkt väl visste hvar skon klämde, öfversatte utan vidare så godt han kunde brefven till finska.

— Det är likasom trefligare att höra det på eget språk, anmärkte han endast, likaledes alltid utan minsta förändring af formeln. Och utan att någondera tänkte på att ens draga på munnen.

Settlementet utvecklade sig så hastigt som det endast är möjligt i Amerika, sedan ännu en stor fabrik kommit i gång på motsatta sidan af forsen. Ett par af de tidigaste ny- byggarne hade redan sålt sina lägenheter till högt pris åt spekulanter, som delat dem till byggnadstomter och förtjänat vackra pengar på spekulationen. En värklig stad höll på att växa upp längs floden och jordvärdet invid denna steg oupphörligt.

Den ende, som var helt och hållet omed- görlig beträffande försäljning af jord var David Anttila. Åt Lehtinen hade han upplåtit enrymlig tomt närmast fabriksmarken ock åt skolan hade han skänkt en annan, ändå rym- ligare, men det var allt.

— Kanske den tid ännu kommer då man måste sälja, förmenade han. — Till dess far jorden inte illa i min vård.

Hvad han egentligen menade med »den tid då man måste sälja», visste ingen. Kanske visste han det icke ens själf riktigt noga. Huru som hälst hade han aldrig ett ord att anmärka om de småningom stigande belopp han sände till Boston. Hans inkomster ökades ju också ständigt och likaså, oaktadt utgifterna, hans besparingar i den nya stadens bank.

Den enda, utom Kalle Lehtinen, han alls brydde sig om att umgås med, var skollära- rinnan, som själf då och då brefväxlade med Katie och alltid var högst intresserad af ny- heterna från Boston. Tack vare henne lärde han sig också småningom så mycket mera engelska, att han på egen hand något så när kunde taga reda på innehållet af brefven från Katie, som skref både regelbundet och ofta till »Uncle Dave.»

Men därför öfvergaf han ingalunda vanan att låta Lehtinen läsa och öfversätta brefven. Tvärtom blef det snart nog vanligt att de båda, efter att ha läst dem, begåfvo sig till lärarin- nan för att låta också henne få del af dem.Och därefter stannade de som oftast hela af- tonen hos henne.

I början kände sig David visst något styf och generad i hennes sällskap. Hon var omiss- känneligt »herrskap», ehuru hon arbetade för sitt bröd likasom enhvar annan i settlementet. Och trots åren i Amerika hade han ännu icke lyckats öfvervinna en viss obehaglig känsla af underlägsenhet i sådant sällskap. Men då han såg huru fullkomligt obesväradt Lehtinen uppträdde, oaktadt den respekt också han syn- barligen hyste för henne, begynte David lika- ledes småningom tina upp.

Hon åter gjorde alls ingen skillnad mellan dem och herrarne, tjänstemännen vid fabrikerna, af hvilka några då och då likaledes brukade komma på besök. De båda finnarne åtnjöto sig själfva ovetande anseende såsom de dukti- gaste männen i den nya staden, de, som egent- ligen grundat den i ödemarken, till fördel för både sig själfva och andra. Och sådana kar- lar bemöter man med aktning, särskildt då de alls icke tränga sig och sin duktighet på någon.

Småningom började David till och med hysa allehanda egendomliga tankar rörande Kalle Lehtinens lust att i tid och otid draga honom med till skolhuset, där lärarinnan också hade sin bostad.Bara inte karlen hade några andra slags funderingar på det hållet! Men det kunde väl aldrig gå. Hon var ju visst mycket vän- lig och tycktes alltid riktigt glad då de kommo, men nog var hon i alla fall mycket förmer än Kalle.

Alldeles ung var hon väl icke häller mera, men ändå flera år yngre än han. Och så bra såg hon också ut, att hon lätt kunde få sig en man bland ingeniörerna och bokhållarne vid fabrikerna, om hon nu en gång ville gifta sig.

Fast, ingen kunde häller veta hvad kvin- folk riktigt tänkte på. Kalle var i alla fall ingen oäfven karl att se på, utom att han höll på att bli rätt förmögen. Och kunde be- rätta bättre och mera än de flesta om allt han sett och varit, med om. Och det var ingalunda litet.

Ju mera David tänkte öfver utsikterna, desto mindre hopplösa föreföllo de honom. Där- för blef han icke häller på långt när så öfver- raskad som Lehtinen möjligen väntat, då denne en afton infann sig uppsträckt i sina bästa kläder och hälsade vännen, som redan höll på att gå till sängs, med meddelandet att han varit på friarefärd.

— Och bra gick det, gissar jag, sade Da- vid, som omöjligt kunde misstaga sig på denskinande belåtenhet, som lyste ur Kalles fy- sionomi.

— Bra gick det, bekräftade denne. — Kast jag ännu inte kan förstå att hon ville. En sådan drifvare som jag varit i mina dagar — och supit har jag ännu till. Men hon sade att hon kunde söka länge och ändå råka värre, så vi behöfde inte bry oss om hvad jag varit förut.

— Det visar att boklärdomen inte gjort af med förståndet, filosoferade David. — Är det redan bestämdt när det blir bröllopp?

— Nå, inte riktigt ännu, bekände Lehtinen en smula förläget. — Då man ju inte behöfver lysning här i landet ville jag att vi skulle gå till prästen i morgon, men hon skrattade och sade att det väl ändå inte var sådan brådska.

David nära på skrattade själf, ehuru det ingalunda hörde till hans vanor.

— Hvarför tog du inte prästen med då du gick på frieri så skulle det gått fortare? — Du är tokig, karl! Men så lär det ju vara när kärleken kommer.

— Hon säger att hit först måste komma en annan lärarinna, som kan taga skolan, meddelade Lehtinen missmodigt. — Och ingen kan ju veta huru länge det räcker.— Jag sade ju att hon är en riktigt för- nuftig människa. Och det kan nog behöfvas, då du mist ditt vett. Men bra har det ju gått och lycka är det för dig.

Jo, bra har det gått, medgaf Kalle, med belåtenheten på nytt skinande ur hvarje drag, oaktadt missräkningen med bröllopet.

Det dröjde emellertid icke längre än några veckor innan den nya lärarinnan kom och omedelbart därefter blef den gamla »Misstress Charles Lehtinen», såsom prästen kallade henne i lyckönsknings talet genast efter vigseln. Denna försiggick på Anttila, hvars egare klädt hela stugan med grönt, så att den liknade en stor löfsal, och hade ställt till ett dundrande bröl- loppskalas, utan minsta hänsyn till kostnaden. Så godt som hvarenda själ i settlementet var inbjuden och ingen enda af de bjudna hade uteblifvit.

Endast Katie saknades och det blott emedan David, då ingen kunde skickas efter henne, bestämdt motsatte sig att hon skulle göra resan ensam.

— Jag far snart själf och hälsar på henne, förklarade han — och talar om allt, som händt här hemma.

Den gamla vännens förlofning och gifter- mål hade rent af gjort David själf yngre. Språk- sammare blef han väl knappast, men han sågbelåtnare ut än någonsin sedan Katie reste och drog sig på långt när icke mera så myc- ket undan andra människor som han förut gjort. Det bästa beviset för den inre förän- dringen var dock hans afsikt att göra en resa till Boston.

Den utförde han på eget bevåg redan ett par veckor efter Lehtinens bröllopp, och då han återvände var han också till det yttre en helt annan människa. Håret var klippt på stadsfason och skägget bortrakadt. Hatten var helt modern och de nya stadskläderna sågo ytterst fina ut. Men mera än tre dagar hade han icke tillbragt i Boston och ytterst svårt funno han och fru Lehtinen det att förmå honom till meddelsamhet om vare sig Katie eller annat.

— Nog mådde hon ju bra, svarade han på deras otaliga frågor. — Och har blifvit riktigt en fullvuxen människa. Men mot mig var hon alldeles som förr — så glad att se mig, att hon både skrattade och grät när jag kom.

Orsaken, hvarför han icke dröjt där längre berörde han emellertid icke, eller åtminstone icke direkt.

— Hvad skulle jag nu göra där längre? sade han undvikande. — Inte passar jag ju riktigt bland stadsfolk. Och på tre dagar hannjag nog med allt jag hade att säga. — Men ledsamt tycktes hon ändå hafva då jag reste! tilläde han efter ett litet uppehåll, med fun- dersam ton.

— Huru gammal är Dave? frågade M:rs Charles Lehtinen, då hon blifvit ensam med sin man efter Davids besök. — Jag tänkte aldrig förut på honom annat än som på en gammal karl, men så ser han ju alls inte ut numera.

— Inte är han häller gammal. Flera år yngre än jag, fast han är så mycket klokare. Omkring trettifem tror jag.

— Då börjar jag förstå huru det här hän- ger ihop, sade hon menande. Men lät af inga öfvertalningar förmå sig till större tydlighet gentemot sin herre och man, som begrep platt ingenting.

Fyra år hade det ursprungligen varit be- stämdt att Katie skulle stanna i Boston. Nå- got öfver tre af dem hade förflutit, då han gjorde sitt besök där och sedan dess var han icke mera rätt nöjd med saker och ting på Anttila.

Hennes bref kommo visst fortfarande lika regelbundet som förut, men det gjorde inga- lunda saken bättre. Tvärtom bidrogo de i sin mån till alla de tankar, hvarmed han aldrigförut brytt sin hjärna, men som nu ständigt sysselsatte honom.

Det förnämsta intryck han erhållit af sin resa österut var det af rikedomen och ståtlig- heten i de stora städerna. Sådana hus som det, där Katie bodde, hade han aldrig förut sett annat än från utsidan, likasom han öfver-hufvndtaget icke sett annat än de tarfligaste sidorna af lifvet både hemma och i Amerika. Icke ens i den nya staden, som vuxit upp kring hans hemman, lefde någon på annat än allra anspråkslösaste sätt, medan däremot både Katie och hennes vänner i Boston hade det helt annorlunda.

Huru skulle hon alls igen kunna komma till rätta på samma sätt som innan hon reste? Hans stnga och kammaren innanför voro ju ännu alldeles oförändrade, den förra med samma bilade väggar och golf, den senare med de längesedan urblekta tapeter, som klistrades upp det sista året hon var hemma. Nu måste hon ju tycka att det alltsamman var förfär- ligt ynkligt.

Eesultatet af funderingarna blef att han en vacker dag meddelade Lehtinen sitt beslut att bygga ett uytt hus.

— Det gör du rätt i, försäkrade Lehtinen, som längesedaD uppfört en prydlig bostad åt sig invid handelslokalen. — Eåd till det hardu nog och den gamla kojan är ju också redan dålig. — Huru bra jag ännu kommer ihåg då vi alla hjälptes åt att bygga den!

Det skulle bli ett ståtligt hus, beslöt Da- vid, något, som Xatie inte behöfde skämmas för ens om någon af hennes Boston-vänner kom för att hälsa på henne. Han valde själf plats för det, ett bra stycke från farmen, på en liten upphöjning nära åmynningen, därifrån man kunde se långa vägar både uppåt och nedåt. Och sedan han rådfört sig med före- ståndaren för grannfabriken skref denne på hans begäran till S:t Paul efter en amerikansk byggmästare, som visste huru ett fint hus borde se ut.

Byggmästaren kom och åtog sig att inom sex månader ha huset färdigt. Men David kände sig på nytt tveksam om hela företaget, då han hörde huru mycket det skulle kosta.

Så mycket hade han aldrig tänkt på! Nog hade han ju mera än den summan på banken, men —-----------—

— »Nå, strunt! nog kommer det ju in mera om man orkar lefva», var hans slutreflexion. »Om det skall bli fint så måste det väl kosta.»

Sedan blef det hans största nöje att följa med huru den prydliga byggnaden växte upp. Där fans hvarken en stock eller en sten i hela huset, som han ej sett innan den passades in.Och mera än en gång tvingade han bygg-mästaren med oemotståndlig envishet att kas- sera ett eller annat, som han ej ansåg godt nog.

— Hus bygger man inte alla dagar, argu- menterade han. — Det skall stå länge och därför får man inte använda skräp.

Då det slutligen var färdigt och likvide- radt gaf han byggmästaren ännu en rund summa för att köpa möbler och annat nöd- vändigt i S:t Paul. Och då de anlände bad han fru Lehtinen visa huru de skulle ställas upp och allting göras så prydligt som möjligt. Ingenting fick saknas, allt skulle vara i fullt skick, ehuru besparingarna i banken gingo åt så noga, att icke många hundra dollars fun- nos kvar, då alla uppköp voro värkställda.

Men då det väl var i så full ordning det kunde bli, låste han till det nya huset.

— Där skall ingen bo innan Katie kom- mer, bestämde han. — Då fira vi hemkomstöl.

Fru Charles Lehtinen skakade än en gång menande på liufvudet såsom lion gjort många gånger sedan bygget påbörjades. Men för- klarade ingenting för sin man, som icke be- grep det minsta.

Det var icke mera än två månader kvar till den tid, då Katie skulle komma hem, då en gång mera än tre veckor förflöto utan nå- got bref från henne. David begvnte redankänna sig betydligt orolig, men så kom en liten, synbarligen i hast skrifven breflapp med ursäkter för att hon ej skrifvit på så länge. Hon hade haft så otroligt mycket att göra. Men hon skulle skrifva snart igen.

Inom en vecka anlände också ett annat, långt bref, hvari hon gaf uttryck åt allt hon kände för dem där hemma, främst för TTncle Dave, hvilken hon ju hade att tacka för allt, men också för Lehtinen och hans hustru. Hon hade aldrig skrifvit så varmt och innerligt tacksamt, men det oaktadt gjorde bref vet ett underligt otillfredsställande intryck på David.

Och då åter mera än två veckor förgingo utan några underrättelser, begynte han erfara en orolig nedstämdhet, hvilken icke ens tan- ken att hon ju snart skulle vara hemma och därför troligen icke skref, förmådde skingra.

Så kom en dag, då postföreståndarskan småleende räckte honom ett bref från Boston, innan han ens hunnit fråga om där fans nå- got för honom.

Han gick såsom han på senare tider bru- kat öfver till det nya huset och satte sig på verandatrappstegen att läsa brefvet, som ju borde meddela hvilken dag hon ämnade komma.

»Häraste Uncle Dave»,

»Här detta bref kommer fram till Anttila är jag inte mera bara dinKatie, ntan också en annans, som är den bästa, käraste, klokaste människa i världen — näst min Uncle Dave. Se- dan en timme är jag gift och det första jag gör är att skrifva till» —---------

Så långt kom han innan han alls fattade hvad han läst. Då såg han undrande upp från brefvet på det nja huset och strök sig öfver pannan, som blifvit svettig fast det ju alls icke var varmt.

»Hon har gift sig», sade han halfhögt och satt sedan alldeles stilla, utan att läsa vidare.

»Hej, hem måste man begifva sig», sade han om en stund, igen högt. Och gick rätt öfver fälten tillbaka till sin gamla stuga.

Han tänkte icke ens på att röka sedan han slagit sig ned på bänken vid spiseln, utan endast satt och såg in i elden, tills Leh- tinen steg in och afbröt hans tankar.

— De sade på posten att du fått bref och

då du inte kom öfver —-----------Här kommer

hon?

— Snart kommer hon väl, svarade David på måfå. — Hon har gift sig.

— Gift sig? har hon gift sig? Hå---------

— Och hvarför inte ? afbröt David häftigt.

— Ja, ja — hvarför inte? hvarför skulle hon inte gifta sig — — Det var bara så oförmodad t. Jag — — — —— Läs själf, af bröt David igen och. räckte honom brefvet — men läs inte på finska, til- läde han.

Det var ett långt bref, till större delen fyldt af osammanhängande beskrifningar om honom, mannen. Hvarken Lehtinen eller David kunde riktigt fatta allt hvad hon sade om honom. Så mycket förstodo de dock att hon endast några veckor varit bekant med honom samt att han icke velat låta henne resa innan de voro gifta. Han var rädd att hon skulle låta dem öfvertala henne att lämna honom, då han alls icke var rik. Men det gjorde ingenting,

försäkrade hon. Han var nog vil- lig att arbeta och hade genast, då han hörde om Anttila och den nya staden, sagt att där fans en hel hop pengar att förtjäna. TTncle Dave skulle få se huru väl han förstod sig på affärer, då de kommo. Och de ämnade komma om ett par dagar. Han ville nog göra en längre bröllopsresa, men hon hade inte gått in på att dröja mera än några dagar på vägen, fast hon hade mera än tillräckligt pen- gar öfver.

— Jaså, de komma hit — redan om några dagar! Det var allt David hade att säga.

— Och han eger rakt ingenting, anmärkte Lehtinen — efter hon talar om sina pengar för resan.— Det betyder ju inte mycket om han annars duger. Nog kan man ju lefva på den här gården.

Så sutto de båda tysta en stund, tills det blef for tryckande för Lehtinen.

— Kommer du inte öfver till oss? frågade han. — Min hustru är nog också nyfiken att få höra om brefvet.

— Inte nu. Här är ju en hel hop att tänka på.

Och sedan Lehtinen gått, satt David länge och väl kvar på samma plats och i samma ställning, seende in i elden utan att ens röka. Senare på aftonen kom han dock till klarhet och vandrade öfver till Lehtinen, som ännu var i rörelse.

— I morgon måste du hjälpa mig med allt jag har att göra, började han, utan att ens hälsa. — Jag ämnar mig härifrån och vill ställa allting i ordning.

— Hvart ämnar du resa?

— Vet inte så noga — någonstans västerut och se mig omkring.

— Och gården? livad blir det af den?

— Inte duger det ju att vara två hus- bönder på ett ställe. Och så har jag tänkt att jag aldrig skulle orkat få den gården, om det ej varit för flickan. För hennes skull var det ju ni alla hjälpte till.— Är det därför du vill skänka bort den ät en karl, som du alls inte känner?

— Åt henne, rättade David. — Här kan hustrun ju ega hvad som häl st, utan att man- nen kommer åt det.

— Och hvad blir det af dig?

— Jag kan väl arbeta. — Kanske orkar jag ännu reda en annan gård åt mig. Ledigt land fins det ju nog.

Lehtinen såg både bekymrad och häpen ut. Det här var ju minst lika galet som då David släpade det främmande barnet med sig på kälke från Dakota. Men bakom galenskapen anade han dunkelt något, som gjorde honom stum.

— Försök inte att hålla honom tillbaka, sade hans hustru, sedan han lättat sitt hjärta för henne. — Du är nog en bra karl, Charles, men Dave är en bland tusen. Det är det enda han kan göra.

— Och så började hon gråta.

Det begrep Charles Lehtinen icke häller riktigt, men han hyste alltför stark tillit till sin hustrus djupare visdom att icke göra som hon rådde. Nästa morgon gick han tidigt öfver till Anttila, sorgsen visst öfver den gång händelserna tagit, men utan lust till vidare invändningar.— Först göra vi klara papper om din tomt, så att där inte kan bli krångel om den, sade David.

— För den betalar jag godt pris, om du låter mig köpa den.

— Inte har jag tänkt begära dina pengar. Men säkrast är det väl att vi skrifva köpe- bref.

— Den tomten är fullt värd ettusen, och det har jag råd att betala. Vill du inte ha pengarna, så sätter jag dem på banken.

— Må vara. Kanske behöfvas de någon dag.

Kalle Lehtinen trodde sig nog begripa hvad Anttila menade, men svor inom sig på att hennes man aldrig skulle få se ens röken af de pengarna.

— Och så vill jag ha ett salubref till henne, skrifvet om gården. Om vi skrifva datum för någon dag i sista veckan, så duger hennes flicknamn. Du får vittna.

— Om det blir strid, så går jag ed på saken. Och för resten sade hon inte i bref- vet hvad han heter.

— Skrif att hon betalat någonting, så kvitterar jag. Annars duger det inte.

De hade båda under årens lopp lärt ett och hvarje om saker och ting i Amerika, Lehtinen så mycket att han med stöd af entryckt hjälpreda kunde skrifva dokumenten på egen hand.

— Det är allt på rätt, sade han, sedan han tecknat upp Davids önskningar. — I mor- gon har jag båda papperen färdiga.

— Kunde jag inte skrifva under i afton? Kanske komma de redan i morgon.

— Ämnar du resa, innan de komma?

— Jo, svarade David kort.

Då började Kalle Lehtinen begripa.

— Kom öfver på aftonsidan, sade han. — Det skall vara färdigt. Den sista aftonen måste du vara hos oss.

Och då han i detsamma vände sig om för att gå, begrep han med ens till och med hvar- för hans hustru hade brustit i gråt.

Det blef en tung afton, sedan pappren un- derskrifvits. David sade knappast ett ord, se- dan han meddelat dem att han ämnade resa på järnväg så långt som till Montana och där- ifrån vandra vidare västerut, eller hvartåt han sedan tyckte det passade bäst.

— Någon gång skrifver jag kanske, lof- vade han halft.

Då han steg upp för att gå, räckte han några nycklar åt Lehtinen.

— Till det nya huset, sade han förklarings- vis. — För dem genast dit, när de komma. Gamla stugan är fastspikad.— Då blir du väl här i natt?

— Jag hade tänkt gå nu, åt järnvägen till. Då kan jag hinna fram till tåget i morgon afton.

Då de kommo ut i farstun, sågo de honom hänga öfver axeln en hoprullad filt med ett par stöflar, bundna utanpå.

— Farväl nu och tack för alla de här åren, sade han då han skakade hand med dem.

Ingendera af dem hade ett ord till svar.

Men då de sågo honom försvinna i mörkret, började m:rs Lehtinen snyfta så häftigt att hennes man försökte trösta henne.

— Gråt inte, sade han — gråt inte! — Fast nog är den karlen värd att grå — — —

Där afbröt han sig och skyndade bort, in i huset.

På prärin.

— Gud ske lof! där är ändtligen en gård!

Men i stället för att skynda på sina steg i den djupa snön stannar Thomas Anttila för att pusta en smula och därjämte för att taga i närmare ögnasikte den skorsten, som sticker upp ur sluttningen till vänster. Det är den, som ingifver honom tanken att han anländt till en gård, ty något annat spår af männi- skor eller mänskligt arbete står där icke att upptäcka.

— Gårdar fins det ju visst här i landet af alla möjliga slag, anmärker Anttilas följe- slagare, i det också han

stannar för att be- trakta skorstenen, som är ytterst konstlöst hopfogad af fyra brädstumpar. — Men om det också är en gård, så bor där ingen. De skulle nog ha eld i en sådan köld.

— Må vara, medger Thomas och sätter sig i rörelse åt skorstenen till — men vi kunna åtminstone ligga där i natt. Det är i alla fall bättre än snön.Den andre, som är Anttilas son, följer ef- ter utan att svara något på anmärkningen, mot tvärs riktighet där ja noga taget icke häller fins något att invända. Honom är det för öfrigt fullständigt likgiltigt hvar de finna tak öfver hufvudet, ja, i det närmaste likgil- tigt om de finna något tak alls. Så ytterligt utled är han redan på Amerika, ehuru det icke är mera än ett par månader sedan han an- lände dit med den fribiljett hans far skickat honom.

Fadren däremot — Thomas Anttila — hade redan i två år arbetat i guldlandet. Men han hade icke lyckats spara ihop mera än jämt och nätt tillräckligt till en biljett för sonen, livilken han lämnat så godt som vind för våg, då han själf reste hemifrån. Och nu hade de dåliga tiderna kommit också i Amerika!

Sonen hade knappast hunnit ut till Nebraska, där Thomas Anttila arbetade, innan arbetet tagit slut. Bolaget, som tagit itu med ett stort öfvervattningsföretag där borta, hade gått öfverända. Och därmed hade naturligtvis alla förhoppningar på en farm i den för odling öppnade trakten likaledes ramlat. De hade icke ens kunnat få ut sin fulla arbetslön, och någon annan förtjänst i den näjden var det omöjligt att tänka på, då en sådan mängd ar- betare på en gång blifvit lediga. Det enda dekunde göra var att begifva sig på väg för att söka arbete i någon annan del af landet. Så långt som till Omaba hade bolaget transporte- rat dem, som ville vända sig österut, men därifrån måste de taga sig fram på egen hand.

Thomas Anttila och hans son hade vandrat uppåt längs Iowa gränsen och hade arbetat där och hvar hos farm are, hvilka ännu icke slutat sin tröskning, eller voro på efterkälken med andra höstsysslor. Men någon förtjänst att tala om hade det ej kunnat blifva af sådant.

Det var orsaken hvarför Thomas till sist beslutat att med så få omvägar som möjligt sträfva upp till Minnesota, där han förut en gång funnit lönande vinterarbete i skogarna. Och hans son hade själffallet följt med. Han hade haft mera än nog af att arbeta en dag på en farm, ett par på en annan och där- emellan ofta tillbringa tre eller fyra på de eländiga vägarna, som icke voro en smula bättre än de uslaste byvägar hemma. Men till och med de voro att föredraga framför att trampa i knädjup snö utan minsta tillstym- melse till väg eller stig, såsom de nu gjort dagen lång.

Tre dagar tidigare hade de på morgonen lämnat en nybyggares jordkula, där de haft nattkvarter, och hade samma dag på aftonenkommit fram till en annan, af sin egare öfver- gifven bostad af samma slag. IJnder natten där liade snöstormen brutit ut med sådan våld- samhet att de icke kunnat tänka på att tåga vidare, utan hade tvungits att tillbringa hela följande dygn i den usla kojan, där det icke ens fans bränsle, så att de kunnat hålla sig varma.

Stormen hade dragit förbi under den andra natten men därförinnan hade den så grundligt utplånat hvarje tecken till väg, att de nu otvifvelaktigt gått vilse. Ty enligt hvad man uppgifvit, skulle de efter två dagars vandring bort komma till ett bebodt nybygge, icke till ytterligare en öfvergifven jordkula såsom de nu gjort. Och kölden, som följt på stormen, skärpte till för hvar minut, nu sedan solen sjunkit så lågt ned. Ingen under därför att både Thomas Anttila och David, hans son, kände sig allt utom förhoppningsfullt stämda, där de vadade fram genom den lösa snön mot skorstenen af fyra brädstumpar.

Först försökte de helt enkelt trampa ned snön så mycket att de kunde komma åt dörren. Men där fans alldeles för mycket för att det skulle låtit sig göra, hvarför David med mycken möda praktiserade sig genom drifvorna upp till skorstenen och sökte bryta lös ett par bräd- lappar att använda som spadar. Medan hanhöll på därmed tyckte han sig höra något ljud inifrån jordkulan.

Han lyssnade ett par ögonblick, hvarunder allt var tyst där nere. Men så hördes det igen. Det lät som gråt af ett litet barn, svagt och ynkligt.

David Anttila ref lös hela skorstenen i ett tag och kom med fart ned till sin far.

— Där inne är ett barn, som gråter, sade han och började skofla snö så det yrde om honom. — Och ingen eld ha de, fast det är så kallt!

Thomas skakade på hufvudet och förme- nade att sonen väl hört miste, eller att det kanhända till och med var något slags varsel. Men han hjälpte ändå med, skoflandet, tills de om en stund nådde fram till dörren, som icke ens var låst.

Först kunde de ingenting se i den djupa skymningen och gråtandet hade också upphört. Men då David frågade om där fans någon började det på nytt. Och då sågo de också något röra sig på sängstället vid motsatta väggen.

De gingo fram till den gråtande och sågo att det var en liten flicka, som halft satt och halft låg på bädden, lutad framåt öfver något de inte genast kunde urskilja. Hon vände ansiktet mot dem.— Mama so sleepy, sade hon med en snyft- ning, som dock var hälft kväfd af rädsla och nyfikenhet i förening.

Då varsnade de en kvinnas ansikte bakom den lilla, ett ansikte så stelt och blåblekt, att de utan vidare förstodo att kvinnan var död.

— Mama get up! manade barnet ängsligt och strök det stela ansiktet med sin hand. Då intet svar följde vände hon sig igen till de båda främmande.

— Mama cold! sade hon trohjärtadt — Katie cold too!

— Herre Jesus! utlät sig David och blic- kade rådlöst omkring sig. — Huru länge må den lilla stackaren redan ha varit här ensam!

I kojan fans intet bränsle, men brädstum- parna från skorstenen kommo väl till pass. Inom ett par minuter hade David täljt en hop spånor från en af dem och kort därpå flam- made en brasa på härden af stenar och lera i ett af jordkulans hörn.

— Kom och värm dig, uppmanade David den lilla på finska, så snart brasan tagit till- räcklig fart att sprida någon värme, och böjde sig framåt för att lyfta henne från sängen.

— Mama too, jollrade flickan, som väl icke förstod hans ord, men nogsamt uppfattade det vänliga tonfallet. — Get up mama! tilläde hon och smekte igen den döda modrens ansikte.Men då denna förblef orörlig, sträckte hon armarna mot David.

— So sleepy — marna so sleepy, sade hon ängsligt och undrande och lät honom bära sig fram till brasan.

En stund satt hon stilla på Davids knä och tryckte sig tätt upp till honom, men inom kort blef hon orolig på nytt.

— Hungry, förklarade hon — Katie verv hungry.

— Hon vill ha mat, tolkade Thomas så- som den mera språkkunnige af de två. Och därmed begynte han leta i ett litet skåp, som upptog hörnet midt emot eldstaden, samt i några skålar och kokkärl, som stodo på en hylla därinvid. Men letandet var fåfängt. Där fans intet som hälst ätbart i hela bostaden, hvarför han i en skrämd hviskning meddelade sonen sin tanke att kvinnan dött af svält.

— Hon gaf väl de sista matbitarna åt barnet, förmodade han, alltjämt hviskande som om han fruktat att den döda kunnat höra hans ord.

David svarade ingenting, utan gick med flickan på armen bort till sin hoprullade filt, den han lagt ifrån sig vid dörren. IJr kny- tet framtog han ett bröd, bröt ett stycke däraf för henne och satte henne ned på bänken vid spiseln. Medan hon var sysselsatt med bröd-"biten, fyllde han därpå en liten järngryta med snö och hängde den öfver elden, hvarefter han bröt en del af brödet i små stycken och lade dem i grytan.

— Hon behöfver någonting varmt, förkla- rade han sitt förehafvande för fadren. Och så fort brödet uppmjukats tillräckligt började han mata den lilla, som med synbart nöje på nytt kröp upp i hans famn. Men innan hon svälj t mera än några få skedblad höll hon upp som om hon med ens erinrat sig något.

— Marna too eat! vädjade hon med en frågande blick ur sina stora, gråblå ögon till den nye vännen, som visst

icke förstod orden, men i alla fall uppfattade att ett eller annat icke var som sig borde.

— Hon vill också gifva åt sin mor, för- klarade Thomas sakläget, hviskande såsom förut. Och därpå samlade han ihop allt det bästa af sin rådbråkade engelska för att intala barnet att modren snart skulle vakna och då äta i sin tur. Så mycket engelska hade han aldrig förut talat på en gång, men så hade han också tillfredsställelsen att den lilla till slut lät förmå sig att fortsätta sin måltid. Och så snart hon slutat, somnade hon på Davids knä. Han svepte henne varligt in i filten och lade henne ned på bänken närmast brasan. Förstdärpå drog han fram sin pipa ur bröstfickan, stoppade den betänksamt och började röka.

Fadren följde helt mekaniskt exemplet. Och så rökte de båda en stund under obruten tyst- nad, David då och då blickande bort mot sän- gen, där den döda kvinnans blåbleka ansikte skymtade fram livar gång brasan flammade till en smula. Till sist steg han upp, lade pipan ifrån sig på spiseln och gick bort till sängstället samt täckte omsorgsfullt öfver den döda.

— Om man nu visste hvad man skulle göra med barnet, sade han, utan att direkt tala till fadren, då han satt sig och fått pipan i gång på nytt.

— Hvad skulle man väl göra med henne. Hon har nog en far, som snart måste komma hem. Där i knuten stå ju hans stöflar.

— Om vi bara hade mat tillräckligt att vänta, funderade David. — Men brödet räcker inte längre än i morgon. Hvem vet när han kommer hem.

— Jag tänkte inte häller att vi skulle vänta, förtydligade fadren sin mening, ehuru med en viss tveksamhet och ändå mera låg- mäldt än förut. — Om vi ännu en gång gifva mat åt flickan på morgonen, så står hon sig nog tills fadren kommer. Man kunde ju dess- utom lämna litet bröd åt henne.— Inte kunna vi lämna henne ensam här med sin döda mor, förklarade David bestämdt. — Ingen vet ju huru länge hon måste vara allena.

— Långt kan väl fadren inte ha gått. Och vårt fel är det ju i alla fall inte alls om det räcker länge innan han kommer.

— Då vore det bättre att slå ihjäl henne genast, sade David förtrytsamt. — Hällre än att lämna henne här, bär jag henne huru långt som hälst.

— Hvart bär du henne? Då man själf inte vet hvilken dag man får börja svälta, är det inte värdt att skaffa sig andras barn på halsen.

David ansåg det synbarligen icke värdt att svara. Han bröt lös dörren samt ett par hyl- lor från skåpet, friskade på den knapphändiga brasan och kokade ännu en gryta brödvälling för fadren och sig själf. De åto sin kvälls- vard under fortsatt tystnad och omedelbart därpå lade sig David på jordgolfvet i kojan till sådan hvila han kunde finna. Barnet skulle icke lämnas där att svälta och frysa ihjäl, det hade han beslutat, och mera kunde han för tillfället inte göra. Men Thomas Anttila rökte ännu en pipa, innan han lade sig — så nära sonen att han kunde täcka denne med hälften af sin filt.— Har natten hämtat dig några andra tankar? frågade han på morgonen, då David tändt på de sista små trästycken där funnos.

— Nej, svarade denne kort. Hans beslut var fattadt, och därför ansåg han onödigt att inlåta sig på vidare ordande om saken.

— Gammal är du ju nog tillräckligt att göra som du vill, men nog har du mycket att lära ännu, innan du kommer tillrätta i värl- den, filosoferade fadren. — Man måste kunna hjälpa sig själf, innan man börjar hjälpa andra.

Men han vägrade dock icke sin hjälp så- som tolk, då det blef nödvändigt att öfvertala den lilla att följa med dem. Tvärtom gjorde han sitt allra bästa för att öfvertyga henne om att modren gått ut. Men först då han föll på den lyckliga tanken att berätta att hon gått att möta pappa, lät Eatie lugna sig och förmå sig att lämna jordkulan, som i alla fall var det enda hem hon kände.

— Du kunde åtminstone taga modrens kofta att svepa omkring henne, föreslog Thomas Ant- tila, då de voro redo

att gå. Men David bara kastade en halft skrämd blick mot den döda, medan han lindade in barnet i sin filt.

Det blef en tung dag för de båda männen, tung isynnerhet för David, som icke kunde låta den lilla taga ett enda steg i den djupa snön, utan bar henne dagen i ända. Till fru-kost hade de endast förtärt en del brödvälling och ingenting annat än en bit bröd hade de häller för middagsmålet. Detta intogo de på en solig fläck, där en af de låga åsarna i någon mån skyddade mot vinden, som icke mera var synnerligt häftig, men genomträngande skarp — en bitande nordväst, som kom ända bort från ishafvet öfver kala tundror och prärier, där hvarken skog eller bärg bröto dess ndd.

Törst fram på aftonen, då solen redan gått ned och kölden igen bet genom märg och ben, kommo de fram till ett bebodt nybygge med ett värkligt hns. Där begärde de nattkvarter och Thomas redogjorde så godt han kunde för fyndet af den döda kvinnan, tilläggande att de tagit barnet med sig, då de icke kunde vänta tills någon kom och tog vård om henne. Och farmfolket i sin tur berättade, att den lillas far tre dagar tidigare vandrat förbi på väg hem från settlementet — byn — dit han be- gifvit sig för att skaffa föda åt sig och de sina.

De hade nog sökt öfvertala honom att stanna öfver natten, då det redan varit sent och vädret sett hotande ut, men han hade trott sig kunna hinna hem innan det bröt lös och gick vidare. Hustrun var sjuk och svag, hade han sagt, och flickan ännu för liten att kunna reda sig. Han hade väl blifvit öfverraskad afsnöstormen och hade säkert frusit ihjäl. Det var inte en af tusen, som kunde slå sig fram mot en blizzard och han såg ingalunda sär- deles stark ut. En herreman, som gifvit sig ut till västern, men alls icke dugde till ny- byggare, sade de.

De skickade likvisst bud till settlementet för att meddela hvad som händt och bedja ett par män komma och hjälpa att leta efter den försvunne, då de, som hämtat underrättelsen, voro alltför trötta efter sin dagsmarsch, att gå ut på nytt. Så snart hjälparne anländt, kort efter midnatt, begaf sig nybyggaren själf på väg med dem. Åtminstone ett par mil måste den försvunne ha hunnit innan stormen öfver- manuade honom, och då de kommit så långt kunde dagen icke mera vara långt borta, så att de kunde börja leta på allvar. Död var karlen utan tvifvel, men de ville ändå ej lämna honom åt covoterna. Om snön icke varit så djup skulle det väl till och med redan varit för sent.

Letarne återvände först nästa eftermiddag och hämtade med sig den säck mjöl den för- olyckade burit, då han vandrade hemåt. De hade funnit honom en knapp halfmil från jord- kulan, där hustrun väntat honom till sitt sista andetag. Om det ej varit för snöyran skulle han kunnat se sitt eländiga hem från platsendär han stupat. En höjning af snötäcket hade visat hvar han låg. De hade fört honom till jordkulan, där de lagt honom jämte hustrun, hvarpå de spikat fast dörren och täppt till skorstensöppningen. Längre fram, då marken tinat, skulle de gräfva en graf för dem.

Men papper eller annat, som kunnat lämna någon upplysning om hvem de båda döda varit, eller hvarifrån de ftyttat ut till västern, hade icke funnits i kojan. De hade förgäfves sökt genom hvar vinkel och vrå. De få af gran- narne, som öfverhufvudtaget råkat i beröring med mannen under de aderton månader han bott där i trakten, hade aldrig kallat honom annat än »gentleman Jack». Han hade aldrig meddelat vidare om sig själf än att han var hemma från de östra staterna, hvilket för öfrigt h vem som häl st kunde både höra och se. Om hustrun visste de ännu mindre, endast att hon icke föreföll att tillhöra samma klass som mannen. De hade alltid trott, att det var för hennes skull han lämnat sin hemtrakt. Men ingen visste ens om han hade några släktin- gar eller vänner, som skulle brytt sig om att få veta hvar och huru han slutat.

Frågan gällde därför endast hvad man nu borde företaga sig med barnet, men därvidlag voro goda råd dyra. Från settlementet hade de få farmarne också infunnit sig för att höranyheterna och deltaga i öfverläggningen, men bland dem fans ingen, som kunnat eller velat antaga sig henne. De voro självfva allesam- man mera eller mindre nybyggare och funno det svårt nog att reda sig med sina egna fa- miljer. Det enda de kunde göra eller föreslå var att föra henne till hufvudorten i grefska- pet, där dess sheriff bodde. Han finge se till att hon kom in på fattighuset, ifall ingen där kunde eller ville åtaga sig henne. Därom enade de sig snart alla.

Under öfverläggningen satt Katie helt tyst på Davids knä, betraktande med undrande blik- kar de många männen,

som alla rökte och alla hade något att säga, men tillbakavisande alla försök af de tillstädeskomna kvinnorna att göra sig till vänner med henne.

Hon endast tryckte sig närmare till sin beskyddare så snart någon närmade sig och han lade hvar gång varligt sin grofva hand på hennes hufvud, likasom för att försäkra att ingen skulle göra henne något för när, så länge hon var hos honom. Han skulle inga- lunda själf kunnat förklara hvad han kände för det främmande barnet. Minst af allt skulle det väl fallit honom in, att det var ingenting annat än hennes fullständiga hjälplöshet, som drog honom till henne.Därför visste han icke häller hvad det var, som rörde sig inom honom, då rådplägningen ändtligen var slut och fadren meddelade honom dess resultat. Han visste blott, att han kände sig förbittrad mot hela sällskapet som om de förorättat honom personligen.

— Jaså! sade han — jaså, till fattighu- set? annat ha de inte kunnat hitta på? Och hvem bryr sig väl om den lilla stackaren på fattighuset? Då är det nog bättre att hon följer med oss.

— Följer med oss? upprepade fadren vre- sigt. — Nu har du väl blifvit alldeles galen. Jag åtminstone vill ingenting mera ha att göra med henne.

— Kanske kan jag också komma till rätta ensam, invände David lugnt — likasom i går.

— Säg åt dem, att om de gifva mig arbete för ett par veckor, så att jag kan rusta ut barnstackaren och få ihop vägkost, så tar jag henne med till Minnesota och sörjer för henne.

— Jaså, till fattighuset ville de skicka dig, vände han sig igen till den lilla och strök henne öfver håret — då kommer du väl ändå häll re med mig?

Katie förstod intet annat af hans ord och åtbörder än att hon funnit en vän hon kunde lita på. Men så mycket bättre förstodo de, som hade att bestämma öfver hennes öde, attde blifvit kvitt ett obehagligt ansvar — det vill säga, när Thomas Anttila efter många invändningar lät förmå sig att ändtligen med- dela dem sonens vansinniga beslut. Men då voro de så mycket vänligare i stället, ty så alldeles säkert var det sist och slutligen ändå icke att sheriffen utan vidare skulle tagit hand om den öfvergifna.

Det räckte därför icke häller länge innan så många bidrag lämnats af de närvarande, både till den lillas utrustning och till väg- kosten, att de mera än väl kunde reda sig på vandringen till Minnesota. Allt hvad David själf behöfde göra var att förfärdiga en kälke med så breda medar, att de icke skuro in i snön samt med sido- och ryggstöd för Katie.

Eedan den andra dagen begaf han sig på väg så fort solen gått upp, med kälkrepet bun- det kring lifvet, så att han knappast alls kände vikten af sin skyddsling och den rikliga mat- säcken. Och Thomas Anttila följde med. Trots alla invändningar rörande Eatie liade han in- genting emot att hälst för några dagar slippa brödbekymren. Och till Minnesota ville ju också han.

*

I skogen.

Inne i en tät dunge står en lång, låg byggnad, med väggar af rund, obarkad stock, tätade med mossa. På ena kortväggen finnas två små fönster, ett på livar sida om en trång dörr, och utanför dörren har skogen huggits ned på några famnar åt alla sidor, men an- nars stå de väldiga stammarna tätt tillhopa rundt om byggnaden. De ha lämnats i ro till vårvintern, då hygget lider mot sitt slut, ty de skydda i betydande mån mot kölden och snön. Mera än de två små fönstren behöfva invånarne icke. Fönster äro bräckliga tin- gestar, som lätt slås sönder på vägen från od- lingsbygden och dessutom är det ju egentligen endast nattetid huset är bebodt.

Bebodt, det vill säga af andra än kocken, som ser till arbetslagets kroppsliga nödtorft och därför är där dagen i ända. De öfriga äro från solens uppgång till dess nedgång ute på hygget, dag ut och dag in, söndagen liksomandra

dagar. Endast då snöstormen dånar ge- nom skogen, bringande de gamla träden att böja sig som vass och. att sucka och braka och jämra sig som om deras sista timma sla- git, stå timmerhnggarne att finna inomhus. Och då sofva de som björnen i idet.

Innantill ser huset icke mycket trefligare ut än på utsidan. Golfvet är intet annat än den hårdtrampade jorden och rundtorn väggarna finnas sängställen, lika konstlöst hopslagna af kiladt virke som det långa bordet mellan dem och de jordfasta bänkarna på ömse sidor om bordet. Grofva klädesplagg, filtar och täcken samt några skinnfällar ligga vårdslöst kastade på sängställena, medan stöflar af ännu gröfre slag finnas kringströdda litet hvarstädes. Men luften där inne är på långt när icke så dålig som man kunde förmoda, ty dels äro de flesta af bäddarna fyllda med färska, fina barrkvistar, som dofta kåda, dels äro väggarna så pass glesa, att ventilationen är af ypperligaste slag.

I ena ändan af det långa rummet står en plåtkamin af det slag, som antingen är röd- het eller icke skänker någon värme alls. Den andra ändan, den, som är försedd med dörr och fönster, upptages af köket, hvilket på in- tet sätt är afskildt från resten af huset, men försedt med en spis, något liknande en stor låda, fylld med sand och stenar. På den brin-ner elden fritt under ett väldigt rökfång af grofva kilade plankor.

Kocken sysslar som bäst med kvällsmålet, och det är tilltaget i aktningsbjudande skala. Arbetslaget består af tjugu ro än, alla af de starkaste och segaste och alla i sin bästa ål- der, ty endast sådana duga för vinterarbetet i vildmarken. Men sådant folk behöfver föda i mängd. Det är icke mindre än en kel fläsk- sida koclcen håller på att steka på en järn- plåt med uppåtböjda kanter. Och samtidigt gräddar han på en annan plåt tunna hvete- kakor, af hvilka där redan finns en försvarlig stapel, men utan att han ännu tyckes anse det förslå. I en stor, öppen gryta kokar något slags mörk vätska, hvars doft anger dess na- tur af kaffe.

Kocken, hvars knotiga, seniga kropp alls icke passar ihop med hans ämbete, blir slutli- gen färdig med tillrustningarna för kvällsvar- den. Då tänder han sin pipa och ställer sig i den öppna dörren för att svalka sig en smula, medan han väntar på arbetslaget, som icke kan dröja länge numera, då solen just går ned.

Innan han varsnar något tecken af arbets- kamraterna hör han emellertid ett dämpadt ljud af fotsteg i snön från motsatt håll och omedelbart därpå träder en man fram ur sko-gen. Kocken betraktar honom med någon för- undran, men utan att röra sig och utan att yttra ett ord till hälsning. Det är allt utom vanligt att få besök af någon där i ödemar- ken, inte af anständigt folk åtminstone. Troli- gen bara någon drifvare, som söker nattkvar- ter och ett mål mat. Fast icke ens sådana äro vanliga företeelser i skogen.

Men så får kocken med ens syn på ett underligt bylte på kälken, hvilken mannen drar efter sig, med kälkrepet bundet kring lifvet. Det är ju — nej — jo, så hjälpe ho- nom Gud, är det inte ett barn, som hälft lig- ger och halft sitter på kälken, sofvande så tryggt som i sin egen säng.

— Herre Jesus! säger kocken halfhögt och tar i häpenheten pipan från munnen.

— Hvad för en galning är ni, som häm- tar ett litet barn hit ut i vilda skogen? häl- sar han därpå mannen. Och tillägger några mustiga ord af innebörd, att han nog redan sett ett och annat i sina dagar, men aldrig någonting fullt så ursinnigt.

— David Anttila är jag, från Sotkamo, besvarar den nyanlände lugnt hans fråga, utan att fästa sig vid kommentarierna. — Och galen är jag inte. Jag hade ingen att lämna flickan åt, och därför tog jag henne med.Han hade stannat nära dörren och drog i sin tur pipan betänksamt ur fickan, knackade ur den mot insidan af vänstra handen och blåste ett tag genom munstycket för att öfver- tyga sig om att den var klar. Men innan han hann längre afbröts han af kocken, som icke tagit sina ögon från det sofvande barnet.

— Nå, riktigt slug kan du väl inte heller vara, förmodade han, — efter du inte ens har förstånd att hämta henne in i värmen.

— Då ingen bjudit oss in — — — — började David och stack pipan tillbaka. Men resten gick förlorad för kocken, som utan vi- dare lyfte upp hela kälken och bar den in i huset, tätt följd af David, som ännu hade kälk-

repet kring lifvet.

Ahhå! du barnstackare, hvad du har för en far! mumlade kocken, medan han löste upp byltet, hvars kärna bildades af den lilla, och så varsamt bar henne till den närmaste bäd- den, att hon icke ens vaknade.

Det blef för mycket för David, där han höll på med att frigöra sig från kälkrepet.

— Jag är inte hennes far, förklarade han sträft. — Hon hittades i en koja, där hennes mor låg död, och jag tog henne med.

— Hvar? frågade kocken, med en hel värld af tvifvel sammanprässad i det ena, korta ordet.

— I Dakota.— Och därifrån har du dragit henne på kälke ända hit?

Hans ton var ännu i hög grad tviflande, men uttryckte på samma gång en viss, omed- veten respekt.

— Då jag inte kunde få arbete annanstans, likasom ursäktade sig David och drog på nytt pipan ur fickan. — Och far hjälpte till på vägen.

— Hvar är han? •

— Han fick arbete i det utländska lägret några mil härifrån. De hade förlorat en man, men ville inte ta mig med barnet.

— Dörb—de hedningar! lydde kockens om- döme om de närmaste grannarne i skogen. — Och hvad tänker du nu företaga dig med den stackaren?

— Om här sku finnas arbete, sade David med en tveksam blick på den allt utom in- bjudande omgifningen — så kunde jag väl sörja för henne.

— Och kanske taga lienne med, när du är på hygge? — det är inte så litet tokig du måste vara i alla fall, förmenade kocken med hjärtlig rättframhet, men alls icke ovänligt. Och på samma gång såg han själf ytterst fun- dersam ut.

David kunde icke undertrycka en känsla af modlöshet vid tanken på alla svårigheter,som reste sig i hans väg. Men innan han hunnit besinna sig på något svar, hördes tramp af en mängd fötter och dörren slogs upp.

— Eram med all mat du har, ropade en röst. — Yi — — — —

— Håll käften! afbröt kocken med något likt ett undertryckt rytande den ytterligt för- vånade talaren. — Här är ett barn, som sofver.

— Ett barn? — det ljuger du visst!

Men hans röst sjönk emellertid till en hvisk- ning, och hela sällskapet kom in på tå, med så litet buller som möjligt.

En efter annan gick fram till sängstället, där den lilla låg. Och sedan de med egna ögon öfvertvgat sig om att det värkligen var ett barn, som råkat in dit i ödemarken, blefvo de alla stående omkring henne, alltför häpne att göra annat än stumt gapa på den ovanliga företeelsen. De flesta af dem hade redan ar- betat ett par år där borta i skogarna, hug- gande stock under vintern och flottande den under sommaren. Ett barn hade öfverhufvud- taget blifvit en värklig sällsynthet för dem och ändå mera midt i vintern inne i djupa skogen.

— Maten är färdig, afbröt kocken deras ljudlösa förundran — ni väcker henne ännu om ni inte komma därifrån. Här är tillräck- ligt för dig också, vände han sig inbjudande till David.— Det är lian, David Anttila, som häm- tat flickan hit, på kälke från Dakota, tilläde han såsom ett slags presentation.

Fläsket, hvetekakorna och kaffet försvunno med otrolig fart, under många undrande ögon- kast bort mot den främsta bädden, men utan att många ord yttrades innan måltiden var i det närmaste undanstökad. Då först ställdes på allehanda omvägar en hop frågor till Da- vid om fyndet af flickan och hans vandring med henne, så att hela historien småningom kom ut. Och dem tycktes det icke förefalla fullt lika naturligt som honom själf att han

oombedd åtagit sig ett främmande barn.

— hlog är du väl litet galen, men sämre karlar har man sett, hopsummerade Abel Kor- honen, lagets boss eller förman, sina tankar om saken — han, som redan arbetat fem år i skogarna och sades ha köpt ett hemman i Saarijärvi med förtjänsten. — Om vi bara kunde gifva dig arbete, så skulle det väl reda sig på något sätt. Men vi äro fullt lag.

— Det kunde väl ställas om, ifall han vill taga min syssla, anmärkte kocken eftertänk- samt, som om den lösningen just fallit honom in. — Laget kunde betala honom för det och jag börjar hugga i stället. Det tycker jag i alla fall bättre om än att stå här och röra i grytorna.Så mycket intryck tycktes Davids galen- skap i alla fall ha gjort på sällskapet, att ingen enda ens drog på munnen åt kockens uppenbara lögnaktighet. Den var ju särdeles afundsvärd, som fått blifva kock — lätt göra inomhus och full andel i lönen för det gemen- samma betingsarbetet. Det var helt annat än att stå och hugga i alla väder och vindar tills ryggen värkte. Men ingen yttrade ett ord, utom David själf.

— Dåligt skulle det väl gå med min kok- ning, invände han, — det är inte en syssla jag är van vid.

— Hvad för slags baroner tror du de här herrarna äro, att din kokning icke skulle duga åt dem? frågade kocken öfverlägset. — Jag kan väl visa huru det går till.

— Inte äts här alla dagar kycklingsstek med gräddsås, anmärkte Kalle Lehtinen, som var en oförbätterlig slarf, men lagets skämtare och allmänna favorit.

De andra grinade ett stumt bifall, utom Abel Korhonen, som menade tro på att David icke var af den rätta sorten för Amerika.

— Här i landet tar man hvad som bjuds, förtydligade han sin mening — och gör så godt man kan. Inte har Koivumäki så skämt bort oss med maten, att vi inte komma till rätta med din kokning.— Nej, fet har man inte blifvit, bekräftade Kalle Lehtinen. Men innan han hann tillägga något hördes ett ljud af gråt från sängstället. Katie hade vaknat och var så skrämd af den främmande omgifningen, att hon icke genast lät lugna sig, ehuru David omedelbart gick bort till henne.

De sutto alla tysta och lyssnade, medan David hastigt framletade en brödbit från sitt vägkostknyte. Men den var torr och hård och förmådde icke trösta den lilla.

— Hvad hon gråter vackert! uttryckte Korhonen halfhögt lagets känslor. Och det satte lif i kocken.

— Vackert är det nog, medgaf han — men inte är det väl roligt för henne. Kanske sku’ hon tycka om litet sirap på brödet? frå- gade han af David.

Han hällde litet i en bleckmugg och sedan Katie en gång fått smak på läckerheten glömde hon så fullständigt sin rädsla, att hon till och med lät Koivumäki bära sig fram till bordet. Men till tåls gaf hon sig icke, innan David satte sig bredvid dem.

En efter annan kommo de öfriga också när- mare, tills de bildade en tät ring kring henne. Ingen yttrade på länge ett ord, men hvar gång hon jollrade något till David, såg den ene på den andre. Och då hon skrattade af förtjus- ning öfver sin sirap, grinade deras orakade fysionomier alla med, som på kommando.

Höjdpunkten af beundran nådde de, då bon försökte sticka en sirapsvåt brödbit också i Davids mun.

— TJncle Dave eat too, uppmanade bon — it nice.

— Nå, aldrig har jag sett maken! brum- made en af beundrarne.

En sådan flicka skulle jag också tagit, för- klarade en annan.

Men då Katie kastade en förvånad blick på de skäggiga männen, som kommit allt när- mare, drogo de sig hastigt ett par steg längre bort. Och smågrinade en ursäkt för sin när- gångenhet.

Endast Kalle Lehtinen tycktes fatta att situationen kräfde något annat och mera än platoniska uttryck af

beundran. Han tömde först den bädd, där Katie sofvit, på dess inne- håll af kläder och annat. Och därpå begynte han plocka ihop alla de färskaste och finaste barrkvistarna från de öfriga sängställena, tills han fyllt hennes med endast det bästa huset i den vägen kunde bjuda.

— Tag min filt åt henne att ligga på, den är alldeles ny, uppmanade en af männen.

— Och min fäll till täcke, yrkade en annan.— Nej, min rya, som gumman skickade i somras med Koivumäki, invände en tredje.

— Yi taga båda, afgjorde Lehtinen prompt — och hänga ryan på väggen, så blåsten inte kommer åt henne.

Tack vare bidragen från de öfriga hade han snart gjort i ordning en bättre sofplats än Katie troligen haft sedan hon hämtats till västern. Och i kraft däraf ansåg Lehtinen sig klarligen ega rättmätiga anspråk att få hjälpa till då den lilla lades till sängs.

Han drog egenhändigt kängorna af henne och sedan han själf noga skärskådat dem ställde han dem på bordet framför de andra.

— Titta på de här!

Och gubbarna tittade småmysande, länge och grundligt på de lustiga tingestarna, som noga tagit form efter den lillas fötter.

— Nu är det bäst att vi göra upp saken med dig, sade Abel Korhonen, då David sällade sig till de öfriga, sedan Katie somnat. — Jag har tänkt att vi skulle gifva dig en och en half dollar om dagen och födan. Yi förtjäna nog mera, men vi göra betingsarbete, och det är tyngre än att vara kock.

— Nog skulle också mindre förslå, menade David — åtminstone tills jag lär mig att koka.

— Det måste du lära på två dagar, för- klarade Koivumäki. — Den här veckan tillslut kokar jag och du får se på, men sedan måste du sköta dig själf.

— Och barnet? Det får jag väl betala för?

— Nå, hvad mera! Inte hålla vi något hotell, där man betalar för hvar munsbit mat. Hvad hon orkar äta är henne nog gärna un- nadt. Inte för att jag frågat de andra, till- lade förmannen — men jag tror de alla tänka lika.

Och alla grymtade ett mera eller mindre högljudt, men omisskänneligt bifall.

De första dagarna var Davids kokning nog sådan, att knappast ens de han kokade för väl skulle underkastat sig den utan protest, om det ej varit för Katies skull. Men hon hade tagit dem med storm, allesamman och med ens. Det var nästan som om de alla utan undan- tag betraktat sig som delegare i henne och därför skyldiga att göra hennes lif i vild- marken så behagligt de kunde.

Och Katie, som blef starkare och lifligare för hvar dag, trifdes ypperligt i de egendomliga omgifningarna och trots det egendomliga lef- nadssättet. Innan många dagar förflutit tog hon det såsom någonting alldeles självffallet att alla de sträfva männen läto henne göra som hon ville och å sin sida på allt sätt sökte vara henne i lag.Ett par veckor efter hennes ankomst till lägret blef det tid för Koivumäki att begifva sig ned till bygden i och för den regelbundna månadsprovianteringen, och då han började göra sig i ordning för resan, tog en efter annan af männen honom afsides. De hade, de flesta af dem, ett eller annat privatuppdrag att an- förtro honom och enhvar gjorde det i allsköns hemlighet.

Men därför blef också följden den att Koivu- mäki vid sin återkomst var försedd med åtta dockor och sex hästar af olika storlek och slag, till Katies outsägliga förtjusning. Ty h vark en henne, kommissionären eller de frikostiga gif- varne föll det på minsta sätt in att något större omväxling måhända varit önskvärd. Hen- nes ljudliga fröjd endast stegrades för hvar ny häst eller docka, som togs fram, och gifvarnes belåtenhet steg synbart i samma mån.

Men senare på aftonen samma dag blef hon dock lika oskyldigt som ofrivilligt orsaken till djup misshälligliet

inom laget. Dess med- lemmar hade, såsom de alltid haft för vana, låtit månadsprovianten åtföljas af ett tämligen rikligt förråd af whisky. Och den togo de, likaledes i enlighet med sina förra vanor, itu med att förtära så snart kvällsvarden var förbi.

Det var det enda nöje de hade under vin- tern, och då det icke förekom oftare än en gångi månaden, hade aldrig ens de ordentligaste haft några invändningar att göra, om också en eller annan eller flera låtit muntrationen sluta med ett kapitalt rus. De inskredo en- dast då det artade sig till slagsmål, hvilket icke häller hände så alldeles sällan, då gos- sarne börjat bli varma och erforo ett behofatt krydda det enformiga nöjet en smula.

Katie hade varit så djupt intresserad af sin nya, talrika familj och sitt välfylda stall, att hon icke låtit öfvertala sig att gå till sängs förrän långt efter den vanliga tiden. Till sist hade hon dock somnat, omgifven af alla sina dockor och så många af hästarna, som kunde få rum på bädden, utan att till en början låta störa sig af den redan rätt högljudda tonen vid bordet.

Men innan hon sofvit längre än en half- timme, stämde Kalle Lehtinen upp en visa, med sådant skrålande eftertryck att hon vak- nade upp med ett skrik.

David var i ett nu vid sängen och sångaren, som redan hunnit ett godt stycke väg mot sitt vanliga muntrationsslut, tystnade själfmant. Men då gråtandet det oaktadt fortfor föll han på en annan tanke.

— Man måste gifva litet också åt barn- stackaren, mumlade han och gick med osäkra steg bort till sängen med sin bleckmugg.— Här är litet att värma hjärtat med, lallade han — drick, du lilla kryp, så blir du glad.

— Låt bli! protesterade David och sköt undan hans hand. — Det får du inte göra.

— Hvad är det du börjar kommendera? väsnades Lehtinen. — Bättre karl skali det vara, som säger hvad jag får göra.

— Bättre eller sämre, men det här gör du inte.

— Och då Lehtinen lika fullt sökte tränga sig fram skuffade han honom tämligen omildt åt sidan.

— Jaså, du börjar skuffas, sade denne ilsket. — Men här är en karl, som kan ge tillbaka om du vill slåss!

Därmed fattade han tag i David, men denne, som knappast smakat på whiskyn, fann det allt utom svårt att skaka honom ifrån sig. Och det gjorde han så eftertryckligt att Leh- tinen tog öfverbalans och föll öfver bordet.

Men en af de andra, som också redan hun- nit bli betydligt varm, högg i sin tur David i kragen. Han var en helt annan motstån- dare än Lehtinen, så att David hade händerna fulla med att försvara sig. Därunder hann Lehtinen resa sig och kom med en annan, fylld mugg fram till Katie, som var för mycket förundrad och skrämd på en gång att ens mera skrika.— Nu ska du få dig en tår, mumlade Lehtinen otydligt, glömsk af allt utom sin första, druckna tanke.

Men innan han kunde utföra den var Koivu- mäki med ett par långa steg framme vid sän- gen och kastade honom åt sidan som en tom säck, så hårdt att han hvarken förmådde resa eller röra sig på ett par minuter.

Det satte eld i det öfriga sällskapet, hvaraf flera syntes böjda att taga Lehtinens parti mot David, som rifvit sig lös från sin vederdelo- man och liu sökte lugna den lilla.

Koivumäki höll de andra tillbaka.

— Kom inte hit, varnade han. — Det hän- der något underligt om ni försöker.

Abel Korhonen trädde också emellan.

— Skämmas skulle ni allesamman, sade han — ser ni inte att flickstackaren är skrämd halft från vettet? Och Lehtinen borde ha stryk tills han blir nykter igen. Att försöka gifva whisky åt ett litet barn och sedan ställa till slagsmål!

— Inte passar det ju riktigt att slåss, så att barnet ser, medgaf en af dem, som nyss varit ifrigast. — Det tänkte

ingen på. Och inte är Lehtinen någon elak karl häller — inte ville han göra något illa.

— Det bryr sig ingen om hvad han ville eller inte ville. Om ej Koivumäki hunnitemellan, så hade barnet kunnat vara dödt nu — en hel mugg whisky!

— Oi, oi, oi! jämrade sig Lehtinen, som af den hårdhändta medfarten och förmannens all- varsamma vrede med ens bragts öfver det vild- sinta stadiet, in i en gråtmild stämning. — Nu tro de att jag tänkte döda henne — barnet, som jag inte ville röra hårdt med ett enda fin- ger. Inte är jag ju ändå barnmördare, fast jag må vara litet full.

Och han storgrät af samvetskval och whisky i förening.

— Ah, gå och lägg dig och sluta med den där olåten, uppmanade Korhonen. — Du har druckit tillräckligt för en kväll — och det ha vi nog för resten alla.

I den punkten spordes åtminstone ingen högljudd meningsolikhet, utan följde småningom alla Lehtinens lydiga exempel, så att hela läg- ret snart var försänkt i sömn.

Följande morgon, då de andra gingo ut till hygget, stannade Lehtinen hemma. Han kände sig så betryckt i anledning af sitt beteende föregående afton att han icke ville lämna den nye kocken och hans skyddsling, utan skyllde på att han var sjuk.

Men då det längre fram på dagen blef klart solskensväder, så att skogen gnistrade och sken, frågade han om David ville låta honom dragaKatie på kälken ut till den trakt, där de andra arbetade.

— Det blåser inte det minsta ocb de skulle säkert alla tycka det roligt att se henne där, sade han. Men sade icke, tänkte det kanske icke ens klart, att det på sätt och vis skulle återupprätta honom i egna och andras ögon, om de sågo den lilla anförtrodd i hans vård.

Och David, som hvarken var långsint eller betviflade att Lehtinen skulle taga bästa möj- liga vård om Katie, hade ingenting att in- vända.

Därefter upphörde emellertid, såsom efter tyst öfverenskommelse, de storartade månads- gillena. Endast första gången då Koivumäki återvände från bygden utan den vanliga whisky- kaggen, hördes något knot. Men det kväfdes i lindan af Abel Korhonen.

— De som vilja supa sig fulla kunna själfva skaffa sig whisky och dricka den i skogen, förklarade han kort om godt. — Där går det an att skråla och slåss så mycket ni vill. Men här skall lefvas så att vi inte skrämma lifvet ur barnstackaren, som vi tagit vård om.

Och därvid blef det.

De hade så godt som alla börjat betrakta Katie såsom sin gemensamma skyddsling, isyn- nerhet sedan den afton då de så när farithvarandra i lufven för hennes skull. Och hon var lika god vän med dem alla, utom att hon alltid, då ett eller annat gick henne emot, tog sin tillflykt till David och annars oftast höll sig till Kalle Lehtinen. Han hade en obegriplig förmåga att roa och underhålla henne och trött- nade aldrig på att uppfinna nya lekar.

Hvad det led på vintern begvnte David Anttila allt eftertryckligare tänka på hvad han väl skulle taga sig till då skogshygget tog slut. Att arbeta på dagspenning dög icke, då man aldrig visste huru länge sådant arbete räckte och han dessutom ej kunde börja släpa Katie med sig kring världen. Och årsdrängar höll ingen i det här landet, hade han hört. Om han hälst kunde bli torpare, men han visste inte om de ens hade torp.

Till sist beslöt han att tala med Korhonen om saken. Han var en klok karl och hade nog reda på allt, som var nödvändigt att veta om Amerika.

— Torpare? upprepade förmannen, då Da- vid framställde sin fråga. — Inte har jag hört om torpare i Amerika. Och bättre vore det ju också att börja på egen jord än på andras. Stockbolagen sälja alltid marken billigt då sko- gen är huggen och duglig åkerjord fins här nog hvar som hälst, bara man orkar få den under bruk. Men kanske vi

kunde hjälpa litet,så du kommer i gång. Det är ju svårt för dig ensam, då du har flickan att se efter.

Det mötte inga stora svårigheter att finna lämplig plats för ett nybygge i en trakt, där man hade alt att välja på. Ett par mil öster- om arbetslägret flöt ån, som rann där förbi, ihop med en större flod, omedelbart nedanför en fors. På ena sidan om ån växte endast löfskog på mark, som var i det närmaste sten- fri, så att den ypperligt lämpade sig till åker. Och något längre nedåt, längs flodstranden, fans lågländt, helt glest trädbevuxen jord, där det måste växa gräs i mängd under sommaren. Det var så godt som färdig äng för en gård.

Ändå mindre svårighet mötte det att få köpa jorden, som ännu låg så långt från all odling, att den var nära nog värdelös. Saken uppgjordes i en handvändning första likviddag, då bolagets kassör gjorde sin rund kring skogs- lägren. Han hämtade nästa gång alla nödiga handlingar med sig, så att David Anttila re- dan inom en månad fann sig såsom egare till en betydligt större sträcka jord än han alls till en början kunde tänka på att bebruka.

Det var Abel Korhonen, som yrkat att han skulle taga för sig med besked, medan det ännu var tid.

— Det är en så god plats, att dit nog komma andra innan många år gått förbi.Kanske där till och med ännu en dag blir en hel by med kvarnar och annat vid forsen. Och du är så ung att du nog har tid att vänta.

Davids besparingar räckte väl till, oaktadt possessionens vidlyftighet, både för den första afbetalningen, som endast steg till tjugufem cents per acre, och till ett par hästar, som visst voro tämligen utkörda efter vintersläp- ningen, men dock goda nog för hans behof. Han hade varit kock i något öfver fvra må- nader för en och en half dollar om dagen och hade icke rört sin lön för annat än tobak, så att han till och med hade tillräckligt öfver föl- en ko och annat nödvändigt.

Men därmed skulle han i alla fall icke hunnit mycket långt, om icke hela arbetslaget kommit honom till hjälp. Medan de väntade på islossningen arbetade de under goda tio da- gar på nybygget. Och det var tillräcklig tid för dem att uppföra en stuga med farstu och kammare bakom samt att dessutom fälla sko- gen på den blifvande åkern.

— Tak öfver hufvudet måste ju barnstac- karen ha, utlät sig Abel Korhonen, då det först blef tal därom — och ensam kan Anttila inte både bygga och uträtta allt annat han har att göra.Därför byggde de, allt af stock, till och med farstun. På virke var ingen brist och då stockarna bilades på insidan blef det ju nästan lika snyggt soni af hyllade bräder, och mycket bastantare.

Själf hade David, sedan nybygget en gång var beslutet, användt hvar timme han hade ledig från köksgöromålen på förfärdigande af allehanda husgeråd. Och därvid hade de andra likaledes hjälpt honom i betydande mån, både under aftontimmarna och då dåligt väder höll dem inomhus. Det var därför med en långt ifrån dålig utrustning han och Katie drogo in i den nya stugan, då skogslägret till sist bröt upp.

Till och med den proviant, som fans kvar, lämnade arbetskamraterna åt honom, så att han var väl försedd för ett par månader framåt. Och icke en enda försummade att vid afskedet med hemlighetsfullt tafatt min sticka någon- ting innanför Katies lilla kofta. Ingen ville bjuda pengar direkt åt David, »men barnet är ju likasom vårt också», tolkade Koivumäki de- ras tankar, »och för henne behöfs allt möjligt, som måste köpas».

*

Nybyggar-lif.

Så blef David Anttila ensam af hela laget kvar i vildmarken såsom nybyggare, och lätta blefvo hans dagar icke.

De andra hade visst hjälpt honom ett bra stycke framåt, men arbete fans där likväl ännn, mera än en man kunde utföra. Egentlig hvila kunde han aldrig unna sig, utan betraktade såsom hvila de stunder han sysslade inomhus och såg till Katies behof.

Men det var icke många timmar han hvi- lade sig ens på det sättet. Vanligen lekte hon dagen i ända i hans närhet

ute vid ar- betet, sof på lians hopvikta rock vid foten af någon trästubbe och följde honom däremellan på hvart steg, som en liten hund. »Uncle Dave», såsom hon kallade honom äfven sedan hon glömt de få andra engelska ord hon kunnat, var allting för henne.

Den första åkern blef, tack vare hjälpen vid trädfällningen, i ordning i god tid på våren.Stor var den väl icke och stubbarna måste han visst lemna kvar där de vuxit, men den jungfruliga jorden var i gengäld så kraftig att brådden snart täckte jorden som en tät, grön matta. Utsädet hade Koivumäki hemtat då han gjorde den sista provianteringsfärden ned till bygden.

Med ängsmarken hade han mindre möda, då den befans så rikligt gräsbärande, att de fåtaliga träden till en början opåtaldt kunde lämnas. Han fällde endast så många han be- höfde för att inhägna den del han ämnade afbärga. Eesten blef bete och det skulle varit rikligt för flera gånger så många kreatur han egde.

Större delen af sommaren arbetade han på rödjande af mera åker, så att han hade en rätt aktningsvärd areal för höstsådd, redan innan han skördade vårhvetet och hafren. Men så snart han stackat dem och gjort undan sin sådd, begynte han uppföra ett uthus, afsedt att här- bärgera kon och hästarna under vintern.

Han var särdeles belåten med den början han gjort. Skörden hade utfallit bättre än han alls vågat hoppas, kräken trifdes alldeles förträffligt och den nya sådden, som fått regn i rättan tid, sköt hastigt upp till en kraftig, mörkgrön brådd.

— Det vore en riktigt vacker åker, öm jag bara orkat få bort stubbarna, berättade hanåt Katie som alltid med största uppmärksamhet lyssnade till hans meddelanden om nybyggets affärer och såg så vis ut som om hon fullt förstått hvarom det var fråga.

David fann det nämligen långt ifrån alltid lätt att finna samtalsämnen, som roade Katie, och hade därför småningom gjort det till en vana att underhålla henne med alla sina tankar och planer rörande nybygget. Och då hon alltid såg intresserad ut, men aldrig tillät sig några invändningar, var arrangementet ömse- sidigt i allo tillfredsställande.

En afton fram på hösten, då Katie i an- ledning af det ruskiga vädret gått ovanligt tidigt till sängs, arbetade David ännu i skym- ningen på sitt nya uthus, hvilket icke på långt när gick så hastigt framåt som han önskat. Medan han som bäst höll på att klyfva en rund stock för takvirke, såg han en karl komma upp längs randen af bråddåkern. Han höll upp med - arbetet, men betraktade den främ- mande utan att röra sig från stället. Först då denne hunnit helt nära, såg David att det var Kalle Lehtinen.

— Hälsningar från Michigan, sade Kalle, då han kommit ända fram.

— Hvad hörs väl därifrån? hälsade David tillbaka. Och så skakade de hand så lamt som om båda varit vingskjutna.— Nå, inte stort någonting. Dåliga tider är det där också, så att man knappt kan för- tjäna födan.

— Jaså, det är dåligt också där? frågade David, som om Michigans affärer varit af största vigt för honom, ehuru han aldrig varit där och föga ens visste hvar det låg.

— Och huru lefver man här? började Kalle Lehtinen, efter en längre paus, hvarunder båda säfligt och metodiskt stoppat och tändt sina pipor.

— Sakta går det ju, men inte har man just häller något att klaga öfver.

— Inte ställa grannarna åtminstone till något hråk här, skämtade Lehtinen. — Och en jäkla vacker brådd har du. Här blir duk- tigt med säd nästa år.

— Nog växte ju vårsäden bra, medgaf David — men inte vet man ännu huru det blir nästa sommar.

— Och huru mår flickan ? frågade Lehtinen, som ansåg sig ha ådagalagt tillräckligt intresse för viktigare angelägenheter och därför nu kunna inlåta sig på det ämne, hvarmed han nog hälst skulle börjat, oin det varit tillständigt.

— Bra mår hon och växer duktigt. Nu sofver hon redan.

Så rökte de igen en stund under tystnad, tills Da\id i sin tur frågade huru hans gäst råkat ditåt trakten.— Nå jag tänkte att här blir förtjänst när vintern kommer. Och till dess kan jag väl få arbete på någon farm, hälst för födan. Det fins ju gårdar söderut härifrån. Men först ville jag se huru här lefdes.

— Arbete skulle ju också här finnas till- räckligt, besvarade David den indirekta frågan, medan de i sakta mak gingo åt stugan till — men råd att betala lön fins inte.

— Nå det kunde vi väl komma öfverens om. Det betalas inte stort för jordbruksarbete någonstans de här tiderna. Och sparadt blef det inte just häller i Hancock, så att man kunde resa omkring och söka större förtjänst.

Det var så tämligen tydligt att Lelitinen såsom vanligt slarfvat bort hela sin sommar- förtjänst och nu endast tänkte på huru han skulle kunna lefva tills skogshugget började. Och David behöfde nog all hjälp han kunde få, men det bjöd emot att begagna sig af den gamla kamratens läge för att få hjälpen gratis.

— Kanske kunna vi ställa om lön på något sätt, afgjorde han därför saken. — Om inte förr, så när jag kan sälja litet säd.

— Det är det inte värdt att tala om, åter- tog Lehtinen. — Yägarna äro fulla af folk den här hösten, som vore glada nog om de kunde förtjena sin föda. Här i ödemarken vet man inte huru dåliga tiderna äro.Nästa morgon stod han vid Katies säng, då hon vaknade. Hon såg undrande på honom några ögonblick.

— Kalle! sade hon därpå sakta. — Kalle har kommit. Snälla Kalle!

— Det välsignade barnet känner ju igen mig! utbrast Lehtinen, betydligt mera förtjust än han ansåg tillständigt att visa. — Inte har Kalle ju kunnat hämta mycket med åt dig, men litet soask har han i alla fall.

Han bar henne hela morgonen omkring på axeln, medan han tog i ögnasikte hvad David uträttat under sommaren.

— Nog blir det här ännu en styf gård, försäkrade han, medan de åto sin frukost. Med sådan ängsmark här är kan du ju hålla en hel hjord om du vill. Till och med de utkörda hästkräken du köpte äro helt ståtliga nu.

— Dem skulle väl ingen känna igen, med- gaf David belåtet.

— De äro säkert värda fyra gånger mera än du betalade. Med dem kan du förtjäna vackra pengar i vinter. Det lönar sig bättre att släpa stock än att hugga.

— Kan nog hända. Men inte kan jag ju lämna barnet här ensamt och inte taga henne med häller, så de pengarna få nog bli oför- tjänade.— Det vet man inte. Om du vill låta mig köra, så dela vi förtjensten. En vecka med ena hästen och nästa vecka med den andra, så hålla de ut. Också det blir pengar, då man inte behöfver köpa foder.

— Det är ingen dålig fundering. Tid har ju hästarna nog under vintern.

— Och på våren kan du taga fast tio af dem att föda under sommaren, fortsatte Lehti- nen. — Stockkörarne betala nog hällre en tjugu, tjugufem dollars stycket än de sälja för nästan ingenting.

David myste af förnöjelse. Det var icke hans vana att tänka längre än på det arbete han närmast hade att utföra, men då någon annan gjorde ett förslag, fattade han så snabbt som trots någon om det var fördelaktigt eller motsatsen. Och just det hade utgjort hans största bekymmer att utsikterna till kontant förtjänst voro så ytterst små.

Kalle Lehtinen arbetade som om nybygget varit hans eget och hvad det led begvnte det nog synas att arbetsstyrkan fördubblats. Innan vintern kom, var det kombinerade stallet och fähuset fullt färdigt och därtill åtskilligt annat undangjordt, hvilket David aldrig ens kunnat tänka på att begynna om han varit ensam.

Abel Korhonen var den näste, som kom på besök. Han hade uppgjort ett stort hygges-kontrakt ocli hade stämt möte på nybygget med så många af det gamla arbetslaget han hade reda på och med en hel hop nytt folk därjämte.

Det blef helt lifligt på »Anttila» medan manskapet samlades och väntade på att års- tiden skulle stadga sig. De flesta af dem voro nöjda nog att kunna förtjäna sitt uppehälle under de tvunget sysslolösa vinterdagarna, så att David fick en massa arbete utfördt. Han och Lehtinen hade huggit ned skogen för en rätt stor, ny åker, så att där fans virke till- räckligt. En badstuga växte upp inom några dagar och därnäst en ria samt en lada, dit männen flyttade hans höstack för att få be- kvämare nattläger. Nybygget började till sin egares stora belåtenhet arta sig till en riktigt prydlig gård.

Nästan ännu belåtnare var Katie, som igen hade sällskap och omväxling dagen lång. Och blef bortskämd i nästan lika mån af alla.

— Hon kommer att få ledsamt, då här blir tomt igen, anmärkte David aftonen före uppbrottet till storskogen.

— Nå, någon gång kommer man väl hitåt också under vintern, förmodade Korhonen — om ej annat så för att gå i badstun. Det har inte beståtts förut i de här trakterna.

Han gillade i allo Lehtinens förslag be- träffande stocksläpning.— På det sättet kan det bli riktig karl också af dig, sade han, mera öppenhjärtligt. än smickrande — isynnerhet om du låter Anttila taga hand om pengarna för er båda. Bäst vore det till och med om du sedan blef här öfver sommaren, fast du inte förtjänar mera än maten. De tre år jag känt dig har du förstört hvar dollar, så du ingenting har i behåll, fast du är nog så duktig i arbetet.

— Nå, man får se då vintern är slut. Nog kunde det ju gå också på det sättet, med- gaf Lehtinen.

Den närmaste tiden därefter sysslade han mest med att underhålla Katie, som tycktes känna sig helt borttappad, då där med ens blef så tyst och tomt. Men redan inom ett par veckor blef där stadigt vinterföre, så att han kunde börja köra.

Därefter kom han blott till söndagarna till nybygget och hemtade ordentligt hvar likvid- dag i det närmaste hela förtjänsten till David, som aldrig kunde förvåna sig tillräckligt öfver huru mycket pengar det blef. Eedan före jul kände han sig så förmögen att han skickade Lehtinen ned till bygden efter en andra ko, ett par grisar och ett och hvarje smått till hälgen.

Hans ombud förstörde visst en hel del af sina egna pengar på den färden, på snask ochleksaker och annat för Katies julafton, men därför kunde David icke förmå sig att klandra honom.

— Det skulle jag nog aldrig kommit att tänka på, sade han blott, högst förvånad öfver att det icke fallit honom själf in och på samma gång mycket belåten med Lehtinens uppköp. Men hälften af dem ville han betala och yrkade så bestämdt därpå att han till sist fick sin vilja fram.

Vintern gick småningom, under träget ar- bete och större nykterhet än Kalle Lehtinen kunde påminna sig sedan åtskilliga år till- baka. Han var icke mera än två gånger under hela vintern med om något viftande och inte ens då blef det riktigt allvarsamt. Men därför voro också hans vinterbesparingar så stora, att han knappast själf kunde tro det, då David och han, sedan släpningen tagit slut på året, gjorde upp sluträkning.

— Det här lemnar jag hos dig, allt hvad jag inte behöfver för resan, sade han då affä- rerna voro klara. — Den här sommaren ämnar jag mig ända till Kalifornien. Jag har nog tänkt på hvad Korhonen sade och sant är det visst, men jag kan inte hållas så länge på ett ställe. Inte duger jag att börja med riktigt jordbruk så länge det ännu fins så mycket att se och försöka här i landet.— Här skulle ju nog finnas fullt upp med arbete för två ocb i år kunde jag också betala vanlig lön, då det kommit in så mycket pengar, frästade David.

— Bra vore det visst, medgaf Lehtinen tveksamt — och mera skulle jag väl ha i behåll. — — Nå, det går ju an att försöka några veckor. Men ohi jag också sedan reser, så kommer jag säkert tillbaka i höst. Vi kunde väl också nästa vinter ha samma slags bolag?

— Riktigt gärna för mig. Men kanske du ändå stannar?

Lehtinen svarade ingenting, utan arbetade de följande tre veckorna som om det gällt lifvet. Det såg nästan ut som om han sökt med våld kväfva begäret att ströfva. Men det hjälpte ej. Den tredje lördagsaftonen, sedan de tagit sitt

bad, förklarade han sig icke kunna stanna längre.

— Det riktigt drager mig bort, sade han — och då tjänar det inte till någonting att hålla emot. Men till hösten kommer jag säkert tillbaka. Det här känns ändå som hemma.

David insåg godt att alla vidare invänd- ningar voro onödiga och uppräknade därför helt enkelt dagslönen för vårarbetet. Den steg till så mycket att Lehtinen alls icke brydde sig om att röra vinterbesparingarna.— Behåll du dem, sade han. — Och om det blir nöd på färde, så använd dem bara. Jag skulle i alla fall själf göra af med dem.

Hela söndagen lekte han med Katie, men så snart hon gått till sängs började han göra sig i ordning. Och nästa morgon före solupp- gången begaf han sig på väg.

David och Katie voro helt allena på nytt, men David hade alls ingen tid att hänge sig åt tankar på ensamheten af sitt lif i ödemar- ken. Därtill fans där alldeles för mvcket

v

arbete, som måste uträttas. Och Katie var ännu icke gammal nog att många dagar känna sig tröstlös. Allt gick inom kort igen sin gilla gång på Anttila, David arbetande som en träl från soluppgången till sena kvällen och Katie såsom förut följande honom i fjäten dagen lång.

Först långt fram på hösten kom Lehtinen tillbaka, sedan David redan beslutat att taga Katie med sig och vandra ned till bygden för att söka hjälp för höstsysslorna, dem han fann det omöjligt att mera rå med ensam.

Sommaren hade alls icke slagit sig till pengar för Kalle Lehtinen, som funnit den fj ärmaste västern öfverlupen både af arbets- sökande och af allehanda drifvare, som brydde sig mycket litet om att finna det arbete de alla sade sig söka.Kineser lia det bäst där, påstod han. — De ha inte' några söndagar och supa aldrig, så att folk hälst använder dem. Hvita män- niskor få svälta, ifall de inte varit där länge och kunnat skaffa sig stadigt arbete.

Hans yttre visade noggrannt att han haft det svårt och »hem», såsom han sade, kom han utan en dollar i fickan. Han hade icke ens kunnat köpa sig en järnvägsbiljett, utan hade gått till fots en större del af vägen.

— En och annan gång kunde man ju visst stjäla sig in på frakttågen och åka en half dag eller så, berättade han. — Men nog fick man gå däremellan så fotterna värkte. Här är det i alla fall bra mycket bättre!

Men de bittra erfarenheterna hade likväl ingalunda kurerat honom.

Under vintern släpade han såsom året förut stock för gemensam räkning och förtjänade vackra pengar, hvilka åter anförtroddes i Da- vids vård. Och ända till inemot midsommar arbetade han sedan för denne, men då kunde han icke längre hållas stilla, utan begaf sig på väg uppåt Kanada.

— De berättade under vintern att där hit- tats duktigt med guld i Columbia, upplyste han — och nu vill jag försöka min lycka med den affären. Kanske har man tur ochblir rik karl på en gång, så att man kan fara hem och köpa en riktig herrgård.

Så väl gick det honom visst icke. Men då vintern infann sig tidigt där uppe i bärgen kom också Kalle Lehtinen en hel månad tidi- gare än året förut tillbaka till Minnesota, så att David alls icke hade några svårigheter med höstarbetena. Och följande vår slogo sig två andra landsmän ned i närheten, med be- sparingar från arbetet i skogarna.

De hade sett huru raskt Davids farm gått framåt och hade därför beslutat att också bli nybyggare. Det lönade sig helt säkert bättre än att fara hem och köpa något litet hemman, som aldrig kunde gifva mera än just jämnt hvad man behöfde för att lefva. Anttila hade ju inte haft stort någonting att börja med och ännu därtill ett barn att sörja för, men ändå hade han redan en riktigt vacker gård.

Och David, som icke kunde önska något bättre än att folk kom till trakten, hjälpte dem på alla sätt han kunde.

Innan han varit där fem år hade ett halft dussin andra gårdar uppstått i grannskapet. Ingen af dem kunde dock jämföras med hans egen, hvilken alls icke mera såg ut såsom ett nybygge. Numera hade han en man i arbete hela

året och dessutom arbetade Kalle Lehtinen såsom förut vår och höst på Anttila.Ännu hade denne visst icke helt och hållet upphört med sina sommarströftåg, men utflyk- terna blefvo allt kortare. Han hade småningom drifvit omkring i de flesta af unionens stater, utan att få tag på något han ansett värdt att hänga sig fast vid, och begynte därför bli alt- mera stadigvarande i Minnesota.

Den femte sommaren kommo några ameri- kanare ut till det började settlementet. De sågo sig omkring i trakten, undersökte floden och slutade med att köpa forsen och jorden på båda sidor därom. På vintern kommo de sedan tillbaka med en hop arbetare och begynte bygga ett träsliperi, för hvilket de tillhandlat sig stora sträckor af den skogsmark, därifrån det grofva timret förut blifvit afvärkadt.

Då blef där på en gång lif och rörelse i näjden. En mängd både nybyggare och annat folk slogo sig ned där, arbetare samlades för fabriken och hus af allehanda slag växte upp med otrolig fart längs de gator, som utstakats närmast fabrikstomten.

Kalle Lehtinen var ingalunda den siste, som insåg hvilka fördelar där stodo att vinna af den nya rörelsen. Han beslöt öppna han- del och då hans besparingar uppgingo till en respektabel summa dröjde det icke länge innan han hade slagit upp en välförsedd butik på Anttilas mark tätt invid fabriksområdet.Redan följande vår öppnades en skola, och då fabriken under sommaren kom i gång, blef där genast regelbunden samfärdsel med den öfriga världen medels en flatbottnad flodång- båt. Och jorden steg i värde, så att David Anttila kunnat få en liten förmögenhet för sin gård, om han velat lyssna till förslagen att sälja den.

Men därom ville han alls icke höra talas.

— Nog duger det ju att lefva här lika- som förut, afböjde han sådana anbud, — bättre än förut, nu då man kan sälja allt hvad man inte själf behöfver. Kanske när Katie blir stor — om hon inte vill stanna här.

Hon var fortfarande medelpunkten för alla hans taukar och planer. För hennes skull var det han gifvit gratis mark åt skolan och därtill ett större årligt bidrag än någon annan, så att de genast kunde anställa en så god lärarinna det var möjligt att få. För så vidt det berodde på honom skulle Katie hafva allt af det bästa.

För henne var »Uncle-Dave» också ännu världens medelpunkt, trots alla de nya vänner och bekanta hon fann bland de ständigt tal- rikare nykomlingarna. Och de visade henne dock större vänlighet och uppmärksamhet än någon annans barn. David var ju onekligt den förmögnaste mannen på orten och till hansbenägenhet fans ingen genare väg än undfal- lenhet mot hans fosterdotter.

Det gjorde henne emellertid till och med mera själfrådig än hon skulle blifvit genom Davids uppfostran, hvilken noga taget in- skränkte sig till att låta henne göra som hon ville i de flesta afseenden. Endast i sällsynta undantagsfall hände det att hon icke kunde genomdrifva sin vilja. Och endast på hennes medfödda goda egenskaper berodde det att hon icke blef outhärdligt bortskämd. Men det vande henne i alla fall att tänka ytterst litet på andras önskningar i bredd med sina egna.

Därför tänkte hon icke häller alls på Uncle Dave’s känslor då hon en dag bad att han skulle skicka henne till en skola i någon stor stad.

Hon hade under årens lopp hört altmera af sina nva vänner om lifvet och rörelsen i

V

de stora städerna tills det hägrade för henne som den största möjliga sällhet att få komma dit och själf se det. Nu var hon tolf år gam- mal och ville till en skola, där hon kunde lära allt, som behöfdes för att bli en riktig dam.

Det hade aldrig fallit David in att hon kunde behöfva mera lärdom än deras egen lärarinna kunde meddela henne. Och ändå mindre hade han tänkt på att hon icke därute i settlementet kunde bli en så fin dam som trots någon. Men sedan han lagt råd med sin hjälpreda i kvistiga fall, den världs- erfarne Kalle Lehtinen, beslöt han att låta henne resa, särdeles då också lärarinnan an- såg det bäst för flickan.

Men själf förde han henne icke till Boston, dit det blifvit beslutet att hon skulle skickas.

— Inte duger jag till någonting på en sådan resa, förklarade han. — Jag vet ingen- ting om sådana saker och kan ju knappast tala med annat folk än våra egna. — Kunde inte vår lärarinna föra henne till skolan?

Denna hade alls ingenting emot en lusttur österut under ferien, utan åtog sig genast upp- draget. Så snart skolan stängt sina dörrar reste de, lärarinnan försedd med öppen full- makt att utrusta Katie på det bästa samt med rundliga medel för allt de möjligen kunde behöfva.

Katie var visst något betryckt de par sista dagarna och grät en smula, då det kom till afskedet, men var dock för mycket upptagen af tankarna på allt det hon skulle få se för att taga det synnerligt svårt.

David grät väl icke, det låg inte i hans natur. Men han erfor en underlig förnimmelse af något tjockt i strupen, något han icke kunde svälja ned, så att hans röst ljöd hes då han,när flodångbåten försvann ur sikte, vände sig till Lehtinen.

— Där far hon nu, sade han sakta. — Huru må världen se ut då hon kommer tillbaka? — om hon alls kommer.

— Nog kommer hon, tröstade Kalle Lehtinen — men ledsamt blir det efter henne.

*

David Anttilas öde.

Det blef nog ledsammare efter Katie än till ocli med David föreställt sig. Men han visade det endast genom att bli om möjligt ännu få- ordigare än förut. Själf arbetade han lika strängt som alltid, från morgon till kväll, ehuru han mycket väl kunnat låta andra ut- föra det tyngsta arbetet, då hans gård var i det mest blomstrande skick och gaf långt mera än han behöfde för sitt ytterst enkla lif. Icke ens sedan Katies vistande i Boston begynt draga rätt dryga pengar, gick allt åt, som kom in.

Hennes bref voro det enda nöje han nu- mera hade, men det var så stort att han gärna skulle arbetat dubbelt hårdare om det varit nödvändigt för att bestrida utgifterna för henne. Och dock kunde han icke ens njuta det nöjet oblandadt. Hans engelska var ännu så klen, att han måste taga Lehtinen till hjälp för att riktigt få reda på hvad hon skref.Det bekände han emellertid icke ens för denne, utan försökte alltid först själf stafva igenom brefven. Först på aftonen den dag de kommit brukade han gå öfver till Lehtinen, för att också låta honom läsa dem.

— Kanske du läser det högt, sade han oföränderligt. — Jag har nog läst det, men hör det gärna en gång till.

Och Kalle Lehtinen, som utmärkt väl visste hvar skon klämde, öfversatte utan vidare så godt han kunde brefven till finska.

— Det är likasom trefligare att höra det på eget språk, anmärkte han endast, likaledes alltid utan minsta förändring af formeln. Och utan att någondera tänkte på att ens draga på munnen.

Settlementet utvecklade sig så hastigt som det endast är möjligt i Amerika, sedan ännu en stor fabrik kommit i gång på motsatta sidan af forsen. Ett par af de tidigaste ny- byggarne hade redan sålt sina lägenheter till högt pris åt spekulanter, som delat dem till byggnadstomter och förtjänat vackra pengar på spekulationen. En värklig stad höll på att växa upp längs floden och jordvärdet invid denna steg oupphörligt.

Den ende, som var helt och hållet omed- görlig beträffande försäljning af jord var David Anttila. Åt Lehtinen hade han upplåtit enrymlig tomt närmast fabriksmarken ock åt skolan hade han skänkt en annan, ändå rym- ligare, men det var allt.

— Kanske den tid ännu kommer då man måste sälja, förmenade han. — Till dess far jorden inte illa i min vård.

Hvad han egentligen menade med »den tid då man måste sälja», visste ingen. Kanske visste han det icke ens själf riktigt noga. Huru som hälst hade han aldrig ett ord att anmärka om de småningom stigande belopp han sände till Boston. Hans inkomster ökades ju också ständigt och likaså, oaktadt utgifterna, hans besparingar i den nya

stadens bank.

Den enda, utom Kalle Lehtinen, han alls brydde sig om att umgås med, var skollära- rinnan, som själf då och då brefväxlade med Katie och alltid var högst intresserad af ny- heterna från Boston. Tack vare henne lärde han sig också småningom så mycket mera engelska, att han på egen hand något så när kunde taga reda på innehållet af brefven från Katie, som skref både regelbundet och ofta till »Uncle Dave.»

Men därför öfvergaf han ingalunda vanan att låta Lehtinen läsa och öfversätta brefven. Tvärtom blef det snart nog vanligt att de båda, efter att ha läst dem, begåfvo sig till lärarin- nan för att låta också henne få del af dem.Och därefter stannade de som oftast hela af- tonen hos henne.

I början kände sig David visst något styf och generad i hennes sällskap. Hon var omiss- känneligt »herrskap», ehuru hon arbetade för sitt bröd likasom enhvar annan i settlementet. Och trots åren i Amerika hade han ännu icke lyckats öfvervinna en viss obehaglig känsla af underlägsenhet i sådant sällskap. Men då han såg huru fullkomligt obesväradt Lehtinen uppträdde, oaktadt den respekt också han syn- barligen hyste för henne, begynte David lika- ledes småningom tina upp.

Hon åter gjorde alls ingen skillnad mellan dem och herrarne, tjänstemännen vid fabrikerna, af hvilka några då och då likaledes brukade komma på besök. De båda finnarne åtnjöto sig själfva ovetande anseende såsom de dukti- gaste männen i den nya staden, de, som egent- ligen grundat den i ödemarken, till fördel för både sig själfva och andra. Och sådana kar- lar bemöter man med aktning, särskildt då de alls icke tränga sig och sin duktighet på någon.

Småningom började David till och med hysa allehanda egendomliga tankar rörande Kalle Lehtinens lust att i tid och otid draga honom med till skolhuset, där lärarinnan också hade sin bostad.Bara inte karlen hade några andra slags funderingar på det hållet! Men det kunde väl aldrig gå. Hon var ju visst mycket vän- lig och tycktes alltid riktigt glad då de kommo, men nog var hon i alla fall mycket förmer än Kalle.

Alldeles ung var hon väl icke häller mera, men ändå flera år yngre än han. Och så bra såg hon också ut, att hon lätt kunde få sig en man bland ingeniörerna och bokhållarne vid fabrikerna, om hon nu en gång ville gifta sig.

Fast, ingen kunde häller veta hvad kvin- folk riktigt tänkte på. Kalle var i alla fall ingen oäfven karl att se på, utom att han höll på att bli rätt förmögen. Och kunde be- rätta bättre och mera än de flesta om allt han sett och varit, med om. Och det var ingalunda litet.

Ju mera David tänkte öfver utsikterna, desto mindre hopplösa föreföllo de honom. Där- för blef han icke häller på långt när så öfver- raskad som Lehtinen möjligen väntat, då denne en afton infann sig uppsträckt i sina bästa kläder och hälsade vännen, som redan höll på att gå till sängs, med meddelandet att han varit på friarefärd.

— Och bra gick det, gissar jag, sade Da- vid, som omöjligt kunde misstaga sig på denskinande belåtenhet, som lyste ur Kalles fy- sionomi.

— Bra gick det, bekräftade denne. — Kast jag ännu inte kan förstå att hon ville. En sådan drifvare som jag varit i mina dagar — och supit har jag ännu till. Men hon sade att hon kunde söka länge och ändå råka värre, så vi behöfde inte bry oss om hvad jag varit förut.

— Det visar att boklärdomen inte gjort af med förståndet, filosoferade David. — Är det redan bestämdt när det blir bröllopp?

— Nå, inte riktigt ännu, bekände Lehtinen en smula förläget. — Då man ju inte behöfver lysning här i landet ville jag att vi skulle gå till prästen i morgon, men hon skrattade och sade att det väl ändå inte var sådan brådska.

David nära på skrattade själf, ehuru det ingalunda hörde till hans vanor.

— Hvarför tog du inte prästen med då du gick på frieri så skulle det gått fortare? — Du är tokig, karl! Men så lär det ju vara när kärleken kommer.

— Hon säger att hit först måste komma en annan lärarinna, som kan taga skolan, meddelade Lehtinen

missmodigt. — Och ingen kan ju veta huru länge det räcker.— Jag sade ju att hon är en riktigt för- nuftig människa. Och det kan nog behöfvas, då du mist ditt vett. Men bra har det ju gått och lycka är det för dig.

Jo, bra har det gått, medgaf Kalle, med belåtenheten på nytt skinande ur hvarje drag, oaktadt missräkningen med bröllopet.

Det dröjde emellertid icke längre än några veckor innan den nya lärarinnan kom och omedelbart därefter blef den gamla »Misstress Charles Lehtinen», såsom prästen kallade henne i lyckönsknings talet genast efter vigseln. Denna försiggick på Anttila, hvars egare klädt hela stugan med grönt, så att den liknade en stor löfsal, och hade ställt till ett dundrande bröl- loppskalas, utan minsta hänsyn till kostnaden. Så godt som hvarenda själ i settlementet var inbjuden och ingen enda af de bjudna hade uteblifvit.

Endast Katie saknades och det blott emedan David, då ingen kunde skickas efter henne, bestämdt motsatte sig att hon skulle göra resan ensam.

— Jag far snart själf och hälsar på henne, förklarade han — och talar om allt, som händt här hemma.

Den gamla vännens förlofning och gifter- mål hade rent af gjort David själf yngre. Språk- sammare blef han väl knappast, men han sågbelåtnare ut än någonsin sedan Katie reste och drog sig på långt när icke mera så myc- ket undan andra människor som han förut gjort. Det bästa beviset för den inre förän- dringen var dock hans afsikt att göra en resa till Boston.

Den utförde han på eget bevåg redan ett par veckor efter Lehtinens bröllopp, och då han återvände var han också till det yttre en helt annan människa. Håret var klippt på stadsfason och skägget bortrakadt. Hatten var helt modern och de nya stadskläderna sågo ytterst fina ut. Men mera än tre dagar hade han icke tillbragt i Boston och ytterst svårt funno han och fru Lehtinen det att förmå honom till meddelsamhet om vare sig Katie eller annat.

— Nog mådde hon ju bra, svarade han på deras otaliga frågor. — Och har blifvit riktigt en fullvuxen människa. Men mot mig var hon alldeles som förr — så glad att se mig, att hon både skrattade och grät när jag kom.

Orsaken, hvarför han icke dröjt där längre berörde han emellertid icke, eller åtminstone icke direkt.

— Hvad skulle jag nu göra där längre? sade han undvikande. — Inte passar jag ju riktigt bland stadsfolk. Och på tre dagar hannjag nog med allt jag hade att säga. — Men ledsamt tycktes hon ändå hafva då jag reste! tilläde han efter ett litet uppehåll, med fun- dersam ton.

— Huru gammal är Dave? frågade M:rs Charles Lehtinen, då hon blifvit ensam med sin man efter Davids besök. — Jag tänkte aldrig förut på honom annat än som på en gammal karl, men så ser han ju alls inte ut numera.

— Inte är han häller gammal. Flera år yngre än jag, fast han är så mycket klokare. Omkring trettifem tror jag.

— Då börjar jag förstå huru det här hän- ger ihop, sade hon menande. Men lät af inga öfvertalningar förmå sig till större tydlighet gentemot sin herre och man, som begrep platt ingenting.

Fyra år hade det ursprungligen varit be- stämdt att Katie skulle stanna i Boston. Nå- got öfver tre af dem hade förflutit, då han gjorde sitt besök där och sedan dess var han icke mera rätt nöjd med saker och ting på Anttila.

Hennes bref kommo visst fortfarande lika regelbundet som förut, men det gjorde inga- lunda saken bättre. Tvärtom bidrogo de i sin mån till alla de tankar, hvarmed han aldrigförut brytt sin hjärna, men som nu ständigt sysselsatte honom.

Det förnämsta intryck han erhållit af sin resa österut var det af rikedomen och ståtlig- heten i de stora städerna. Sådana hus som det, där Katie bodde, hade han aldrig förut sett annat än från utsidan, likasom han öfver- hufvndtaget icke sett annat än de tarfligaste sidorna af lifvet både hemma och i Amerika. Icke ens i den nya staden, som vuxit upp kring hans hemman, lefde någon på annat än allra anspråkslösaste sätt, medan däremot både Katie och hennes vänner i Boston hade det helt annorlunda.

Huru skulle hon alls igen kunna komma till rätta på samma sätt som innan hon reste? Hans stnga och kammaren

innanför voro ju ännu alldeles oförändrade, den förra med samma bilade väggar och golf, den senare med de längesedan urblekta tapeter, som klistrades upp det sista året hon var hemma. Nu måste hon ju tycka att det alltsamman var förfär- ligt ynkligt.

Eesultatet af funderingarna blef att han en vacker dag meddelade Lehtinen sitt beslut att bygga ett uytt hus.

— Det gör du rätt i, försäkrade Lehtinen, som längesedaD uppfört en prydlig bostad åt sig invid handelslokalen. — Eåd till det hardu nog och den gamla kojan är ju också redan dålig. — Huru bra jag ännu kommer ihåg då vi alla hjälptes åt att bygga den!

Det skulle bli ett ståtligt hus, beslöt Da- vid, något, som Xatie inte behöfde skämmas för ens om någon af hennes Boston-vänner kom för att hälsa på henne. Han valde själf plats för det, ett bra stycke från farmen, på en liten upphöjning nära åmynningen, därifrån man kunde se långa vägar både uppåt och nedåt. Och sedan han rådfört sig med före- ståndaren för grannfabriken skref denne på hans begäran till S:t Paul efter en amerikansk byggmästare, som visste huru ett fint hus borde se ut.

Byggmästaren kom och åtog sig att inom sex månader ha huset färdigt. Men David kände sig på nytt tveksam om hela företaget, då han hörde huru mycket det skulle kosta.

Så mycket hade han aldrig tänkt på! Nog hade han ju mera än den summan på banken, men —-----------—

— »Nå, strunt! nog kommer det ju in mera om man orkar lefva», var hans slutreflexion. »Om det skall bli fint så måste det väl kosta.»

Sedan blef det hans största nöje att följa med huru den prydliga byggnaden växte upp. Där fans hvarken en stock eller en sten i hela huset, som han ej sett innan den passades in.Och mera än en gång tvingade han bygg- mästaren med oemotståndlig envishet att kas- sera ett eller annat, som han ej ansåg godt nog.

— Hus bygger man inte alla dagar, argu- menterade han. — Det skall stå länge och därför får man inte använda skräp.

Då det slutligen var färdigt och likvide- radt gaf han byggmästaren ännu en rund summa för att köpa möbler och annat nöd- vändigt i S:t Paul. Och då de anlände bad han fru Lehtinen visa huru de skulle ställas upp och allting göras så prydligt som möjligt. Ingenting fick saknas, allt skulle vara i fullt skick, ehuru besparingarna i banken gingo åt så noga, att icke många hundra dollars fun- nos kvar, då alla uppköp voro värkställda.

Men då det väl var i så full ordning det kunde bli, låste han till det nya huset.

— Där skall ingen bo innan Katie kom- mer, bestämde han. — Då fira vi hemkomstöl.

Fru Charles Lehtinen skakade än en gång menande på liufvudet såsom lion gjort många gånger sedan bygget påbörjades. Men för- klarade ingenting för sin man, som icke be- grep det minsta.

Det var icke mera än två månader kvar till den tid, då Katie skulle komma hem, då en gång mera än tre veckor förflöto utan nå- got bref från henne. David begvnte redankänna sig betydligt orolig, men så kom en liten, synbarligen i hast skrifven breflapp med ursäkter för att hon ej skrifvit på så länge. Hon hade haft så otroligt mycket att göra. Men hon skulle skrifva snart igen.

Inom en vecka anlände också ett annat, långt bref, hvari hon gaf uttryck åt allt hon kände för dem där hemma, främst för TTncle Dave, hvilken hon ju hade att tacka för allt, men också för Lehtinen och hans hustru. Hon hade aldrig skrifvit så varmt och innerligt tacksamt, men det oaktadt gjorde bref vet ett underligt otillfredsställande intryck på David.

Och då åter mera än två veckor förgingo utan några underrättelser, begynte han erfara en orolig nedstämdhet, hvilken icke ens tan- ken att hon ju snart skulle vara hemma och därför troligen icke skref, förmådde skingra.

Så kom en dag, då postföreståndarskan småleende räckte honom ett bref från Boston, innan han ens hunnit fråga om där fans nå- got för honom.

Han gick såsom han på senare tider bru- kat öfver till det nya huset och satte sig på verandatrappstegen att läsa brefvet, som ju borde meddela hvilken dag hon ämnade komma.

»Häraste Uncle Dave»,

»Här detta bref kommer fram till Anttila är jag inte mera bara dinKatie, ntan också en annans, som är den bästa, käraste, klokaste människa i världen — näst min Uncle Dave. Se- dan en timme är jag gift och det första jag gör är att skrifva till» —---------

Så långt kom han innan han alls fattade hvad han läst. Då såg han undrande upp från brefvet på det nja huset och strök sig öfver pannan, som blifvit svettig fast det ju alls icke var varmt.

»Hon har gift sig», sade han halfhögt och satt sedan alldeles stilla, utan att läsa vidare.

»Hej, hem måste man begifva sig», sade han om en stund, igen högt. Och gick rätt öfver fälten tillbaka till sin gamla stuga.

Han tänkte icke ens på att röka sedan han slagit sig ned på bänken vid spiseln, utan endast satt och såg in i elden, tills Leh- tinen steg in och afbröt hans tankar.

— De sade på posten att du fått bref och

då du inte kom öfver —-----------Här kommer

hon?

— Snart kommer hon väl, svarade David på måfå. — Hon har gift sig.

— Gift sig? har hon gift sig? Hå---------

— Och hvarför inte ? afbröt David häftigt.

— Ja, ja — hvarför inte? hvarför skulle hon inte gifta sig — — Det var bara så oförmodad t. Jag — — — —— Läs själf, af bröt David igen och. räckte honom brefvet — men läs inte på finska, til- läde han.

Det var ett långt bref, till större delen fyldt af osammanhängande beskrifningar om honom, mannen. Hvarken Lehtinen eller David kunde riktigt fatta allt hvad hon sade om honom. Så mycket förstodo de dock att hon endast några veckor varit bekant med honom samt att han icke velat låta henne resa innan de voro gifta. Han var rädd att hon skulle låta dem öfvertala henne att lämna honom, då han alls icke var rik. Men det gjorde ingenting, försäkrade hon. Han var nog vil- lig att arbeta och hade genast, då han hörde om Anttila och den nya staden, sagt att där fans en hel hop pengar att förtjäna. TTncle Dave skulle få se huru väl han förstod sig på affärer, då de kommo. Och de ämnade komma om ett par dagar. Han ville nog göra en längre bröllopsresa, men hon hade inte gått in på att dröja mera än några dagar på vägen, fast hon hade mera än tillräckligt pen- gar öfver.

— Jaså, de komma hit — redan om några dagar! Det var allt David hade att säga.

— Och han eger rakt ingenting, anmärkte Lehtinen — efter hon talar om sina pengar för resan.— Det betyder ju inte mycket om han annars duger. Nog kan man ju lefva på den här gården.

Så sutto de båda tysta en stund, tills det blef for tryckande för Lehtinen.

— Kommer du inte öfver till oss? frågade han. — Min hustru är nog också nyfiken att få höra om brefvet.

— Inte nu. Här är ju en hel hop att tänka på.

Och sedan Lehtinen gått, satt David länge och väl kvar på samma plats och i samma ställning, seende in i elden utan att ens röka. Senare på aftonen kom han dock till klarhet och vandrade öfver till Lehtinen, som ännu var i rörelse.

— I morgon måste du hjälpa mig med allt jag har att göra, började han, utan att ens hälsa. — Jag ämnar mig härifrån och vill ställa allting i ordning.

— Hvart ämnar du resa?

— Vet inte så noga — någonstans västerut och se mig omkring.

— Och gården? livad blir det af den?

— Inte duger det ju att vara två hus- bönder på ett ställe. Och så har jag tänkt att jag aldrig skulle orkat få den gården, om det ej varit för flickan. För hennes skull var det ju ni alla hjälpte till.— Är det därför du vill skänka bort den ät en karl, som du alls inte känner?

— Åt henne, rättade David. — Här kan hustrun ju ega hvad som häl st, utan att man- nen kommer åt det.

— Och hvad blir det af dig?

— Jag kan väl arbeta. — Kanske orkar jag ännu reda en annan gård åt mig. Ledigt land fins det ju nog.

Lehtinen såg både bekymrad och häpen ut. Det här var ju minst lika galet som då David släpade det främmande barnet med sig på kälke från Dakota. Men bakom galenskapen anade han dunkelt något, som gjorde honom stum.

— Försök inte att hålla honom tillbaka, sade hans hustru, sedan han lättat sitt hjärta för henne. — Du är nog en bra karl, Charles, men Dave är en bland tusen. Det är det enda han kan göra.

— Och så började hon gråta.

Det begrep Charles Lehtinen icke häller riktigt, men han hyste alltför stark tillit till sin hustrus djupare visdom att icke göra som hon rådde. Nästa morgon gick han tidigt öfver till Anttila, sorgsen visst öfver den gång händelserna tagit, men utan lust till vidare invändningar.— Först göra vi klara papper om din tomt, så att där inte kan bli krångel om den, sade David.

— För den betalar jag godt pris, om du låter mig köpa den.

— Inte har jag tänkt begära dina pengar. Men säkrast är det väl att vi skrifva köpe- bref.

— Den tomten är fullt värd ettusen, och det har jag råd att betala. Vill du inte ha pengarna, så sätter jag dem på banken.

— Må vara. Kanske behöfvas de någon dag.

Kalle Lehtinen trodde sig nog begripa hvad Anttila menade, men svor inom sig på att hennes man aldrig skulle få se ens röken af de pengarna.

— Och så vill jag ha ett salubref till henne, skrifvet om gården. Om vi skrifva datum för någon dag i sista veckan, så duger hennes flicknamn. Du får vittna.

— Om det blir strid, så går jag ed på saken. Och för resten sade hon inte i bref- vet hvad han heter.

— Skrif att hon betalat någonting, så kvitterar jag. Annars duger det inte.

De hade båda under årens lopp lärt ett och hvarje om saker och ting i Amerika, Lehtinen så mycket att han med stöd af entryckt hjälpreda kunde skrifva dokumenten på egen hand.

— Det är allt på rätt, sade han, sedan han tecknat upp Davids önskningar. — I mor- gon har jag båda papperen färdiga.

— Kunde jag inte skrifva under i afton? Kanske komma de redan i morgon.

— Ämnar du resa, innan de komma?

— Jo, svarade David kort.

Då började Kalle Lehtinen begripa.

— Kom öfver på aftonsidan, sade han. — Det skall vara färdigt. Den sista aftonen måste du vara hos oss.

Och då han i detsamma vände sig om för att gå, begrep han med ens till och med hvar- för hans hustru hade

brustit i gråt.

Det blef en tung afton, sedan pappren un- derskrifvits. David sade knappast ett ord, se- dan han meddelat dem att han ämnade resa på järnväg så långt som till Montana och där- ifrån vandra vidare västerut, eller hvartåt han sedan tyckte det passade bäst.

— Någon gång skrifver jag kanske, lof- vade han halft.

Då han steg upp för att gå, räckte han några nycklar åt Lehtinen.

— Till det nya huset, sade han förklarings- vis. — För dem genast dit, när de komma. Gamla stugan är fastspikad.— Då blir du väl här i natt?

— Jag hade tänkt gå nu, åt järnvägen till. Då kan jag hinna fram till tåget i morgon afton.

Då de kommo ut i farstun, sågo de honom hänga öfver axeln en hoprullad filt med ett par stöflar, bundna utanpå.

— Farväl nu och tack för alla de här åren, sade han då han skakade hand med dem.

Ingendera af dem hade ett ord till svar.

Men då de sågo honom försvinna i mörkret, började m:rs Lehtinen snyfta så häftigt att hennes man försökte trösta henne.

— Gråt inte, sade han — gråt inte! — Fast nog är den karlen värd att grå — — —

Där afbröt han sig och skyndade bort, in i huset.